

باوہری

ستوینیت وی، راستیا وی

نقشبین : د. محمد نعیم یاسین

وہرگیان : محمد صالح حجتی

- پہرتسؤک: باوہری .. ستوینیٔ وی، راستیا وی
- نشیسین: د. محمد نعیم یاسین
- وەرگیٔران: محمد صالح حجی
- راستقه کرن: محمد عیسی هروری
- بهرگ و دیزاین: فہرست زویٔر
- ژمارا سپاردنی: D-/2026/16
- چاپا نیکی: 1437 مش – 2016 ز
- تیراژ: 1000 دانہ

دهسپیک

إن الحمد لله، نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، ونشهد أن لا إله إلا الله، وأن محمدا عبده ورسوله، صلى الله عليه وعلى آله وصحبه، وسلم تسليما كثيرا، أما بعد:

بی گویمان.. بنیاتی خرابی و گندهلییی لادانه ژ حهقییی، و چاکبوونا د هه می کاروباراندا، دویچوونا حهقییییه، و پیگرییه ب ریکا وی، و حهقی نهو رهوش و حاله تی بنهجه یی خودی بوونه وهریٹ خو ل سهر ئافراندین، ئان یی قیای د وی حاله تیدا بن، چونکی ههر تشته کی د دنیا ییدا ئافراندیییی خودی ب تنیییه، که سی دی پشکداری د ئافراندنیدا نه کرییه، خودی ههر تشته ک ب شیوهیه کی یی دای، و کاروباریت وی ب شیوهیه کی تایبته ب ریقه دبهت، و خودی ب تنی یی پاک و بلنده ژ ههر خهله تییه کی، و چاکی و دورستی هه می یا د وی شیوهیدا یی بوونه وهر ل سهر ئافراندین و کاروباریت وان سهر ب ریقه دبهت، و ههر گوهورینه کا بکه فیهته د وی شیوهیی خوداییدا، خرابی و خهله تییه. خودی نه ف عهر د و عهسمانه ب حهقی ییت داناین، یاسا و کاروباریت وان موکوم و ب ریک و پیک ییت داناین:

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلُ اللَّهِ لَفَسَدَتَا﴾ الأنبياء: ٢٢. ئانکو: و نه گهر ژ بلی خودی هنده ک په رستی د ئهر د و ئهسماناندا هه بانه، دا ئهر د و ئهسمان ب سه ری کدا ئین و ویران بن.

و مروفت ئیک ژ ئافراندیییی خوداییمه زنه، و چاکبوون و راستبوونا ژیا نا وی یا گریدایه ب زانین ودویکه فتنه حهقییی، و ئالوژی و تیچوونا ژیا نا وی نه نجامه کی ئیکسهره بو نه زانین ونه پیگری ب حهقییی. چونکی خوداییمه زن حهقه و حهقی

ژوبیه، ههمی کاروباریت وی ژی دحهقن، وتیکچون وئالۆزبونا ژيانا مروّفان، باوهری نهئینانه بخودی وفهرمان و کاروباریت وی وحهقییا بو مروّفان ئینایه خوار، وئهگهری جاکبون وسهرفهرازییا ههمی کاروباریت ژیانی باوهرییا ب خودییه، و ههر تشتی بومروّفان ئینایه خوار، وپیگری ب فهرمان وریبازا وی د ههمی حالهتاندا. خودایی مهزن دبیژیت:

﴿فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَصِلْ وَلَا يَشْقَى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ

مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى﴾ طه: ۱۲۳-۱۲۴. ئانکو: فیجا ههر کهسی ریکا راستهپیکرنا من بگریت، نه بهرزه دبیت و نه بهرهنگاری نهخوشیی دبیت. و ههر کهسپروییی خو ژ من و کتیبیا من [کو قورئانه] وهرگپريت [و باوهرییی پی نهئینیت]، ب راستی د فی دنیایدا بارا وی ژيانهکا تهنگ و تارييه، و رۆژا قیامهتی ئەم دى وی کۆره کۆمکهين.

یى باوهرییی پی بینیت ئەو ب تنی دى گوهدارییی بو کهت، و ههست ب سالۆخت و مهزنییا وی کهت، ویی بیراوی ل خودی نههیتهفه، دى ژریکا وی لادمت و بهرزه بیت، لهوا دو ریك ب تنی ییت ل پیشییا مروفی ههین: ریكا باوهرییی کو ئەنجام سهرفهرازییه ددنیايي و ئاخردهتیدا، و ریكا کوفری وسهرداچۆنى کو ئەنجام بهرتهنگی وشهرمزارییه ددنیايي وئاخرهتیدا.

لهوا پیروژتر کار مروّف فیرببیتی وهندهکیت دی ژی فیرکهتی کاروباریت دینی و باوهرییینه، ستوین ومهرجیت باوهرییی، وخو ژ نیشان وریك وئهگهریت کوفری دویر بیخیت و خو ژى بپاریژیت.

هیقییا مه ئەوه ئەم د فی پهرتۆکیدا بشیین ئەو کهرهم و منهتیت خودی د گهل مه کرین و زانین دایه مه دیارکهین، حهقی و ستوین و کاروباریت باوهرییی، و نیشانیت کوفری، و ریك و ئەگهریت وى ل بهر چافییت مه رۆن کرین، ههر

خودییه مه راسته ری دکهت و بهری مه ددهته دورستی و حه قیی، ههر راستی و دورستییا مه زانی ژ خودییه، و ههر خهلهتی و خرابییا ئەم دکهین ژ مهیه و ژ شهیتانییه، دوعا ژ خودی دکهین گونه هیت مه ژی ببهت، و هندهک بهندهییت خو ییت چاک بهری وان بدهته فی پهرتوکی راستفه کهن و حه قییان تیدا دیار کهن. و ئەم دی فی پهرتوکی کهینه دو پشک: یا ئیکی: ستوینیت باوهرییی، و یا دووی: راستیا باوهرییی.

پشکا ئیکی

ستونیت باوهریی

خودایی مه زن دبیژیت:

﴿ءَاٰمَنَ الرَّسُوْلُ بِمَا اُنزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُوْنَ كُلُّ ءَاٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَٰئِكَتِهٖ
وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ لَا نُنْفِرُ بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهٖ وَقَالُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُرَّ اَنَّاكَ

رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيْرُ﴾ البقرة: ۲۸۵. نانکو: پیغه مبهری باوهری ئیناییه ب تشتی بو

[وی] ژ دهف خودی هاتی، و خودان باوهران ژی، ههمیان باوهری ب خودی و
ملیاکه تیت وی و کتیبیت وی و پیغه مبهریت وی ئیناییه [و دبیژن] ئەم فەرقی
(جو داییی) نائیخینه نافهرا چو پیغه مبهریت وی، و ههمیان تیکدا
(پیغه مبهری و خودان باوهران) گوټ: [خودیوو] مه بهیست و مه گوهداری کر، ل
مه ببوره خودیوو، جهی مه ههر تویی [دویمهیکا مه ئەوه یا ل دهف ته].

ههروهسا خودی د سوره ته کا دیدا دبیژیت:

﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَاَلْكِتٰبِ الَّذِيْ نَزَّلَ عَلٰی رَسُوْلِهٖ
وَاَلْكِتٰبِ الَّذِيْ اُنزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلَٰئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ

وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا بَعِيْدًا﴾ النساء: ۱۳۶. نانکو: گهلی خودان باوهران، خو ل

سهر باوهرییا ب خودی و پیغه مبهری و کتیبیا وی ب سهر پیغه مبهری خودا
ئیناییه خواری و کتیبیت بهری نوکه هنارتین، راگرن و بمینن، و ههر کهسی
باوهرییی ب خودی و ملیاکه تیت وی و کتیبیت وی و پیغه مبهریت وی و رۆژا
قیامه تی نه ئینیت، ب سویند ئەو کویر و دویر بهرزهبوو.

ههروهسا دبیژیت:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةَ وَالْكِتَابَ وَالنَّبِيِّينَ﴾ البقرة: ۱۷۷. ئانكو: [چاكي]

قهنجيا راست و دوست، نه بهس نهوه هوين [دهمى نفيژكرنى] بهريخو بدنه
رؤژهلاتى يان رؤژئافايى، چاكييا راست و دوست نهوه مروڤ باوهرييى ب خودى
و رؤژا قيامهتى و ملياكتان و كتيبانبان [بيت نهمانى] و پيغهمبهران بينيت.

د فهرموودهيا جبريلى يا نافداردا، دهمى سهر رنگى زهلامهكى ب ژور كهفتى و
پسيارا ئيسلامى و باوهرييى و چاكييى ژى كرى، پيغهمبهري (سلاڤ لى بن) گوت:

((أنتؤمنبالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر، وتؤمن بالقدر خيره وشره))

موسلمى و بوخارى هردووا يا فهگوهازتى. ئانكو: تو باوهرييى ب خودى و

ملياكتيت وى و پهرتوكيت وى و پيغهمبهريت وى و رؤژا دويماهيى بينى، و تو

باوهرييى ب قهدهرى بينىيا (بوته) باش و يا (بوته) خراب.

و نهوه ههر شهنش تشتيت گوتين ستوينيت باوهرييىنه، و بنياتى پهياما

پيغهمبهرينه (سلاڤ لى بن). و باوهرييا كهسى يا تمام نابيت نهگهر باوهرييى ب

هميان نهئينيت، ب وى شيوهيى قورئانى و سونهتى ديار كرين، و يى باوهرييى ب

ئيك ژ وان نهئينيت، نهوه ژ بازنى باوهرييى دهركهفت و كافر بوو.

باوهرییا ب خودی

باوهرییا ب خودی رامانا وی ئەوه: باوهرییهکا موکوم و بی گویمان بیت کو خودی خودانی ههمی تشتایه، و ههمی تشت ییت وینه، و وی ییت ئافراندین، و ههر ئەو ب تنی یی ههژییه بیته په‌رستن: ژ نقیژ و روژی و دوعا و ترس و هیقی و خویشکاندن، و ئەو باوهری هه‌بیت کو ههر خودی ب تنییه ههمی سالوخته‌تیت تمام هه‌ین، و یی پاک و بلنده ژ ههر کی‌ماسییه‌کی.

باوهرییا ب خودی: ئیککرا وییه د سی تشتاندا: خودانی ههمی تشت و بوونه‌وه‌رایه و ئەوی ییت ئافراندین، ئەو ب تنی خودانی ئیکانه یی‌هه‌ژییه بیته په‌رستن، ئەو ب تنی خودانی سالوخته‌تیت تمام و نا‌فیت پیروژ و بلنده. باوهرییا مروقی ب خودی یا دورست نابیت هه‌تا ب دله‌کی پشت راست ئەو باوهری هه‌بیت کو خودی خودانی ههمی تشتایه، و چو خودی ژ بلی وی نین د هه‌ژی په‌رستن بن، و ههر ئەوه یی تمام ب ناف و سالوخته‌تیت خو، و ئەفه سی‌جوړیت ئیککرا خودینه دکه‌فنه د چارچوخی باوهرییا ب خودی، و ههر جوړه‌کی ژ وان به‌رفره‌هی و شروقه‌کرنا خو یا هه‌ی:

جوړی ئیکی: ئیککرا خودانیی (توحید الربوبیة):

و رامانا وی ب کورتی: مروقی باوهرییه‌کا بنه‌جه و بی گویمان هه‌بیت کو خودی خودانی ههمی تشتایه و چو خودانی دی نین، ئانکو: ئەو ب تنی خودانی ههمی تشتایه و ئەوی ب تنی ییت ئافراندین و ئەو ب تنی کاروباریت هه‌میان ب ریقه دبه‌ت، ههر ئەو ب تنییه وان ساخ دکه‌ت و دمرینیت، ههر ئەوه بشیت مقایی و زیانی بگه‌هینیتی، ههر ئەوه د ته‌نگافیاندا دوعاییت وان قه‌بویل دکه‌ت، و یی زال و خودان ده‌سته‌هلات سهر هه‌میان، ههر ئەوه دده‌ت و بی به‌هر دکه‌ت،

ئافراندن کارئی وی ب تنییه، و ههمی کاروبار ییت د دهستیت ویدا. خودئ د قورئانیدا بهحسئ خو دببیزیت:

﴿إِلَٰهَ الْخَلْقِ وَالْأَمْرِ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ الأعراف: ٥٤. ئانکو: بزائن: دان و دانهکار [یا گهردوونی] ب وییه، پاکی و بلندی و پر خیر و بهرکهت بوو خودانی ههمی جیهانان.

ههر د چارچوئی فی ئیککرنیدا، مروئی باوهری ب قهدمرا خودئ ههبت، ههر تشتی روی بدمت خودئ یی پی ئاگههه و ژ چارچوئی ههز و شیانییت وی دهرناکهفتیت⁽¹⁾. ئانکو: مروئ دانپیدانی بکهت و پهسهند بکهت کو خودئ ب تنی دهستهلاتداره دفی گهردوونیدا، ژ ئافراندنی، و ریقهبرنا کاروباران، و گوهورین، و زیدمکرن، و کیمکرن، و ساخکرن، و مراندن، و ههمی کاریت دی ب دهستی وی ب تنینه، و کهس د گهل وی پشکدار نینه. و قورئانا پیروز ئهف جوئی ئیککرنی باش یی شروفهگری، و دبارا پتر سورهتاندا بهحسئ ژئ کری یان ئامازه یا دایی، چونکی ئهفه دبیته بنیاتی جوړیت دی ییت ئیککرنی، چونکی ئهوی ههمی تشت ئافراندین و ههمی کاروباریت فی گهردوونی ب ریقه دبهت و ل سهر ههمی تشتان زال و ئاگههداره، ههر ئهو ب تنی یی ههژییه بیته پهستن و خو بو بشکینین. ههر ئهو ب تنی یی ههژی سوپاسی و بیرئینانییه، مروئ دوعا و هیقییان ژ وی ب تنی بکهت و ژ وی ب تنی بترسیت، و پهستن بو کهسی دورست نینه ژ بلی یی ئافراندن و ریقهبرنا کاروباران د دهستی ویدا⁽²⁾.

1. شرح العقيدة الطحاوية، ص 76-77، تیسیر العزیز الحمید، ص 17-18.

2. تفسیر الطبری، ج 5، ص 395. شرح ملا علی القاری علی الفقه الاکبر، ص 9.

و ژ لايه كې ديقه.. يې هه می تشت نافراندين و خودانيي لي دكته، هه ر نه و ب تني يې هه ژي ناف و سالوخه تيت جوان و تمامن، كهس نه شيت ببيت ه خودان و ساخكرن و مراندين د دهستي ويدا نه بيت، و هه ر تشتي بقت نه شيت بكته، و راستي و دورستي د كار و گوتنيت ويدا نه بن⁽³⁾.

و فورنانا پيروز نه ف جوړي نيكرني يې دياركري د سوپاسيا خوديدا و پهرستنا وي و گوهداري و ب جهيناناهه می فه رمانيت وي، هه روه سا د دياركرنا سالوخه تيت وي بيت پاك و بلند و نافيت وي بيت پيروز.

د بياقي سوپاسييدا موسلمان د هه ر ركاعه ته كا نقيژيدا دبيژيت:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الفاتحة: ٢. نانكو: سوپاس هه می بو خودايي گشت جيهانان.

و دبيژيت: ﴿فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الجاثية: ٣٦. نانكو: فيجا په سن و شوکور هه می بو خودايي [هه ر هفت] نه سمانان و خوداني نه ردي، خوداني هه می جيهانان.

و د بياقي گوهداري و خوراده سكرن بو فه رمانيت خودي، خودي دبيژيت: ﴿قُلْ إِنْ هُدَى اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمْرٌ بِالْإِسْلَامِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الأنعام: ٧١. نانكو: بيژه ب راستي، راسته رپيي، راسته رپييا خوديه [نانكو ئيسلامه] و فه رمانا مه يا هاتيه كرن نه م خو بسپرينه خودايي هه می جيهانان.

و د بياقي ثنيه تا ژ بو خودي و دلسوزي د مه رهميدا، خودي دبيژيت: ﴿قُلْ إِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ الأنعام: ١٦٢. نانكو: [هه می

3. فتح المجيد، ص 13. الأسئلة والأجوبة، ص 30.29.

موحه ممد [بيژه [وان]: ب راستي نفيژا من، و ههر تشتي نهز فهكوژم، نان پهريستن و عيبادهتي من، و ژيانا من و مرنا من، خرهك بو خودايي ههمي جيهانانه.

و د بيافي گوهداري و پهريستنا خودي ب تني، خودي دبيژيت:

﴿قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَخَذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُهُ وَلَا يُطْعَمُ قُلٌّ

إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ الأنعام: ١٤. نانكو:

بيژه: نهری نهز هاريكار و پشتهفانهكي ژ بلي خودي بگرم؟ و نهو [نانكو خودي] چيكری نهرد و نهسمانانه، و نهو رزقي ددهت و نهو ناخوت [ههوجهيي ب هندئ نينه كهس خوارني بدهتي]، بيژه: ب راستي فهريمانا من هاتييه كرن نهز موسلمانئ نيكي بم، و نهبمه ژ وان ييت ههفپيشكان بو خودي جي دكهن.

و د بيافي دوعاكريدا، خودي دبيژيت:

﴿الْأَلَهُ الْخَلْقِ وَالْأَمْرِ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ ﴿٥٤﴾ ادعوارب كبر تضرعا وخفيه انه ولا

يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ الأعراف: ٥٤-٥٥. نانكو: بزنان: دان و دانهكار [يا

گهردووني] ب وييه، پاكي و بلندي و پر خير و بهرهكتهت بوو خوداني ههمي جيهانان. هوين خو شكاندي و ب ترس و ب ناشكهرايي و بهرزهيي دوعا ژ خودايي خو بكن، ب راستي خودي ههژ زيدهگافان ناكتهت [نهويت زيده ددنه بهر د دوعاينادا، و دهنكي خو گهلهك بلند دكهن].

و د بيافي پهريستنيدا خودي دبيژيت:

﴿وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ يس: ٢٢. نانكو: ، ههروهسا

دبيژيت:

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ ﴿١١﴾ الَّذِي

جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فَرَشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الشَّجَرَاتِ

رَزَقَالَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿البقرة: ۲۱-۲۲﴾. نانکو: گهلی مروغان، خودایی خو بپه ریسن، نهو خودایی هوین و بیټ بهری ههوه ئافراندین، دا هوین بینه پارستن. نهو خودایی نهرد بو ههوه دهشت کری [کو ب کیر ژیانئ بهیټ] و ئەسمان کریه ئافاهی، باران بو ههوه ژ ئەسمانی (ژ ئەوران) ئیناییه خواری، و هه می رهنگیت فیقی [بو ههوه بی شین کر] و دهرئیخستن. ئیدی هوین زی چو ههقه بهران بو خودئ [چی نه کهن] و هوین ب خو دزانن [خودئ چو ههقه بهر نینن].

نهو خودایی عهرد و عهسمان و ههر تشتئ د ناقبهرا واندا ئافراندین، نهو ب تنئ یی ههژییه مروف بپه ریست، و گوهدارییا وی بکهت، و خو رادهستی فه رمانیت وی بکهت، و دوعا ژئ بکهت، و بهره ف و یفه بجیت.

و ژ لایه کی دیقه دئ بینین قورئانا پیروژ ههرسی ئیکرئان کوم دکهت، کو خودئ خودانی عهرد و عهسمانان و ههر تشتئ د ناقبهرا واندا یه، بیټ راگرتین و ل سهر ئاگه هداره، ههروه کی د ئایه تا کورسیدا:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ رِيسَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ البقرة: ۲۵۵. نانکو: [گهلی خودان باوهران] خودا ههر ئیک

خودایه، ژ بلی وی چو په رستی [خودا] نینن، نهوه یی چوپه رستی بیټ دورست ژ بلی وی نهی، نهوه یی ههروهه ر مایی و [و د هه می کاروباریټ هه بوونیدا] رپ بهر، نه د نقرؤسک دچیت و نه د خه و.. هندی د ئەسماناندا و هندی ل سهر رویی نهردی، هه می یی ویه، کیه [ژ بهنده بیټ خودئ بشیټ] مه هدرئ ل دهف بکهت بیټ دهستویرا وی؟! خودئ ژ کار و کریاریټ وان کرین و بیټ دئ کهن، ب

ناگهه، و [ئهو] ب سهر چو زانینا وی هلنابن، ئه و نه بیت یا وی [خودایی] فیایی، [ب ریکا پیغه مبه ریٹ خو] و کورسییا وی [خودئ دزانیت کا جیه] ئهرد و ئه سمان فهگرتینه، و راگرتنا ههردوکان ژئ [ئهرد و ئه سمانان] لی [ل خودئ] یا گران نینه. و ئه وه یی خودان ریژ و مه زنایی و پیکا بلند.

ههر ئه وه یی عهرد و عه سمان چیکرین، و ئه و ب تنئ یی ساخه و نامریت، یی زانا و سهروهه سهر هه می تستان. پاشی هزرا خو د فی گوتنا خودیدا بکه: ﴿وَلَقَدْ

خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَتَعَلَّمَ مَا تُوسَّسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾

ق: ۱۶. ئانکو: ب سویند مه مرؤف یی چیکری، و ئه م دزانین کا دلئ وی بو چ دبیزیت و کا چ دکه فیه سهر دلئ وی، و ئه م ژ رها ستویئ وی نیزیکتری وینه. و گوتنا خودئ: ﴿الْإِنْعَامُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ الملك: ۱۴. ئانکو: ما ئه وی مرؤف چیکری پی نوزانیت؟ نی هویربین و شارهزا ههر ئه وه. یا خویا و بی گومانه.. یی عهرد و عه سمان ئافراندین، یی زانایه و ل سهر ئاگه هدار و زیره فانه و یی زانایه سهر هه می کار و گوتنان.

ئهویت دانپیدانی دکهن خودئ هه می تشت ییت ئافراندین و ئه و خودانی هه می تستانیه، و د گهل هندئ د خودیینیا ویدا هه فپشکان بو چی دکهن، د ناف و سالوخته تی ویدا ئیکاتییا خودئ ناپاریزن و ددهنه پال هندهک تشتیت دی، ئان هندهک هزریت خهلهت و خراب بو خو ژئ دبهن. ئه ف جوړئ تاکپه رستیئ مفایی ناگه هینیه وان، وان ژ بازنی کوفرئ دهرنائیخیت و ژ باوهداران ناهینه هژمارتن. لهوا خودئ د قورنائیدا به حسئ موشرکان دکهت، وان دانپیدان دکر خودئ ب تنئ هه می تشت ییت ئافراندین، د گهل هندئ ههر مانه موشرک⁽⁴⁾، چو ئیکیا خودئ د په رستنیدا نه دپاراست، و ژ بلی خودئ بوت دپه رستن، باوهری ب ناف و

4. شرح العقيدة الطحاوية، ص 79، تيسير العزيز الحميد، ص 17، تطهير الاعتقاد، ص 5.

سالموخته تیټ سالوخته تیټ خودی خودی نه دئینا. خودی

دبیژیت: ﴿وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ﴾ یوسف: ۱۰۶. نانکو: و
باراپتر ژ وان باوهریی ب خودی نائین، نه گهر نه و ههر د وی وهختیدا هه فپشکان
بو خودی چی نه کهن. و وان دگوت: خودی نه م ییت داین و رزقی مه ددمت و دی
مه مرینیت، به لی بوت دپهرستن.

و هنده کیټ پیشیی پیسار ژ وان دکر: کی عهر د و عهسمان نافراندینه؟ دگوت:
خودی. و د گهل وی ژی بوت دپهرستن و بو دچونه سوجدی. خودی به حسی وان
موشرکان دبیژیت: ﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ قَالُوا اللَّهُ﴾ الزخرف: ۸۷. نانکو: و
نه گهر تو پیسارا وان بکهی: کی هوین چیکرینه؟ دی بیژن: خودی. و د نایه ته کا
دیدا:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيُؤَلُّونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

یونس: ۳۱. نانکو: بیژه: کیه رزقی هه وه ل نه ردی [ب شینکاتی] و نهسمانان [ب
بارانی] ددمت؟ نان ژی کی پی چی دبیت، گوو و چافان بدهت [و ژ ناتافان
بپاریزیت د گهل نازکیا وان]، و کییه ساخی ژ مری دهر دئیخیت و مری ژ ساخی
دهر دئیخیت، و کییه کاروباریت دنیایی ب ریقه دبهت؟ دی بیژن خودییه، بیژه: پا
بوچ هوین پاریزکارییا خودی ناکه ن!؟

و نه مهرجه ههر کهسی دانپیدانی بکهت هه می تشت ییت خودینه، یی تاکپهرست
بیت و ناف و سالموخته تیټ وی بپاریزیت و باوهری پی هه بیت^(۵). بارا پتر مرو فان
دانپیدانی ب هه بوونا خودی دکهن، به لی بارا پتر کافر بوونا وان ژ پهرستنییه^(۶).

5. فتح المجید، ص 17. شرح ملا علی القاری علی الفقه الاکبر، ص 9.

جوړی دووی؛ ئیکیا خودینییی؛

رامانا وی ب کورتی ئهفهیه: خودی ب تنی یی ههژی پهرستنیه، و پهرستن د زمانیدا گوهدارییا تمام و خورادهستکرن بو فهرانیت وی ب رازیبوون و باوهری⁽⁷⁾، و هندهک زانا پیناسه دکهن: گوپیتکا فیان و خوشکانندییه⁽⁸⁾.

پهرستنا خودی ب تنی بنیاتی ئیکیا خودینییی، یی باوهری ب خودی هه، دی وی ب تنی پهریسیت، ترس و فیانا وی و هیفی و دوعاییت وی ژ خودی ب تنی بن، پشتا خو ب خودی ب تنی راست کهت، و خو بو وی ب تنی بشکینیت، و هه می جوړیت پهرستنن بو وی ب تنی بن. ئهف جوړی ئیکیا خودی.. هه می جوړیت دی ژی فهدگریت ژ ئیکیا وی د خودانییدا، و د ناف و سالوخهتیت ویدا، و نه بهروفاژی، چونکی نه مه رجه یی باوهری ب هه بوونا خودی هه بیت.. وی ب تنی بپهریسیت. بهل یی باوهری ب خودینییا وی هه، دانپیدانی دکهت ئه و ب تنی یی ههژی پهرستنیه، و هه ل وی دهمی ئه و باوهری یا هه می خودی خودانی هه می تشتایه، و ئه و ب تنی خودانی ناف و سالوخهتیت پاک و بلند و تمامه. چونکی خوشکاندن و گوهدارییا تمام بو ژ بلی خودی و بو ییت خودان کیماسی نینه⁽⁹⁾. چونکی دی چاوا پهرستنا وی هیته کرن یی نافراندن نه کری و ب ریقه برن د دهستی ویدا نه بیت، و دی چاوا پهرستنا وی هیته کرن یی خله تی و کیماسی ل دهف هه بن؟ و ژ بهر هندی گوئنا (لا إله إلا الله) هه می جوړیت ئیکیا خودی فهدگریت، د پهرستنیدا و د خودانییدا و د ناف و سالوخهتیت ویدا. له و

6. إحياء علوم الدين، ج1، ص182. شرح العقيدة الطحاوية، ص78.

7. أساس البلاغة للزمخشري، المصباح المنير، تطهير الاعتقاد، ص6

8. شرح قصيدة ابن القيم، ج2، ص259. إغاثة اللفهان، ج2، ص128.129.

9. شرح العقيدة الطحاوية، ص79.

ئىكيا په رستنا خودى دهسپيک و دويماهيا دينيه، ب سهرقه و ژ نافدايه، و ههر بؤ وي مه رهمى خودى نه جنه و مروفا ييت دايين:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ الذاريات: ٥٦. ئانكو: و من نه جنه و مروفا بهس بؤ هندى ييت دايين، من بپهريس.

ئبن تهيميه دبيژيت: نهف جوړى ئىكيا خودى.. تاكپه رست و موشرگان ژيک جودا دکهت. و نهفه پيقهري جزا و سزايه د دنيايى و ناخره تيدا، و يى ب باوهري خودى ب تنى نه پهريسيت ژ موشرکايه. و ههر بؤ وي مه رهمى پيقه مبهري ييت هاتينه هنارتن، و په رتوک ييت هاتينه خوار، و ههر پيقه مبهركى خودى هنارتى.. ئىكيا خودي نيينى - په رستنا خودى ب تنى - بنيات و کاکلا گازيبا وي بوويه، خودى د قورنانا پيروزدا دبيژيت:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ النح

ل: ٣٦. ئانكو: ب سويند مه بؤ ههر مله تهكى پيقه مبهرك هنارتيه [دا بيژنه وان] خودى ب تنى بپهريس، و په رستنا غه پيرى خودى نه کهن [ودهكى سهره گاوران و شهيتانى و بوتان و خيقرانگان]. ههروهسا دبيژيت:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ الأنبياء

ء: ٢٥. ئانكو: و مه چو پيقه مبهري بهري ته نه هنارتينه، نه گهر مه ودهى بؤ نه هنارتبيت، و مه نه گو تبيتى چو په رستنييت راست و درست ژ من پيقه تر نينن، فيجا من ب تنى بپهريس. و خودى ديار دکهت کو پيقه مبهريت وي نووح و صالح و شوعهيب هه ميان نهفه يا گو تبيه مله تيت خو: ﴿مَا لَكُمْ مِنْ آلِهِ

غِيْرُهُ﴾ هود: ٦١، الأعراف: ٦٥. ئانكو: ب راستى هه وه ژ وي پيقه تر چو خودى نينن. ههروهسا ئيبراهيم پيقه مبهري (سلاف لى بن) يا گو تبيه مله تى خو:

﴿إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ الأنعام: ٧٩. ئانكو: ب راستى من بهرى خو دا وي [ئانكو من خو ب

گيان و پهرستنقه سپارته خودى] ئەوى ئەرد و ئەسمان چيكرين، بهرى خو ژ هەمی تستان و مردگيرم بو ئيسلامى، و ب راستى ئەز نه ژ وانم ييت هەفپشكان چى دكەن.

چونكى ئەف تاكپهرستيه كاكلا دىنى خوديه، هەردو شههدهيى: (أشهد أن لا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله) ستوينا ئيكى يا ئيسلامييه. پيغه مبهەر (سلاف لى بن دبيرت: ((بني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان، وحج البيت))⁽¹⁰⁾. ئانكو: ئيسلام يال سەر پينج شهنگستهيان هاتيه ئافاكرن، شادهيا ب خودى كو ب راستى چو خودا و پهرستى ييت راست و دورست نينن خودى نهبيت و ب راستى موحه ممهده پيغه مبهەر و قاسدى خوديه، و كرنا نقيزان ب رهنگى پيدفى و بهردهوام، و دانا زهكاتى، و چونا حه جى، و روژيگرتنا رهمه زانى.

دقيت ئەم د تاكپهرستيا خوديدا، ب هەمی جوړيت پهرستنى بهرى خو بدەينه وي ب تنى، و چو مه زنايى و هزر و خوشكاندن بو چو تشت و كهسييت دى د دلييت مه دا نه بن، وهكى:

1. دقيت فيانا مه بو خودى ب تنى بيت، و جو فيانيت دى بهرامبهر وي نه بن و ل پيشيا فيانا خودى نه بن، و يى وهبكهت ژ موشركايه. خودى مه زن

دبيرت: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُجُونُهُمْ كُفُّوا أَلْسِنَتِكُمْ وَالَّذِينَ

ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾ البقرة: ١٦٥. ئانكو: [شوينا هزرا خو د نيشانيت تاك و تهنياييا خوديدا بكهن] هندهك مروف هه نه بهفل و هه فبهران بو خودى چى

10. رواه البخاري ومسلم، انظر: زاد المسلم، ج1، ص139.

دکهن، وهکی ههژیکرنا خودی ههژی دکهن، بهلی بیت باوهری ئیناین پتر ههژ خودی دکهن. شرکا ژ هه میا مهزنتر نه وه مروّف تشته کی ئان کهسه کی بینیت بهرام بهر خودی و وهسا ههژی بکهت کا جاوا ههژ خودی دکهن⁽¹¹⁾. راسته خودی مروّف وهسا یی دای ههژ خو و باب و باپیریت خو و وهلاتی خو و مالی خو بکهت، بهلی دلسوزیا په رستنا خودی وی رامانی نادهت کو هه می فیانیت دی بنبر بکهت، بهلی یا پیدفی سهر باوهرداری نه وه: فیانا ههر تشته کی د دنیا ییدا بیخیته پشتی فیانا خودی، و فیانا خودی ب سهر هه می فیانا بکه فیت، و یی به ره هه بیت هه می وان تشیت ب بها و کهسیت خوشتفی ل دهف وی بکهته قوربان، نه گهر ببنه ناسته نگ و ریگر بو فیان و گوهداریا خودی، و خودی گهف بیت ل وان کرین بیت فیانا نیك ژ وان خوشتفییت دنیا یی ب سهر فیانا خودی بیخیت:

﴿قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ ۗ﴾

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿التوبة: ٢٤﴾. ئانکو: بیژه: نه گهر بابیت هه وه و زاروکیت هه وه و برابیت هه وه و ژنیت هه وه، و عه شیره تا هه وه و مالی هه وه ب دهست خو فقه ئینایی، و بازرگانیا هوین ژی بترسن بشکیت و نه چیت، و خانیییت هه وه پی خو ش، ل دهف هه وه شرینتر و خوشتقیتر بن ژ خودی و پیغه مبهری وی و ژ جیهادا د ریکا خودیدا، فیجا خو بگرن هه تا فه رمانا خودی دنییت، و خودی ب خو مله تی ژ ری دهر که فتی راسته ری ناکهت.

11. شرح قصیده ابن القیم، ج 2، ص 268.

2. دفتیت دوعا و هیقی ژ خودی ب تنی بینه کرن، و پشتا خو ب وی ب تنی راستکهن د ههر تشتی نه د شیانیټ مروقیدا بن و ب تنی خودی دشیټ و دزانیټ، خودی دبیټریت:

﴿وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ﴾

﴿یونس: ۱۰۶﴾. نانکو: و ژ بلی خودی ئەز گازی و ههوارا خو نهگه هینمه وی، یی نه مفایی دگه هینیه من و نه زیانی [و هوسا فهرمانا من یا هاتییه کرن]، فیجا ئەگەر ته ئەفهه [نهگوهارییا خودی] کر، ب راستی وی وهختی دی ژ سته مکاران بی. ههروهسا دبیټریت: ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ المائدة: ۲۳.

نانکو: و پشتا خو ب خودی موکوم بکهن ئەگەر هوین خودان باوهر بن. و ههر خودی دبیټریت:

﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ

اللَّهِ﴾ البقرة: ۲۱۸. نانکو: ب راستی ئەوټ باوهری ئیناین، و ئەوټ مشه ختبووین، و جیهاد د ریکا خودیدا کرین ئەفهه ل هیقییا دلوفانییا خودینه.

3. دفتیت مروق ژ خودی ب تنی بترسیت، ئەگەر کهسهک هزر بکهت دی ب چهز و شیانیټ کهسهکی ئان تشتهکی زیان گههیتی⁽¹²⁾، ئەوی ههقیشک بو خودی چی کر، چونکی خودی دبیټریت: ﴿فَإِلَّيَّ فَارْهَبُونَ﴾ النحل: ۵۱. نانکو: و ژ من ب تنی

بترسن. ههروهسا دبیټریت:

12 ترسا ژ خودی ب تنی د پهرستنیدایه دهمی هزرا وی دهیته کرن، و یا جودایه ژ ههمی ترسیت دی بیټ هتری، ب تنی دهمی ئەگەر پهیدا دبیت روی ددهت.

﴿وَإِنْ مَسَّكَ اللَّهُ بَصْرًا فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ﴾

يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿يونس: ۱۰۷. نانكو: و ئەگەر خودى [بۆ جەرباندنا تە] زىانى بگەھىنىتە تە، كەس نىنە راکەت، ئەو نەبىت، و ئەگەر خودى خىرەك بۆ تە فىا، كەس نىنە بشىت رىكى ل كەرەما وى بگريت، خودى كەرەما خۆ ددەتە وى، ژ بەندەيىت خۆ، يى وى بشىت، و ھەر ئەو ھە گونەھ ژىبەر و دلۇفان.

4. دقيت ھەمى جوړيت پەرستنى يىت ب لەشى دەينە کرن.. بۆ خودى ب تنى بن، وەكى نقيز و روژييان و چونا ھەجى و... ھتد. ھەر وەسا دقيت ھەمى جوړيت پەرستنى يىت ب گوتن وەكى زكر و تەسبيحاتان بۆ خودى ب تنى بن، و يى تىتەكى ژ فان جوړيت پەرستنان بۆ ژ بلى خودى بکەت، ئەوى ھەفپشك بۆ خودى چى كر. و خودى دبيژيت:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ

فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ النساء: ۱۱۶. نانكو: ب راستى خودى [گونەھا] يىت ھەفال و ھوگران بۆ چى دكەن ژى نابەت، و ژ بلى فى [گونەھى] خودى بۆ وى يى بشىت گونەھا وى ژى دبەت، و ھەر كەسى شريكان بۆ خودى چىكەت ب سويند ئەو بەرزەبوونەكا پيس [دوير] بەرزەبوويە.

جوړى سيى: ئىككنا ناف و سالوخەتان

رامانا وى ب كورتى ئەفەيە: مروقى باوهرىيەكا تمام و ژ دل ھەبىت كو ھەمى سالوخەتيت خودى د تمام و بى كىماسينە، و ئەو ب تنىيە خودانى وان سالوخەتان، و خودى يىت ل سەر خۆ سەلماندين ئان پىغەمبەرى (سلافا لى بن) ئەو ناف و سالوخەت يىت دياركرين ب رىكا قورئانى و سونەتى بيى گوھورينا لەفز

و رمانيت وان ئان ژ كارئيخستن ئان لادانا هندهك ژ وان، و بيى دياركرنا چاوانيا وان و وهكى سالوخهتيت چو بوونهوهريت دى نينن. و يا دياره ژ في پيناسى ئيكرنا ناف و سالوخهتان سهر سى ستويان دهينه دانان: يى ژى لادمت.. ئەو نه تاكپه رسته د ناف و سالوخهتيت ويدا⁽¹³⁾.

ئيك: خودى يى پاك و بلنده ژ ههر كيماسيهكى، و وهكى چو بوونهوهران نينه. دو: باوهريا ب ناف و سالوخهتيت بنهجه ييت د قورنائى و سونهتيدا هاتين، بيى كيكرن ئان زيدهكرن ئان گوهورين ئان ژ كارئيخستنا چو ژ وان. سى: رى گرتن ژ زانينا چاوانيا وان سالوخهتان.

ستوينا ئيكي ئەوه: سالوخهتيت خودى ب چو رهنك وشيوهيان نه وهكى ييت چو بوونهوهرانه، ههروهكى خودى د قورنائيدا دبيژيت:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ﴾ الشورى: ١١. ئانكو: چو تشت وهكى خودى [د كاروبار و سالوخهتاندا] نينه. و ئايه تا: ﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾ الإخلاص: ٤. ئانكو: چو ههفكويف ژى بو نينن. ههروهسا: ﴿فَلَا تَصْرُبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ﴾ النحل: ٧٤. ئانكو: فيجا چو نموونهيان بو خودى نه نينن [چونكى خودى ئيكه و كهس وهكى وي نينه، و وان دگوت خودى خودانى هه مى گهردوونيه، ئەو ژ هندى مهزتره ئەم ئيکسه ر وي بپهريسين، فيجا دفتيت هندهك د نافهرا مه و ويدا بن].

(قرطبي) د شروفهكرنا ئايه تا ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ﴾ دا دبيژيت: (مروفي ئەو باوهري يا بنهجه و تمام ههبيت خودى د مهزنى و چاوانيا خودا و د سالوخهتيت خودا نه وهكى چو تشتايه، و چو تشت ب چو شيوه و سالوخهتانقه وهكى وي نينن، و ئەو نافيت خودى دياركرين، ب تنى بو تيگههشتنا مهيه و نيزيكرنا رامانا

13. منهج ودراسات آيات الأسماء والصفات، للشيخ محمد الأمين الشنقيطي، ص3، 35.

دورست و راسته قینهیه، و سالوخته تیت خودایی مهزن نه وهکی بیټ بوونه وهرانه⁽¹⁴⁾.

(الواسطی) (خودی ژئی رازی بیت) دبیژیت: چو تشت وهکی ذاتی خودی نینن، و چو ناف و هکی نافی وی نینن، و چو کار و کریار وهکی کار و کریاریت وی نینن، و چو سالوخته ت ژ بلی نافی ب سهرقه وهکی سالوخته تیت وی نینن، خودایی ههروهه ر هه ی ژ هندئ پاک و بلندتره سالوخته ته کی نوی هه بیت، ههروهه سا ب چو شیوهیان نابیت بوونه وهره کی نوی سالوخته ته کی دیرین و ههروهه ر هه بیت، و نهفه هه می سونه ته و را و بوچونیت زانایانه⁽¹⁵⁾.

(سید قطب) د تفسیرا وی نایه تیدا دبیژیت: (فیتره تا مروقی یا پاقر نهفه باوهریه یا هه ی، یی تشت هکی بئافرینیت، ب چو رهنگانه وهکی وی نابیت)⁽¹⁶⁾. و سهر فی بنیاتی.. خودی یی پاک و بلنده ژ هه ر کیماسییه کا بهروفاژی وان سالوخته و په سنایه بیټ وی بو خو دیارکرین، ئان بو پیغه مبه ری خو (سلاف لی بن) دیار کرین.

ئیککونا خودی د ناف و سالوخته تیت ویدا: دقیت موسلمان چو هه فزین و هه فیشک و هه فبه ر و پشته فان و مه هدرچییان نه دانیت، و د باوهریه کا تمامدا بیت کو خودی نانقیت و بیزار نابیت و ناوهستییت و نامریت، و نه زانین و بی ئاگه هی و ژ بیرکرن و خه و و تاگری و هه می سالوخته تیت دی بیټ کیم ل دهف نینن. و بنیاتی دووی: دقیت موسلمان ی باوهریه کا تمام ب وان ناف و سالوخته تان ب تنی هه بیت بیټ د قورئانا پیرؤز و سونه تا دورستدا هاتین. دقیت مروقی نه و سالوخته های ژئی ببن، خودی به حسی خو پی کربیت، ئان پیغه مبه ری (سلاف لی

14. تفسیر القرطبی، ج 16، ص 9، (مطبعة دار الکتب المصریة).

15. تفسیر القرطبی، ج 16، ص 8، (مطبعة دار الکتب المصریة).

16. تفسیر فی ظلال القرآن، ج 7، ص 272.

بن) د فهرمووده‌ییٔ دورستدا بؤ مه دیارکرین، ههروهسا نابیت چو نافان داننه سهر خودی، ژ بلی ییٔ وی داناینه سهر خؤ ئان پیغه‌مبه‌ری (سلافا لئ بن) بؤ مه دیارکرین، چونکی خودی چیٔر ژ مه ناف و سالؤخه‌تیٔ خؤ دزانیت. خودی دبیٔزیت: ﴿أَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ﴾ البقرة: ۱۴۰. ئانکو: ما هوین چیٔر دزانن یان خودی؟

مادهم ئەو چیٔری هه‌میا دزانیت، و پیغه‌مبه‌ریٔ وی د راستگو و په‌سندکرینه ده‌ف وی، دقیت وان ناف و سالؤخه‌تیٔ وی ب کار بینین ییٔ وی و پیغه‌مبه‌ریٔ وی بؤ مه دیار کرین و چو ل سهر زیده نه‌که‌ین و ژئی کیم نه‌که‌ین.

ئیمام (ئه‌حمهد بن حنه‌بل) (خودی ژئی رازی بیت) دبیٔزیت: (خودایی مه‌زن ب چو ناف و سالؤخه‌تان ناھیته‌ نافکرن، ژ بلی وان ییٔ خودی و پیغه‌مبه‌ریٔ وی دیار کرین، و زیده‌گافی سهر قورئانی و فهرمووده‌ییٔ دورست ناھیته‌ کرن)⁽¹⁷⁾.

و (نه‌عیم بن حه‌ماد) ماموستایی بوخاری دبیٔزیت: (هه‌ر که‌سی خودی وه‌کی ئیک ژ ئافراندییٔ وی لئ بکه‌ت، ئەو کافر بوو، ئان باوهرییٔ ب ئیک ژ سالؤخه‌تیٔ وی ئان ئەؤیت پیغه‌مبه‌ری دیار کرین نه‌ئینیت، ئەو کافر بوو، و چو سالؤخه‌ت وه‌کی وان سالؤخه‌تیٔ خودی نینن)⁽¹⁸⁾.

دویف فی بنه‌مایی: هه‌ر که‌سه‌کی بالغ و ب عاقل دقیت باوهرییٔ ب وان ناف و سالؤخه‌تان بینیت ییٔ د قورئانا پیرۆز و سونه‌تا پیغه‌مبه‌ریدا (سلافا لئ بن) هاتین، دویف رامانیٔ وان ییٔ دیار و ئاشکرا د زمانئ عه‌ره‌بی‌دا.

و دقیت باوهرییٔ ب هه‌میان بینیت.. بیی فه‌ده‌رک‌رنا چو ژ وان، و بیی گوهورین و لادانا وان ژ رامانیٔ وان ییٔ ئاشکرا.

17. الروضة الندية، ص22. شرح العقيدة الواسطة ل محمد خليل هراس، ص21.

18. المرجعین السابقین، وشرح ملا علي القاري، ص15.

بنیات و بنه مایئ سیئی ئەفهیه: دفت مرؤفی باوهردار باوهریی ب وان هه می ناف و سالۆخه تان بینیت یئت د قورئانی و سونه تیدا هاتین و بیی پیسار بکهت چاوا؟ و بوچی؟ چونکی ب تنی خودی دزانیت ئەو یی چاوایه و سالۆخه تیت وی ب دورستی د چاوانن، چونکی سالۆخهت سهر ب خودانی خوۆقه نه و دویف خودانی دهینه گوهورین، چونکی پیسار ژ چاوانیا زاتی خودی ناهیته کرن، ههروهسا پیسار ژ چاوانیا سالۆخه تان ژی ناهیته کرن⁽¹⁹⁾. لهوا گهلهك موسلمانیت پیشیی دهمی پیسار ژی دهاته کرن خودی چاوا سهر عهرشییه؟ دگۆت: (خودی یی ل سهر عهرشی خو روینشتیه.. ئەفه یا هاتییه زانین، چاوا روینشتیه؟ کهس نوزانیت ژ بلی خودی، و فهززه باوهریی پی بینین⁽²⁰⁾، و پیسارکونا چاوا.. بیدعهیه⁽²¹⁾). موسلمانیت پیشیی هه می د ریککهفتینه کو (چاوا) بو مه نه یا دیاره و نابیت وی پیساری ژی بکهین. ئەگهر ئیکی گۆته مه: چاوا خودی دهیته عهسمانی دنیاپی؟ دی بیژینی: ما خودی یی چاوایه؟ دی بیژیت: ئەز نوزانم یی چاوایه، دی بیژینی: ئەم ژی نوزانین چاوا دهیته خوار، چونکی زانینا سالۆخهتی یا ب زانینا خودانی سالۆخهتیغه گریدایه، چونکی سالۆخهت یی و بییه و سهر ب ویشهیه، و ئەگهر ئەم چو ژ چاوانیا خودی نه زانین.. دی چاوا زانین چاقیت وی و گوھیت وی و دهستیت وی د چاوانن؟! دی چاوا زانین چاوا دهیته عهسمانی دنیاپی؟! دهمی تو دانپیدانی دکهی و ته باوهری ب هه بوونا خودی هه بیت ب هه می سالۆخهتقه، یی بی کیماسییه و چو تشت وهکی وی نینن، چو تشتیت وی (گوه، چاف، دهست، ناخفتن، روینستن) وهکی ییت چو ئافراندییان نینن⁽²²⁾.

19. منهج ودراسات لآیات الأسماء والصفات، محمد الأمين الشنقيطي، ص25.

20. کو یی ل سهر عهرشی.

21. الروضة الندية، ص29.

22. الروضة الندية، ص34.

ژ شروفه كرنا بۆرى بو مه ديار بوو: د فئ تاكپه رستييدا چهند خال ييت ههين
دقئت موسلمان نه ئازرينيت:

1. وهكى ئيك ليكرن: ئانكو سالوخه تئيت خودئ وهكى سالوخه تئيت ئافراندييان لئ
بكهن، ههروهكى مهسيحي عيسايئ كورئ مهريه مئ دكهنه خودئ و ب كورئ وي
ددانن، و جوھى عوزهيري دكهنه كورئ خودئ، و موشركان بوتئت خو وهكى
خودئ لئ دكرن، و هنده كئيت دى دهست و گوھ و چاقئيت خودئ وهكى ييت مروفقان
لئ دكرن⁽²³⁾.

2. گوھورين و كيم و زيده كرن: ههروهكى ئيك تشتهكى ژ ناف و سالوخه تئيت
خودئ بگوھوريت، ئان ژئ كيم كهت ئان زيده كهت ئان د گوئنئيدا گوھورينئ
بيختئ، ئان رامانئ بگوھوريت بو رامانه كا دى يا خهلهت ئان خراب كو بهرى
هنگى نه هاتبئته ب كارئنيان د زمانئ عه رهبيدا⁽²⁴⁾.

3. ژ كارئئخستن: ئانكو باوهرى ب ئيك ژ نافئيت خودئ ئان سالوخه تئيت وي
نهبيت، و هزر بكهت د هه مئ سالوخه تئيت خو دا يئ تمام نينه و دهست ژ په رستنا
خودئ به ردمت، ئان ههروهكى ئيك بيژيت عه رد و عه سمان ژ هه مئ تشتان
كه فنارترن، و ژ بير بكهت خودئ ئه و ييت ئافراندين و چئ كرين⁽²⁵⁾.

4. دويف هزر و تيگه هشتنا خو سالوخه تئيت خودئ دياركهت و شروفه كهت. و د
قورئانئ و سونه تئيدا يا بو مه ديار بووى نابيت سالوخه تئيت خودئ وهكى
سالوخه تئيت تشته كئ دى لئ بكهن، ئان بينه گوھورين، ئان بينه كي مكرن ئان
زيده كرن، ئان دويف هزرا خو چاوانئيا وان دياركهت. و سه حابه و تابعى و
موسلمانئيت پئشيبئ ييت ل سهر فئ ريبازئ چوئن. ئيمام شهوكانى دبيژيت:

23. الأسئلة والأجوبة الأصولية، عبد العزيز السلمان، ص35.

24. الأسئلة والأجوبة الأصولية، ص 33.32.

25. الروضة الندية، ص35. الأسئلة والأجوبة، ص 33.32.

(ريکا موسلمانيت پيشيئي ژ سحابه و ييت پيگري ب ريبازا وان كرى نهو ژيدهريت مهنه كو سالوخت ييت وهرگرتين وهك د قورنائى و سونه تيذا هاتين بيى گوهورين و ژ كارئيخستن، كو سالوخته تيت چو تستان وهكى ييت وي نينن. و چو تشت ژ دهف خو نهگو تيبه ژ بلى وي يا خودى و پيغه مبهري وي گو تي، و ههر كه سي پيكله ك كرابا تشته كي دويف هزرا خو بيژيت، ري لى دگرت و ددا پاش، و دگو تي: نهو تشتي تو چو ژى نه زانى.. پى نه ناخفه دا نه كه فييه د خه له تيبيدا، يا سحابا ژ پيغه مبهري (سلاف لى بن) وهرگرتي، و تابعيان ژ سحابا وهرگرتي و ييت دويفا هاتين ژ وان وهرگرتي، د وان چهرخان همياندا كه سي زيده گافى سهر ناف و سالوخته تيت خودى نه كريبه، و نهو يا گو تي يا وهرگرتي، و همى ل سهر وي ريبازى د ريكهفتى بوون، خو ب چو تشتي ديغه مژويل نه دكر ژ بلى وي يا خودى بو دياركرى، و همى ب فهرزيت خو فقه د مژويل بوون، ژ نفيز و روژى و زهكات و حه جى و جيهادا د ريكا خوديدا، و مهزاختنا مالى د بيافيت خيرى و چاكيى و وهرگرتنا زانستيدا، و بهري خه لكى ددا باشيى و ريكا به حه شتى گرتبوو و خو ژ ناگري ددا پاش و دهستى زوردارى دگرت دويف شيانيت خو، و خو ب چو تشتي ديغه مژويل نه دكر ييت خودى ل سهر فهرز نه كرين.. دين ل وان سهردهمان يى زهلال بوو، چو گليش و شيلياتى د دينيدا نه بوو⁽²⁶⁾.

جوريت سالوختان

سالوخته تيت خودى ييت د قورنائى و سونه تيذا هاتين دو جورن⁽²⁷⁾:
سالوخته تيت زاتى وينه، و سالوخته تيت كريان، سالوخته تيت وي ب خو، ژى جودا نابن، وهكى: زانين و ژيان و شيان و گو هليبوون و ديتن و ديم و ناخفتن و پى و

26. التحف في مذاهب السلف للشوكاني، ص7.

27. الأسئلة والأجوبة، ص48. والفقہ الأكبر وشرحہ ملا علی القاري، ص15.

مولك و مهزناهی و بلندی و زهنگینی و دلوفانی و حیکمه تی. کو نهف سالوخه ته ییت د خودیدا ههین و ژئ جودا نابن.

و سالوخه تیبت ب کریار ئهون ییت ب حهز و شیانیبت و یقه د گریدایی، وهکی: خودئ یی ل سهر عهرشی، و دهیته عهسمانی دنیا یی، و کهنی و رازیبوون، و فیان و نه فیان، و کهربقه بوون، و توره بوون.

یا فهرز ل سهر مه ژ فان سالوخه تان ب ههر دوو جورانقه باوهری ئینانه ب وی جورئ د گهل مهزناهی و شیانیبت خودئ دگونجیت و وی بیژین یا ئیمام شافعی (خودئ ژئ رازی بیت) گوئی: (من باوهری یا ب خودئ هه ی، و ههر تشتئ ژ دمف خودئ هاتی، و وهکی فیای، و من باوهری یا ب پیغه مبهری خودئ (سلاف لی بن) هه ی، و ههر تشتئ ژ وی هاتییه فهگوهاستن، وهکی پیغه مبهری خودئ (سلاف لی بن) فیایی⁽²⁸⁾.

ناقیت خودی بیت پیروز

ناقیت خودایی مهزن.. نیشانیبت وینه، خودئ د پهرتوکا خودا، و پیغه مبهری (سلاف لی بن) د سونه تا خودا ییت دیارکرین، و ههر نافهک ژ وان نیشانا سالوخه ته کی یان هندهک سالوخه تیبت خودینه، و ههر نافهک ژ وان یی ژ ژیدهرئ وی هاتییه وهرگرتن وهکی (العلیم) یی زانا، (القدير) یی خودان شیان (السمیع) یی گوهدار، (البصیر) بینهر، و ...هتد. بو نموونه: (العلیم) یی زانا ژیدهرئ وی زانینه، نیشانه بو سالوخه تی زانینی، و ناقیت دی ژی ب وی شیوهی. و ناقی هه می ناق و سالوخه تیبت وی ب خوئه دگریت ناقی (الله). و زانا د ریکهگه قتی نین سهر ژیدهرئ فی ناقی، هندهکان یا گوئی یی ژ پهیفا (إله) هاتی، و ئبن فهییم و

سیبه و هیه د گهل فی بۆچۆنینه، و هنده کیت دی دبیزن: نه خیر، نافه کی سهر بخویه و ژ چو ژیدهران نه هاتییه وهرگرتن⁽²⁹⁾.

و یا دورسته ئەف نافه ناف و نیشانیت وی بن، و د گهل هندى سالۆخهت ژى بیت، وەکی: (الرحمن) نافى و ییه و سالۆخهتە ژى، و هەمی نافیت خودى رامانیت خو بیت هەین، و هەمی ژى سالۆخهت و پەسنن⁽³⁰⁾.

و دبیزنه نافیت خودى (الحسنی)، چونکی نیشانا باشتین و ههژیتین رامان ددهن.

و تاکپه رستیا خودى د نافیت ویدا، دقیت باوهری ب ههر نافه کی خودى دانایه سهر خو هه بیت، و باوهری ب رامان و شوینواریت وی نافى، بۆ نموونه: د قورئانیدا نافى خودى (الرحیم) یى هاتی، دقیت مه باوهری هه بیت ئەفه بۆ وی نافه، و د گهل نافى نیشانا رامانه کییه کو یى دلۆفانه، و مه ئەو باوهری هه بیت: دى دلۆفانیی ب وی کهسى بهت یى ئەو ههز دکهت، و دقیت مه ئەف باوهرییه هه بیت بۆ هەمی نافیت وی بیت د قورئان و سونه تیدا هاتین⁽³¹⁾.

و سه بارهت هه ژمارا نافیت خودى .. بیت دهق پی هه ی نۆت و نهه نافن. موسلم و بوخاری ژ ئەبو هورهیره فه دگو هیزن، گووت: پیغه مبهرى خودى (سلاق لی بن گووت: ((ان لله تسعا وتسعون اسما، مائة إلا واحد، فمن أحصاها دخل الجنة، إنه وتر يجب الوتر))⁽³²⁾، ئانکو: خودى نۆت و نهه ناف بیت ههین، سه د کیم ئیکن، یى باوهری یى بینیت و ژ بهر بکهت و پی بکهت، و دوعا پی بکهت و بیاریزیت، دى چیه به ههشتی، خودى ئیکه و کهته و ههز ژ کهته دکهت.

29. فتح المجید، ص 11. تفسیر الطبری، ج 1، ص 123.

30. فتح المجید، ص 14. الأسئلة والأجوبة الأصولية، ص 44.

31. الأسئلة والأجوبة الأصولية، ص 44.

32. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج 5، ص 372. صحيح مسلم بشرح النووي، ج 17، ص 5.

و يا دياره خودى هندك نافئ دى ژى يپٔ ههين و بو مه ديار نهكرينه و يپٔ ل دهف خو د زانينا غهيبپدا هيلالين، يا ژ پيغهمبهرى (سلاف لى بن) هاتيه فهگوهاستن، يا گوٽى: ((ما اصاب مسلما قط هم ولا حزن فقال: اللهم اني عبدك وابن عبدك، وابن اُمتك، ناصيتي بيدك، ماض في حكمك، عدل في قضاؤك، اُسألك بكل اسم هو لك، سميت به نفسك، أو أنزلته في كتابك، أو علمته أحدا من خلقك، أو استأثرت به في علم الغيب عندك، أن تجعل القرآن ربيع قلبي و جلاء حزني، وذهب همي وغمي، إلا أذهب الله عنه همه، وأبدله مكان همه فرحاً. قالوا: يا رسول الله: ألا نتعلم هذه الكلمات؟ قال: بلى، ينبغي لمن سمعهن أن يتعلمهن))⁽³³⁾، ئانكو: ((ههر موسلمانى خه م و كوٺانهك گههشتى و بيٺريت: يا خودى.. ئهز بهندهيى ته مه، كورى بهندهيى ته، كورى بهندهيا ته، هه مى كاروبارئ من يپٔ د دهستى ته دا ههر تشتى ته بقئ دى بو من كهى، ههر تشتى تو د گهل من دكهى داديبه، دوعا ب ههر نافئ ته ههى ژ ته دكه م، ته خو پى ناف كريبيت، ئان د پهرتوكا خو دا ديار كريبيت، ئان نيشا بهندهيهكى خو دابيت، ئان ته ههز كريبيت ل دهف ته د زانينا غهيبپدا بمينيت، تو قورئاننى بكهيه خوشى و بهارا دلى من، و خه ما من پى فهرهفينى، دى خودى خه ميت وى فهرهفينيت، و ل جهى وان دى كهيفخوشيبى (دهتى)). گوٽنى: ئهى پيغهمبهرى خودى.. ما ئه م ژى فان پهيقان ژ بهر نهكهين؟ گوٽ: ((به لى.. ههر كهسى هاى ژى ببيت، دقئ ژ بهر بكهت))⁽³⁴⁾.

33. الأسماء والصفات للبيهقي، ص6. فتح الباري، ج11، ص183. شرح العقيدة الطحاوية، ص110.

صحيح مسلم بشرح النووي، ج17، ص5.

34. إيثار الحق، ص170. الأسماء والصفات للبيهقي، ص7. شرح العقيدة الطحاوية، ص110.

به لگه ييت نئىكرنا ناف و سالوخه تان

به لگه ييت فى جوړى ژ نئىكرنا خودى د قورنانا پيرؤز، و د سونه تا دورستا گه له ك گه له كن، چو سوړهت و بهرپه ريت قورناني ژ ناف و سالوخه تيت خودى د قالا نينن، د هه مى بابه تاندا ييت هاتين، ژ نئىكرنا خودى، و په رستنئ، و شريعه تئ، و فه رمانان، و په يمان و گه فان، چيرؤك و مه ته لان، د فى بيا فيدا دئ سوړه ته كا ته فگر و مه ز نترين نايهت ژ قورناني وهك نمونه ئينين:

سوړه تا (الإخلاص) خيرأ خواندنا وي هندی خيرأ خواندنا سيكا قورنانيه، هه روهكى پيغه مبهرى (سلاف لى بن) بو مه گوئى⁽³⁵⁾. خودى د بيژيت:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

﴿الإخلاص: ۱-۴﴾. نانكو: [هه مى موحه ممه د بيژه گاوران نه وييت دفين تو خودايئ

خو بو وان بدهيه نياسين] بيژه خودى نئكه و تاك و ته نيايه. نهو خودايه يئ هه مى پيدفى هه وجهى وي، و وهجا هه ميان دقه تينيت، و نهو پيدفى هه وجهى كه سئ نينه. كه سئ ژئ نه بوويه، و [نهو] ژ كه سئ نه بوويه. و چو هه فكوي ف ژئ بو نينن.

نهف سوړه تا ب رمانيت خو مه زن، هه مى سالوخه تيت خودى ييت تمام په سه ند دكه ت، و هه مى كيما سيبان رهد دكه ت، و رمانا (الأحد) نانكو: چو تشت وهكى وي و هه فبه رى وي نينن⁽³⁶⁾. و (الصمد) نانكو: نهو مه زن و سه روه ره يئ هه مى د كاروباريت خودا پيدفى وي دبن، و د نه خو شى و ته نگا فيباندا هه وار دكه نه وي⁽³⁷⁾. و ژ فيرئ ده يته زانين كا بوچى پيغه مبه رى خودى (سلاف لى بن) گو تيه

35. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج9، ص49. زاد المعاد، ج1، ص82.

36. الأسماء والصفات، ص21، شرح ملا علي القاري على الفقه الأكبر، ص14.

37. فتح الباري، ج8، ص601. الأسماء والصفات، ص58.

خیرا خواندنا وی ھندی خیرا سیکا قورنائیہ، چونکی عہقیدہ و بیروباوهریت ئیسلامی ھمی ییت د وی سۆرہتیدا، سالۆخہتیت خودی ییت تمام و بی کیماسی پەسەند دکەن.

و قورئان ب ھەمیقە بیروباوهرن بۆ مرؤفان دیار دکەن دی چاوا خودی نیاسن، دی چاوا دورستی و راستیا ناف و سالۆخہتیت وی زانن، و یاسا و شریعەتی خودی د قورئانیدا نەرك و مافیٹ مرؤفان بۆ دیار دکەن، دی چاوا سەرەدەرییی د گەل ھەقدو کەن، و چیرۆک و دەنگ و باسیٹ د قورئانیدا بۆ مرؤفان یاسا و سەرەدەرییا د گەل چیکرییان دیار کەن، و جزا و سزاییت خودی، و سۆز و گەفیت وی دیار دکەن، ئبن قەیم دۆر راستیا فی سۆرەتی دبیژیت: (سۆرەتا (الإخلاص) ئیککرا بیروباوهران و نیاسینا خودی و ھەر سالۆخەتی ھەژی وی دسەلمینیت، کو یی ئیکانەییە و چو ھەقەبر نینن، و نە کوپە و نە بابە و ودکی چو تستان نینە، و ھەمی رامانیت تمامیی ییت د سۆرەتیدا ھەین، و یی بی ھەفیشک و ودکەفە، ئەفە بنەماییت ئیککرا زانستی و بیروباوهرانە، کو خودانی خو ژ ھەمی گرۆپ و جوینیت سەرداچۆیی و موشرک ددەتە پاش)⁽³⁸⁾.

و ئایەتا کورسی یا پیغەمبەری (سلاف لی بن) گۆتی مەزنترین ئایەتە ب رامانیت خو د قورئانا پیرۆزدا:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ البقرة: ٢٥٥. ئانکو: [گەلی خودان باوهران] خودا ھەر ئیک

خودایه، ژ بلی وی چو په رستی [خودا] نینن، نه وه یی چوپه رستییت دورست ژ بلی وی نهیی، نه وه یی ههروهه ر مایی و [و د هه می کاروباریت هه بوونیدا] رپیهر، نه د نقرؤسك دچیت و نه د خه وو.. هندی د ئەسماناندا و هندی ل سهر رویی ئهردی، هه می یی ویه، کییه [ژ بهنده ییت خودی بشیت] مهدهری ل دمه بکته بیی دهستویرا وی؟! خودی ژ کار و کریاریت وان کرین و ییت دی کهن، ب ناگهه، و [نه و] ب سهر چو زانینا وی هلنابن، نه و نه بیت یا وی [خودایی] فیایی، [ب رپکا پیغه مبه ریت خو] و کورسیا وی [خودی دزانیت کا چیه] ئهرد و ئەسمان فهگرتینه، و راگرتنا ههردوکان ژی [ئهرد و ئەسمانان] لی [ل خودی] یا گران نینه. و نه وه یی خودان ریز و مهزنایی و پیکا بلند.

ئهف نایهتا ب قهدر و بها بنه ماییت ههرسی جوریت ئیککرنا خودی ب خوڤه دگریت، کو ریبارا ئیسلامی بو ژیانی ژ وان ههرسی بنه مایان دهرده کفیت، و بهری مروفی ددهنه خودی ب تنی، و ری نادن مروف بهنده یی ژ بلی خودی بیت، و ژ بلی خودی چو کس و چو تشتان بهریسیت، ئان گوهدارییا ئیکدی بکته، و ری نادن مروف شریعت و بها و رهوش و تیگه هیت خو ژ بلی خودی وهربگریت⁽³⁹⁾.

گوئنا خودی ﴿الْحَى الْقَيُّومُ﴾ دو ناقیت مهزن و پیروزن خودی بو زاتی خو یی بلند سه مانندین. ﴿الْحَى﴾: نه وه یی ژيانا بهردهوام هه، مانا وی و هه بوونا وی یا بهردهوامه، چو دهسپک و چو دویماهی بو نینن⁽⁴⁰⁾. و ژيانا زاتی خودی پی دهیته سالوخذان ژيان ب خویه و ژ چو ژیده ریت دی نههاتییه وهرگرتن، ژيانه کا

39. في ظلال القرآن، سيد قطب، المجلد الأول، ص 419.418.

40. تفسير الطبري، ج 5، ص 388. الأسماء والصفات، ص 20.

بئ دەسپیک و دویماییه، و ئەوی ژیان یا دایه هەمی گیانداریت دی⁽⁴¹⁾. و نافئ
﴿الْقِيَوْمُ﴾: ئەوه یئ هەمی کاروباریت چیکرییان ب ریڤه دبهت، و جیهانی و
گەردوونی د هەمی بیافاندا ب ریڤه دبهت. یئ ناگەهدار و زاله سەر هەر
گیاندارەکی، رزقی وی ددەتی و دپاریزیت و چاقدیرییا وی دکەت و چاوا حز
دکەت وەسا دگوهۆریت و ب ریڤه دبهت⁽⁴²⁾.

و ئەف هەردو نافه ﴿الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ ژ مەزنترین نافیت خودی ییت پیرۆزن، هەمی
نافیت وی ییت دی ژ چەرخا فان هەردو نافان دمردکەفن، و رامانیت وان بو فان
هەردو نافان دزقرن، چونکی ژیان پیدقییه که بو هەمی سالۆخەتیت تاممی،
ئەگەر خودایی پاک و بلند ژیان خۆ ب خویی هەبیت، ب چو شیوهیان پیدقی
کەسی نابیت، هەر ئەوه یئ هاریکاری ژئ دەیتە خواستن، و هەر تەشەکی هەمی
خودی یئ دای و پیدقی چاقدیری و ب ریڤه برنا و بیه⁽⁴³⁾.

فان هەردو نافان کارتیکرنه کا مەزن یا د ژیان موسلمانیدا هەمی، یئ باوهرییی پئ
بینیت و هزا خۆ د رامانیت وان ییت مەزندا بکەت، موسلمانئ هۆسا دی هزر و
وژدانا وی یا ب خودیڤه گریدایی بیت، وەک فیان و پەرستن و گوهداری، چونکی
ئەو دزانیت هەر خودییه کاروباریت وی و هەر تەشتئ دەوروبهاریت وی ب ریڤه
دبهت ب ناگەهداری و زانین، و چاقدیرییا وی دکەت د هەمی رهوش و
حاله تاندا⁽⁴⁴⁾.

41. في ظلال القرآن، المجلد الأول، ص 418.419.

42. الأسماء والصفات، ص 48. شرح العقيدة الطحاوية، ص 124. تفسير الطبري، ج 5، ص 388.

43. شرح العقيدة الطحاوية، ص 124.125.

44. في ظلال القرآن، المجلد الأول، ص 419.

و د گوتنا خودیدا ﴿لَا تَأْخُذْهُ رِسْنَةٌ وَلَا نَوْمٌ﴾ دویاتکرنه کو خودایی مهزن یی ناگه‌هدار و چاقدیره سهر ههمی تستان، و ههمی تشت ب وی ب کار و ئه‌رکیت خو رادبن، چونکی ﴿سِنَةٌ﴾ نقرؤسکا خه‌وییه و نفستن به‌روفاژی ژيانا تمامن، و به‌روفاژی ناگه‌هداربوون و سهرودرییا تمامن⁽⁴⁵⁾. و گوتنا خودی ﴿لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ﴾ خودی بریاری ددهت و دسه‌لمینیت کو ههمی تشت بیی تخویب و ژینگرتن بیی وینه، و یی پاک و بلنده ژ هه‌فیشکه‌کی. نه‌گهر ئه‌ف بیروباوهره د دلیت خه‌لکیدا بنه‌جه بوون، دی کارتیکنه‌کا مهزن سهر ژيانا وان کهن.

(سید قطب) (خودی ژی رازی بیت) دبیژیت: (نه‌گهر ههر تشتی خودی ههی، بو وی بیته زفراندن، خه‌لکی چو تشت نامینیت، و ههر تشتی د دهستی واندا ههی، ئه‌وه یی خودانی ب تنی و ئیکانه کرییه د دهستیدا، و دفتیت ئه‌و ب مهرجیت خودانی تشتی رازی ببن و گوهدارییا وی بکه‌ن، و ئه‌و خودانی تشت کرینه د دهستاندا د شریعه‌تی خودا مهرج بیی بو دیارکرین، وان ماف نینه ژی دهرکه‌فن، و ههر دهمی ژی دهرکه‌فتن و سهردا چون، وان په‌یماننا خو یا ده‌سپیکئی شکاند و دی ژيانا وان ههمی سهر خه‌له‌تی و نه‌حقییی بیت. ههر دهمی ئه‌ف راستییه جهی خو د وژدانا مروقییدا بکه‌ت.. ههر دهمی مروق هزرا خو د راستی و دورستییا خودانی عهد و عه‌سمانان و ههر تشتی د ناقبه‌را واندا بکه‌ت، ههر دهمی مروق وی هزری بکه‌ت ههر تشتی د دهستی ویدا نه‌یی ویه، یی ئه‌و دبیژیت: بیی منن، بو دهمه‌کی فه‌بری دی د دهستاندا مینن و دی بو خودانی هیلیت، ب تنی هزرکرن د فان هه‌ست و راستییاندا.. دی ژ قه‌لسییا وی و رژییا وی سهر مال و مولکی دنیایی کیم که‌ت، و بزاقیت وی بیی نه‌روا بو د ده‌ستقه‌ئینانا تشتی نه‌یی وی

45. في ظلال القرآن، سيد قطب، المجلد الأول، ص419. الروضة الندية، ص63.

نامينن، و دى دهر وونى وي تهنا بيت و ب رزقى خو رازى بيت، و بو ههر تشتى د دهستاندا دى يى مهرد و دل فرهه بيت، ههر تشتى ژ دهست دا ئان بهرزه بوو، گهلهك بو ب خهه ناكهفيت، و دلى وي ناسوژيت و زیدهگافيان ناكهت كو هندهك هيقي و تشتيت وي دفيان ب دهست نهكهفتين⁽⁴⁶⁾.

و گوټنا ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ دياركرن و شروفهكرنه بو راستى و بلنديا خوديينيى و راستى و جهى دورست يى پهريستكاريى، ههر تشتى خودى نافراندى.. خودى دپهريست، ژ تخويبيت وي دهر باز نابيت، بى دستويرى و رازيبوونا خودى، نهشيت چو جوريت بهرفانييا بو كهسى و چو تشتان بكهت. نهف بيروباومره نافرېهكى روون و ئاشكرا دداننه نافبهرا راستيا خوداينىيى و راستيا بهنداتيى، و د چو سالوخهت و تايبهتمهندياندا نه تيكههل دبن و نه د چو تشتاندا ههفپشك دبن⁽⁴⁷⁾.

و گوټنا خودى:

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ﴾ سهلانده

كو زانين و ئاگههداربوونا خودى ههمى تشتان و ل ههمى سهردهم و جهان فهديگريت، و دياركرنه كو زانينا نافرانديان يا كيمه و نهشين چو بزنان ژ بلى وي يا خودى بو چهز كرى و نيشا داىي⁽⁴⁸⁾.

دهمى موسلمانى باوهرى ب فى سالوخهتى خودى ههبيت و ل سههزرا وي بيت، دى ههمى گافان هزرا خودى كهت، و تخويبيت وي بهرچاف وهرگريت، و نهگهه خهلهتى و گونهههك زى كر.. ههر زوى دى پيشهمان بيت و تهوبه كهت، دى

46. في ظلال القرآن، سيد قطب، المجلد الأول، ص 421.420.

47. ههر نهو ژيددر.

48. تفسير الطبري، ج5، ص 396-397. الروضة الندية، ص64.

راستییا دهروونئ خو زانیت، دئ ههست ب نیعمهتا خودئ کت و ههر راستیا نیشا دای دئ پیش چافیت وی بیت و بهردهوام سوپاسیا وی کت، دویر ژ سهرداچون و دفن بلندیی.

و گوئنا خودئ: ﴿وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا﴾ ئەفه بهلگهیه سهر بی تخویبی و شیانیی وی بیی تمام، و ل دویمایهیا نایهتی، خودئ دو نافیت مهزن و بلند ژ نافیت خو بیی پیرۆز ئینان: ﴿وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾. العلی - خودان بلندیی و ژ ههر تشتهکی بلندتره⁽⁴⁹⁾، و کهس نهشیی بگههیتی، و یی وی هزر و پیکۆلی بکهت.. دئ خودئ وی د دنیا ییدا کییم و نزم کت، و ل ئاخرهتی تووشی عهزاب و ئیزایهکا دژوار کت.

و مهزنی خودان مهزناهی.. ههمی تشت د بن ویدانه، چو تشت ژ وی مهزنتر نین⁽⁵⁰⁾. دهمی راستیا بلندی و مهزنییا خودئ جهئ خو د دهروونئ مروفقیدا دکت، دئ قهباره و بهایی خو زانیت، خوئکاندن بو خودئ و ژ پهراستنا وی دهرناکهفیت، خو مهزن ناکهت و زۆرداریی ناکهت، دئ ژئ ترسیت و ریژی ل تخویب و فهرومانیی وی گریت، و دئ سهردهدربییهکا دورست د گهل مروفقان و ههمی تشتان کت⁽⁵¹⁾.

ئەفه هندەك نیشان و رامانیی نایهتا (الكرسي) بوون، دفییت ههر موسلمانەك فان رامانان بهرحاڤ وهربگریت و هزرا خو تیدا بکهت، و مافییت وان بپاریزییت، فهروموده بیی دورست دۆر خیرا فی نایهتی بیی هاتینه فهگوهاستن، ژ وان: ئەو فهرومودهیا بوخاری ژ ئەبو هورهیره فهگوهاستی، پیغه مبهری (سلاق لی بن) یا

49. تفسیر الطبری، ج 51، ص 405.

50. ههر ئەو ژیدەر.

51. فی ظلال القرآن، سید قطب، المجلد الأول، ص 424.

گوتى: ((اذا أويت إلى فراشك، فافراً آية الكرسى: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ...﴾ حتى ختم الآية، فإنه لن يزال عليك من الله حافظ، ولا يقربك شيطان حتى تصبح))⁽⁵²⁾، ئانكو: دهمى تو چويه سهر نفينيت خو دا بنقى.. نايهتا كورسى ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ...﴾ بخوينه ههتا دويماهييا نايهتى، دى خودى ته پاريزيت و چو شهيتان نييزيكى ته نابن ههتا ل ته دبيتته سپيده.

ههروهسا فهرموودهيا موسلمى ژ ئوبهينى كورى كهعب فهگوهاستى، پيغهمبهري خودى (سلاف لى بن) گوت: ((يا أبا المنذر.. أتدري أي آية من كتاب الله معك أعظم؟ قال: قلت: الله ورسوله أعلم. قال: يا أبا المنذر.. أتدري أي آية من كتاب الله معك أعظم؟ قال: قلت: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ...﴾ قال: فضرب في صدري وقال: والله ليهنك العلم أبا المنذر))⁽⁵³⁾، ئانكو: أبا المنذر.. تو دزاني كيژ نايهت ژ قورنانا پيروز د گهل ته بيت ژ ههميان مهزنتره؟ گوت: من گوتى: خودى و پيغهمبهري وى ژ ههميان باستر دزانن.. جارهكا دى گوت: أبا المنذر.. تو دزاني كيژ نايهت ژ قورنانا پيروز د گهل ته بيت ژ ههميان مهزنتره؟ گوت: من گوتى: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ...﴾، گوت: دهستى خو ل سينگى من دا و گوت: خودى دى زانينى بو ته ب ساناهى ئيخيت.

52. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج2، ص384.

53. صحيح مسلم بشرح النووي، ج6، ص93.

باوهری ب ملیاکه تان*

ژ ستوینیت باوهرییی، باوهرییا ب ملیاکه تایه. کو مروقی باوهرییه کا تمام و بی گویمان هه بیت: خودی ملیاکه ت بیته ههین بیته ژ نورهی چی کرین، و د چو تشتاندا نه گوهدارییا خودی ناکهن و فه رمانیت وی ناشکینن و ب کار و ئه رکیت خو رادبن بیته خودی فه رمانا وان پی کری (54).

ئهو ژی جو ره کن ژ ئا فراندی بیته خودی، باوهرییا چو بهنده یان تمام نابیت هه تا باوهرییی ب هه بوون و ئه رک و سالوخته تیته وان نه ئینیت، ئه ویته د قورئانی و سونه تیته ها تین، بی کی مکرن و زیده کرن و گوهورین.

خودی د قورئانی دا دبیریت:

﴿أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ

وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ﴾ البقرة: ۲۸۵. ئانکو: پیغه مبهری باوهری ئینایییه ب تشتی بو [وی] ژ دهف خودی هاتی، و خودان باوهران ژی، هه مییان باوهری ب خودی و ملیاکه تیته وی و کتیبیت وی و پیغه مبهریته وی ئینایییه.

و فه رمووده یا موسلم ژ عومه ری فه گوهاستی، ده می جبریل (سلاف لی بن) پسیرا باوهرییی ژ پیغه مبهری (سلاف لی بن) کری، پیغه مبهری (سلاف لی بن) گوته: ((أَنْ تَوْمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتَوَمَّنَ بِالْقَدْرِ خَيْرَهُ وَشَرَّهُ))، ئانکو: تو باوهرییی ب خودی و ملیاکه تیته وی و په رتوکیته وی و پیغه مبهریته وی و روژا دویماهییی بینی، و تو باوهرییی ب فه ده ری بینی یا (بو ته) باش و یا (بو ته) خراب.

* ملیاکه ت هنده ک له شیته سفکن، دشین خو بگوهورن، جهی وان ل عه سمانیه. فتح الباری، ج 6،

پ 232.

54. الأسئلة والأجوبة الاصولية، ص 21.

هه‌بوونا ملیاکه‌تان یا ب به‌لگه‌ییٔ بنه‌جه و فه‌بر سه‌لماندیه، و چو گو‌مان تی‌دا نینن، ژ بهر هندی ب ری‌ککه‌فتنا زاناییت موسلمانان باوهری نه‌ئینان ب هه‌بوونا وان کوفره، و دویف ده‌قی قورئانی:

﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾

﴿النساء: ۱۳۶﴾. ئانکو: و ههر که‌سی باوهریی ب خودی و ملیاکه‌تیٔ وی و کتی‌بیٔ وی و پی‌غه‌مبه‌ریٔ وی و رو‌ژا قیامه‌تی نه‌ئینیت، ب سویند نه‌و کویر و دویر به‌رزهبوو.

ئه‌گه‌ر دویف ئایه‌تیٔ قورئانی و فه‌رمووده‌ییٔ پی‌روژ بچین ئه‌ویٔ به‌حسی ملیاکه‌تان و سالو‌خه‌ت و کریاریٔ وان کرین، و په‌یوه‌ندییا وان ب خودی و گه‌ردوونی و مرو‌فانقه، دی زانین خودی به‌رزهبووندییا مه‌ دقیت و دقیت بیروباوهریٔ مه‌ پاقر بکه‌ت، و دلیت مه‌ ژ هه‌می قریژ و گو‌مانان زه‌لال بکه‌ت، و کاریٔ مه‌ راستفه‌که‌ت.

و زانینا راستیا ملیاکه‌تان، و چاوا چی‌کرینه، و ره‌وش و به‌رفره‌هی‌ییٔ ژینا وان، خودی یٔ ل ده‌ق خو هی‌لاین و دیار نه‌کرینه، و ئه‌فه تاییه‌تمه‌ندییه‌کا گشتیه ژ تاییه‌تمه‌ندیییٔ بیروباوهریٔ ئیسلامی.

پی‌زانین و راستییٔ گه‌ردوونی دویف پی‌دقییا مرو‌فان یٔ نیشا داین، بو چاکرنا ژینا وان ل دنیایی و ئاخره‌تی، دویف شیان و هزر و عه‌قلی وان.

خودایی مه‌زن مرو‌ف ئاگه‌هدار نه‌کرینه سه‌ر هه‌می تشتیت غه‌یبی، یٔ په‌یوه‌ندی ب ناف و سالو‌خه‌تیٔ ویفه هه‌ین ئان ب ئافرانندیییٔ وی یٔ نه‌هینه دیتن و زانینا مرو‌فان نه‌گه‌هشتییی.

باوهرداری راستگو ئه‌وه یی باوهر ژ ههر تشته‌کی بکه‌ت خودی و پی‌غه‌مبه‌ریٔ وی گو‌تین، بیی کی‌مکرن و زی‌ده‌کرن، و خو پی‌قه نه‌واستینیت و دویف تستان نه‌چیت یٔ خودی بو مه‌ دیار نه‌کرین.

سالوخته تپت ملياكة تان

خودايى مه زنتشته كى كيم ژ چيكرن و سهروبهرى وان يى بو مه ديار كرى، خودى يا بو مه ديار كرى نهو بهرى ئادهمى يپت هاتينه ئافراندىن⁽⁵⁵⁾، خودى د قورئانيدا ديار دكهت: وى گوته وان نهو دى مروقى ئافرينيت و دى كهته جيگرى خو د عهرديدا:

﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً ۗ قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَآءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ ۗ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ البقره: 30. ئانكو: دهمى خودايى ته گوتييه ملياكة تان نهز دى جهگره كى [جهى ئيك و دو بگرن] ب سهر نهردى ئيخم، ملياكة تان گوته: نهرى تو دى وى ئيخييه سهر نهردى [دنيايى] يى خرابيى تپدا بكهت، و خوينى برپرييت، و نه م ب حهدا ته ته سبيح و ته قدپسا ته دكهين [ئانكو ته ژ ههر كيماسيه كى پاك و پاقر دكهين] [خودايى] گوته: راستيا نهز دزائم هوين نوزانن. و پيغه مبهرى (سلافا لى بن) يا بو مه ديار كرى خودى نهو يپت ژ نوورهي چيكرين. موسلم ژ عائيشايى فه دگيريت، پيغه مبهرى خودى (سلافا لى بن) گوته: ((خلقت الملائكة من نور، وخلق الجن من مارج من نار، وخلق آدم مما وصف لكم))⁽⁵⁶⁾، ئانكو: ملياكة ت يپت ژ نوورهي هاتينه ئافراندىن، و نه جنه ژ گورپيا ئاگرى، و ئادهم ههروهكى بو ههوه هاتيهه گوتهن.

و ژ كو ما دهقيت قورئانى و فهرموودهيان دياره: ملياكة ت ژ نوورهي نه، له شه كى ماددى نينه كو مروقه ههست پى بكهت، و نهو نهوهكى مروقانن، نه دخون و نه فه دخون و نه دنفن و نه ههفرينيى پيك دئينن، د پاك و پاراستينه ژ هه مى

55. فتح الباري، ج6، ص234.

56. فتح الباري، ج6، ص232.

شههواتیت نزم، د پاراستینه ژ خهلهتی و گونه‌هان، و چو سالوخته‌تیت ماددی ییت مروّفان دهف وان نینن، به‌لی وان شیانیّت هه‌ین ب دهستویریا خودی خو وهکی مروّفان لی بکه‌ن، هه‌روهکی خودی د قورنانی‌دا بو مه دیار کری جبریل (سلاف لی بن) سهر رهنگی مروّفه‌کی هنارته دهف مه‌ریه‌می:

﴿وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ فَأَتَّخَذَتْ مِنْ

دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ نانکو: [هه‌ی موحه‌مه‌د] تو د فی قورنانی‌دا به‌حسی مه‌ریه‌می بکه، ده‌می خو ژ مروّفیت خو فه‌ده‌رکری، و رۆژه‌لاتا مزگه‌فتی [قودسی] بو خو کریه‌ جه [دا عیباده‌تی تیدا بکه‌ت]. فی‌جا وی په‌رده‌یه‌ک نیخسته د ناقبه‌را خو و واندا، مه جبریل هنارته دهف، و خو بو ئینا سهر رهنگی مروّفه‌کی دورست. و د فه‌رمووده‌یا جبریلی یا نافداردا، ده‌می سهر رهنگی مروّفه‌کی هاتییه‌ خوار دا رامانیت نیسلامی و باوه‌رییی و چاکییی و نیشان و مه‌رجیت ناخره‌تی نیشا موسلمانان بده‌ت. عومه‌ر (خودی ژی رازی بیت) دبیژیت: جبریل هاته‌ خوار سهر رهنگی زه‌لامه‌کی، جلکیت وی گه‌له‌ک سپی، پرچا وی یا ره‌ش، چو نیشانیّت سه‌فه‌ری ل سهر دیار نه‌بوون، و هات به‌رامبه‌ر پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) روینشت، چوکیت خو دانانه پال چوکیت وی، و ده‌ستیت خو دانانه سهر رانیت وی، و ده‌ست ب پرسیاران کر. و ژ سالوخته‌تیت چیکرنا وان، خودی یا بو مه دیار کری: وان شاپه‌ر ییت هه‌ین، هه‌می هندی ئیک نینن، خودی دبیژیت:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَكِةِ رُسُلًا أُولِي أَلْبَانٍ مَشْنِي وَتِلْكَ وَرُوعٌ

يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨﴾ فاطر: ۱. نانکو: هه‌می شوکور و په‌سن بو خودی، چیکه‌ری ئه‌رد و ئه‌سمانان، ئه‌وی ملیاکه‌تیت خودان چه‌نگ، دوو چه‌نگ و سی چه‌نگ و چارچه‌نگ کرینه‌ قاسد، و تشی خودی بقیّت ل چیکریان

زیده دکهت، ب راستی خودی ل سهر ههمی تستان یی دهسته لاتداره. موسلم و بوخاری ژ عهبدوللای کوری مهسعودی فه دگوهیزن، پیغه مبهری خودی (سلاف لی بن) جبریل یی دیتی (600) شاپه پیه بوون⁽⁵⁷⁾. خودی و پیغه مبهری وی نه ف پیزانینه ییت بو مه دیار کرین، کا چ بو مه هاتییه گوتن، مه باوهری یا پی هه، و پسیرا چو تشتی دی ناکهین، نه گهر گهلهک پیزانین سهر وان د بهرزه و هندیا مرؤفاندا با، دا خودی بو مه دیار کهت، چونکی دلؤفانییی ب بهنده ییت خو دبهت، و حهقی و باشیی نیشا ددهت.

بهنده ییت ب ریز و بهانه

په یوهندییا ملیاکهتان د گهل خودی، ب تنی گوهدارییه کا تمام و په رسته، ههمی فه رمانیت وی ب دورستی ب جه دئینن، وان چو په یوهندیییت دی د گهل خودی نینن ژ بلی په رسته و ب جهئینانا نه رک و فه رمانان، چو کور و کچ و دوینده نینن، ههروهکی بهری نوکه موشرکان دگوت، خودی دبیژیت:

﴿بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٦٦﴾ لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِ رَبِّهِ يَعْمَلُونَ ﴿٦٧﴾ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرَادَ مِنْ خَشِيَّتِهِ﴾

﴿مُشْفِقُونَ﴾ الأنبياء: ٢٦-٢٨. نانکو: و [نهویت نهو دکه نه زاروک بو خودی کو ملیاکهتن] بهنده ییت وی ییت ب ریز و رویمه تن. و نهو [ملیاکهت] چو ناخفتنان ناکهن بهری ناخفتنا خودی [ههتا خودی نه بیژیت و فه رمانی نه ددهت، نا ناخفتن]، و نهو ب خو ل بهر نه مرئ وی د راوهستیاینه و بی نه مرییا وی ناکهن. و خودی دزانیت کا وان چ کرییه و کا دی چ کهن [نهو چو کار و گوتنان بیی خودی ناکهن]، و مهدهری بو کهسی ناکهن، بو وی نه بیت یی خودی پی خو ش و بو بقیت [نهو

57. صحیح البخاری مع فتح الباری، ج 6، ص 242.

ژی خودانيت خو و في گوتنيه (لا اله الا الله)، و نهو [ملياکهت] بهردهوام د ترسا خوديدانه. ههروهسا ﴿يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ النحل: ۵۰. نانکو: نهو ژ خودايي خو يي د سهر خوړا دترسن، و نهمرئ وان ب چ هاتييه کرن وي دکهن.

﴿لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ التحريم: ۶. نانکو: نهو [ملياکهت] بي نهمرئ و نهگوهداريا خودي ناکهن ل سهر وي تشتي نهمرئ وان بي هاتييه کرن، و وي دکهن يا فهريمانا وان بي دنيتته کرن.

نهو ژي نيك ژ نافراندييت خودينه، گوهداريا وي دکهن، و چو تشتان ژ دهف خو ناکهن، و نهشين چو پيشنياران بدهنه خودي، و کار و نهركي وان بهردهوام گوهداري و پهريستا خوديه، خودي دبيژيت:

﴿وَمَا مِمَّا آتَاكُم مَّقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٦﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ ﴿١٦٧﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ﴾ الصافات:

۱۶۶-۱۶۷. نانکو: [ملياکهت دبيژن]: ههري نيك ژ مه جهكي دياركري [د زانين و پهريستا] يي هه [نهشيت ژي دهرکهفيت، و بدهنه سهر]. و نهو بو ب جهکرنا نهمرئ خودي، ب ريز بيت راوهستيانه. و نهو خودي، ژ کيماسيان و تشتي نههيژايي وي، پاقر دکهن.

نهگهري نهفه راستيا ملياکهتان بيت، يي وان پهريستيت نان داخوازا هاريكاريي ژي بکهت، دبيته ههفيشكي بو خودي، خودي دبيژيت:

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ﴾ آل عمران: ۸۰. نانکو: و نابيژته ههوه ملياکهت و پيغهمبهيران بکهنه

خودي، ما دي بهري ههوه دته گاوريي پшти هوين موسلمان بووين؟!

پهيوهنديا وان ب گەردوونى و مروّفانقە

ئەگەر پهيوهنديا وان ب خودايى وانقە، پەرستەنەكا تمام بيت، و گوهداريپەكا تمام بيت بۇ فەرمانىت وى، پهيوهنديا وان ب گەردوونى و مروّفانقە تايەكە ژ وى پەرستكاريپى، چونكى پەرستنا وان هەروەكى خودى بۇ مە ديار كرى نەبەس زكر و تەسبيحاتن، ب جهئنانا فەرمانىت خودپە بۇ ب ريقەبرن و چاقدپريپا كاروبارىت گەردوونى، ب هەمى گياندار و بى گيان و رهوش و بزاف و هەر تشتى ب ژيان و ماددەقە، و هەر لقينەكا ل جيهانى.. ل ژير تايبەتمەنديا وان، دويىف حەز و قەدەرا خودى بۇ داناي، ژ تۆماركرنا هەر لقينەكا ل گەردوونى روى بدەت، ئەركى وان چاقدپرى و تۆماركرنا هەمى تشتايە د گەردوونيدا و ل عەرد و عەسمانان⁽⁵⁸⁾. هەروەكى خودى د قورنانا پىرۆزدا دىبىژيت:

﴿فَالْمُدْرِتِ أَمْرًا﴾ النازعات: ٥. ئانكو: و سويند ب وان ملياكەتت كاروبارى بوونى ئانكو وجودى، ب فەرمانا خودى ب سەروبەر دكەن. و ﴿فَالْمُقْسِمَتِ أَمْرًا﴾ الذاريات: ٤. ئانكو: سويند ب ملياكەتت كاروباران ليكفە دكەن.

قورنانا پىرۆز و سونەتا پىغەمبەرى بۇ مە ديار كرىن گەلەك جوړيت ملياكەتان ييت هەين، ھندەك كاروبارىت هەيقى و روژ و ستيران ب ريقە دبەن، ھندەك ملياكەتت عەورانە، ھندەك ييت چيانە، و ھندەك ييت بارانىنە، و ھندەك ييت مرنينە، و ھەر مروّفەكى ھندەك ملياكەت ييت هەين دپارىزن، و ھەر تشتەكى خودى داىي، و ھەر رويدان و دياردەپەكا گەردوونى ملياكەتت تايبەت ييت هەين⁽⁵⁹⁾. و ئەقە نەبەروفاژى وان ياسايانە ييت د گەردوونيدا دەينە ديتن و

58. إغاثة اللهفان، ج2، ص120.

59. شرح العقيدة الطحاوية، ص335.

ههمی پیکشه د گریداینه، چونکی خودی نهو یاسا ییت داناین و نهو نهگهر ژ چیکریییت خودینه، و ملیاکهت ییت ب کاروبار و چافدیریا وان راسپاردین، نهگهر ب حهزا خودی نهبیت بو پاراستن و بهره‌وومییا وان یاسا، و راسپاردنا ملیاکهتان بو چافدیری و پاراستنا وان، عهقل چو جارن نه‌دشیا ل فان چه‌رخیت دریژ بهره‌وومیی بدهته سیسته‌می گه‌ردوونی. و مروّف ب ژیا نا خو یا فتری دکه‌فیه ژیر وی چافدیریی، یا خودی ملیاکهت پی راسپاردین، چونکی نهو ژی ئیک ژ چیکریییت خودینه د فی گه‌ردوونیدا، و ههر تشته‌کی د گه‌ردوونیدا خودی ییت ئیخستینه د به‌رژه‌وندییا مروّفیدا:

﴿الْمُتَرَفُّوا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَافِي السَّمَوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ﴾ لقمان: ۲۰. نانکو: ما هوین

نابینن خودی هندی د ئه‌ردو ئه‌سماناندا بی بو هه‌وه سه‌رنه‌رم و بهره‌دست کر. ده‌می ملیاکهت عه‌رد و عه‌سمانان و ههر تشتی تیدا دپاریژن، نهو ب خو دبیهت پاراستن بو مروّفی، و هاریکارییه بو وی دا بشیت ئه‌رک و به‌رپرسیییت خو ییت جه‌گی‌ریی د عه‌ردیدا ب جه بینیت. و ژ بلی وان کاران هه‌میان.. ملیاکه‌تان هنده‌ک کاریت دی ییت هه‌ین د ژیا نا مروّفیدا، هه‌روه‌کی خودی دیار کری بو راسته‌ریکرن و خو‌شکرنا ژیا نا مروّفییه، و دبنه هاریکار سه‌ر په‌رستنی و هه‌لبزارتانا ری‌کا راست و دورست، و خو ژ خرابییان بدهته پاش و سه‌ردا نه‌چیت، خودی نهو ییت هه‌لبزارتین دا په‌یام و شریعه‌تی خو ب ری‌کا پیغه‌مبه‌ریت خو بگه‌هینیته خه‌لکی عه‌ردی، و ملیاکه‌تی بو فی کاری هاتییه راسپاردن.. جبریه (سلاف لی بن).

خودی د قورنانا پیروژدا دبیزیت:

﴿وَأَنَّهُ لَنَزَّلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۱۶﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿۱۱۷﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ

﴿الشعراء: ۱۹۲-۱۹۴. نانکو: ب راستی نه‌ف قورنانه، خودانی هه‌می جیهانان، یا

ئىنايييه خوارى. جبرىلى يا ئىنايييه خوارى. ئىنا سهر دلى ته، دا ببويه پيغه مبهري [وهكى پيغه مبهريت بهرى خو]، و ژ ناگه هداركه ران بى. و د هه مى ژيانا مروفيدا مليا كهت ييت د گهل و خو ژى دوير نائيخن، دا بهرى وي بدهنه خيى و چاكي و حه قيبى.

پيغه مبهري مه (سلاف لى بن) دبيژيت: ((ان للشيطان لمة بابن آدم، وللملك لمة، فأما لمة الشيطان فايعاد بالبشر وتكذيب بالحق، وأما لمة الملك فايعاد بالخير وتصديق الحق، فمن وجد من ذلك شيئاً.. فليعلم أنه من الله، ومن وجد الأخرى فليتعوذ من الشيطان))، نانكو: شهيتان هزرا دئىخيته سهر دليت مروفان، و مليا كهت زى هزرا دئىخيته سهر دليت مروفان، هزريت شهيتانى هاندانن بو خرابى و گونه هان و دره و دهرئىخستنا حه قيبى، و هزريت مليا كهتان هاندانه بو خيى و چاكيى و راست دهرئىخستن و په سهندكرنا حه قيبىيه. پاشى ئەف ئايه ته خواند:

﴿الشَّيْطَانُ يُعِدُّكُمْ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يُعِدُّكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ

وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ البقرة: ٢٦٨. نانكو: شهيتان هه وه ژ هه ژاريى دترسينيت و هه وه د بهر قهلسى و چرويكاتيبييرا دكهت، و خودى سوزا لىبورين و زيدهدانى ددهته هه وه، و خودى [د دلوفانى و كه ره ما خودا] دهستفروه و زانايه. ههروه سا خودى هندهك مليا كهت ييت ته رخانكرين دوعا بو باومرداران بكه نو داخوازا ژيبرنا گونه هان بو بكه ن:

﴿الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾ رَبَّنَا أَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ ءَابَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨﴾

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ

الْعَظِيمُ ﴿غافر: ۷-۹﴾. ئانکو: و ئەوئیت عەرشی ھەلدگرن، و ئەوئیت دۆرماندۆر تەسبیح و ھەمدا خودایى خۆ دکەن [ئانکو ب سوپاسییا خودایى خۆ، خودایى خۆ ژ ھەمی کیماسییان پاقر دکەن]، و ب دورستی باوهریى پى دئینن، و داخووازا گونەھ ژیرنى بۆ ئەوئیت باوهری ئینایین دکەن [و دبیزن]: خودیوۆ دلۆفانی و زانینا تە، ھەمی تشت ییت فەگرتین، فیجا گونەھیت وان ئەوئیت تۆبەکرین و رپکا تە گرتین ژى ببه، و وان ژ ئاگرى دۆژھى بپاريزه. خودیوۆ تو وان [خودان باوهران] و ییت باش ژ باب و باپیر و ھەقسەر و دویندوھا وان، بکە د بەحەشتا عەدەن و ئاکنجیبوونیدا، ئەوا تە سۆز و پەیمان پى دایییە وان، نى تویی یى سەردەست و کاربنەجھ. و وان ژ ئیزایا خرابییان بپاريزه، و ھەر کەسى وى رپوژى تو ژ ئیزایا خرابییان بپاريزى، ئەفە [بى گومان] تە دلۆفانی پى بر، و ئەفەییە سەرفەرازییا مەزن. و پیغەمبەرى خودى (سلافا لى بن) دبیزیت: ((ما من يوم يصبح فيه العباد إلا ملكان ينزلان، فيقول أحدهما: اللهم اعط منفقا خلفا، ويقول الآخر: اللهم اعط ممسكا تلفا)) متفعلیه، ئانکو: نینە رۆژەكى سپیدە ل بەندەیان ببیت، ھەکە دو ملیاکەت نەھینە خواری، ئیک ژ وان نەبیزیت یا خودى یى بمەزىخیت و ددەت شوینى بدى، و یى دى نەبیزیت: یا خودى یى گرتى و نەدەت نەمانى بدى.

ملیاکەت باوھرداران ھان ددەن بۆ پەرستنا خودى و گوھداریا وى، زکری و قورئانى ل بەر مروفی شرین دکەن، و ھان ددەن بۆ زانینى و خیرى، و بەرھەفى نفیژ و قورئانخواندنا باوھرداران دبن، و گەلەك فەرموودەییىت دورست ییت سەر وى بابەتى ھەین، ژ وان: ئەوہ یا موسلم و بوخارى ھەردوووان ژ ئەبو ھورەیرە فەگوھاستى، پیغەمبەرى (سلافا لى بن) یا گوئى: ((صلاة الرجل في جماعة تزيد على صلاته في بيته وصلاته في سوقه بضعا وعشرين درجة، وذلك أن أحدهم إذا

توضاً فاحسن الوضوء، ثم أتى المسجد، لا ينهزه إلا الصلاة، لا يريد إلا الصلاة، لم يخط خطوة إلا رفع له بها درجة، وحط عنه بها خطيئة، حتى يدخل المسجد، فإذا دخل المسجد كان في الصلاة، ما كانت الصلاة هي تحبسه، الملائكة يصلون على أحدهم ما دام في مجلسه الذي صلى فيه، يقولون: اللهم ارحمه، اللهم اغفر له، اللهم تب عليه، ما لم يؤذ فيه، ما لم يحدث فيه)) متفق عليه، نأنكو: نقيژا زهلامى ب جماعهت ل مزگهفتى ب خيرتره ژ نقيژا ل مالا وى و ل بازارى وى ب بيست و تشتك پلهيان، - نهو تشتك ژ (9-3)ينه د زمانى عه رهبيدا - دهمى نيك ژ وان دورست و ب تمامى دهستنقيژا خو دشوت، و دحيته مزگهفتى، و بو جو مهره ميت دى نهحيته مزگهفتى ژ بلى بو نقيژى، ههر بينگافهكا بافيژيت خودى پلهيهكا وى بلند دكهت، و گونهههكا وى ژى دبهت، ههتا دچته د مزگهفتيغه، دهمى چو د مزگهفتيغه ههروهكى يى د نقيژيدا هندی خو ل هيقييا نقيژى بگريت، و پشتى نقيژى ژى ملياكهت سهلهواتان ددهنه سهر و دوعا بو دكهن هندی يى ل جهى خو روينشتى بيت، و دبيزن: يا خودى تو دلوفانييى پى ببهى، يا خودى تو گونههيت وى ژى ببهى، يا خودى توبى بدهيى ژ ههمى گونههان، فان دوعايان بو دكهن هندی كهسى نهئيشينيت، و هندی ب دهستنقيژ بت⁽⁶⁰⁾.

و ههر يا ژ نهبو هورهيره هاتيهه فهگوهاستن، پيغه مبهرى (سلاف لى بن) يا گوتى: ((الملائكة يتعاقبون، ملائكة بالليل، وملائكة بالنهار، ويجتمعون في صلاة الفجر وفي صلاة العصر، ثم يعرج اليه الذين باتوا فيكم، فيسألهم وهو أعلم: كيف تركتم عبادي؟ فقالوا: تركناهم يصلون، وأتيناهم يصلون)) متفق عليه. نأنكو: ملياكهت.. هندهك دئيينه خوار و هندهك سهردكهفن، هندهك ملياكهت ب شهقى دهين، و هندهك ب روژى، و ل نقيژيت سپيدى و بيت نيچارى دگههه نيك،

60. متفق عليه واللفظ لمسلم، انظر فتح الباري ج1، ص448، وصحيح مسلم بشرح النووي، ج5،

باشى ئهويپت ب شهقى مائنه د ناف ههوهدا دى سهركهفنه عهسمانى، دى خودى پسيارى ژى كهت - و ئه و ژ وان چيتر دزانيت -: ههوه بهندهيپت من د چ حالدا هييلان.. وان چ دكر؟ گوتنى: دهمى ئه م ژ دهق هاتين نفيژ دكر، و دهمى ئه م چويينه ويړى ژى نفيژ دكر. ههروهسا دهمى مروّف بهرههفى دهرس و حهلهقپت زكرى دببت، پيغه ممبر (سلاف لى بن) دبيژيت: ((إن لله ملائكة يطوفون في الطرق، يلتمسون أهل الذكر، فإذا وجدوا قوما يذكرون الله تنادوا: هلموا إلى حاجتكم. قال: فيحفونهم باجنحتهم الى السماء الدنيا، قال فيسألهم ربهم عز وجل وهو أعلم منهم: ما يقول عبادي؟ قال: تقول: يسبحونك، ويكبرونك، ويحمدونك. قال: فيقول: هل رأوني؟ فيقولون لا والله ما رأوك. قال: فيقول: كيف لو رأوني؟ قال: يقولون: لو رأوك كانوا أشد لك عبادة، وأشد لك تمجيذا، وأكثر لك تسبيحا. فقال: يقول: فما يسألوني؟ قال: يقولون: يسألونك الجنة، قال: يقول: وهل رأوها؟ قال: يقولون: لا والله يا رب ما رأوها. قال: فيقول: فكيف لو أنهم رأوها؟ قال: يقولون: لو أنهم رأوها كانوا أشد عليها حرصا وأشد لها طلبا وأعظم فيها رغبة. قال: فمم يتعوذون؟ قال: يقولون: من النار. قال: يقول: وهل رأوها؟ قال: يقولون: لا والله ما رأوها. قال: يقول: فكيف لو رأوها؟ قال: يقولون: لو رأوها كانوا أشد منها فرارا وأشد لها مخافة. قال: فيقول: فأشهدكم اني قد غفرت لهم. قال: يقول ملك من الملائكة فيهم فلان ليس منهم، إنما جاء لحاجة، قال: هم الجساء لا يشقى جليسههم))⁽⁶¹⁾. نانكو: هندك مليا كهت يپت ههين د ناف خه لكيدا دگهرن، ل وان دگهرن يپت زكرى خودى دكهن، دهمى هندك مروّف ديتن يى زكرى خودى دكهن، دى گازى ئيكدو كهن: وهرن.. ئهفه نه يپت هوين لى دگهرن. گوت: دى پهريپت خو ل دور ئالينن ههتا عهسمانى دنيايى، گوت: دى خودى پسيارى ژ وان كهت، و ئه و چيتر ژ وان دزانيت: بهندهيپت من چ دگوّت؟ گوّت: دى بيژن: تهسيحا ته دكر، و زكرى

61. متفق عليه واللفظ للبخاري، انظر صحيح البخاري مع فتح الباري ج1، ص175، 176.

مهزناهييا ته دكر، و همدا ته دكر. گوټ: دى بيژيتى: ما وان نهز ديتيمه؟ گوټ: دى بيژن: نه ب خودى وان تو نه ديتييه. گوټ: دى بيژيت: پا دا د چاوا بن نه گهر نهز ديتبام؟ گوټ: دى بيژن: نه گهر تو ديتبايه دا پتر ته په ريسن، و دا پتر راستي و مهزناهييا ته زانن، و دا پتر ته سبيحا ته كهن. گوټ: دى بيژيتى: چ داخواز و دوعا ز من دكر؟ گوټ: دى بيژن: داخوازا به حهشتى ز ته دكر. گوټ: دى بيژيتى: ما وان ديتييه؟ گوټ: دى بيژن: نه ب خودى يا ره بى وان نه ديتييه. گوټ: دى بيژيت: پا نه گهر وان ديتبا دا د چاوا بن؟ گوټ: دى بيژن: نه گهر وان ديتبا دا پتر ل سهر د رزد بن، و دا پتر داخوازا وي كهن، و دا حهژيكرنا وان بو به حهشتى پتر بيت. دى بيژيت: خو ب من ز چ تشتى دپاراست؟ گوټ: دى بيژن: ز ناگرى جهنه مى. گوټ: دى بيژيت: ما وان ديتييه؟ گوټ: دى بيژن: نه ب خودى يا ره بى وان نه ديتييه. گوټ: دى بيژيتى: پا نه گهر وان ديتبا دا د چاوا بن؟ گوټ: دى بيژن: نه گهر وان ديتبا دا پتر ز جهنه مى رهفن و پتر زى ترسن. گوټ: دى بيژيتى: پا نهز هه وه دكهمه شاهد و ديده فان كو من گونه هيت وان زى برن. گوټ: نيك ز مليا كه تان د بيژيت: فلان كه س زى وي كافى د ناف و اندا بوو به لى نه ز وان بوو، بو پيدفييه كا خو چو بوو وي، د بيژيتى: نه و حقاتا زكرينه، يى د ناف و اندا زى روينيت.. خرابى و نه خوشيى نابينيت.

ههروهسا پيغه مبه رى خودى (سلاف لى بن) ل دور هاندانا وان بو زانستى د بيژيت: ((ما من خارج خرج من بيته في طلب العلم، الا وضعت له الملائكة اجنتها رضا بما يصنع))⁽⁶²⁾، نانكو: هه كه سى ز مالا خو دهر كه قيت و داخوازا زانستى بكهت، دى مليا كه ت شاپه ريت خو بو چه مينن، وهك رازيبوون ب وى كارى وي. ههروهسا مليا كه ت دلى مروقى سهر كاريت چاك موكوم دكهن، ب تايبه تى جيهادا د ريكا خوديدا، ههروهكى خودايى مه زن د بيژيت:

62. رواه الترمذي وصححه. الترغيب والترهيب، ج، ص104.

﴿إِذْ يُوحَىٰ رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا سَأَلْتَنِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ﴾ الأنفال: ۱۴.

نانکو: بیننه بیرا خو دهمی خودایی ته ودھی بو ملیاکه تان هنارتی، ب راستی نهز یی د گهل ههوه، فیجا مزگینییی ب سهرکهفتنی بدنه نهویت باوهری ئینایین و وان راگرن، نهز دی ترس و لهرزئی ئیخمه د دلیت واندا نهویت گاور بوویین، فیجا هوین دربان داننه ستو و سهرتلیت وان.

و ههر ژ کاریت وان ییت خودی نه ل سهر ناگه هدارکرین، ییت کارتیکرنه کا مهزن ل سهر راسته کرنا ژینا مروقان و پاراستنا وان ژ گونه هان هه، راسپاردا هندهک ژ وانه بو چافدیری و تو مارکرنا هه می کار و گو تنیت مروقان. خودی دبیژیت:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْنَاهُ مَأْسُوسًا بِهِ نَفْسَهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ جَبَلٍ أَلْوَيْدٍ ﴿۱۶﴾﴾ اذیتللی
 الْمُتَّقِيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿۱۷﴾ مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿۱۶﴾ -

۱۸. نانکو: ب سویند مه مروقی یی چیکری، و نه م دزانین کا دلئ وی بو چ دبیژیت و کا چ دکه فیه سهر دلئ وی، و نه م ژ رها ستوی وی نیزیکتری وینه. نه م ژ وان ههردو ملیاکه تیت، ل سهر ملئ وی یی راستی و ملئ وی یی چه پی و کاروکیاریت وی دنقیسن، پتر ناگه هداری وینه. و مروقی چو ناخفتنان ناکهت [چ باش چ خراب]، نه گهر ملیاکه ته کی کارگری و زیره فانی دگهل، نه نفیسیت. ههروهسا دبیژیت:

﴿وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ ﴿۱۰﴾ كَرَامًا كَاتِبِينَ ﴿۱۱﴾ يَعْمُونَ مَا تَقْعَلُونَ﴾ الانفطار: ۱۰-۱۲.
 نانکو: و ب راستی هندهک ملیاکهت د زیره فانی ل سهر نفیسینا کار و کریاریت ههوه. نه وهنده ملیاکه تیت خودان ریژ و رویمه تن، ههر تشته کی هوین بکهن دنقیسن. دزانن و دنقیسن، یا هوین دکهن. ههروهسا:

﴿أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ أَوْسَلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُوبُونَ﴾ الزخرف: ۸۰.

نانکو: یان ژى ئەو هزر دکهن مهگول نهینی و پستهپستا وان نینه [ئەوا ئەو د (دار الندوة) فە د دهرهقی پیغه مبهریدا دکهن]، بەلئ مه گولئ ههیه، و ملیاکهتیت مه ئەوئیت ل دەف وان هه میی دنقیسن.

و ل دویماهیا بابەتئ پەیوهندییا ملیاکهتان ب مرؤفیفه، و کارتیکرنا وان سهر کاریت وی ییت ب حەزا خو و ییت بی حەز و ئیرادەیا خو دکەت، دئ گۆتەکا کورت و تەفگەر یا ئبن قەیم ئینین، د پەرتوکا خوڤا (إغاثة اللهفان من مصاید الشيطان) دبیزیت: (و ئەو ملیاکهتیت هاتینه راسپاردن هەر هیژ ناف و د پشتا بابئ خوڤا، و هەتا ژیا نا وی ل دنیا ی ب دویماهی دەیت و دگههیتە بنهجها خو، ئەوان و ئەوی کار و ئەرکهکی دی یی هە، ملیاکەت د راسپاردینە ب ئافراندنا وی و فەگوهاستنا وی ژ قویناغەکی بۆ قویناغەکا دی، ژ دیارکرنا ویئەیی وی د هەرسئ قویناغیت تاریاتییدا، و نقیسینا رزقی وی و کار و کریاریت وی، و ئەجهلئ وی، و خوئی و نهخوئیییت وی، و دئ د گەل وی بن د هەمی رهوش و کاودانیت ویدا، و هەمی گۆتن و کریاریت وی تۆمار دکهن، و د ژیا نا ویدا وی دپاریژن، و دەمی مرنا وی.. رها وی دکیشن، و ئەو مرؤفان کۆم دکەنه مهیدانا حەشرئ، و بەری حەشرئ د راسپاردینە ب ئیزادان یان پەیدا کرنا خوئییان بۆ مرؤفان د ژیا نا بەرزەخیدا، و پستی حەشرئ د راسپاردینە ب ئەشکهنجەدانا خەلکی جەهنەمی، و پيشوازییا بەهەشتیان و خەملاندنا بەهەشتئ، و هەر ملیاکەت ب فەرمانا خودئ دلئت باوهرداران سەر باشی و چاکیی موكوم دکهن، و بەرئ وی ددەنه هەر تشتئ د بەرزەوهندییا ویدا، و د دنیا ییدا بەرگریی ژئ دکهن و ل دنیا یئ و ئاخەرەتئ کاروباریت وی بریقه دەبن. و مزگینییت چاکیی ددەنه مرؤقی و بەرئ مرؤقی ددەنه چاکیان، و ژ خرابی و گونههان ددەنه پاش، و ژ خرابیان ئاگەهدار دکهن، وی دپاریژن و ریکا دورست نیشا ددەن، و شیرەتان

لی دکهن، و دوعا بو دکهن، دوعا بو دکهن خودی گونه هیئت وان ژی ببهت، و سهله واتان ددهنه سهر.. هندی د پهرستنا خودیدا بیت، سهله واتان ددهنه سهر.. هندی چاکی و خیری نیشا هنده کیت دی بدهت، مزگینیا خیری و بهحه شتی ددهنی د خه ونیدا، و ددهمی مرنیدا جهی وی ل بهحه شتی نیشا ددهن، و ل روژا حه شری مزگینییی ددهنی و د دنیا پیدا مروقی زاهد و چاف تیر دکهن، و ناخره تی ل بهر شرین دکهن، و ددهمی مروق ژ بیر دکته.. ئەو بپرا وی دئینن، و ددهمی خاف و سست دبیت.. ئەو وی هشیار دکهنه فه و ب بزاف دئیخن، و ددهمی ترسه ک دگه هیتی.. دلی وی موکوم دکهن، و ئەو کار دکهن بو پهدا کرنا ههر تشتی د بهر ژه وهندییا دنیا و ناخره تا ویدا، ئەو راسپاردی و پهیامنیریت خودینه د ناف مروفاندا، و بالیوزیت نافه را خودی و مروفانه، ب فه رمانا خودی دهینه خوار و ل هه می وار و وهلاتان به لاف دبن، و پشتی ئه رکیت خو ب جه دئینن ههر ب فه رمانا خودی دزفرنه عه سمانان⁽⁶³⁾.

هه ژمارا ملیاکه تان

هه ژمارا وان گه له کن، کهس نوزانیت ژ بلی خودی. خودی د قورنانیدا دبیتیت:

﴿وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عَنْدَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ﴾ المدثر: ۳۱. نانکو: و مه زیره فانیت ناگری دوژدهی ژ ملیاکه تان پیقه تر چی نه کرینه، و مه هه ژمارا وان ژ بهر هندی یا کریبه هنده دا بی باوه ران بجه ربینین، و دا خودان کتیب (جوھی و فهله) پشت

63. إغاثة اللهفان من مصاید الشیطان، ج2، ص 126.125.

راست ببن کو ئەف قورنانه یا ژ نک خودی هاتی، و دا باوهریا خودان باوهران پتر لئ بیټ، و دا خودان کتیب و خودان باوهر ب گوټمان نهکهفن (ل ههژمارا وان)، و دا ئەوټ دلی وان گوټمان و دورویاتی تیدا و گاور بیژن: خودی چ مهخسهه ب دیارکرنا فی ههژماری ههیه، هوسا یی خودی بقیت گومرا دکهت و یی بقیت راستهړی دکهت، و کهس نوزانیت کا خودایی ته چهند لهشکهه ههیه و کا چنه، و ئەف ناگره (دوژههه) ژ دهرس و چامهیان پیقهتر نینه بو مروټان.

و پیغهمهبرئی خودی (سلاقی لئ بن) دبیژیت: ((أطت السماء، وحق لها أن تئط، ما فيها موضع أربع أصابع إلا وعليه ملك ساجد))⁽⁶⁴⁾. ئانکو: ناله نالا عهسمانییه، و مافی عهسمانییه ناله نالی بکهت، جهی چار تبلا ژی نهمایه فاله، ئیلا ملیاکهتهک یی لئ و یی د سوجدیدا. و د فهرموودها میعراجیدا.. پیغهمهبری (سلاقی لئ بن)گوت: ((فرغ لي البيت العمور، فسألت جبريل، فقال: هذا البيت العمور، يصلي فيه كل يوم سبعون ألف ملك...))⁽⁶⁵⁾.

باوهری ب ملیاکهتان .. ب گشتی و تاییهتی

دقیټ موسلمان باوهریی ب وان ملیاکهتان هه میان بینیت بیټ ناقتیت وان د قورنایی و سونه تیدا هاتین، ژ وان: ههرسی سهروکتیت ملیاکهتان (جبریل، میکائیل، ئسرافیل)⁽⁶⁶⁾. جبریل ملیاکهتی راسپاردییه ب وهحیی، ئەو وهحیا دل و رح پی دژین⁽⁶⁷⁾. و ناقتی وی و یی میکائیلی یی د قورناییدا هاتی، خودی دبیژیت:

﴿قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلْجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلٰی قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا

64. فتح الباري، شرح صحيح البخاري، ج6، ص232.

65. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج6، ص233.

66. الكواشف الجليلة في معاني الواسطية، ص36.

67. إغاثة اللهقان من مصائد الشيطان، ج2، ص122.

بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
 وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿البقرة: ٩٧-٩٨. نانکو:
 بیژہ [وان]: ہەر کہسی دژمن بیت بو جبریلی [جبرائیلی]، دقیت بزانیتهوئ
 دژمنیا خودی دکهت]، چونکی ب راستی [جبرائیل] وی [ب دهستویرییا خودی]
 ئەو [قورئان] ب سەر دلی تەدا دارپیتییه، راستەدرئیخا کتیبیت بەری خوێه و
 راستەپرپی و مزگینییه بو خودان باوهران. و هەر کہسی دژمنیا خودی و
 ملیاکەتان و پیغەمبەریت وی و جبرائیلی و میکائیلی بکەت [گاورد]، و ب دورستی
 خودی دژمنی گاورانە. و خودی دقورئانیدا ب جوانترین شیوه پەسنیت وی بیته
 کرین:

﴿فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُفِ ﴿١٥﴾ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُ
 لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾ مُطَاعٌ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿التکویر: ١٥-٢١.
 نانکو: ئەز سویند دخۆم، ب هەمی ستیریته رۆژی بەرزە و شەقی دیار. ئەویت د
 چەرخیت خۆدا دزفەرن، و ب شەف دچەرسن. ئەز سویند دخۆم، ب شەف دەمی
 رۆناهییی هلدچنیت. ئەز سویند دخۆم ب بەرسپییدی، دەمی ب رۆناهییا خۆفە
 دئیت. ب راستی ئەف قورئانە ژ ئینانا جبریلی خودان ریز و پرویمەتەیی خودان
 هیژە، و ل دەف خودانی عەرش [کو خودییه] جهی خو ههیه. ملیاکهت ژیرا
 گوهدارن، و ل دەف خودی یی دەستپاکه [ل سەر گەهانندا پەياما خودی].
 و ل جههکی دی خودی سالۆخهتیت وی دیار دکهت:

﴿عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى ﴿٦٠﴾ ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى ﴿٦١﴾﴾ النجم: ٥-٦. نانکو: خودانی هیژا مهزن،
 ئەف وهحیه یا بو ئینایی و نیشادایی. ئەو [یی وهحی بو ئینایی، کو جبریلە]
 خودان هیژ و تیگههستن و خودان قەدرە، و ل سەر رهنگی خو یی دورست (د
 کراسی ملیاکهتینییدا) راوهستیا [و خو نیشا پیغەمبەری دا]. و ئبن قەیم

دبیژیت: (ذومرّة) ئانکو: خودان له شهکی ساخلم و ب هیز و بی نه ساخی (68). و میکائیل یی راسپاردییه ب بارانی، کو مرؤف و گیا و گیانه وهر پی دژین (69). و ئسرافیل ملیاکه تی راسپاردییه ب پفکرنا (صوری)، و دیه می پستی مرنی چاره کا دی ژ گوریت خو رابنه فه و ساخ بن. و ژ وان ملیاکه تی نافی وی د قورئانیدا هاتی (مالک خازن النار) ئانکو: ملیاکه تی راسپارده ب سه رپه رشتیا جه هنه می: ﴿وَنَادُوا بِمَلِكٍ لِّيَقْضِيَ عَلَيْهِمُ نَارُكَ﴾ الزخرف: ۷۷. ئانکو: [دوژه هیان] گازی کر: هه ی دهرگه هقانی دوژه هی، بلا خودایی ته مه بمرینیت [دا بو خو رحهت ببین]. و د فهرمووده یا دورستدا ژی به حسی وی یی هاتییه کرن (70).

و نافی ت فان ملیاکه تان و هنده کیت دی ییت د فهرمووده ییت دورستدا هاتین، و دفت باوهریی پی بینین، و باوهریی ب وان کار و ئه رکیت پی هاتینه راسپاردن بینین. و ئه و ملیاکه تی نافی وان بو مه دیار نه بووین، دفت مه باوهری پی هه بیت ب گشتی، مه باوهری ب جوړ و کاریت وان هه بیت ییت د قورئانی و سونه تیدا هاتین (71). مه باوهری ب وان هه بیت ییت کار و گو تیت مه تو مار دکهن:

﴿وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿۱۲﴾ كَرَامًا كَتَبِينَ ﴿۱۱﴾ يَعْمُونَ مَا تَعْمَلُونَ﴾ الانفطار: ۱۰-۱۲. ئانکو: و ب راستی هنده ک ملیاکه ت د زیره فان ل سه ر نقیسینا کار و کریاریت هه وه. ئه و هنده ملیاکه تی خودان ریژ و رویمه تن، هه ر تشته کی هوین بکه ن

68. إغاثة اللهفان، ج 2، ص 12.

69. أصول الايمان، محمد بن عبد الوهاب، ص 14.

70. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج 6، ص 242.

71. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج 6، ص 232-243. و بوخاری (30) فهرمووده ییت دورست

به حسی ملیاکه تان ییت د گه لیک کوم کرین.

دنفيسن. دزانن و دنقيسن، يا هوين دكهن. ههروهسا: ﴿لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ﴾ الرعد: ۱۱. ئانكو: بو فان [مهخسه د يئ ئاخفتنا خو د دلي خو دا دبيژيت يان ئاشكهره دكته، و يئ خو ب شهقي فه دشيريت و رۆژي ب ريكا خو دچيت] ملياكه تيت ههين ل دويث ئيك و د دور وهردين، و وان ب ئه مري خودي ژ سينگي و پشتيقه دپاريژن. و دبيژيت: ﴿أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ﴾ الزخرف: ۸۰. ئانكو: يان ژي ئه و هزر دكهن مه گول نهيني و پسته پستا وان نينه [ئه واه و د (دار الندوة) فه د دهره قي پيغه مبهريدا دكهن]، به لي مه گولي ههيه، و ملياكه تيت مه ئه و يت ل دهق وان هه ميبئ دنقيسن. و د بهرتوكيت ته فسيري دا يئت هاتين: دو ملياكه ت رهخي مروفي يئ راستي و يئ چه بي يئت ههين، كار و گوتني ت مروفي دنقيسن، يئ رهخي راستي باشيان دنقيسيت، و يئ رهخي چه بي خرابي و گونه هي ت مروفي دنقيسيت، و دو ملياكه تيت دي يئت ههين وي دپاريژن و زي رهفانيي لي دكهن، ئيك يئ ل پيشيا وي، و ئيك يئ ل پشت، ئانكو: هه م مروفهك يئ دناقبه را چار ملياكه تاندا⁽⁷²⁾.

و پيغه مبهري خودي (سلاف لي بن) دبيژيت: ((ما منكم من أحد إلا وقد وكل به قرينه من الجن وقرينه من الملائكة. قالوا واياك يا رسول الله؟ قال: واياي، لكن الله أعانني عليه، فاسلم، فلا يأمرني إلا بخير))⁽⁷³⁾، ئانكو: هه ر ئيك ژ هه وه.. خودي ملياكه تهك و ئه جنه يهك يئت داينه د گهل، د هه مي ژيانا وي دا دي ميننه د گهل. گوتني: و ته ژي ئه ي پيغه مبهري خودي؟ گوت: و من ژي، به لي خودي هاريكارييا من كر سه ر وي، يئ گوهداري من بووي، و به ري من دده ته خير و چاكيان ب

72. شرح العقيدة الطحاوية، ص 439.

73. صحيح مسلم بشرح النووي، ج 17، ص 157. شرح العقيدة الطحاوية، ص 439.

تنی. ههروهسا مه باوهری یا ب ملیاکهتی مرنی هه، یی هاتییه راسپاردن ب کیشانا رحیت ههمیان دهمی نهجهلی وان دهیت. خودی دبیژیت:

﴿قُلْ يَتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي وَكَّلَ بِكُمْ نُفُوسَكُمْ إِلَى رَبِّكُمْ تَرْجِعُونَ﴾ السجدة: ۱۱.

نانکو: [هه ی موحه ممه د] بیژه بهلی نهو ملیاکهتی بو ستاندنا روجا ههوه هاتییه دانان دی روجا ههوه ستینیت، پاشی هوین دی ب بال خودایی خوڤه زقپرن. قورئانی و فهرمووده ییت پیغه مبهری (سلاف لی بن) ییت دورست نافی وی ب ناشکرای نیئینایه، بهلی د هندهک ژیدمراندا یی هاتی نافی وی (عزرائیل) ه⁽⁷⁴⁾.

ههروهسا مه باوهری یا ب وان ملیاکهتان هه یی عهرشی خودی راگرتی و خودی

د قورئانیدا بو مه دیار کری: ﴿وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَّةٌ﴾ الحاقة: ۱۷.

نانکو: و ملیاکهت ل رڤخ و دۆرانن (چونکی نهسمان ئیورگهها ملیاکهتانه)، وی رۆژی ههشت ملیاکهت عهرشی خودی رادکهن. ههروهسا مه باوهری یا ب (ئسرافیل) هه، نهو ملیاکهتی پف دکهته (صوری)⁽⁷⁵⁾.

ههروهسا مه باوهری یا ب وان ملیاکهتان هه یی هاتینه راسپاردن ب کاروباریت جههنه می گو دبیژنی زهبانیییت جههنه می. خودی مه ژی بیاریزیت. خودی دبیژیت:

﴿وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ﴾ غافر: ۴۹.

نانکو: و نهویت د ناگریدا دی بیژنه دهرگه ههقانییت دۆژهی: بیژنه خودایی خو بلا رۆژهکی ب تنی ئیزیایل سهر مه سڤک بکهت. و د نایهتهکا دیدا دبیژیت:

74. أصول الايمان، محمد بن عبد الوهاب، ص 14.

75. أصول الايمان، محمد بن عبد الوهاب، ص 14.

﴿عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ التحريم: 6. نانکو: هندهک ملیاکه تیت دلرہق و دزوار و ب ہیژ ییت ل سہر، و ئەو [ملیاکەت] بی ئەمری و نہگوهدارییا خودی ناکن ل سہر وی تشتی ئەمری وان پی ہاتیہ کرن، و وی دکەن یا فەرمانا وان پی دئیتہ کرن. ہەرودسا: ﴿عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿۳۰﴾ وَمَا جَعَلْنَا أَحْسَبَ النَّارِ إِلَّا الْمَلَائِكَةَ﴾ المدثر: ۳۰-۳۱. نانکو: نۆزدہ زیرفان ل سہر د راوہستاینہ. و مہ زیرفانیت ناگری دۆژہی ژ ملیاکەتان پیقہتر چی نہکرینہ. ہەرودسا مہ باوہری یا ب وان ملیاکەتان ہە ییت ہاتینہ راسپاردن ب کاروباریت بہحەشتی، بہرہفکرن و خەملاندنا وی و پيشوازی و بخیرہاتنا خەلکی بہحەشتی، ژ جلاک و خوارنی و ہەمی پیدفیییت دی ییت نہ چو چافان دیتین و نہ چو گوہان های ژی بووین، و نہکەفتینہ سہر ہزرا چو مروّفان.

کارتیکرنا باوہرییا ب ملیاکەتان سہر ژیانا مروّقی

بہری نوکە کو گۆتبوو: ہەر تشتەکی غەیبی یی خودی ئەم ل سہر ناگەہدارکرین، قەنجی و نیعمەتەکا مەزن یا بو مہ تیدا ہە ی. و ژ وان قەنجی و کەرمیت وی.. ہندەک تشت ژ ملیاکەتان بو مہ دیار کرین، و باوہرییا ب وان.. یا کریہہ نیک ژ نیشانیت تەقواداران:

﴿الْمَرْءُ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ﴿۱﴾ الَّذِينَ يُؤْتُونَ بِالْعَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا

رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾ البقرة: ۱-۳. نانکو: ب فی رەنگی دئیتہ خواندن(ئەلف، لام، میم) و ئەفہ تەمامییا تیپت عەرہبینہ کو (28) تپین، نیشانن ل سہر نیعجازاقورنائی کو عەرہبان پی چی نابیت قورنانهکا وەکی فی چی بکەن، د گەل ہندی ہەر ژ وان حەرفان پیک ہاتیہ ئەو ییت ئەو ناخفتنا خو پی چی دکەن.

ئهفه ئه و قورنانه کو گو مان تیدا نینه [ژ دهف خودی هاتییه] و ریکا راسته ریکنییه بو پاریزکاران. [پاریزکار] نه ون ئه ویتباوهریی ب غهیی [تشتی] نه پهنی و نه دیار [دئینن، و بهردهوام نغیزان دکهن، وژ تشتی مه داییی سهدهقیان ژئ ددهن.

و باوهریا ب ملیاکهتان شوینوار و کارتیکرنهکا مهزن یا ل سهر ژیا نا باوهرداری هه، ژ وان: خودی کاروباریت وان ملیاکهتان بییت بو مه دیار کرین، دا نهکهفینه د چیفانوک و هزریت خهلهت و ئاشوپیدا، وهکی بییت باوهری پی نهی کهفتینه تیدا و پیزانینیت خو ژ وهحیا خودی نه وهرگرتین. و ژ وان مفا و کارتیکرنان: دی مروف یی پشت راست و بهردهوام بیت سهر ریکا خودی، یی د دلدا ههست ب ههبوونا ملیاکهتان بکهت و باوهری پی هه بیت کو سهر بازیت خودینه، وی بییت راسپاردین چاقدیرییا مه دکهن، و هه می گوئن و کریاریت مه تو مار دکهن، دی مروف شهرمی ژ خودی و ملیاکهتیت وی کهت، و گونههان ناکهت، نه ب ئاشکرایی و نه ب نهینی، و ما دی چاوا گونههان کهت و دزانیت هه می تشت ل سهر دهینه نفیسن، و ههر ژ مفا و شوینواریت باوهریا ب ملیاکهتان.. باوهردار دی پتر شیت یی بینفرهه و خورگر بیت و بهردهوامیی دته جهادا د ریکا خودیدا، سست و خاف نابیت، دی سهبر و هه دارا وی هیت، و دلئ وی یی تهنا بیت. ئها ئهه رامانه ژ بهره می باوهریا ب ملیاکهتایه، و کاروانی بهرهف خودی دی یی ئیمن و بهردهوام بیت. بهلئ ده می کاروان ژ ریکی دهردکهفیت، و نه زانین و نه زان زالگه هیی دکهن، دی باوهردار د نافه ملهت و وهلاتی خودا یی غه ریب و فه دهر بیت، دی بنه ریگر بو وی و ترانهیان پی کهن، و دی ژ په رستنا خودی سست و بی زار کهن، ده می باوهردار خو دبینیت یی غه ریب و ب تنی و فه دهر، تشته کی هه هه دارا وی پی دهیت، وی موکوم و رژد دکهت، وی پشت راست دکهت و هان ددهت بو بهردهوامیا سهر ریکا راست. ههست پی دکهت سهر بازیت خودی بییت د گهل وی، ئه و ژ وی وهکی وی خودی دپهریسن، و دهستخوشیی ل پینگافییت وی دکهن، و

بیرا وی ل خوشیییت مهزن و جزایی ل دمف خودی دئینن، و ئەو ههست بو چی
دبیت ئەو یی د گهل کاروانی پپرۆز و مهزن یی بهرهف خودی دچیت، د گهل
ملیاکهت و پیغه مبهه و چاک و بارا پتر چیکریییت خودی ل عهسمانان، ئەا ئەون
ههفال و پشتهفانییت ب هیزتر و باشتر، و ئەف ههست و هزریت راست و دورست
وهل وی دکهن یی بینفرهه و پشت راست بیت، ریگری و نهیارهتیا خه لکی بو وی
ستت و بی زار نابیت، پتر رژد و موکوم دبیت.

ئهی برایی باوهدار.. ههرا خو بکه، خودی ب وان ملیاکهتان چهند قهنجی و
کهرمهکا مهزن یا د گهل مه کری، چهند قهنجیهکا مهزنه بهری مه دایه
باوهریا ب وان ملیاکهتان و کاریت وان بو مه دیار کرین، دا کارتیکرنی ل مه
بکهن و د ژيانا خو دا سهه ریکا راست د بهردهوام بین.. چونکی باوهری ئینان ب
ملیاکهتان.. باوهری ئینانه ب قورئانا خودی و پیغه مبهه ری وی یی خوشتشی (سلاف
لی بن).

باوهري ب پيغه مبهرو هنارتبييت خودي

ژ ستوينيت باوهرييي.. باوهري ئينانه ب پيغه مبهرو هنارتبييت خودي.
ئانكو: باوهري ئينانه ب وان پيغه مبهرو هنارتبييت خودي نافييت وان د قورئانيدا
ديار كرين، و ييت ديار نه كرين ژي، كو ب تني خودي نافي و هه ژمارا وان دزانيت،
چونكي نه وي ييت هنارتين:

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ

عَلَيْكَ﴾ غافر: ۷۸. ئانكو: و ب سويند مه بهري ته پيغه مبهريت هنارتين، مه
سهرهاتيا هندهك ژ وان يا بو ته گوټي، و مه يا هندهك ژ وان بو ته
نه گوټييه. هه روهسا خودي دبيژيت: ﴿وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ﴾ فاطر: ۲۴.

ئانكو: و چو ملهت نه بووينه نه گهر پيغه مبهروك بو وان نه هاتبييت. و:

﴿وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رُسُلَهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ يوذ

س: ۴۷. ئانكو: و هه ر ملهتهكي پيغه مبهروك هه يه.

پيغه مبهرو هنارتبييت⁽⁷⁶⁾ نافييت وان د قورئانيدا هاتين

نافييت (25) پيغه مبهرو هنارتبيان ييت د قورئانيدا هاتين، نه و ژي نه فه نه:

76. پيغه مبهرو.. نه وه يي ودهي بو ژ دهف خودي هاتيه خوار، فه رمان لي هاتبيته كرن په يامي
بگه هينيه ئيكي دي يان نه. و هنارتي (رسول) نه وه يي ودهي بو هاتي و فه رمان لي هاتبيته كرن
په يامي بگه هينيه هنده كيت دي. ب في رهنكي: هه ر هنارتيهك پيغه مبهرو، و هه مي پيغه مبهرو
نه هنارتيه. ل په رتوكا (العقيدة الطحاوية) بزفره، بپ 167. و (شرح ملا علي القاري على الفقه
الاکبر)، بپ 60.

(آدم، نوح، ادریس، صالح، ابراهيم، هود، لوط، يونس، إسماعيل، إسحاق، يعقوب، يوسف، أيوب، شوعيب، موسى، هارون، اليسع، ذو الكفل، داود، زكريا، سليمان، الياس، يحيى، عيسى، محمد).

و نافیٔ ههژدا ژ وان د فان نایه تاندا بیٔ هاتی:

﴿وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ إِنَّ رَبَّكَ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ
وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِيلَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾﴾ الأنعام: ٨٣-٨٦.

و نافیٔ بیٔ مای د هندهك جهیت دیدا د قورئانیدا بیٔ هاتین:

﴿وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا ﴿٥٠﴾ هود: ٥٠، الأعراف: ٦٥.

﴿وَإِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا ﴿٦١﴾ هود: ٦١، الأعراف: ٧٣.

﴿وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ﴿٨٥﴾ الأعراف: ٨٥، هود: ٨٤.

﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا ﴿٣٣﴾ آل عمران: ٣٣.

﴿وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّابِرِينَ ﴿٨٥﴾ الأنبياء: ٨٥.

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ﴿٢٩﴾ الفتح: ٢٩.

دفتیت مروّف باوهریی ب پیغهمبه‌رینیا وان و په‌یامیت وان بینیت، و یی باوهریی ب پیغهمبه‌رینیا ئیک ژ وان یان په‌یاما ئیک ژ وان نه‌ئینیت، کافر دبیت⁽⁷⁷⁾.

و ئەو پیغهمبه‌ر و هنارتییّت خودی نافیت وان بو مه د قورئانیدا دیار نه‌کرین، فرمان یا ل مه کری باوهریی ب ههمیان بینین، و ئەم نه‌شیین نافیت چو ژ وان بیژین، ماده‌م د قورئانیدا نه‌هاتینه و پیغهمبه‌ری (سلاق لی بن) بو مه دیار نه‌کرینه.

(ألوا العزم) ژ هنارتییان

دویف بوچونا گه‌له‌ک زاناییت شاره‌زا و نافدار: پینج پیغهمبه‌رن، ئەو ژی ئەفه‌نه: (محمد، ابراهیم، موسی، نوح، عیسی)⁽⁷⁸⁾ (سلاق لی بن). و خودی د ئایه‌ته‌کیدا به‌حسی ههر پینجان یی کری:

﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ﴾
 ﴿الأحزاب: ۷﴾. ئانکو: بو وان بیژه وهختی مه په‌یمان ژ پیغهمبه‌ران وهرگرتی [من ب تنی بیهریسن و داخو‌زا په‌رستنا من ب تنی بکه‌ن، و باوهریی ب ئیکدو بینن و ب دل‌بیشی شیره‌تان ل مله‌تیت خو بکه‌ن و په‌یمانا خودی بگه‌هینن] و مه په‌یمان ژ ته ژی وهرگرت و ژ نوو‌حی ژی و ژ ئیبراهیمی ژی و ژ مووسایی ژی و ژ عیسانی کوریمه‌ریه‌می ژی.

77. موسلمانئ ئاسایی و نه‌زان ل سه‌ر کافر نابیت ئیلا پستی دزانیت و تی دگه‌هیت، شرح البیجوری علی الجوهرة، ص 47.

78. الأسئلة والأجوبة الأصولية، ص 22. شرح العقيدة الطحاوية، ص 349.

بابه تی په یامی

دقیت ئەم باوهرییی بینین: خودی پیغه مبه ریټ خو یت هنارتین بو مرو فان دا مزگینی و ناگه هیان بدهنی، مزگینییی بدهنی ب رازیوون و جزایی خودی و به حه شتا وی، ئەگەر باوهرییی ب پیغه مبه ران بینن و گوهدارییا وان کر، و دا مرو فان ناگه هدار بکهن، و ژ غه زهب و ئیزایا خودی بتر سینن ئەگەر گوهدارییا وان پیغه مبه ران نه کر. خودی دبیژیت:

﴿وَمَا تَرْسُلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ۖ فَمَنْ أَمَنَّ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿الأنعام: ٤٨-

٤٩. نانکو: و ئەم پیغه مبه ران ناهنیرین ئەگەر مزگینئین و ناگه هدار کهر نه بن، فیجا یی باوهری ئینا و کار و کریاریت قهنج کرن، [رؤژا قیامه تی] نه ترس ل سه ر وان هه یه و نه ژی ب خه م دکه فن. و ئەو یت نیشان و ئایه تیټ مه دره و دانایین، ئیزا دی وان گریټ ژ بهر ژ ری دهر که فتنا وان.

هه روه سا دقیت مه ئەو باوهری هه بیټ: خودی ئەو پیغه مبه ر یت هنارتین بو ب جهننا نا ئیک نارمانجا سه ره کی، ئەو ژی په رستنا خودییه و دو یقچو نا دینی وییه، و ئیک کرنا خودیینی و ناف و سالو خه تیټ وییه:

﴿وَمَا رَسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ الْاَنْبِيَا ٢٥:٤. نانکو: و مه چو پیغه مبه ر بهری ته نه هنارتینه، ئەگەر مه وهی بو نه هنارتیټ، و مه نه گوټبیټی چو په رستیټیټ راست و دورست ژ من پیقه تر نینن، فیجا من ب تنی بیه ریسن. هه روه سا دبیژیت:

﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ﴾ الشورى: ١٣. نانکو: [گه ل

موسلمانان] خودیٰ ئەو دین دا ھەوہ ئەوئ ئەمرئ نووحی پئ ھاتیہ کرن، و ئەوئ مە بو تە ب وەحی ھنارتی و ئەوئ مە ئەمرئ ئیبراھیم و مووسا و عیساوی پئ کری [ھەر ئیکە] دینئ تەوھیدیہ و ئیکتاپەرستیہ، بگرن و بیاریزن، و ل سەر ژیک جودا نہبن [کو کار ب ھندەکی بکن، و ھندەکی بہیلن]. ھەرودەسا:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۗ

فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ

كَيْفَ كَانَ عَقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ النحل: ۳۶. ئانکو: ب سویند مە بو ھەر

ملەتەکی پیغەمبەرەك ھنارتیہ [دا بیژنە وان] خودیٰ ب تنئ بہرئسن، و پەرستنا غەیری خودیٰ نەکن [وەکی سەرەگاوران و شەیتانی و بوتان و خیقرانکان]، فیجا ھندەك ژ وان خودیٰ ییت راستەپئ کرین، و ھندەکان ژئ گومرایی و بەرزەبوون بو کەفت. فیجا د ئەردیدا بگەرن و بەری خو بدەنی کا دویماییا درەوینان [وەکی ملەتی عاد و (ئەمۆد) و ملەتی نووح و شوعەیب] بوو چ؟!

ئەرکی مە بەرامبەر ھنارتیان

دقیق مە باوہری ب ھەمی پیغەمبەرئ ھنارتی ھەبیت، و باوہری ب پەيامیت وان ھەبیت، و ژیک جودا نەکەین، یئ باوہری ب ھندەك ژ وان بینیت، و ب ھندەکان نەئینیت، ئەو کافر بوو. خودیٰ دبیزیت:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ

بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿۱۵۰﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ

الْكَافِرُونَ حَقًّا﴾ النساء: ۱۵۰-۱۵۱. ئانکو: ب راستی ئەوئ باوہری ب خودیٰ و

پیغەمبەرئ وی نەئین و دقین فەرق و جوداھیی بیخنە د ناڤەرا خودیٰ و پیغەمبەرئ ویدا، و دبیزن ئەم باوہری ب ھندەك پیغەمبەران دئین و ب

هندهكان نائنين، و دفتين بو خو ريکهکا نافنجيد نافبهرا[باوهري و گاوريبيدا] بگرن. بي گو مان نهفه ب دورستی گاورن. و دفتيت مه نهو باوهري ههبيت: ههر پيغه مبهري خودي هنارتي، نهرک و نه مانه تي خو يي ب جه ئيناي، و په ياما خو ب تامي يا گه هاندي، و ب دورستی يا بو خه لکی رو ن و ناشکرا کري، و دفتيت گوه داريا وان بکهين و فه رمانيت وان ب جه بينين، چونکی خودي دبيژيت: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ النساء: ۸۰. نانکو: ههر که سي گوه داريا پيغه مبهري بکهت، ب راستي نهوي گوه داريا خودي کريه.

ههروهسا خودي دبيژيت:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطِيعَ بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ النساء: ۶۴. نانکو: و مه جو پيغه مبهري نه هنارتينه نه گهر ژ بهر هندي نه بيت دا ب ده ستويرا خودي گوه داريا وي بيته کرن.

و دفتيت مه نهو باوهري ههبيت: پيغه مبهريتي خودي ژ هه مي مرو فان زانانترن، و پتر هه مي خودي دپه ريسن، و ژ هه مي راستگوتر و ب رهوشترن، و خودي هندهک که ره م و سالوخت بيت داينه وان، نه داينه جو مروفتيت دي، و نهو بيت ژ دره و خيانهت و خه مساريا د گه هاندنا په ياميدا و ژ گونه هيت مه زن و بيت بجويک پاراستين⁽⁷⁹⁾. دبیت هندهک خه له تيبيت بجويک وهک ژ بيرکرن بکهن⁽⁸⁰⁾، ههروهکی ناده مي (سلافي بن) ژ وي دارا بو وي فه دهغه کري خواري، به لي ل سه ر وي خه له تيبي نامينن، ههر زوي لي پيشه مان دبن و توبه دکهن. ههروهسا دفتيت مه نهو باوهري ههبيت: نهو پيغه مبهريتي خودي هنارتين.. هه مي زه لام بوون ژ مرو فان، نه ملياکهت بوون، و نه ژن بوون:

79. الفقه الأكبر و شرحه لملا علي القاري، ص 56.

80. الفقه الأكبر لابي حنيفة و شرحه لملا علي القاري، ص 57، شرح العقائد النفيسة، ص 467.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ﴾ الأنبياء: ۷. ئانكو: و مه بهری ته چو پیغه مبهر نه هنارتینه، و وهی بو هنارتبیت ئەگەر زهلام نهین [ئانکو مروفا بوون، نه ملیاکهت بوون].

و مه باوهری یا هه‌ی: خودی چو نیشان و سالوخته نه‌داینه وان ب تنی، ژ دهرقه‌ی سالوخته‌یت مروفان، خودی ئەو بی‌ت هه‌لبزارتین ژ زه‌لامان، ئەو ژی دخون و فه‌دخون و دچنه بازاران، و دنشن و دروینن و دکهنن، هه‌قزین و دوینده‌ه بی‌ت هه‌ین، تووشی نه‌ساختی و نه‌خووشیان دین، زورداری لی ده‌یته کرن، و دمرن، و دبیت ب نه‌حه‌قی بی‌نه کوشتن، و ئەفه نه‌کیماسینه د فه‌در و جهی وان یی بلنددا ل ده‌ف خودی.

و د قورنانیدا گه‌له‌ک به‌لگه بی‌ت سه‌ر فان راما‌نان هه‌ین، ژ وان:

﴿وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَبْصُرَ اللَّهُ شَيْئًا﴾ آل عمران: ۱۴۴. ئانکو: و موحه‌مه‌د پیغه‌مبه‌ره‌که‌ژ پیغه‌مبه‌ران، و گه‌له‌ک پیغه‌مبه‌ر به‌ری وی هاتینه و چۆیینه، فی‌جا ئەگەر مر، یان هاته کوشتن، هوین دی ب پاشقه زقرن، [و هلگه‌ر نه سه‌ر گاوریی] و هه‌چی ژ هه‌وه ب پاشقه بزفریته‌فه [و گاوری بی‌ت] چو زیانی ناگه‌هینیته خودی.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا أَنْهُمْ لِيَأْكُلُوا الطَّعَامَ وَيَمْشُوا فِي الْأَسْوَاقِ﴾ الفرقان: ۲۰. ئانکو: و مه چو پیغه‌مبه‌ر به‌ری ته نه‌هنارتینه، ئەگەر وان ب راستی زاد نه‌خواریت و ل سویکان نه‌گه‌ریابن. هه‌روه‌سا گوتنا خودی:

﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً﴾ الرعد: ۳۸. ئانکو:

هه‌روه‌سا گوتنا خودی:

﴿مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَأَنَّا بِكُلَّانِ

الطَّعَامِ﴾ المائدة: ۷۵. ئانكو: مهسیحی کوری مهریه می ژ پیغه مبهری پیفته تر نینه، و بهری وی پیغه مبهریت هاتین و چوین، و دهیکا وی ژ ی زیده یا راستگو بوو، ههردووکان ژ ی خوارن دخوار.

و پیغه مبهری خودی (سلاف لی بن) گوته هندهکان: ((... ولكني أصوم وأفطر، وأصلي وأرقد وأتزوج النساء))⁽⁸¹⁾، ئانكو: ... به لی پا ئەز هندهک روژان ب روژی دبم و هندهکان دخوم، و ئەز دهمهکی ژ شهفی رابم نقیژان دکهم و دنقم ژ ی، و ژنان دئینم.

و پیغه مبهری خودی (سلاف لی بن) نهساخ دبوو و دئیشا، و سار دبوو و گهرم دبوو، و برسی و تینی دبوو، و توژه و بیزار دبوو و دواستیا، و ئەفه هه می ژ سالوخته تی مرؤفینه و نهکیماسی بوون بو وی⁽⁸²⁾. و مه باوهری یا هه ی: چو ژ سالوخته تی خودینییی ل دهف پیغه مبهریت خودی نین، نهشین مایی خو د گهردوونیدا بکهن، نهشین زیانی و مفایی بگههیننه کهسی ئەو نهبیت یا خودی بو چهز کری، و نهشین کارتیکرنی د ئیرادهیا خودیدا بکهن، غهیی نوزانن.. ئەو نهبیت یا خودی ل سهر ناگه هدار کرین. خودی دبیژیت:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ

لَأَسْتَكْبَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ الأعراف: ۱۸۸. ئانكو: [هه ی موحه ممه د] بیژه: نه ب دهستی منه مفایه کی بگههینمه خو، یان زیانه کی ژ خو بدهمه پاش، ئەو نهبیت یا خودی چهز کری، و

81. أخرجه البخاري في أول كتاب النكاح.

82. سالوخته تی وی باش ییت د بهرتوکیت ژیاناما ویدا هاتینه دیارکرن، ب تابه تی (الوفا بأحوال المصطفى) و (الشامل النبوية).

ئەگەر من غەیب [تشتی نەناشکرا و نەبووی] زانیبایە، دا پتر فایدەکەم و خوسارەت نەدبووم [و زیان نەدگەهشتە من] و ئەز ژ ئاگەهدارکەر و مزگینئینی پیقەتر نینەم، بۆ وی ملەتی باوهرییی بینیت. هەر وەسا دبیژیت:

﴿عَلِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۖ ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَن أَرْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ﴾ الجن: ٢٦-

٢٧. ئانکو: خودیە زانیی تشتی نەبەرچاف، و غەیبیا خو بۆ کەسی ئاشکەرا ناکەت. بۆ وی نەبیت یی ئەو بۆ پەياما پیقەمبەراییی هەلبژیریت.

خودی هەندەک سالۆخەت و رەوشتیت بلند ییت داینی، و ییت گەهانیدینە ئاستی وەرگرتنا وەحییی، دا بشین خو ل بەر گرانییا پەيامی و زەحمەتا گەهانندی بگرن، و ببە چاقلیکری بۆ خەلکی، بۆ کاروباریت دینی و دنیا یا خو و چاقل وان بکەن. و دقیت مە ئەو باوهری هەبیت: پیقەمبەریت خودی د پاراستینە ژ کیماسیییت وەسا کو ببە ئەگەری سەرداچونی یان زیان ب دینی وان بکەفیت، یان ژ گوهداری و پەرستنا وان کیم ببیت، یان شیانیت وان بۆ گەهاندا پەيامی کیم و سست ببن (83).

دبیژیت:

خودی

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ۚ فَإِن يَكْفُرْ بِهَا هُنَّ لِأَنفُسِنَّكَ وَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَىٰ اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهٖ﴾ الأذ

وگەنابهاقوما لیسوا بها بکفرین ﴿٨٩﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَىٰ اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهٖ﴾ الأذ
عام: ٨٩-٩٠. ئانکو: ئەقیت بۆری (پیقەمبەریت بۆری) ئەون ییت مە کتیب و زانین و پیقەمبەرایی داویی، فیجا ئەگەر [قورەیشی] باوهرییی [ب فان پیقەمبەران] نەئین، ئیدی ب راستی ئەم دی ئیخینە بەری ملەتەکی دی، کو قەت گاوریی پی نەکەن. ئەقە ئەون ییت خودی راستەری کرین، فیجا ل دویف راستەریکرنا وان هەرە.

خودی سالوختهتیت پاک و بلند و تمام ییت داینه وان، ژ ئەمانهت و راستگوویی و بینفرههی سهر گه‌هاندنا په‌یامی و... هتد، دا بشین ب دورستی ئەمانهت و به‌پرسیا خو بگه‌هینن، و خودی وی شه‌هده‌ییی بو ددهت. سه‌بارهت ئیسماعیل پیغه‌مبه‌ر خودی دبیزیت: ﴿إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا﴾ مریم: ۵۴. نانکو: ب راستی ئەو یی په‌یمان راست بوو و پیغه‌مبه‌ر بوو. و به‌حسی ئیبراهیم پیغه‌مبه‌ر دبیزیت: ﴿وَأُذْكَرُ فِي الْكِتَابِ بِإِزْهِيمٍ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا﴾ مریم: ۴۱. نانکو: [هه‌ی موحه‌مه‌د] تو د فی قورئانیدا به‌حسی سه‌رهاتیا ئیبراهیمی بکه، ب راستی ئەو پیغه‌مبه‌ره‌کی زیده راستبیز بوو [یان زیده باوهری ب ئایه‌تیت خودی هه‌بوو].

و دفتیت مه باوهری هه‌بیت: خودی موعجیزه‌ییت مه‌زن و نیشانیت ئاشکرا ییت داینه پیغه‌مبه‌ریت خو، وه‌ک به‌لگه سهر راستیا وی په‌یاما خودی پی هنارتین. و موعجیزه ئەوه یا ژ دهرقه‌ی شیان و زانینا وان، و خودی ددهته پیغه‌مبه‌ریت خو و ل سهر دهستی وان ب جه‌ دهین، وه‌ک به‌لگه و سه‌ماندنا راستیا په‌یاما وان⁽⁸⁴⁾. مه باوهری یا ب هه‌می موعجیزه‌یان هه‌ی ییت د قورئانا پیروز و فه‌رمووده‌ییت دورستدا هاتینه گۆتن. و ئەو جیاوازی و تایبه‌تمه‌ندی خودی ییت داینه هه‌می پیغه‌مبه‌ران، به‌لی خودی هه‌ر پیغه‌مبه‌ره‌کی هنده‌ک تشتیت جودا ییت داینی:

﴿تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ

وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ﴾ البقرة: ۲۵۳. نانکو: ئەو پیغه‌مبه‌ریت [مه به‌حسی وان د فی سوره‌تیدا کری]، مه هنده‌ک ژ وان ب سهر هنده‌کان ئیخستین، هنده‌ک ژ وان [وه‌کی مووسایی] خودی ئاخافتییه و [خودی]

هندك ژ وان پيكا وان بلند كريبه [كريبه سهرورئ ههمی پیغهمبهران كو پیغهمبهري مهيه (سلاقيت خودئ ل سهر بن)]. و مه موعجيزه و نيشانييت ناشكهره دانه عيسايي كورئ مهربه مي و مه پشتا وي ب جانئ پيروژ [جبرائيل] قاهيم كر.

و مه باوهری یا هه‌ی: یی ژ ههمی پیغهمبهران و ژ ههمی مروفان ب قه‌درتر دهف خودئ.. پیغهمبهري مهيه موحهممه‌د (سلافا لی بن). و هندك موسلمانيت پيشيي ل دور شروفه‌كرنا گوتنا خودئ: ﴿وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ﴾ دبیژن: به‌حسی پیغهمبهري مه موحهممه‌ديه (سلافا لی بن)⁽⁸⁵⁾. و فهرمووده‌ییت دورست د فی بیافیدا ییٔ هه‌ین، ژ وان: ئه‌وه یا ژ ئه‌بو هورهیره هاتییه فه‌گوهاستن، و وی ژ پیغهمبهري خودئ (سلافا لی بن) فه‌گوهاستی، گوت: ((انا سيد ولد آدم يوم القيامة، وأول من ينشق عنه القبر، وأول شافع، وأول مشفع))⁽⁸⁶⁾، ئانكو: رؤزا قیامه‌تی ئه‌ز مه‌زنی ههمی مروفامه و ژ ههمیان ب قه‌درترم، و ئه‌ز ئیکه‌مین که‌سم گورئ وی فه‌دبیت و ژئ دهردکه‌فیت رؤزا قیامه‌تی، و ئه‌ز ئیکه‌مین که‌سم داخو‌زا مه‌هدري دکهم، و خودئ داخو‌زا من ب جه دئینیت. هه‌روه‌سا فه‌رمووده‌یا (وائلة ابن الأسقع) (خودئ ژئ رازی بیت) فه‌گی‌رایی، گوت: من های ژ پیغهمبهري (سلافا لی بن) بوو گوت: ((إن الله اصطفى كنانة من ولد إسماعيل، واصطفى قريشا من كنانة، واصطفى من قريش بني هاشم واصطفاني من بني هاشم))⁽⁸⁷⁾. ئانكو: خودئ ژ کوریت ئیسماعیلی کینانه هه‌لبژارت، و ژ کینانه قوره‌یش هه‌لبژارت، و ژ قوره‌یش به‌نی هاشم هه‌لبژارت، و ئه‌ز ژ به‌نی هاشم

85. تفسیر الطبری، ج 5، ص 378.

86. صحیح مسلم بشرح النووی، ج 15، ص 37-38.

87. صحیح مسلم بشرح النووی، ج 5، ص 26.

ههلبزارتم. ئەف فەرمووده و هندهکیت دی.. بهلگهییٔ ناشکرانه کو پیغه مبهری مه موحه ممهه (سلاف لی بن) ژ هه می چیکرییان ب فه درتره⁽⁸⁸⁾.

باوهری ب پیغه مبهری مه موحه ممهدی (سلاف لی بن)

دقیٔ مه باوهری هه بیت کو موحه ممهه کوری عه بدولایی پیغه مبهر و هنارتی و بهنده و ههلبزارتییی خودییه، چو بوت نه په رستینه، چو جاران هه فیشک بو خودی نه چیکرینه، و چو گونه هیٔ بچویک و بیٔ مه زن نه کرینه⁽⁸⁹⁾. و مه باوهری یا هه ی ئەو دویمه ی پیغه مبهره هه روکه د قورنانا پیروژ و سونه تا پیغه مبهریدا هاتی، خودی دبیٔیت:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ﴾ الأحراب: ٤٠.
ئانکو: موحه ممهه نه بابی کهس ژ زهلامیٔ هه وهیه، بهلی پیغه مبهری خودییه و پیغه مبهری دویمه یییه.

و د سونه تیٔا، پیغه مبهری (سلاف لی بن) یا گؤی: ((مٔلی ومٔل الأنبياء.. کمٔل رجل بنی بنیاناً فأحسنه وأجمله إلا موضع لبنة من زاوية من زواياه، فجعل الناس يطوفون به ويعجبون له، ويقولون: هلا وضعت هذه اللبنة، قال: فأنا هذه اللبنة وأنا خاتم النبيين))⁽⁹⁰⁾، ئانکو: مه ته لا من و مه ته لا پیغه مبهریٔ دی وهکی مه ته لا زهلامه کییه ئافاهیه کی ئافاکهٔ، ئافاهیه یی خو جوان بکهٔ وبخه ملینیت، و ب تنی جهی بهرکی ل کوژییه کی مابیت، فیجا خه لک ل دوژ بزفرن و پی مه نده هوش بین، و بیٔرن: ئەگه ر ته ئەف بهره ژی دانابا، گؤ: ئها ئەز ئەو بهرم و دویمه ی پیغه مبهرم.

88. شرح العقيدة الطحاوية، ص 170-171. صحيح مسلم وشرح النووي عليه، ج 15، ص 37، 120.

89. الفقه الأكبر مع شرح للملا علي القاري، ص 61، 59.

90. متفق عليه، واللفظ لاسلم، انظر صحيح مسلم بشرح النووي، ج 15، ص 51.

و دفتیت مه باوهریه کا تمام هه بیت: چو پیغه مبهه پشته وی نینن. پیغه مبهه ری (سلاف لی بن) گوت: ((وأنه سيكون في أمتي ثلاثون كذابون، كلهم يزعم أنه نبي، وأنا خاتم النبيين لا نبي بعدي))⁽⁹¹⁾، ئانکو: دئی سیه دره وین ژ ئومه تا من دیار بن، هه ئیک ژ وان ب دره دئی بیژیت نهز پیغه مبهه رم، و نهز دویمه ای پیغه مبهه رم، چو پیغه مبهه پشته من نینن.

ههروه سا یا گوتی: ((أنا محمد وأنا أحمد، وأنا الماحي الذي يمحي بي الكفر، وأنا العاشر الذي يحشر الناس على عقبي⁽⁹²⁾ وأنا العاقب، والعاقب الذي ليس بعده نبي))⁽⁹³⁾. ئانکو: نهز موحه مبهه دم، و نهز نه حمه دم، و نهز ژیهه رم نهوئی کوفر پی دهیته ژیهه رم، و نهز دویمه ای مه، کو چو پیغه مبهه پشته من نینن.

و دفتیت مه باوهری هه بیت کو نهو (سلاف لی بن) پیشه وایی پاریزکارایه، کو هه می کهس د چاکیییدا چاف لی دکهن. و نهو ب تنی یی ههژی چافلی کرنیه. خودی دبیزیت: ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾ آل عمران: ۳۱. ئانکو:

[هه می موحه مبهه د] بیژه: [وان] نه گهر هه وین [ب دورستی] چه ژ خودی دکهن، ل دویف من وهرن [ریکا من بگرن] خودیدی چه ژ هه وه کهت. ههروه سا دبیزیت:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُكْمِؤُكَ فِي مَا سَجَرَبَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي

أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ النساء: ۶۵. ئانکو: وه سا نینه، ب خودایی ته سویند دخوم نهو نابنه خودان باوهر [باوهری نائینن] هه تا ههه تشته کی نهو هه فرکییی ل سهه دکهن، ته نه که نه کههه ل سهه، پاشی بهه رانهه بریارا ته چو دلته نگییی د دلی خودا نه بینن، پاشی ب دورستی خو

91. شرح العقيدة الطحاوية، ص 168.

92. ئانکو: دئی دویف مندا چه سرا وان هیته کرن.

93. صحیح مسلم بشرح النووی، ج 15، ص 104.

هلیهسیرنه ته [نانکو ب دورستی گوهدارییا ته بکهن و فهرمان و برپاریت ته ب جه بینن].

و دفتیت مه باوهری هه بیت کو ئه و (سلاف لی بن) خوشتقیی خودییه، و بلندترین قه در و پلهییت فیانا خودی ییت ههین، پیغه مبه ر (سلاف لی بن) دبیژیت: ((لو کنت متخذا خلیلا لاتخذت أبا بکر خلیلا، ولكنه أخی وصاحبی، وقد اتخذ الله عز وجل صاحبکم خلیلا))⁽⁹⁴⁾، نانکو: نه گهر من بو خو دوسته کی گه لهک نیژیک هه لبرارتبا.. دا ئه بو به کر که مه دوستی خو، به لی ئه و برا و هه فالی منه، و خودایی مه زن هه فالی هه وه - به حسی خو - یی کرییه دوستی خو یی نیژیک. و دفتیت مه باوهری هه بیت خودی ئه و بو هه میان - مروّف و نه جنه یان - یی هنارتی، و خودی ئه فه بو مه د قورنانیدا یا دیار کری سهر نه زمانی نه جنه یان:

﴿يَقَوْمًا أَحِبُّوْا دَاعَى اللّٰهِ وَعَامِنُوْا بِهِۦٓ يُغْفَرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُجْرِكُمْ مِّنْ عَذَابِ الْبَلَمِ

﴿الأحقاف: ۳۱. نانکو: گه لی مله تی مه، به رسفا پیغه مبه ری خودی بدهن [کو موحه ممه ده] و باوهریی پی بینن، [خودی] دی ل گونه هیت هه وه بو ریت، و دی هه وه ژ نیزیه کا ب ژان و دژوار قورتالکته ت. ههروه سا خودی د قورنانیدا دیار دکته هنارتییه بو هه می مروّفان:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ سبأ: ۲۸. نانکو: [هه ی

موحه ممه ده] مه تو نه هنارتییه بو هندئ نه بیت، تو بو هه می مروّفان ببییه مزگینکار و هشیارکه ر. ههروه سا:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللّٰهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ الأعراف: ۱۵۸. نانکو: بیژه:

گه لی مروّفان، ب راستی نه ز پیغه مبه ری خودی مه بو هه وه هه مییان. ههروه سا

دبیژیت: ﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾ الفرقان: ۱.

نانکو: پاک و بلند بوو، و پر خیر و بهره‌کتهت بوو، نهو خودایی، فورقان [نانکو قورئان، نهوا قافیړی دئیخهتہ راستیی و پویچییی، و حه‌لالیی و حه‌رامیی] بو بهندهیی خو هنارتی، دا بو خه‌لکی بیته پیغه‌مبه‌ر و ناگه‌هدارکه‌ر.

و پیغه‌مبه‌ر (سلاف لی بن) دبیژیت: ((فضلت علی الأنبياء بست: أعطيت جوامع الكلم، ونصرت بالرعب، وأحلت لي الغنائم، وجعلت لي الأرض طهورا ومسجدا، وارسلت الى الخلق كافة، وختم بي النبيون))⁽⁹⁵⁾، نانکو: قه‌دری من ب شه‌ش تشتان یی ب سهر پیغه‌مبه‌ریت دی که‌فتی: خودی ناخفتنیٔ پر رامان د کی‌م گوتنی‌دا بیٔ نیناینه سهر نه‌زمانی من، و نه‌ز ب وی ترسا خودی کریبه د دی دژماندا یی سهرنی‌خستیم، و ده‌ستکه‌فتییٔ جیهادیٔ بیٔ بو من حه‌لال کرین، و عه‌رد هه‌می بو من یی پاقره‌ نقیژان لی بکه‌م، و نه‌ز یی بو هه‌می نافراندییان هاتیمه‌ هنارتن، و زنجیرا پیغه‌مبه‌راتیی ب من ب دویماهی ده‌یت.

و دفتیت نه‌م قیانا پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) ب سهر قیانا بابی و کوری و خو بی‌خین⁽⁹⁶⁾.

نه‌نه‌س کوری مالک (خودی ژی رازی بیت) گوت: پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) گوت: ((لا يؤمن أحدكم حتى أكون أحب اليه من والده وولده والناس أجمعين))⁽⁹⁷⁾، نانکو: باوهرییا که‌سی ژ هه‌وه تمام نابیت هه‌تا نه‌ز ل ده‌ف وی خو‌شقیتر بم ژ بابی وی و ژ کوری وی و ژ خه‌لکی هه‌مییی.

و ژ عه‌بدوللایی کوری هیشام هاتییه‌ فه‌گوه‌استن، گوت: نه‌م د گه‌ل پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) بووین و وی ده‌ستی کوری (خطاب) ی گرتبوو، ئینا عومه‌ری گوتی:

95. متفق عليه، انظر صحيح مسلم بشرح النووي، ج5، ص5.

96. الوفا بأحوال المصطفى، ج1، ص383.

97. متفق عليه، صحيح البخاري، ج1، ص39. صحيح مسلم بشرح النووي، ج2، ص15.

ئەى پيغەمبەرى خودى.. تو ل دەف من ژ هەمى تستان خوشقيترى ژ بلى من ب خو، ئينا پيغەمبەرى (سلاف لى بن) گوٲ: ((لا والذى نفسى بيده حتى أكون أحب إليك من نفسك))، ئانكو: نه يا عومەر ئەز ب وى كەمە يى نەفسا من د دەستيدا، باوهرىيا ته تمام نابيت هەتا ئەز ل دەف ته ژ نەفسا ته ب خو ژى خوشقيتر بەم، ئينا عومەرى گوٲ: ب خودى.. ئها نوکە تو ل دەف من خوشقيترى ژ نەفسا من ب خو ژى، ئينا پيغەمبەرى (سلاف لى بن) گوٲ: ((الآن يا عمر))⁽⁹⁸⁾، ئانكو: باوهرىيا راست و تمام ئها ئەفەيه عومەر.

هەروەسا دقيت مە باوهرى هەبیت خودى ب موعجيزەيان پشتهفانیا پيغەمبەرى خو يا كرى، وەك بەلگە و نيشان ل سەر راستيا وى (سلاف لى بن) ب هەر تشتى ئەو پى هاتى، و قورئانا پيروژ موعجيزا وى يا مەزن و ئاشكرايه. هەفرکيا هەميان يا كرى و قەبى وان يى خواستى كو بشين قورئانەكا وەكى وى ئان هەندەكى ژ وى بينن. خودى دببىٲيت:

﴿وَأَنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّمَّنْ لَكُمْ مِثْلَهُ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾﴾ البقرة: ٢٣-٢٤.

ئانكو: و ئەگەر هوين ژ وى [نامەيا] مە بو بەندەيى خو [كو پيغەمبەرە] ئيناييه خوار ب گوٲمانن [كىم كيم] سۆرەتەكى ب تنى وەكى وى بينن، و ژ بلى خودى گازی هەمى هاريكاريت خو ژى بکەن [بلا بينه هارى هەوه] ئەگەر هوين راست دببىٲن. فيجا ئەگەر هوين [فى كارى] نەكەن و هوين ناکەن ژى [چونكى هوين نەشين] ئيدى خو ژ وى ئاگرى بباريزن ئەوى داردوويى وى، مروٲ و بەر، و بو گاوران هاتيه بەرههفكرن.

ههروهسا مه باوهری یا هه‌ی خودی پشته‌فانییا وی یا کری ب موعجیزه‌ییٔ هه‌ست پی هاتییه کرن، نه‌ویٔ د فه‌رمووده‌ییٔ دورستدا هاتین، وه‌کی: دوکهربوونا هه‌یقی، و سلافکرنا به‌را سه‌ر وی، و خه‌ریبوونا قورمی دارقه‌سپی ژ وی، و ناف د ناف تبلیت ویرا زای، و تی‌رکرنا گه‌له‌ک مرؤفان ب خوارنه‌کا کیم، و گوشتی میهی یی بژارتی به‌رسینگی وی ناخفتی، و به‌ری بیته پیغه‌مبه‌ر عه‌ور هندافی وی دچۆ و سیبه‌ر لی دکر، و نه‌وا ب سه‌ری نه‌بو جه‌ل هاتی ده‌می که‌فره‌ک راگری دا ل سه‌ری وی بده‌ت، و ده‌می ده‌ستی خو یی پیروژ ب گوهانیٔ میها سته‌ور یا (أم معبد) ئینایه خوار و شیر هاتییه گوهانان، و ده‌می ناخ ب سه‌روچافیٔ موشرکان وهرکری و نه‌و نه‌دیتی، و هنده‌ک ناخفتنیٔ غه‌یبیٔ خه‌به‌ر دایین و کا چاوا بوو وه‌سا فه‌گی‌رایین، و خودی دوعاییت وی فه‌بویل کرین، و خودی ژ کوشتنیٔ پاراستی، و گه‌له‌ک موعجیزه‌ییٔ دی ییٔ هه‌ین کتیٔبیٔ مه‌زن ییٔ ل سه‌ر هاتییه چی‌کرن⁽⁹⁹⁾.

هه‌روهسا مه باوهری یا هه‌ی خودی پشته‌فانییا وی یا کری ب نیشان و به‌لگه‌ییٔ تمام و بنه‌جه و ئاشکرا د سالۆخه‌ت و ره‌وشتیٔ ویدا.

مه باوهری یا هه‌ی کو خودی وه‌سا یی چی کری و له‌ش و دیمه‌کی دایی، ده‌می یی خودان عه‌قل و دله‌کی ساخلام سه‌ح که‌تی، دی زانیت پیغه‌مبه‌ره و راستگۆیه⁽¹⁰⁰⁾.

(حسان بن ثابت) خودی ژئی رازی بیت ناخفتنه‌کا جوان د راستا ویدا دبیژیت: (ئه‌گه‌ر ته هه‌ست ب چو نیشان و به‌لگه‌ییٔ ئاشکرا نه‌کریان کو پیغه‌مبه‌ره، دا ژ ناخفتن و سه‌رده‌رییا وی بو ته دیار بیت).

99. دلائل النبوة، الإمام أبي نعيم أحمد بن عبد الله الأصبهاني، اعلام النبوة لأبي حسن علي بن محمد

الماوردي، دلائل النبوة للبيهقي، الوفا باحوال المصطفى، ابن الجوزي.

100. الوفا باحوال المصطفى، ابن الجوزي، ج 1، ص 339.

و مه باوهری یا هه‌ی خودایی مه‌زن هه‌می ره‌وشتیت قورنایی بیټ داینی، و نه‌فه نیشانا راستگویییا وییه و پشته‌فانییا خودییه بو وی. که‌سی چو جاران دره‌وه‌ک ژئی نه‌بهیستییه، نه د کاروباریت دینیدا، و نه بیټ دنیا‌ییدا، نه به‌ری بیټه پیغه‌مبه‌ر و نه پشتی هنگی. و نه‌گه‌ر تشته‌کی وه‌سا یی کی‌م ژئی و جاره‌کا ب تنی ژئی ناشکرا ببا، دا دژمنیت وی ناشکرا که‌ن و به‌لاف که‌ن، هه‌روه‌سا چو کاروباریت کریت و نه د جه‌دا نه‌کرینه، نه به‌ری پیغه‌مبه‌رینییی و نه پشتی هنگی، و چو جاران ژ به‌رسینگی دژمنیت خو نه‌ره‌فییه، هن‌دی ترس و شه‌ر ل سه‌ر دژوار ژئی بیټ وه‌کی شه‌رشئ ئو‌خودی و یی خه‌نده‌کی، و بو ئوممه‌تا خو.. گه‌له‌ک یی دلوفان بوو، و دلئ وی پیغه بوو، هه‌تا خودایی وی فه‌رمان لی کر وی دلوفانی و دلپیغه‌بوونا زیده سست بکه‌ت: ﴿فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ﴾ فاطر: ۸. ئانکو:

فیجا ژ خه‌میت واندا خو د هیلاک نه‌به. هه‌روه‌سا دبیریت:

﴿عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ التو

به: ۱۲۸. ئانکو: وه‌ستیانا هه‌وه ل سه‌ر وی یا گرانه [ئانکو وی پی نه‌خوشه هوین زه‌حمه‌تی بکیشن و ئیزا بگه‌هیته هه‌وه]، ل سه‌ر راسته‌رپیکرنا هه‌وه یی رژه [و یی هشیاره ل سه‌ر باوه‌رییا هه‌وه]، و بو خودان باوه‌ران زیده دلسوژ و ب ره‌حمه. و ل بلندترین پله‌یا مه‌ردینی و جوامیرییی بوو، د دنیا‌ییدا یی زاهد بوو، ب تشته‌کی کی‌م یی رازی و دلخوش بوو، چو تشت ژ ترسا سوبه‌هی نه‌رادکر، یی نه‌زمان خوش و ره‌وان بوو، خودی په‌یف و ئاخفتنیت کی‌م و پر رمان دنیانه سه‌ر نه‌زمانی وی، یی بینفره‌ه و لیبۆر بوو، ب تنی بو خودی تۆره دبوو. بو باوه‌رداران یی نه‌رم و دلوفان بوو، پتر هه‌میا په‌رستنا خودی دکر، جیه‌اد دکر بو بلندکرن و به‌لافکرنا دینی خودی، و پشتا خو ب وی راست دکر، هه‌ر ژ ده‌سپیکا خو و هه‌تا وه‌غه‌را دویمه‌هییی کری ما‌بوو سه‌ر ره‌وشت و سالو‌خه‌تیت پاک و بلند بیټ خودی داینی، نه ژئی لادا و نه گوهورین، و خودی فی شه‌ه‌ده‌یییی بو دده‌ت:

﴿وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ﴾ ص: ۸۶. ئانکو: و ئەز نه ژ وانم ییت خو تشتهك ددانن. و (المتكلف) ئەوه یی نەشیت د هەمی ژیبی خۆدا خو ل سەر دورستی و چاکیی رابگریت، د فان رهوشت و سالۆخهتاندا ل گوپیتکی بوو، چو کهسیت دی نەگههشتینه و ناگهههه وی ئاستی، ئەو نەبن ییت خودی ژ گونەه و خەلهتییان پاراستین، و ئەو رهوشت و سالۆخهت هەمی پیکفه مهزترین نیشان و بەلگه ییت پیغه مبه رینییا وی بوون⁽¹⁰¹⁾. و ژ بەر هندی گهلهك ژ ئاقلداران راستیا پیغه مبه رینییا وی پەسەند کر، پشتی رهوشت و ژیاناما وی زانی، ژ وان: خەدیجا دەیکا موسلمانان ب دورستی ئەو دنیا سی کو یی خودی ترس و راستگو و دەستپاکه، دەمی بو خەدیجایی بەحسی دەسپیکا وەحیا خو کری، گوته خەدیجایی: ((إني قد خشيت على نفسي))⁽¹⁰²⁾، ئانکو: ئەز ژ خو دترسم تشتهك ب سەری من بی. خەدیجایی ب پشت راستیقه گوئی: نەخیر.. خودی چو جاران ته شه رمزار ناکهت، چونکی تو سەرا کهس و کاریت خو ددهی و هاری وان دکە، و دەستی خو بو هاریکارییا هەزار و بەلنگازان دریژ دکە، و خەما خەلکی هەلدگری، و میثانان دحه وینی و ریژی ل دگری، و پشتەفانی دورستی د حەقیی و تەنگافیاندا، هەروهسا هیرهقل پاشایی رومی ل شامی، دەمی پیغه مبه ری (سلاف ل بن) نامەیهك بو هنارتی و داخواز ژی کری موسلمان ببیت، ئەوی بازرگانیت عەره ب ل شامی گازیکرنه دەق خو، ل وی دەمی ئەبو سوفیان و هندهك بازرگانیت دی ییت قورهشی بو بازرگانییی چۆبوونه شامی، هیرهقلی ئەو داخوازکرنه کۆچکا خو، و مهزن و کهنکه نه ییت رومی ییت ل رهخیت وی، و تورجومانهك ئینا و پسار پی کرن کا ئەو چ پیغه مبه ره بو وان هاتییه هنارتن، و پشتی گوهی خو دایه به رسفا هەمی پساران، گههسته وی راستیا بی گو مان کو موحه ممه د (سلاف ل بن) یی

101. إيثار الحق على الخلق، ص 80.

102. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج 1، ص 20.

راستگۆیه و ب دورستی پیغه مبهره و خودی یی هنارتی، و یا باش نهوه نه م ل فیړی دهمی دان و ستاندنا د نافهرا واندا چی بووی ههروهکی بوخاری د سه حیحا خودا تو مار کری دیارکهین، چونکی دهرس و عیبه ته کا مهزن یا تیدا هه ی، و خودایی مهزن نیعمهت و که ره میت مهزن ییت د گهل پیغه مبهری خو کرین و نیشان و به لگه ییت ناشکرا سهر راستیا پیغه مبهراتیا وی ییت داینی، ژ رهوش و سالوخته و رهفاریت وی، و پشته فانییا ب موعجزهیا مهزن کری، کو قورانا پیروزه. د سه حیحا بوخاریدا یا هاتی:

نه بو نه لیه مان کوری حه که م کوری نافع بو مه فه گوه است، نه وی یا ژ عوبهیدوللا کوری عه بدوللا کوری عوتبه کوری مه سهوود های ژی بووی کو عه بدولایی کوری عه باس یا بو وی گو تی، و نه وی یا ژ نه بو سوفیان کوری حه رب های ژی بووی کو هیره قل هنارته دو یف وی و هنده ک بازرگانیت قوره شیرا و نه وه همی ل وی دهمی چوبونه شامی بو بازرگانیی، و هه فده م بوو د گهل ریکه فتنا (حوده یبیه) د نافهرا پیغه مبهری (سلا ف ل بن) و کافریت قوره شیشی، نه بو سوفیان و بازرگانیت د گهل وی چونه دیوانا هیره قل و مه زن و که نکه نه ییت رو می د روینشتی بوون، گازی وان کر.. چونه ژور و گازی تورجومانی کر:

گو ت: کی ژ هه وه پتر یی نیزیکی وی زهلامیه . ب مرو فانییی . نه وی دبیزیت نه و پیغه مبهره؟

نه بو سوفیان گو ت: من گو تی: نه ز و نه و پتر هه میان مرو فیت نیکن.

گو ت: کا نیزیکی من بکه ن، و هه قالیت وی ژی بیننه نیزیک، و نه و دانانه پشت وی، و گو ته تورجومانی خو: بیژی نه ز دی پسپارا وی زهلامی ژ فی زهلامی که م، و نه گهر دره و د گهل من کر، هوین بیژن دره وه.

نه بو سوفیان دبیزیت: ب خودی نه گهر ژ شهرمی نه با نه کو دره و من ناشکرا ببیت، نه ز دا دره وی که م، و نیکه مین پسپارا وی ژ من کری:

هیره قل: بنه مال و ئویجا خا وی یا چاوایه د ناف هه وه دا؟

باوهری .. ستوینیت وی، راستیا وی

ئەبو سوفيان: خودان بنه مال و ئويجاخه كا نافداره.

هیرهقل: یا ئەو دبیژیت، کەسی دی ژ ههوه بهری وی ئەف تشته گۆتییه؟

ئەبو سوفيان: نه خیر.

هیرهقل: مهزن و کهنه کهنه دگههنی یان ههژار و بهلنگاز؟

ئەبو سوفيان: ههژار و لاواز دگههنی.

هیرهقل: زیده دبن یان کیم دبن؟

ئەبو سوفيان: زیده دبن.

هیرهقل: کەس ژ وان ژ دینی خو دهرکهفتیه پستی باوهری پی ئینایی و

گههشتیی؟

ئەبو سوفيان: نه خیر.

هیرهقل: بهری ئەو یا نوکه بیژیت، ههوه ب درهوی گونهبهار دکر؟

ئەبو سوفيان: نه خیر.

هیرهقل: غهدری دکهت؟

ئەبو سوفيان: نه خیر.. مه و وی ریکهفتنهک یا ههی، ئەم نوزانین دی ئەو د وی

دهمیدا چ کهت.

ئەبو سوفيان گۆت: ئەز نهشیام ژ بلی فی ئاخفتنی پهیهکا دی ژ ل سهر

زیدهکهه.

هیرهقل: ههوه شهری وی کرییه؟

ئەبو سوفيان: بهلی.

هیرهقل: شهری ههوه د گهل وی یی چاوا بوو؟

ئەبو سوفيان: شهر د ناقبهره مهدا یی دژواره، جار ئەو سهردکهفن و جار ئەم.

هیرهقل: فهرمانا ههوه ب چ دکهت؟

ئەبو سوفيان: دىبىزىت: خودى ب تنى بپەرىسن، چو ھەقال و ھوگران بو چى نەكەن، و يا باب و باپىرىت ھەو ھەدەر.. بەيلن. و فەرمانا مە ب نفيژ و راستى و پاكى و چاكيى د گەل كەس و كاران دكەت.

ئينا گۆتە تورجومانى بيژە وى: من پسارا بنەمالا وى ژ تە كر، تە گۆت: بنەمالەكا نافدارە، پيغەمبەر ژى ژ بنەماليت نافدار دەينه ھنارتن بو ملەتيت خو. من گۆت: ئيكي دى ژ ھەو ھەو گۆتتيا يا ئەو دىبىزىت، تە گۆت: نە، من گۆت ئەگەر ئيكي دى بەرى وى ئەو گۆتن گۆتبا، دا بيژين ئەو ئاخفتنا ييت بەرى ويپە. و من پسار ژ تە كر كەس ژ باب و باپىرىت وى شاھ بوويە، تە گۆت: نە، من گۆت: ئەگەر ئيك ژ باب و باپىرىت وى شاھ بايە، دا بيژين: زەلامەكە يى داخوزا ميراتى بابى خو دكەت. من پسار ژ تە كر: بەرى ئەو فى گۆتتا خو بيژىت، ھەو ب درەوى گونەھبار دەر، تە گۆت: نە، و ئەز دزانم يى درەوا ل مروقان نەكەت، درەوا ل خودى ژى ناكەت. و من پسار ژ تە كر: مەزن و كەنكەنە دگەھنى يان ھەزارىت ھەو، تە گۆت: ھەزار دگەھنى، و دويكەفتيبيت پيغەمبەران ھەر ئەون، و من پسارا تە كر: كيم دبن يان زيەدە دبن؟ تە گۆت: زيەدە دبن، و باوهرى يا ھوسايە زيەدە دبن ھەتا تمام دىبىت. و من پسار ژ تە كر: كەس ژ وان - پشتى موسلمان دبن - كەرب ژ دىنى خو فەدبىت و ژيغە دبن؟ تە گۆت: نەخىر. و باوهرى يا ھوسايە دەمى جەھى خو د دلاندا دكەت.. ژيغەبوون نينە. و من گۆتە تە: غەدر و خيانەتى دكەت؟ تە گۆت: نەخىر. و پيغەمبەر ژى د ھەسانە غەدرى ناكەن. و من پسار ژ تە كر: چ فەرمان ل ھەو ھەو دكەت؟ تە گۆت: فەرمانا مە دكەت خودى ب تنى بپەرىسين و چو ھەفپشكان بو چى نەكەين، و مە ژ پەرستنا بوتان ددەتە پاش، و فەرمانا مە ب نفيژى و راستى و دلپاكي و دەستپاكيى دكەت، و ئەگەر ئەفا تو دىبىزىراست بىت، ئەا دى ئەف ھەردى بن پى من ژى كەفیتە د دەستى ویدا، و من دزانى ئەو يى ديار بووى، بەلى من ئەو ھزر نەدەر دى ژ ھەو ھەو بىت، و ئەگەر من زانيبا ئەز دى بو وى يى دلسۆز بم، دا ب خوشكاندن و گوھداريغە چمە دیدارا وى، و ئەگەر ئەز ل دەف وى بام، دا خزمەتا وى كەم و ئافى ل پىت وى كەم...⁽¹⁰³⁾

باوهرى ب پەرتۆكیت خودى

و ژ ستوینیت باوهرییی: باوهرییی ب وان پەرتۆكان بینین ییت خودی بۆ پیغەمبەر و ھنارتیییت خو ئیناینە خوار، کا چاوا خودایی مەزن قورئان بۆ پیغەمبەری مە (سلافا لی بن) ئیناینە خوار، وەسا پەرتۆكیت خو بەری وی بۆ پیغەمبەریت دی ییت ئیناینە خوار، و ژ وان پەرتۆكان ییت خودی ناقت و وان بۆ مە د قورئانیدا دیار کرین:

1. تەورات بۆ موسا پیغەمبەر (سلافا لی بن). خودایی مەزن دبیژیت:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْمَوْا
لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارَ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا

عَلَيْهِ شُهَدَاءَ﴾ المائدة: ٤٤. ئانکو: ب راستی مە تەورات ئیناییه خوار، راستەپیی و پۆناھی تیدایه، و پیغەمبەریت خو سپارتینە خودی ل دویف تەوراتی حوکم بۆ جوھیان دکرن، دیسا خودیناس و زانایان ژى حوکم ب وی دکر ئەوا ژى ھاتییه خواستن کو بیاریژن ژ گوھۆرین و فاریکرنی، و ئەو زیرهقان بوون ل سەر وان [ل سەر جوھیان، دا نهئیتە گوھۆرین].

2. ننجیل یا بۆ عیسا پیغەمبەر (سلافا لی بن) ھاتییه خوار. خودی دبیژیت:

﴿وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَرِهِمْ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ
الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً

لِّلْمُتَّقِينَ﴾ المائدة: ٤٦. ئانکو: و د دویف وانرا [پیغەمبەریت ئسرائیلیان]، مە عیسا کوری مەریه می ھنارت، کو راستەدرئییخی کتیباً بەری خوێه کو تەوراته، و مە ننجیل دایی، راستەپیی و پۆناھی تیدایه، و راستەدرئییخا کتیباً بەری خوێه، کو تەوراته، و راستەپیی و شیرەتە بۆ پارێزکاران.

3. زهبور.. ئەوا بۆ داود پیغه مبهەر (سلافا لى بن) هاتییە خوار:
﴿وَعَاتَيْنَا دَاوُدَ زُورًا﴾ الإسراء: ۵۵. ئانکو: و زهبور مه يا دايييه داوودی.

4. (صحف) ئانکو: بهرپەر، بیټ بۆ ئیبراهیم و موسایی هاتینه خوار، و خودی د
قورئانیدا بۆ مه بهحسی وان یی کری:

﴿أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٣٧﴾ أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾ وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾﴾

﴿٤١﴾ وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ﴾ النجم: ۳۶-۴۲. ئانکو: ئهري ئەو ب وئ نه هاتییە
ناگه هدارکرن، ئەوا بۆ موسایی د تهوراتیدا هاتی. یان ژى ئەوا بۆ ئیبراهیمی هاتی،
ئەو ئیبراهیمی ئەمری خودی دورست ب جه کری. [بۆ ئیبراهیمی و موسایی
هاتبوو کو] کهس [باری] گونەها کهسی نا راکهت. و ژ وئ پیقهتر ناگه هیتە
مروفی، یا مروفی کری. و ب راستی [رۆژا قیامهتی] مروف دی کار و کریاریت خو
بینیت. پاشی خودی دی جزایی وی [بهرانبهری کار و کریاریت وی] ب دورستی
[بی کیماسی] دهتی. و ب راستی دویماهیا هەر تشتهکی یا ل دهف خودایی ته.
ههروهسا خودی دبیژیت:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّىٰ ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾ بَلْ تُؤَظُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ ﴿١٧﴾ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿١٧﴾ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ﴿١٨﴾ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾﴾

۱۴-۱۹. ئانکو: ب راستی ئەو کهسی سهرفهرازه یی خو ژ گونەهان پاقر بکهت. و
ناقئ خودایی خو ژ دل بینیت و نقیژان بکهت. بهلی هوین خوشیییت دنیایی، ب
سهر ئاخهرتی دئیخن و چیتر دبینن. و ئاخهرت چیتره و خودان مانه وب دوومه بی
گومان ئەفا بۆری، د کتیبیت بهریدا یا هاتی، و یا هەى. د کتیبیت ئیبراهیم
پیغه مبهەر و موسا پیغه مبهردا. و پهرتوکیت دی بیټ بۆ پیغه مبهریت دی هاتین
خودی ناقیت وان بۆ مه دیار نه کرینه، بهلی خودی یا بۆ مه دیار کری: هەر

پیغه مبه ره کئی خودی هنارتبیت، په یامهک یا گه هاندیه مله تی خو:
 ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ
 الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ﴾ البقرة: ۲۱۳. نانکو: ژ ریغه
 خه لك هه می ئیك بوون [هه تا ده می نووح پیغه مبه ر ژ ی ئیك دین بوون، ژ نووحی
 و پیدا جو دایی كه قتی هه نابه را وان]، فیجا خودی پیغه مبه ر هنارتن مزگینئین و
 ناگه هداركه ر، و كتیب ب هه قیئی پیرا [دگهل وان] هنارتن، دا حوكمی د نابه را
 خه لكیدا بكه ن ل سهر تشتی خه لك تیدا نه ئیك و ژ یك جودا. و دقیت مه باوهری
 ب وان په رتوكان هه میان هه بیت، كو نافی چو ژ وان د قورئانیدا نه هاتییه
 دیاركرن، و نابیت ئەم نافی چو په رتوكان بیژین نه گهر د قورئانیدا نه هاتبن.
 ههروهسا دقیت مه باوهری هه بیت ئەو په رتوك حه قی و روئاهی و راسته ریته بو
 مروفان، و دوپاتكرن كو خودی یی تاك و ب تنیییه د ناف و سالوخه تییت خودا و
 هه ر ئەو په رستییه و خودان و چيكه ری هه می تشتایه، و هه ر تشتی بیته گوتن و
 د گهل قورئانی نه گونجیت، ئەو ژ لاری و چيكرنا مروفایه. خودایی مه زن به حسی
 ته وراتی دبیزیت:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ﴾ المائدة: ۴۴. نانکو: ب راستی مه ته ورات
 ئیناییه خوار، راسته ریئی و روئاهی تیدایه. و به حسی ئنجیلی دبیزیت:
 ﴿وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَعَاتِنَاهُ
 الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً
 لِّلْمُتَّقِينَ﴾ المائدة: ۴۶. نانکو: و د دویف وانرا [پیغه مبه ریئ نسرائیلیان]، مه
 عیسی کوری مه ریهمی هنارت، كو راسته ریخی کتیبا به ری خوئی كو ته وراته،
 و مه ئنجیل دایی، راسته ریئی و روئاهی تیدایه، و راسته ریخا کتیبا به ری خوئی،
 كو ته وراته، و راسته ریئی و شیرهنه بو پاریزكاران.

و دفتیت مه باوهری هه بیت کو قورئانا پیروژ دویماهی پهرتوکا خودییه هاتییه خوار، خودی ب چهند سالوختهان یا جودا کری ژ پهرتوکیت بهری وی، ژ وان تایهه تمه ندیان:

1. قورئان.. کۆمکهر و نیفشکی رینماییت خودایییه، و پشته فان و راسته رئیخا پهرتوکیت بهری خوویه، ییت خودی ئیناینه خوار، ژ ئیکرن و پهرستنا خودی ب تنی، و یا هاتی سهروهر و زیره فان ههقی و راستیا پهرتوکیت بهری خو پهسهند دکهت، و دیار دکهت کا چ گوهورین و لادان ل سهر هاتییه کرن. خودی دبیژیت:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا

عَلَيْهِ﴾ المائدة: ٤٨. ئانکو: [هه موحه ممهه د] مه کتیب [کو قورئانه] ب هه قییب بؤ ته هنارت، راسته رئیخا کتیبیت بهری خوویه و شاهده ل سهر وان [کا چ راسته و چ نه، و کا چ ژئ هاتییه گوهورین].

و قورئانی شریعه ته کی ته فکر کو ریبازا ژیانیه یا بؤ مرو فان ئینای، هه می تشتیت نهو پیدفی بؤ سهرفه رازیا ژيانا دنیا یی و ئاخره تی ییت تیدا، و هه می شه ریعه تی دی ییت تایهت ب مله تی به ریقه ژ کار ئیخستن، و حوکوم و یاساییت بنه جه و ههروههر و ههتا ههتا ییت تیدا، کو ب کیهر هه می جه و سهرده مان بهین.

2. قورئانا پیروژ.. پهرتوکا خودایی یا ئیکانه یه خودی سؤزا پاراستنا وی دای: ﴿إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ الْخَافِضُونَ﴾ الحجر: ٩. ئانکو: ب راستی مه قورئان یا ئینایییه خواری و ب راستی نه م ب خو ژئ بؤ پاریزفانین و دی پاریزین. ههروه سا دبیژیت:

﴿وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ

حمید﴾ فصلت: ٤١-٤٢. نانکو: ب راستی ئه ویت باوهری ب قورئانی نه ئیناین دهمی بؤ وان هاتی [ئهو دی جزایی گاوری و باوهری نه ئینانا خو و مرگرن]، و ب راستی ئه ف قورئانه کتیبه کا ب ریز و بی وینه و پارستییه. گوهورین ب چو رهنگان ناگه هیتی، و چوجا پویج نابیت [و یا پارستییه ژ کیمرن و زیده کرنی، و پشتی وی ژی چو کتیب نائین، وی پویج بکن]، چونکی ئهو ژ دهف خودایی کاربنه جه، و شایی گه له په سنی، یا هاتییه خواری.

و ئه فه جودایی و تایبه تمه ندیبه کا دییه هاتی، ئهو ژی: خودی قورئان بؤ چو مله تیت تایبهت نه هنارتیبه، و پهرتوکیت بهری قورئانی ههر ئیک بؤ مله ته کی تایبهت ییت هاتینه خوار، فیجا خودی سؤزا دای ب پاراستنا قورئانی ژ گوهورینی، دا بمینیت بهلگه و نیشان سهر خه لکی هه تا رؤزا قیامه تی.

به لی پهرتوکیت دی.. ههر ئیک ئاراسته کرییه بؤ مله ته کی نه بؤ ههمیان، و ئه گهر د گهل بنه ماییت دینی ژی بگونجن، به لی ئه فه شریعت و ئه حکامیت تیدا بؤ سه رده مک و مله ته کی دیارگری بوو، خودی دبیریت:

﴿لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا﴾ المائدة: ٤٨. نانکو: مه ههر ئیک ژ

هه وه [مه خسه د پی جوهی و فه له و موسلمانن] ریکه ک و بهرنامه یه ک یی دایی. له وا خودی سؤز نه دایه وانه تا هه تا بپاریریت وه کی قورئانی. و خودی د دویماهی پهرتوکا خودا کو قورئانه یا دیارگری وان مله تان گوهورین ییت ئیخستینه د پهرتوکیت خودا. و ل دور گوهورینا ته وراتی ژ لایی جوهیانفه خودی دبیریت:

﴿أَقْطَمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ

يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ٧٥. نانکو: [گه لی موسلمانان]

هه وه چافه [مله ته کی هوسا] باومریی ب هه وه بینن [موسلمان ببن] و دهسته که ک

ژ وان هه بوون گوهدارییا ناخفتنا خودی دکرن، و پشتی تی دگه هشتن فاری دکرن و پی ژی دزانی کوی فی دکهن. ههروهسا دبیژیت:

﴿مَنْ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ﴾ النساء: ٤٦. نانکو: جوھی ناخفتنی فاری دکهن [نانکو دگوهورن].

و ل دۆر گوهورینا مه سیحیان ئیخستییه د ئنجیلیدا، خودی دبیژیت:

﴿وَمَنْ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا

بِهِ فَأَعْرَبْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ

يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ

رَسُولُنَا بُيِّنْ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ

وَيَعْلَمُونَ كَثِيرًا قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿المائدة:

١٤-١٥. نانکو: ژ وان ژی نه ویت گوتین، نه هه هاریکار و پشته فانیت عیساینه، مه

پهیمان وهرگرت، پشکه کا باش ژینه فا پهیمان ل سه هاتییه ستاندنب پشت گوھی

خوفه هافیتن و ژ بیرکرن، [و ژ بهر هندئ] مه دژمناتی و نه فیان ئیخسته د ناف

واندا هه تا رۆژا قیامه تی، و خودی دی وان ب کار و کریاریت وان کرین ناگه هدار

کهت [و دی جزاییشکاندنا پهیمانا خو خون]. گه لی خودان کتیبان ب راستی

پیغه مبهری مه [موحه ممه د] بو هه وه هات، دا گه له کا هه وه ژ کتیبیت خو

فه شارتی [وه کی سالوخت پیغه مبهری، بریارا ره جمی، سه رهاتییا خودانیت

شه نبیی... هتد]. ناشکه را بکهت، وژ گه له کی ژی دبوریت [ئه وا هوین ژ ته ورات

و ئنجیلی فه دشیرن، ناشکه را ناکهت]. ب سویند ژ دهق خودایی هه وه رۆناهییه ک

[کو پیغه مبهره] و کتیبه کا ناشکه را کهر [کو قورئانه] بو هه وه هات.

و ل دۆر گوهورینیت جوھی و فه لا ئیخستینه د دینی خودا، جوھی دبیژن:

عوزهیر کوری خودییه، و فه له دبیژن: مه سیح کوری خودییه:

﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ هُوَ عَزِيزُ ابْنِ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ التوبة: ۳۰. نانکو: و جوہیان گوت: عوزہیر کورئ خودیہ، و

فہلہیان گوت: عیسا کورئ خودیہ، ئەفہ گوتنا وانہ ئەو ب دەفی خو [فی] دبیزن [بی نیشان و بی بەلگہ و گوترہ]، چافل وان دکەن بیٹ بەری وان گاور بوویین [د چەرخ و سەردەمیٹ بۆریدا وەکی یۆنان و رۆمانان]، خودئ وان بکوژیت [لەعنەتان ل وان بکەت]، چاوا ئەو بەری خو ژ ھەقیی و مردگپن بو پویجیی؟ ئەو گوھۆرینا وان ب دەستیٹ خو کری، خودئ بو راستفەکر و یا دورست بو گوت. و خودئ یی پاک و بلندە کو کورەک ھەبیت:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ لَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

﴿الإخلاص: ۱-۴. و خودئ دیار دکەت: ھەمی پیغەمبەر مرؤفن، خودئ بیٹ تاییەت کرین ب وەحیی. خودئ د قورنایدا دبیزیتە پیغەمبەری خو:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ﴾ الکەف: ۱۱۰. نانکو: [ھەی

موحەممەد] بیژر: ئەز زی مرؤفەکم وەکی ھەوہ، وەحی بو من دئیٹ، کو ب راستی خودایی ھەوہ خودایەکی ب تنییە.

و ژ گوھۆرینیٹ فەلا نیخستینە د پیغەمبەرینییا عیسایدا، ھندەک ژ وان دبیزن: عیسا خودیہ، و ھندەک ژ وان دبیزن: عیسا نیکە ژ سی خودییان:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ﴾ المائدة: ۷۲. نانکو: ب راستی ئەویٹ

گوتین: خودئ مەسیحی کورئ مەریەمیە گاوربوون [بوونە گاور]. ھەروەسا دبیزیت:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثَةٌ وَمَنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ﴾ المائدة:

۷۳. ئانكو: ب راستى ئەويت گوتىن: خودى ئىكه ژ سىيان گاوريوون [بوونه گاور]، و چو پهرستى نىنن ژ خودى پېقهتر. و قورئانى بيروباوهريت دورست بو ديار كرن:

﴿مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ رَصِيدَةٌ كَأَنَّا بَأْسُكَ كَلَانَ

الطَّعَامِ أَنْظَرَ كَيْفَ بُيِّنَ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظَرَانِي يُوفِّكُونَ﴾ المائدة: ۷۵. ئانكو: مهسيحى كورى مەريەمى ژ پېغەمبەرى پېقهتر نينه، و بەرى وى پېغەمبەريت هاتين و چويين، و دەيكا وى ژى زيده يا راستگو بوو، هەردووكان ژى خوارن دخوار، بەرى خو بدى چاوا ئەم نيشانان بو وان ناشكەرا دكەين[ل سەر نەوہييا گوتنا وان د دەرھەقى عيسايى و دەيكا ويدا] و بەرى خو بدى كا چاوا [ژ ھەقييى و نيشانييت ناشكەرا ل سەر راستيا عيسايى] دئينه فارپكرن.

و ئەفرۆ ھەر كەسى ب وژدان و ھەژ راستيى بکەت.. دزانيت چو پەرتوكيت عەسمانى نەماينە تووشى گوھورينى نەبووين، ژ بلى قورئانى. يا دياره كو بەلگەيەكى ناشكرايە، و ژ بلى ھندى كو خودى د قورئانيدا بەھسى لادان و گوھورينا د پەرتوكيت ديда كرى، و ژ وان بەلگەيان:

أ - ئەو پەرتوكيت بەرى قورئانى ھاتينە خوار، دانەييت رەسەن و ييت دورست ييت بەرزەبووين، ئەو ييت د دەستيت خەلكيدا ماين ييت بو خو وەرگيرايەنە سەر زمانيت ملەتيت خو، بەلى قورئان وەكى خو يا ماى پاراستى ب سۆرەت و ئايەت و پەيىف و ھەمى ھەرەكيت سەر پيتان، ھەرەكى جبريلى بو پېغەمبەرى (سلاڤ لى بن) خواندى، و دويڤدا پېغەمبەرى (سلاڤ لى بن) بو سەحابييان خواندى (104).

ب - پەرتوكيت بەرى قورئانى، خەلكى ئاخفتنا خو يا تىكەلى ئاخفتنا خودى كرى، د دىرۆك و شروفەكرن و ژيانا پېغەمبەران و قوتابى و شاگرديت وان، و بوچونيت

زاناییت وان، فیجا ناهیته زانین کیژکه ناخفتنا خودی و کیژکه یا مروقان، بهلی قورئان ههمی ناخفتنا خودییه، نه ناخفتنا پیغه مبهری و نه یا سه حابیبیانو نه جو ناخفتنیت دی د گهل تیگهل نه بوویه⁽¹⁰⁵⁾. ئەبو ئەلوهفا علی کوری عه قیل دبیژیت: (ئه گهر ته بقیت بزانی کو قورئان نه ژ ناخفتنا پیغه مبهری خودییه (سلاف لی بن)، بهلی یا بو هاتییه خوار و بو هاتییه گوتن، بهری خو بد ههرومه دییت وی گهلهک ژ قورئانی د جودانه، دو شیوازیت نه وهکی نیکن، و یا دیاره ناخفتنیت مروقان وهکی نیکن دهین، و ناخفتنهکا پیغه مبهری ب تنی ژی وهکی دهقی قورئانی نینه)⁽¹⁰⁶⁾.

ههروهسا دبیژیت: (و ههر ژ نیعجازا قورئانی: کهس نه شیت نایه ته کا ب تنی ژی ژی دیارکته و بیژیت رامانا وی یا ژ ناخفتنهکا بهری نوکه هاتییه و مرگرتن، و مروفا بهردهوام ناخفتنان ژ نیکن و دو و مرگرتن، بو نمونه: دهیته گوتن: موته نه بی هندهک ناخفتنیت بوحتوری ییت و مرگرتین)⁽¹⁰⁷⁾.

ج - چو ژ وان پهرتوکیت بهری قورئانی بهلگه ییت دیرۆکی ییت باوهرپیکری نینن کو ئەف پهرتوکیت نوکه ل بهر دهست ییت وان پیغه مبهرانن وهکی خو ییت ماین. پهرتوکیت نوکه بهردهستی وان ییت دبیژنی (العهد القديم) و دبیژنی تهورات، ب چه ند سه د سالان پشتی موسا پیغه مبهر ییت هاتینه نفیسین. (موحه ممه د فه رید وهجلی) ژ (دائیرا مهعارف لاروس) فه دگوهیژیت: (زانینا هه فچه رخ نه خامه پشتی فه کولینیت بهردهوام سهر شوینواریت دیرۆکی ییت کهفن و زانستی زمانان، یا سه لاندی کو موسایی تهورات نه نفیسییه، بهلی زاناییت جو هییان (الأخبار) بیی نافیت وان دیارکته، یا نفیسی. و پشتی وان هندهکیت دی

105. ژیدهری بهری.

106. الوفی باحوال المصطفی، ج 1، ص 270.

107. ژیدهری بهری.

یا ل سهر زیده کری کا چاوا های ژ ریوايه تا بوويه بهری ئیخسیریا بابل ب سهر واندا بیّت. و هندهک زانا دبیزن: وان ههر پینج پهرتوکان (أسفار) ههمی ریوايه تیّت ئسرائیلی تیّدا نینن، بهئی ئامازهییّت داینی و هندهک پارچه بیّت ژئی فهگیراین و دویف هزر و حهزیت خو بیّت نفیسین⁽¹⁰⁸⁾.

و قورنانا پیروژ پهرتوکان عهسمانی یا ئیکانهیه هاتییه سهلانندن ب دوپاتکرناهکا بی گوّمان کو وهکی خو یا مای کا چاوا ب وهی بو موحه ممه د پیغه مبه ر (سلاقی ئی بن) هاتییه خوار ب ریژهندییا سوّرهت و ئایه تیّت ویّفه، ته جویدا خواندنی ددهست بو دهستی یا فهگوهاستی ههتا گه هشتیه مه، و دی ههر هوّسا مینیت ژئی ههروهکی بو پیغه مبه ری (سلاقی ئی بن) هاتییه خوار⁽¹⁰⁹⁾.

د - و ژ بهلگه بیّت گوهورین و ل سهر زیده کرن و کیمکرنا وان پهرتوکان، گه لهک جوّ و دانه بیّت ژئی ههین، و نافه روک و رویدانیّت ژیک جودا بیّت تیّدا ههین⁽¹¹⁰⁾.

ه - و ژ بهلگه بیّت فهبر و بی گوّمان سهر گوهورینا کهفتیه د وان پهرتوکاندا، ئه و بیروباوهریت پویج و هزر و بوچونیت خه لهت و بی بنه مانه ژ خودایی مهزن و پیغه مبه ریّت وی (سلاقیّت خودی ل سهر هه میان بن)، ل گه لهک جهان خودی بی وهکی مروّفان لی کری، و یا هافیّتییه پیغه مبه ران، کو د گه ل شه رهف و بی

108. العقائد الإسلامية، ندیم الملاح، ص 57.

109. مبادئ الإسلام، المودودي، ص 78.

110. العقائد الإسلامية، سید سابق، ص 168. بو سه لانندا گوهورینی، ئه ف بهلگه ب تنی تیّرا ههیه کو ئنجیلیّت نوکه ل بهر دهستی فهلا چار ئنجیلنو نافیت نفیسه ریّت وان بیّت ل سهر، و ئه و چار ئنجیل بیّت ژ نیژیکی ههفتی ئنجیلیّت دی هاتینه ودرگرتن، و هه میان دویف زانین و بوچونا خو ژیا نا عیسا پیغه مبه ر یا نفیسی. و ره خنه گریت مه سیحی ب خو دبیزن: بیروباوهریت ئنجیلی هزر و بوچونیت (پولس)ینه، نه بیّت هه وار بییّت دینه. و ل پهرتوکانا (میری میران) ل پاریس دانه یه کا ئنجیلا کهفن یا هاتییه دیتن، نه وهکی هه رچار ئنجیلیّت دییه، و چاپخانه یا (المنار) یا ودرگیریه عه ره بی، و گه لهک یا ژ ئنجیلیّت دی جودایه.

باوهرى.. ستونىت وى، راستيا وى

گونەھىيا وان ناگونجيت⁽¹¹¹⁾. و ل دۆر وان گوھۆرىنىت ب سەر پەرتۆكىت بەرى قورئانى ھاتىن، دقئىت مە باوهرى پى ھەبىت د بنىاتدا ئەو پەرتۆك بەرى بىنە گوھۆرىن يىت ژ دەف خودى ھاتىن، و يىت بۇ پىغەمبەرىت خو ھنارتىن، ھەر بۇ وى ئارمانج و مەرەمى يا قورئان بۇ ھنارتى، و مە باوهرى نىنە كو ناقەرۇكا وان يا نوکە ژ دەف خودى بيت، ئەو نەبىت يا قورئانى ئان پىغەمبەرى مە موھەممەدى (سلاڤ لى بن) بەھس كرى. و ل دۆر باوھرىيا ب قورئانا پىرۆز، دقئىت مە باوهرى ھەبىت كو ئەفە ئاخفتنا خودى يا تمام و زەلالە، بىي كىم و زىدە، و ھەمى پەيف و پىتئىت وى د پاراستىنە، و دقئىت موسلمان دويف فەرمانىت وى بچىت، و ھەر تىشتى ژى دايە پاش، خو ژى دویر بىخىت، و ھەر تىشتى تىدا ھاتى، باوهر ژى بکەت، و ھەر تىشتەكى بەروفاژى وى بيت رەدکەت.

111. العقائد الإسلامية، سيد سابق، ص 167.

باوهرى ب رۇژا دویمایی

رامانا وی ب کورتی: باوهرى ئینانه ب ههر تشتهکی خودی د قورنانا پیرۇژدا دیارگری، و ههر تشتهکی پیغمبهری مه موحهمهدی (سلافا لی بن) بو سهحابیان گوتی، ل دۆر بهحس و خه بهریت پشتی مرنی، ژ تاقیکرن و عهزاب و خوشیییت گۆری، و ساخکرن و کۆمکرن مرؤفان پشتی مرنی، و بهریپر و حیساب و ترازى و هوز و کهوسهری و پرا سیراتی و مههدر و بهحشت و جههنه، و ههر تشتی خودایی مهزن بو خه لکی جههنه می و یی بهحشتی بهرهه ف کری.

گرنگیدانا قورنانی ب فی ستوینی، نه گهر و مه رهم

قورنانا پیرۇژ یا تزی و خه ملانندییه ب بهحس و خه بهر و بیرئینانیت رۇژا قیامهتی د هه می جهاندا.. هاتنا وی یا په سه ند کری و ناگه می ب گه له ک ریک و شیوازان ییت داینه مرؤفان.

و ژ نیشانیت گرنگیدانا قورنانی ب وی رۇژا مه زن، گه له ک جارن باوه ریئینانا ب وی رۇژی یا ب باوه ریئینانا ب خودیقه گریدایی، و گه له ک نمونه د قورنانیدا ییت ههین، وهکی: ﴿وَالْكَفَّارُونَ﴾ البقرة: ۱۷۷. نانکو: چاکیا راست و دورست نه وه مرؤف باوه ریی ب خودی و رۇژا قیامهتی بینیت. و گوتنا خودی

﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ

عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ البقرة: ۶۲. نانکو: ههر کهسی ب دورستی باوه رییب خودی و رۇژا قیامهتی بینیت، و کار و کریاریت چاک بکهت، دی ژ بهری خودی خوفه نیته خه لاتکرن [رۇژا قیامهتی] نه ترس بو هه یه، نه ژى ب خه م دکه قییت. و نایه تا ﴿ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ البقرة: ۲۳۲. نانکو:

نهفی نهو بو خو دکهنه دهرس ییت باوهری ب خودی و رۆزا قیامهتی ههیین. و
گوتنا خودی: ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ التوبة:

۲۹. ئانکو: [گهلی خودان باوهران] شهری د گهل وان بکهن ئه ویت باوهریی ب
خودی و رۆزا قیامهتی نهئین. و گوتنا خودی:
﴿اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْحُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ﴾ العنكبوت: ۳۶.

ئانکو: خودی بهریسن و ژ رۆزا قیامهتیترسن، و خرابییی د ئهردیدا نهکهن. و
گهلهک ئایهت وهکی فان د قورئانیدا ییت ههین.

ههروهسا ژ تشتیت دیار د قورئانا پیرۆزدا، گهلهک بهحسی ئاخههتی یی کری، تو ژ
جو بهریهپهرا ناپۆری.. ئهگه بهحسی رۆزا قیامهتی و رویدان و دیمهنییت وی
نهکربیت ب گهلهک شیوهیان، و ب بهرفرههی بهحسی وی رۆژی دکهت، ب وی
شیوهی.

و هه ژ دیاردهییت قورئانی.. رۆزا قیامهتی ب گهلهک نافان یا هاتییه بهحسکر
و د گهل ههه نافهکی ژ وان هندهک دیمهنییت ب ترس و مهزن ییت دیارکرین. و ژ
نافییت وی رۆژی د قورئانیدا: (القیامة، الساعة، الآخرة، يوم الدين، يوم الحساب،
يوم الفتح، يوم التلاق، يوم الجمع، يوم التغابن، يوم الخلود، يوم الخروج، يوم
الحسرة، يوم التناد، الأزفة، الطامة، الصاخة، الحاقه، الغاشية، الواقعة) و گهلهکیت
دی (112).

و خودی گهلهک ئهگهه و حکمهت ییت پی ههین گهلهک گرنگی دایه فی ستوینا
باوهریی:

ژ وان: باوهریا ب رۆزا قیامهتی کارتیکنهکا مهزن یا ل سهه ژیا نا مروقی ههی،
چونکی باوهریا ب ئاخههتی و ههه تشتی تیدا ژ بهحهشت و جههنهه و حیساب و

جزا و سزا و سهرفهرازی و خوسارهتی، کارتیکرنهکا مهزن یا ههی بو ناراستهکرن و تهقوا و پیگرییا مروقی ب فهرمانیت خودی و کاریت چاک. و جودایییهکا مهزن یا ههی نافبهرا کار و کریار و رهفتاریت کهسهکی باوهری ب روژا قیامهتی نهبیت و بو چهز و بهرزهوهندییا لهش و دهروونی خو ب تنی کار بکهت، و کهسهکی دی باوهری ب روژا قیامهتی ههبیت، کو دی حیسابا وی هیته کرن سهر ههمی کار و رهفتار و گوئنیت وی و بهردهوام خیر و چاکیان بکهت و تهقوا خودی بکهت. نمونهیی نیکی یی سهربهردایه و دویف چهز و شهوهتیت خو دگهریت، و ب چ ریکا بیت بگههیته نارمانجا خو، خو نهو ریک یا ب زیان و پیلینانا رهوستان ژی بیت، و نمونهیی دووی پیگره ب تخویب و بنهماییت حهقی و خیر و چاکی و رهوستان، کو فان تشتان ههمیان سهنگ و گرنگیاخو یا ل دمف خودی ههی، ههرهکی د قورنانا پیروزدا دبیریت:

﴿وَالْوَرْنَ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ

مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ يَمَّا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْمُونَ ﴿٩﴾﴾ الأعراف: ٨-

٩. نانکو: وی روژی کیشان و سهنگ یا راست و دورسته [بی کیم و کاسییه] فیجا ههر کهسی ترازیا وی گران بوو، [و سهری ترازیا کار و کریاریت وی ییت قهنج ژ ییت خراب گرانت لى هات] نهفه نهون ییت سهرفهرازو. ههر کهسی ترازیا وی سق بوو [و سهری ترازیا کار و کریاریت وی ییت خراب ژ ییت قهنج گرانت لى هات]، نهفه نهون ییت وان خو خوسارمت کرین، ژ بهر وی گاوری و باوهری نهئینانا وان ب نیشان و نایهتیت مه دکر.

و ژ شیوازیت قورناییه ل گهلهک جهان باوهریی و روژا ناخرهتی و کاریت چاک پیکفه گری ددمت، وهکی:

﴿أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحْضُ

عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣﴾ الماعون: ۱-۳. نانکو: بیژه من، ئه‌ری ته نهو مرؤفی باوه‌رییی ب رۆزا جزادانی (کو قیامه‌ته) نه‌ئینیت دیت. ئها نه‌وه یی پشتا خو دده‌ته سیوی. وکەسی د بهر ناندان و تیرکرنا به‌لنگازی‌را ناکه‌ت. هه‌روه‌سا گو‌ت‌نا خودی: ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مِنْ ءَامِنٍ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ التوبة: ۱۸. نانکو: ب راستی به‌س نه‌و دی مزگه‌فتیت خودی ئافاکه‌ت، ئه‌وی باوه‌ری ب خودی و ب رۆزا ئاخره‌تی ئینایی. هه‌روه‌سا:

﴿لَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا يَسْتَعِذُّكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

وَأَرْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ﴾ التوبة: ۴۴-۴۵. نانکو: ئه‌وی باوه‌رییی ب خودی و رۆزا قیامه‌تی دئینن، ده‌ستویرییی ژ ته ناخوازن کو نه‌و ب خو و مالی خو جیهادی د ریکا خودیدا بکه‌ن، و خودی ئاگه‌ه ژ پاریزکاران هه‌یه. به‌لی به‌س نه‌و ده‌ستویرییی ژ ته دخوازن [ژ جیهادی فه‌مینن] ئه‌وی باوه‌ری ب خودی و رۆزا قیامه‌تی نه‌ی، و دلیت وان ب گو‌مان، فیجا نه‌و د گو‌مان و دودلییا خودا دزق‌رن. هه‌روه‌سا:

﴿لِيَجِدُوا قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ المجادلة:

۲۲. نانکو: نینه هنده‌ک باوه‌رییی ب خودی و رۆزا قیامه‌تی بینن، و چه‌ژ وان بکه‌ن ئه‌وی نه‌یاره‌تی و دژمناتییا خودی و پیغه‌مبه‌ری وی دکه‌ن. و ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهَا آسَوةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ﴾ المتحنة: ۶. نانکو: ب سویند نه‌و [ئیراهیم و ئه‌وی د گه‌ل] بو هه‌وه نموونه و چافلێکری بی‌ت باشن، بو وی یی داخوازا خه‌لاتی خودی بکه‌ت و ژ ئیزایا رۆزا قیامه‌تی دترسیت. و

﴿ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ الطلاق: ۲. نانکو: نهوی باوهرى ب خودی و رۆزا قیامهتی هه، نهف بریاره شیرهتن بۆ وی. و نایهتا دی: ﴿وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾ الأنعام: ۹۲. نانکو: و نهویت باوهرییی ب رۆزا قیامهتی دئینن، باوهرییی پی (ب قورئانی) دئینن و نهو نفیزا خو دپاریزن. و گهلهك نایهتیت دی ژى بیټ ههین.

چونکی خودی مروّف و هسا یی دای دویف بهرژه وهندییا خو بگهریت و خو ژ خرابی و نهخوشییان ژى بدهته پاش، بهلی د گهل هندئ.. باوهرییا ب رۆزا ناخرهتی هیژ و ههفسهنگیهکی ددهته وی چهزا مروّفی، کو بهردهوام چاکییی بکته و خو ژ خرابییی بدهته پاش، و ژ بهر هندئ قورئانی گهلهك بهحسی ناخرهتی یی کری، و ب گهلهك جور و شیوهیان دیمهنیټ ب ترس بیټ ناخرهتی بیټ دیارکرین، دا جهی کویر د دلی باوهرداریدا بکته و کارتیکرنی لی بکته. و دبیت ژ حکمهتا گهلهك بیرئینانا ناخرهتی نهفه بیت: مروّف گهلهك ژبیر دکته و خو ژ بیرفه دکته، چونکی گهلهك یی مژویله ب دنیا ییقه و یی پیقه گریدایه، و باوهرییا ب ناخرهتی و بیرئینانا وی یا بهردهوام، دی پیچهکی وی قیانا دنیا یی یا هشک سست کته، و دی زانیت خوشیټ دنیا یی هه می نه د ههژی وی کار و مملانا توند و دزوارن مروّف بۆ بکته، و یا ههژی مروّف ژ دل بۆ بکته و خه مهکا مهزن ژى بخۆت نهوه یا خودی بۆ مروّفان بهرههف کری د وی رۆزا مهزندا، و نهف نایهتا قورئانی وان رمانان دیار دکته:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَّعُ

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ﴾ التوبة: ۳۸. نانکو: گهلی خودان باوهران ههوه خیره، نهگهر بۆ ههوه هاته گۆتنی، هوین هه می د ریکا خودیدا دهرکهفن بۆ

جیهادی، [هوین] د ئهردیدا لهش گران دبن، ئهري ههوه ژيانا ئاخهرتئ داب ژيانا دنيايي؟ فيجا [بزانن] خوشيا ژيانا دنيايي ل بهر يا ئاخهرتئ چو نينه، يا كييم و بي قيمهته.

و دبیت هه ر ژ حیکمهتا خودئ بو ههبوونا وی روژی ئهفه ژي بیت: جهی حیبهتی و مهندههوشيا کافرايه، چونکی نهو ب هزرا خو یا کورت و کيم بهري خو ددهنی، و دبیزن: مروفي بوويه ئاخ و ههستی، دی چاوا ساخ بیتهفه. خودئ بو ییت وهکی وان دبیزیت:

﴿ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ۝١ بَلْ عَجَبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكٰفِرُونَ هَذَا شَيْءٌ

عَجِيبٌ ۝٢ أَوْدَامْتَنَا وَكَانَ آتِ رَبًّا ذٰلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ۝٣﴾ ق: ۱-۳. ئانكو: (ق) هوسا دئیته خواندن (قاف)، ل دۆر راقهكرنا قان رهنكه تپيان، بزفره دهستپيكا سۆرته (بهقهره). سویند ب قورئانا ب رویمهت و پایه بلند [تو پیغهمبهری و رۆزا قیامهتی راسته]. [خهلكی مهكههی نه بهس باوهری نهئینان] بهلی عهجیبگرتی بوون دهمی پیغهمبهرهك ههرز وان بو وان هاتی، و گاواران گۆت: ب راستی ئهفه تشتهکی عهجیبه و جهی حیبهتیبوونییه. ئهري ئهگهه ئهه مرین و بووینه ئاخ [چارهكا دی دی زیندی بینهفه؟]، ب راستی ئهه زفرین و فهگهریانه تشتهکی نهبهرئاقله و دویره].

د گهلهك ئایهتاندا خودئ بو دیار دکهت: نهو ب ههست و هزرا خو یا کیم و کورت نهشین بگههنه وی راستیی و نهشین باوهر بکهن. هههچهنده د ژيانا مروفيیدا گهلهك نموونهییت ساخکرنئ ییت ههین، بهلی وی هزرا وان یا کورت چافیت وان کۆره نهکرینه، بهلکی دلیت وان ئهویت د سینگیت واندا ییت کۆره کرین.

به لگه بیټ باوهرییا ب روژا ناخرهتی، و بهرسفا هزریټ خه له ت بیټ بی باوهران

قورنانا پیروژ و سوننه تا پیغه مبهری (سلاف لی بن) بهری مه ددهنه باوهرییا ب روژا ناخرهتی، ههروهسا عهقل و فیترهتا ساخلم بهری مروقی ددهنی، و خودی د قورنانیډا گهلهک بهحسی ناخرهتی یی کری و بهلگه بیټ ل سهر ئیناین، و ل گهلهک جهان بهرسفا وان یا دای بیټ باوهرییی ب ساخبوونا ل قیامهتی نهئینن، ههروهسا قورنانا پیروژ کاروباریټ ناخرهتی و دیمه نیټ وی ب بهرفرههی بیټ بهحس کرین، د چو کتیبیټ خودی بیټ بهری نوکه دا ب فی شیوهی نههاتییه بهحسکرن، ههرحهنده هه پینغه مبهرهکی خودی هنارتی.. مزگینی و ناگههی بیټ داینه ملهتی خو ب وی روژا مهزن، و هه ره کسهی ئینکارا وی روژی بکهت، یان گویمان ل سهر ههبن، یی کافر کری.

خودی دبیټیټ:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَيُرْسِلُ الرِّيحَ بِأَمْرِهِ﴾ النساء: ۸۷. نانکو:

[گهلی مروقان] خودی نهوه یی ژ وی پیفته تر چو په رستی [خودی] نهیی، بی گویمان دی ههوه هه مییان روژا قیامهتی کوچو گویمان د وی روژیډا نینه دی کۆمکهت. و گوټ:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ البقرة: ۱۷۷. نانکو: [چاکی] قهنجییا راست و دورست، نه بهس

نهوه هوین [دهمی نفیژ کرنی] بهریخو بدنه روژهه لاتی یان روژنا فایی، چاکییا راست و دورست نهوه مروقی باوهرییی ب خودی و روژا قیامهتی بینیت. ههروهسا دبیټیټ:

﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

﴿النساء: ۱۳۶﴾. نانکو: گهلی خودان باوهران، خو ل سهر باوهریا ب خودی و پیغه مبهری و کتیبا وی ب سهر پیغه مبهری خودا ئیناییه خواری و کتیبت بهری نوکه هنارتین، راگرن و بمینن، و ههر کهسی باوهریی ب خودی و ملیاکه تیت وی و کتیبت وی و پیغه مبهریت وی و رۆزا قیامهتی نه ئینیت، سویند نه و کویر و دویر بهرزه بوو.

قورئان بو مه بهحسی نوح پیغه مبهر دکهت، یا گوئییه ملهتی خو: ﴿وَاللّٰهُ اَنْتَبَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ نَبَاتًا﴾ ﴿۷﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ اِحْرَاجًا ﴿۱۷﴾ نوح: ۱۷-۱۸. نانکو: و خودی بابی ههوه ئادهم ژ ناخی چیگر، و هوین ب دویفئیخستن د ئهردیدا. و جارهاکا دی دئ ههوه زفرینیتهفه ئهردی، و بی گویمان جارهاکا دی دئ ههوه ژ ئهردی دهرئیخیتهفه بو مهحشهری. و ئیراهیم گوئ: ﴿وَالَّذِي اَطْمَعُ اَنْ يَعْفِرَ لِيْ خَطِيئَتِيْ يَوْمَ الدِّينِ﴾ الشعراء: ۸۲. نانکو: و نهوی نهز ژی ب هیفی، کو گونه هیت من رۆزا قیامهتی و جزادانی ژی بیهت. خودایی مهزن گوته مووسا (سلاقی بن):

﴿اِنَّ السَّاعَةَ اَتَتْهُ اَكَادُ اُخْفِيهَا لِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ﴾ ﴿۱۵﴾ فَلَا يُصَدِّكَ عَنْهَا

مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرَدَىٰ ﴿ طه: ۱۵-۱۶﴾. نانکو: ب راستی قیامهت دی ههر ئیت، نهز کهسی پی ناهه سینم [کا کهنگی دی ئیت، فیجا کهس نوزانیت کا کهنگی دی ئیت]، دا ههر کهس ب کار و کریاریت دکهت، بیته جزا کرن. فیجا بلا نهویت باوهریی پی [ب هاتنا رۆزا قیامهتی] نه ئینن، و ب دویف دلخوازییا خو کهفتین، بهری ته ژی وهرنه گیرن [و ته ژ باوهریئینان و خوکار کرنی بو وی رۆژی سارنه کهن]، نه گهر تو ژی دی د هیلاک چی. و ل گهلهک جهان خودی فهرمان یا ل پیغه مبهری خو موحه مبهدی (سلاقی بن) کری.. کو ب خودی سویند بخوت سهر راستیا رۆزا قیامهتی و ساخبوونا مروفان..

﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ﴾ التغابن: ۷. نانکو: گاوران
 [مهخسد خه لکی مه که هی] هزر کرن ئەو [پشتی مرنی] نارابنه فه، بیژه: نه خیر،
 وهسا نینه وهکی هوین هزر دکهن، ئەز ب خودایی خو کهم هوین [پشتی مرنی]
 دی رابنه فه.

و ییت باوهریی ب روژا ناخره تی نهئین، ئەو ههمی پیغه مبه ری ت خودی دره و
 دهر دئیخن، هه رچه نده وان به لگه ییت عه قلی و ییت پیشچا ف و ئاشکرا سهر وی
 راستیی ییت بو گوتین، به لی باوهری نه ئینانا وان مدهرکییه کا بی هزر کرن و بی
 رامان بوو.

و ییت باوهریی ب وی روژی نهئین.. چو به لگه نین، چونکی ئەفه نیک ژ
 بابه تی ت غه بیییه ییت کهس چو ژئ نه زانیت ژ بلی خودی. د فان کاروباراندا چو
 ری نین و کهس نه شی ت بسه لمینیت کو ئەو روژ ناهیت یان دی هی ت.. ژ بلی
 ری که کا ب تنی، ئەو ژ ودهی و ئاگه هدار کرنا خودییه یا ب ری کا پیغه مبه ری ت خو
 گه هاندییه مرو فان. یی نشان و به لگه ییت تمام ب ری کا پیغه مبه ران بو ژ ده ف
 خودی بهین، ئەوی راسته د گه هاندنی دا، و خودی ئەفه ب ری کا پیغه مبه ران
 (سلا ف لی بن) یا بو مرو فان سه لاندی، و خودی ب موعجیزه یان پشته فانییا
 پیغه مبه ران یا کری، و گه له ک تشیت غه بی ییت بو گوتین، ژ وان: ههمی
 پیغه مبه ر د ری که ف تینه سهر هاتنا روژا قیامه تی. به لی بی باوهران هزریت
 خه له ت و ب گو مان سهر وی روژی به لاف کرن، و ژ گوتنی ت وان: چاوا پشتی مرو ف
 دمريت و دبیته ئاخ و ههستی، دی مرو ف ساخ بیته فه؟! ههروهکی خودی ئاخفتنا
 وان بو مه فه گوهاستی، گوتن:

﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ

إِلَّا يَظُنُّونَ﴾ الجاثية: ۲۴. نانکو: و [موشرکان] گوتن: ژ ژیا نا مه یا دنیا ی پیقه تر
 چو ژیا نی ت دی نین، هنده ک ژ مه دی مرن و هنده ک دی بن [و چو قیامه ت

نینن، ژین و مرن ئەوه یا د دنیایدا،] و چو مه نامرینیت ژ بۆرینا زهمانی پیڤهتر، و وان چو بهلگه و نیشان ب فی چهندی نینن، ههما ژ نک خو دبیزن. ههروهسا: ﴿أَوَدَامَتْنَا وَكَاتَرَابَا ذَٰلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ﴾ ق: ۳. ئانکو: ئه‌ری ئەگەر ئەم مرین و بووینه ئاخ [جاره‌کا دی دی زیندی بینه‌فه؟]، ب راستی ئەف زفرین و فه‌گه‌ریانه تشته‌کی نه‌به‌رئافله و دویره]. و ل گه‌له‌ک جهیت قورئانی خودی به‌رسفا وان هزریت وان ییت خه‌له‌ت ددهت، و بو دیار دکه‌ت: عه‌قل ئینکارا وی روژی ناکه‌ت و په‌سه‌ند دکه‌ت، و گه‌له‌ک نموونه ژ وی ساخرنی د ژيانا مروفاندا و د سروشتی و گه‌ردوونیدا ییت هه‌ین، ژ وان:

1. خودی دبیزیت:

﴿وَقَالُوا آءِذَا كُنَّا عِظْمًا وَّرُفَاتًا آءِ تَالْمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا﴾ ﴿٤٩﴾ ﴿يَقُولُ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾ أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَن يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَىٰ أَن يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾ يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا﴾ الإسراء: ٤٩-٥٢. ئانکو:

و گوئن ئه‌ری ئەگەر ئەم بووینه هه‌ستی و هه‌لوه‌ریایین و پرت و به‌لافه بووین، جاره‌کا دی دی زیندی بینه‌فه و بینه مروفه‌کی نوی. [هه‌ی موحه‌مه‌د] بیژه: هوین ببه‌ به‌ر یان ئاسن. یان زی هه‌ر تشته‌کی دی یی کو هوین د دلێ خودا مه‌زنتر (ب زه‌حه‌ه‌تر) دبینن [هوین ببه‌ چ، ببه‌ ئەو، هه‌ر پشتی مرنی دی ساخ بنه‌فه]، فیجا ئەو دی بیژن: کی دی مه‌ زفرینیه‌فه [پشتی ئەم پویج دبین] بیژه: ئەو دی هه‌وه زفرینیه‌فه ئەوی هوین جارا ئیکێ چیکرین، ئەو دی سه‌ری خو [بو ترانه‌پیکرنی] ل ته‌ هه‌ژینن و دی بیژن: ئەفه‌ که‌نگیه‌، بیژه: دبیت یا نیریک بیت. روژا گازی هه‌وه دکه‌ت [دا ژ گو‌ران راببن]، و فیجا هوین دی ب سوپاسیا

ویقه بهرسقی دهن [و ژ گۆران دی رابن و دی بهر ب مهیدانا حهشریقه چن]، و هوین دی هزرکهن ژ دهمهکی کیم پیقهتر هوین د گۆریدا نهمایینه.

بهری خو بده فان هزریت خهلهت ییت وان نازراندين. و ییت بی باوهر ل ههمی چهرخ و سهردهمان ب تشتهکی مهزن و ب زهحمهت دببنن کو خودی مروقان بمرینیت و بکته ناخ و ههستی و جارهکا دی ساخ بکتهفه، چونکی وان باوهری ب رۆژا قیامهتی نینه، و راستیا خودی و سروشتی ژیانی و مرنی نوزانن، و د بی ناگههن ژ شیانی خودی ییت بی تخویب، کو نهو تشتی ژ چونهیی دنافرینیت. نهگهر عهقلی خو دابا کاری و هزرا خو کربا.. دا بیرا وان ل شیانی خودی هیتهفه دهمی نهو ل دهسپیکی نافراندین و نهو چو نهبوون، و دا باوهر ژ رۆژا قیامهتی و حیسابی و جزای و سزایی کهن.

مهسهله یا ب ساناهییه، و بهرسقی پیچهکا هزرکرنی پی دفتیت، مروقی یی هاتییه چیکرن و بهری هنگی نهبوو، دفتیت ئیک ههبیت نهو ژ چونهیی دابیت، و دهمی دمريت.. ژ فی ژیانی دهردکهفیت و ژ قویناغهکی دچیته قویناغهکا دی، دفتیت ئیک ههبیت نهو فهگوهاستبیت، و کهسی دی نینه ژ بلی خودایی ل دهسپیکی نهو دایی، و نهگهر نه ژ خودی بایه.. دا مروقی شییت مرنی ژ خو دته پاش. دهمی ههر نهو خودی دبیزیت: نهز دی مروقی مرینم و جارهکا دی ساخ کهمهفه، جرهپر د گهل فی فهرمانا خودی.. دفنبلندی و خوّمهزنکرنه، ههروهکی خودی دبیزیت:

﴿قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُجْمَعُ كُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرِ النَّاسِ لَا

يَعْلَمُونَ﴾ الجاثية: ۲۶. نانکو: بیژه: خودی ههوه ددهت، پاشی ههوه دمیرینیت، پاشی ههوه ههمییان رۆژا قیامهتی کو چو گۆمان تیدا نینه دی کۆمکهت، بهلی باراپترژ خهلکی فی نوزانن.

2. و خودی دبیزیت:

﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ وَقَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ﴾ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا
 الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ
 الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنتُم مِّنْهُ تُوقَدُونَ ﴿٨٠﴾ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
 بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُم بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨-٨١﴾

خودانی شروفه کرنا (العقيدة الطحاوية) د شروفه کرنا فی نایه تییدا دبیزیت:
 (نه گهر زانترین مروف و زیره کترین کهس د ناخفتن و رهوانبیزیییدا پیکول و
 بزافان بکهت.. نه شیئت حوججه ته کا ژ فی بهیزتر و موکومتر بینیت، یان هنده ک
 په یقان وهکی فی نایه تی کورت و دورست و د لیکدایی بن. خودی نه ف حوججه ته
 ب شیوه یی پسیاره کا بی باوه ران ئینا، و پیدفی به رسفی بوو، و گو تننا خودی
 ﴿وَلَسِي خَلْقُهُ﴾ به رسف و حوججه ت بوو و چو شیلیاتی و نه روئی بو نه ما،
 خودی فیا وی حوججه ت و به رسفی پتر دوپات و بنه جه بکهت، گو ت:
 ﴿قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ و بیرا وان ل چیکرنا ده سپیک ئینافه،
 چونکی هه رکه سی خودان عه قل دی زانیت: بی ل ده سپیک مروف دایی.. ساخ کرنا
 وی پشتی مراندنی دی ب ساناهیتر بیت، و نه گهر جارا دووی یا ب زه حمه ت بیت..
 جارا ئیک ی هیژ ب زه حمه تره، و چونکی نه وی تشته کی چی کهت.. هه می تشتان
 ژئ دزانیت، لهوا ل دویماهییی خودی دبیزیت: ﴿وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ﴾. ئانکو:
 نهو ب هه می تشتان یی زانایه، هه ر تشتی دایی.. هه می تشتان ژئ دزانیت، فیجا
 نه گهر شیانی ت وی و زانینا وی د تمام و بی کیماسی بن، دی جاوا ل بهر وی یا ب
 زه حمه ت بیت هه سستییت پی تی و خلوله ساخ که ته فه.

و دویقدا به رسفا پسیارا دی یا بی باوه ران دده ت، دبیزن: نه گهر هه سستی پی تی و
 هه ک بوو.. دی جاوا جاره کا دی ته ر و ساخ بیت و ب گیان که فیه فه؟ ئینا خودی

گوت: ﴿الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِّنْهُ تُوقَدُونَ﴾.

خودى بو ديار كر كو دارا كهسك گهلهك يا هسك و رهقه و گهرمى يا تيدا، و ههر ل وى دهمى يا ب شهه و سارى يا تيدا، نهوى دو ههفدزان د نيك تشندا كوم بكهت، بو وى گهلهك ب ساناهيتره ژ وى پسيارا بى باوهر دكهن، پاشى بو دوپات كر بهلگه و گروفتان ژ تشتيت مهزنتر و ب زهحهتر بو ييت بجويكتر و ب ساناهيتر بينيت. ههر ناقلدارهك دزانيت: بى ب كاريت مهزن راببيت.. دى شيت كاريت بجويك و ب ساناهى زى كهت. خودى دبيژيت:

﴿أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ﴾. بى عهرد و عهسمان ب وى مهزناهييقه داهينين، ل بهر وى گهلهك ب ساناهيتره ههستييت بيتى و كهفنار ساخ كهتهفه، و بزفرينيته سهر شيوهيى دهسيكى چى كرى (113).

3. و خودايى مهزن دبيژيت:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقَرِّفِي الْأَرْحَامَ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَىٰ الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ وَعَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ﴾ الحج: ٥-٧. نانكو:

گهلى مروفان نهگهر هوين ژ رابوونا پشتى مرنى ب گومان و دودلن [هوين بهرى خو بدنه چيكرنا خو ياجارا نيكي]، ب راستى مه هوين [نانكو بابى ههوه ئادهم] جارا نيكي ييت ژ ناخى چيكرين، پاشى ژ چيكهكى، پاشى ژ خويناپاره، پاشى ژ گوشتپارهيهكا بى كيماسى و تهكوز، و ژ ئيكا نهتهكوز، دا بو ههوه ديار بكهين [نهم خودان شيانين ل سهر ههمى تستان]، و نهم وي د مالبوچويكاندا خوچه دكهين و رادگرين، ههتا وهختهكى دياركرى، يى مه بقيت، پاشى دى ههوه بچويك دهين [پيچ پيچه دى ههوه مهزن كهين] دا ب دورستى تى بگههن و بالغ بين، و هندهك ژ ههوه [بهري بالغ بين] دمرن، و هندهك ژ ههوه دميين ههتا زيده پير و بى چاره دبن، دا چو تستان پشتى دزاني نهزانيت، و تو نهردى دبيني هسك و بى شينكاتييه، گاغا مه باران ب سهردا ئينا، نهو نهردى هسك ب شينكاتى دههژييت و دوهرميت، و ژ ههمى رهنگيت جوان ييت شينكاتى، شين دكهت. نهفه [دانا مروفان، و شينكرنا نهردى هسك و روپوت و رهوال، ب ههمى رهنگيت شينكاتيى] دا بزنان، ب راستى ههبوونا خودى يا بنهجهه [نانكو چو گومان تيدا نينه]، و نهوه مرييان ساخ دكهت، و بى گومان نهو ل سهر ههمى تستان يى دهستههلاتداره. [و دا بزنان] بى گومان رۇزا قيامهتتى ههر دى نييت، و چو گومان و دودلى د هاتنا ويدا نينه، و بى گومان هندى د گوړاندا، خودى دى وان ههمييان ساخكهت و راکهتهفه. هزرا خو د فان نايهتيت پيرۇزدا بكه.. بهلگه ييت ساخكرنا مروفي، و بهلگه و نيشانيت ناشكرا ييت تيدا كو خودى دشيت مرييان ساخ كهتهفه، و نهفه راستييه چو پرس و گومانييت سهر دلان ناهيلىت:

أ - د وان نايهتاندا.. بهلگه يى ئافراندا مروفي ژ ناخى ديار دكهت، كو چو نيشانيت ژيانى د وي ناخيدا نهبوون.

ب - نيشانيت شيانيت خودى د چيكرنا مروفيديا ديار دكهن، كو مروفي ژ حالتهكى فهگوهاستييه حالتهكى دى، و ههر دو قويناغ ب چو شيوهيان وهكى ئيك نينن، ژ چيكا ئافى بوويه خوين پاره، پاشى بوويه گوشت پاره، پاشى گووه و چاف دانى و

فهکرن، و ئەندامیٔ ههستپیکرنی و هیژی کرنه د لهشیدا، و ههستی و دهمار و... هتد، و ههر تشتی د لهشیدا ب ریک و پیک کر و ئهرکی تایبته دای، کو ب باشرین شیوهیه خودی ئەم ل سهر دایین. ههروهکی خودی دبیژیت:

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ التین: ٤. ناکو: ب راستی مه مروڤ ل سهر باشرین رهنگ و وینه دورستکرینه و چیکرینه.

خودی ب فی شیوهیی سهر و ب ریک و پیک مروڤ دای.. دی چاوا ل بهر وی ب زهحمته بیت پشتی مرنی وی ساخ کهتهفه؟ و ئەو ساخکرن.. فهگوهاستنه ژ حالهتهکی بو ئیکی دی، و مروڤی بی باوهر یی گهلهک حالهتیت فهگوهاستنی د خودا و د ههر مروڤهکی دیدا سهر رویی عهردی دبینیت. ماموستا (سید قطب) (خودی ژی رازی بیت) رافه و رامانهکا جوان ددهته نایهتیت بوڤی، دبیژیت:

(قویناغیت سوڤیلانک د زکی داییدا دبۆرینیت، و ئەو قویناغیت زاروک تیرا دبۆریت پشتی دهیته سهر دنیاوی.. نیشان و بهلگهنه کو ئەو خودایی مروڤی د فان قویناغانرا دبۆرینیت، مروڤی بهرهف تمامییفه دبهت د جیهانا تمامیییدا، قویناغیت مروڤی د فی ژيانا دنیاوییدا تمام نابن، مروڤ دراوهستیت.. پاشی پاشقه دزفریت ﴿لَكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا﴾ دا پشتی زانینی براوهستیت و پاشقه بزفریت و چو تشت د هزرا ویدا نهمین، دقیت ژيانهکا دی و جیهانهکا دی ههبت.. مروڤ تیدا تمام ببیت.

ئهف قویناغه نیشانن بو دو راستیان پیکفه، نیشانن سهر ساخکرنی، ئەوی مروڤ ل دەسپیکدی دای.. دی شیت دوباره ساخ کهتهفه. و نیشانه کو دی خودی مروڤی ل ناخرهتی تمام کهت، و ئەوه قویناغا مروڤی یا دویماهییی.

ئها هوسا یاساییت خودی د ئافراندن و دوبارهکرنییدا، و یاساییت ژیان و مراندن و ساخکرنی، و یاساییت حیساب و جزاکرن و سزادانی، ئەف یاسایه ههمی دگههنه

ئیك ب ههبوونا خودایهکی زانا و ریبهەر، و چو گوومان و جرهبەر د ههبوونا ویدا نینه⁽¹¹⁴⁾.

و بابەتی قویناغیت وەرارا مرۆفی، کو ژ چپکهکا ئافی، پاشی دبیته چپکهکا خوینی، و پارچهیهکا گوشتی، جهی هزرکرنییه، بی باوهر باش هزرا خو تیدا بکن، نهویت باوهری ب رابوونا ژ گووران و ساخکرنا مرییان نههیت، و ئەف کاری خودایی یی د هەر ئیک ژ واندا هه، د هەر مرۆفهکیدا، ئەو بهری ببیته مرۆفهکی دورست.. چپکهکا ئافا بی بها بوو، پاشی چپکهکا خوینی و پاشی پارچهیهکا گوشتی یا بی رهنگ و روی، مرۆف د فان قویناگاندا یی بی ههست و هشه، وهکی مرییایه، و د گهل هندی.. خودی رحی وژیانی ددهتی، و دنینیته سهەر رهنگی مرۆفان و ریک و ئالافیت ژیانی بو فه دکهت، ههتا ل دویماهییی دبیته مرۆفهکی تمام، خودان ههست و هزر، ههفرکییی و جرهبهری دکهت، و ئەف کاری خودایی نیژیکی کریارا ساخکرنا مرییایه، یا گاور باوهرییی پی نهئینن، و ژ بهر هندی خودایی مهزن دبیزیت:

﴿الْمَرْيَمُ نُطْفَأَتْ مِنْ مِمِّي يَمْنَى﴾ (٣٧) ﴿مُرَّكَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّى﴾ (٣٨) ﴿فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى﴾ (٣٩) ﴿أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِرٍ عَلَيَّ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَى﴾

القيامة: ٣٧-٤٠. ئانكو: ما نه چپکهکا ئافی بوو، كهفتييه د مالبعويكيذا؟ پاشی بوو خوینپاره، پاشی خودی چپکر و دورستکر، دهست و پی و چاف و گوھ دانی. و ژن و میهر هر ژ وی چپکر [ئانکو کچ و کور ب دويف ئیخستن]. ئهري ما ئهوي هوين هوسا دابین، نهشیت مرییان ساخ بکهتهفه؟.

ج. د نایهتیت بۆریدا.. بهلگه و نیشانهکا دییه سهەر ساخکرنا مرییان، بهلگهیهکی دی کو خودی دشیت مرییان ساخ کهت: ئەف عهردی ههشک و زوها، دی بینی چو

نیشانیت ژیانئ لئ دیار نینن و چو شینکاتی لئ نینه، پشتی خودئ بارانی لئ دبارینیت.. دئ ژیان لئ پهیدا بیت، و دئ گول و گیا و دهرامهت و داروبار ژ ههمی جوړان شین بن، ژ رهنګ و تام و بیهنیت ژیک جودا، و مفاویت ژیک جودا: ههروهکی خودئ دبیژیت:

﴿إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا الْمُحْيِي الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ فصلت: ۳۹. نانکو: و ژ نیشانیت [ژیهاتنا] خودئ [ل سهر ساخرنا پشتی مرنئ] ئهوه دئ تو ئهردی هسك بینی، گاڤا خودئ باران ل سهر باراند گژ دبیت و دبزفیت و پف و بلند دبیت، ب راستی ئهوی ئهردی مری زیندی کری، ههر ئهوه دئ مریبان زیندی کهتهفه، ب راستی ئهوه ل سهر کرنا ههمی تستان یئ دهستههلاتداره.

پسیار ژ پیغهمبهری (سلاڤ لئ بن) هاته کرن: دئ چاوا خودئ مریبان ساخ کهت؟ و چ نیشان بو ههیه؟ ئینا پیغهمبهری (سلاڤ لئ بن) گوئی: ((ما تو د چو نهالانرا نهچوی.. ئاخهکا هسك و زوها و مری بیت))؟ گوټ: بهلئ. ((و پشتی هنگی تو د ویرپرا نهچوی عهد یئ کهسک بووی و جوړیت گل و گیای ییت شین بووین))؟ گوټ: بهلئ. گوئی: ((ئها خودئ هوسا مریبان ساخ دکهت، و ئهفه نیشان و نموونهیهکا پیشچافه)).

4. و خودئ دبیژیت:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ المؤمنون: ۱۱۵. نانکو: [گهلی مروڤان] ئهري هوين هزر دکهن، مه هوين ژ قهستا ییت دایین [جزا و خهلات نینه]، و هوين جارهکادی ب بال مهفه نائینه زفراندن. ههروهسا گوټ: ﴿أَلَيْسَ لِلْإِنْسَانِ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى﴾ القيامة: ۳۶. نانکو: ئهري مروڤ هزر دکهت، ههما دئ هوسا مینیت، بی حساب د گهل بیتهکرن.

ئهفه ههردو ئایهته و ییت وهکی وان.. بو مه دیار دکهن: باوهرییا ب روژا ئاخرهتی و جزادان و حیسابی، ژ مهرج و پیدقیییت ئیکرنا خودییه د ههمی سالوختهییت

باوهری .. ستوینیت وی، راستیا وی

وی بیټ تمام و نافیت وی بیټ پیرۆزدا، و ئەفە ژ مەرج و پیدفییټ سەرەکینە ژ ستوینیت باوهرییټ. یی باوهرییټ پی نهئینیت.. وی ب دورستی باوهری ب خودی نینه، چونکی باوهری ب شیان و سالۆخت و دادپەروریا خودی نینه، مرۆف ب وی بی باوهرییټ.. خو کیم و بی بها دکەت، دەمی هزر دکەت ئەو بی ئەگەر و نارمانج یی هاتییه سەر رویی فی عەردی، و مانا وی سەر عەردی دەمەکی کورت و فەبەرییه، یی تزی نهخۆشی و واستییان و بەلا و گونەه و زۆرداری، و هەما دی ب دویمای هیټ و چو دویشرا نینه!! و زۆردار ب زۆرداریا وی ناهیتە سزادان، و چاک و دادپەرورەر ناهینە خەلاتکرن، مرۆفیت خراب ب خرابییټ وان ناهینە سزادان!! باوهری ب ساخکرنی و رۆژا قیامەتی ئەوہ یا هەژی شیان و حکمەت و دادپەروریا خودای مەزن، ئەوہ یا عەقلی تمام و فیتەتا ساخلەم بەری مرۆفی ددەتی و ل سەر دراوہستن و پی نارام دبن.

باوهریا راست و تمام ب رۆژا ئاخەرتی

ئەگەر باوهریا ب رۆژا ئاخەرتی ژ گرنگترین ستوینیت باوهرییټ بیت، ئەف باوهرییه یا تمام و بنەجھ نابیت ئەگەر ئەف هەردو خالە بەرچاف نەهینە وەرگرتن:

ئیک: مرۆف باوهرییټ ب تەفگریا رۆژا ئاخەرتی بینیت و ژیکفە نەکەت.

دو: باوهرییټ بینیت ب هەر تشتەکی پیغمبەری (سلاڤ لی بن) ژ کاروباریټ غەیبی بیټ پستی مرنی گۆتین. و ژ وان ئایەتیټ پیرۆز و فەرموودەییټ دورست ئەفەنە:

1- تاقیکرنا د گۆریدا و پسارکرنا هەردو ملیاکەتان:

دقیټ مە باوهری هەبیت ب هەر تشتی پیغمبەری (سلاڤ لی بن) گۆتی ژ فتنە و تاقیکرنا د گۆریدا، و دو ملیاکەت دی پسارا مرۆفی کەن.. و دی پسارا خودای وی و دینی وی و پیغمبەری وی ژی کەن.

پیغهمبهری (سلاف لئ بن) د فہرموودہییت دورستدا یا گوٹی: ((دی تافیکرن ب مروّفان ہیته کرن د گوړپت واندا، دی بیژنه مروّقی: کی خودایی تهیه، و دینی ته چیه، و پیغهمبهری ته کیه؟ مروّقی باوهردار دی بیژیت: (الله) خودایی منه، و ئیسلام دینی منه، و موحه ممد (سلاف لئ بن) پیغهمبهری منه. و یی بی باوهر و گومرای دی بیژیت: ئەز نوزانم.. من های ژ خەلکی دبوو تشتهک دگوت.. من زی دگوت، ئینا دی لئ دن و هینه ئەشکه نجهدان.

و ژ فہرموودہییت د فی بیافیدا هاتین:

ئەوہ یا موسلم و بوخاری ژ ئەسمایی وەرگرتی کو پیغهمبهری (سلاف لئ بن) یا گوٹی: ((ما من شيء لم اکن اریته.. إلا رأیته فی مقامي، حتی الجنة والنار. فأوحی إلی أنکم تفتنون فی قبورکم، مثل أو قریبا من فتنة المسيح الدجال، یقال ما علمک بهذا الرجل؟ فأما المؤمن أو الموقن فیقول: هو محمد رسول الله، جاءنا بالبینات والهدی، فأجبنا واتبعنا، هو محمد، ثلاثا، فیقال: نم صالحا، لقد علمنا ان كنت لوقنا به، وأما المنافق أو المرتاب فیقول: لا أدري، سمعت الناس یقولون شیئا فقلته))⁽¹¹⁵⁾.

ئانکو: چو تشت نہماینه من نہدیتین.. خو بہحشت و جہنم زی.. وەحی بو من هات: دی هوین د گوړپت خودا هینه تافیکرن و دی پسیار ژ هەوہ هینه کرن، وەکی یان نیژیکی فتنه و تافیکرنا مەسیحی دەجال. دی پسیار ژ هەوہ هیته کرن: تو چ ژ وی زەلامی دزانی؟ مروّقی باوهردار دی بیژیت: ئەو موحه ممدە پیغهمبهری خودییه، بو مه ب نایهت و نیشانیّت ناشکرا و راسته رییبیی یی هاتی، مه باوهری پی ئینا و ئەم دویش کەتین، ئەو موحه ممدە، سی جارن، ئینا دی هیته گوتن: بنقه مروّقهکی چاک، مه دزانی ته باوهری یا پی هەی. و مروّقی

115. متفق علیه، واللفظ للبخاري، صحيح البخاري مع فتح الباري، ج1، ص148.

دوروى و گوڤرا دى بیژیت: ئەز نوزانم.. من های ژى دبوو خەلکی تشتەك دگۆت هەما من ژى دگۆت.

هەرودەسا فەرموودەیا موسلم و بوخارى ژ ئەنەسى كورئ مالکی فەگوهاستی، گۆت: پیغەمبەرى (سلاڤ ئى بن) گۆت: ((ان العبد إذا وضع في قبره، وتولى عنه أصحابه، إنه لیسمع قرع نعالهم، قال: یأتیه ملکان فیقعدانه، فیقولان له: ما كنت تقول فی هذا الرجل؟ قال: فأما المؤمن فیقول: أشهد أنه عبد الله ورسوله. قال: فیقال له: أنظر إلى مقعدك فی النار قد أبدله الله به مقعدا فی الجنة، قال نبی الله ﷺ فیراهما جمیعاً))⁽¹¹⁶⁾، ئانكو: دەمى مروڤى دكەنە د گۆرئ ویدا، و هەڤال و كەس و كاریت وى ژ دەڤ چۆن، وى های ژ تەپ تەپا پیلاییت وان هەیه، گۆت: دى دو ملیاکەت هین، وى هشیارکەن، دى بیژنى: تە بو وى زەلامى چ دگۆت: گۆت: یى باومردار دى بیژیت: ئەز شەهەدە دەم ئەو بەندەیی خودییه و پیغەمبەرى ویه. گۆت: دى بیژنى: بەرى خۆ بدە جهی خۆ د جەهنەمییدا.. خودی بو تە ب جەهەکی د بەحەشتیدا گوڤورئ، دى هەردو جهیت خۆ بینیت.

قەتادە دبیژیت: پیغەمبەرى (سلاڤ ئى بن) گۆت: دى گۆرئ وى حەفتى گەزان هیتە فرەهکرن و دى بو بیته میرگەکا کەسک و خوڤ هەتا روژا قیامەتى، و دى بیژنە مروڤى دوروى و گاور: تە بو وى زەلامى چ دگۆت؟ دى بیژیت: ئەز نوزانم.. کا خەلکی چ دگۆت.. من ژى ئەو دگۆت. دى بیژنى: هەما نەزانە و نەبیژە، و دى ب مرجیت ناسنى ئى دەن، دى کەتە هەوار و قیژییهکا وەسا راهیلت، هەمی گیانداران های ژى دبیت ژ بلى مروڤ و ئەجنەیان.

هەرودەسا فەرموودەیا موسلم و بوخارى ژ بەرائى كورئ عازب فەگوهاستی، پیغەمبەرى (سلاڤ ئى بن) گۆت: ((یثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت، قال: نزلت

116. متفق علیه، صحیح مسلم بشرح النووي، ج 17، ص 203. صحیح البخاري، ج 3، ص 184.

في عذاب القبر، فيقال له: من ربك؟ فيقول: ربي الله ونبيي محمد ﷺ، فذلك قوله عز وجل:

﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ إبراهيم:
(117) ((٢٧).

و گهلهك فهرمووده ييت دى ييت دورست ييت ههين ل دور فتنهيا گورى و پسيارا مليا كه تان.

2. عهزاب و نيعمه تا گورى:

پشتى فتنه و تاقيرنا گورى، دقيت مه باوهرى ب ههر تشتى پيغه مبهرى (سلاف لى بن) ل دور نيزا و نه شكه نجهيا گورى و خوشيييت گورى ييت بو مه گوتين ههبيت، و مه گهلهك بهلگه ييت ژ قورئانئ و سونه تئ ههين، خودئ دبيژيت:

﴿وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ﴾ غافر: ٤٥. ئانكو: و ئيزايه كا خراب ب سه ر بنه مالا فيرعه ونيدا هات.

خودايئ مه زن گه ف ب دو جوړين عهزابئ ل بنه مالا فيرعه ونى كرن:

﴿النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا﴾.

و جوړئ و دووئ
﴿وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ﴾ غافر: ٤٦. يا دووئ دويف يا ئيكي دا هات.

جوړئ ئيكي دئ نافبه را مرنئ و روژا قيامه تئ دئ ل سه ر هيتته ب جهننان، كو نه و عهزابا گورييه. خودئ يا ديار كرى: پشتى مرنئ عهزابهك يا ههئ:

117. متفق عليه، واللفظ لمسلم، صحيح مسلم بشرح النووي، ج 17، ص 204. وصحيح البخاري مع فتح الباري، ج 3، ص 181.

﴿إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيَهُمْ أَخْرِجُوا أَنْفُسَكُمُ الْيَوْمَ

جُزُؤْنَ عَذَابِ الْهُونِ﴾ الأنعام: ٩٣. ئانكو: فيجا ههكه تو ستهمكاران ببيني وهختي نهو د سهكهراتا مرنيدا، و ملياكهت دهستيت خو دريژ دكهني [دا جاني وان بكيشن دا ديمه نهكي عه جيب و ب ترس ببيني][فيجا دبيژني]: خو خلاس بكن [خو ژ في سهكهراتي دهر بيخن، يان ژي خو ژ دهستيت مه پرزگار بكن يان ژي جاني خو ب دهست مهفه بهرنه دهن]، نه فرو هوين ب ئيزايهكا ب ژان و ههتكبه ر دي ئينه جزاكرن.

عه بدوللا كورئ عه باس (خودي ژي رازي بيت) دبيژيت: نهفه نهشكه نهجه دانه ده مي مرنيبه، و (بسط) ليدانه، دربان ل سهرو چاقيت وان و ل پاشيبيت وان ددهن. ئبن حه جهر دبيژيت: خودي نهفه جوړئ عه زابي يي د في ئايه تيدا ديار كرى: ﴿فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ﴾ محمد: ٢٧. ئانكو: فيجا دي چ كهن و حالي وان دي چ بيت، وهختي ملياكهت ل بهر و پشتيت وان ددهن و روخا وان دستين. و دبيژيت: (بهري بيته فه شارتن ژي عه زاب يا هه، و هه تا روژا قيامه تي، به لي دبيژنه هه مييي؛ عه زابا گوړي، چونكي بارا پتر عه زاب د گوړيدايه) (118).

و فهرمووده ييت درست بيته به حسي عه زابا گوړي كرين.. گه له كن. نه وه وي د شروفه كرنا سه حيجا موسلمي دا دبيژيت: (ئه ز دزانم بوچونا موسلمانان يا درست نه وه: عه زابا گوړي يا هه، و گه له ك به لگه ييت ژ قورئاني و سونه تي ههين، و خودي دبيژيت: ﴿النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا﴾ غافر: ٤٦.

ئىمام موسلم د سەھىچا خۇدا گەلەك فەرموودە يىت ئىناين سەر راستى و سەلماندا عەزابا گۆرى، و پىغەمبەرى (سلاڧ لى بن) يا ھاى ژى بووى د گۆرىدا دەھاتنە عەزابدان، و مریيان ھاى ژ دەنگى تەپ تەپ و خشخشا پىلاڧىت وانە يىت ئەو ڧەشارتى ھەى. و ناخۇتتا پىغەمبەرى (سلاڧ لى بن) بو (أهل القلب)، و گۆتتا وى: ((ما أنتم باسمع منهم))، ئانكو: وان ژ ھەوہ پتر ھاى ژى ھەيە، و بەرفرەھكرن بو مرى ئەگەر ژ قورتالبوويان بيت. و دى جھى يى مرى ل جەھنەمى و بەھەشتى نىشا دەن، و گەلەك تىتت دى⁽¹¹⁹⁾.

و ژ وان فەرموودەيىت دورست يىت ئىمام موسلم تۆمار كرىن، ئەوہ يا ژ (زىدبىنابىت) ڧەگواھاستى، گۆت: ئەم جارەكى د گەل پىغەمبەرى (سلاڧ لى بن) بووين ل ئاقارى (بنىالنجان) و ئەو يى ل ھىسترا خۇ سويار بوو، ھىسترا ڧەجنىقى، نىزىك بوو وى باڧىژىت، مە بەرى خۇ دايى.. شەش يان پىنج يان چار گۆرن ل پىشپىيا مە، ئىنا پىغەمبەرى (سلاڧ لى بن) گۆت: ((من يعرف أصحاب هذه الأقبى))، ئانكو: كى خودانىت ڧان گۆران دنىاسىت؟ زەلامەكى گۆت: ئەز. گۆتى: ((ڧمتى مات ھۇلاء))، ئانكو: ئەڧە كەنگى مرىنە؟ ئىنا گۆت: ئەڧە يىت ل سەر شىركى مرىن. پىغەمبەرى (سلاڧ لى بن) گۆت: ((إن هذه الأمة تبلى في قبورها، فلولا أن لا تدافنوا لدعوت الله أن يسمعكم من عذاب القبر الذي أسمع منه))، ئانكو: مروفىت ڧى ئوممەتى د گۆرىت واندا دەيىنە تاقىكرن، و ئەگەر ھەوہ خۇ ل بەر گرتبا دا دوعا ژ خودى كەم ھەوہ ژى ھاى ژ دەنگى عەزابا گۆرى ببا يا من ھاى ژى دبىت. و پاشى بەرى خۇ دا مە و گۆت: ((تعوذوا بالله من عذاب القبر))، ئانكو: خۇ ب خودى بپارىزن ژ عەزابا گۆرى. و گۆت: ((تعوذوا بالله من الفتن ما ظهر منها وما بطن))، ئانكو: خۇ ب خودى بپارىزن ژ بەلا و ڧتنەيىت ديار و يىت بەرزە، ئىنا وان گۆت: ئەم خۇ ب خودى دپارىزين ژ بەلا و ڧتنەيىت ديار و يىت بەرزە. گۆت: ((تعوذوا

بالله من فتنة الدجال))⁽¹²⁰⁾، ئانكو: خو ب خودى بپاريزن ژ فتنهيا دهجال، ئينا وان گوت: ئەم خو ب خودى دپاريزين ژ فتنهيا دهجال.

ههروهسا موسلم و بوخارى ژ عهبدوللا كورئ عهباس فهدهگوهيژن، گوت: پيغهمبهر (سلاق لى بن) ب رهخ دو گوپرانپا بوړى، ئينا گوت: ((انهما ليعذبان وما يعذبان في كبير، ثم قال: بلى.. أما أحدهما فكان يسعى بالنميمة، وأما أحدهما فكان لا يستتر من بوله))⁽¹²¹⁾، ئانكو: خودانيت فان ههردو گوپران بيت دهينه عهزابدان، و نه ل سهر تشتهكى گهلهكى مهزن، پاشى گوت: بهلى.. ئيكى ژ وان.. ئاخفتن د ناقبهرا خهلكيدا فهدهگوهاستن، و يى دى خو ژ ميزى پاقر نه دكر.

و ههر ژ وان فهرموودهيان: موسلم و بوخارى ژ عهبدوللايى كورئ عومهري (خودى ژ ههردويان رازى بيت) فهدهگوهيژن، پيغهمبهرئ خودى (سلاق لى بن) گوت: ((إن أحذكم إذا مات.. عرض عليه مقعده بالغداة والعشي، إن كان من أهل الجنة فمن أهل الجنة، وإن كان من أهل النار فمن أهل النار، فيقال هذا مقعدك حتى يبعثك يوم القيامة))⁽¹²²⁾، ئانكو: ههكو ئيك ژ ههوه مر.. دئ سپيده و ئيفاران جهئ وى نيشا دن، ئەگەر ژ خهلكى بههشتئ بيت ئەو چو بههشتئ، و ئەگەر ژ خهلكى ئاگرى بيت ئەو چو ئاگرى، و دئ بيژنى ئەفه جهئ تهيه ههتا تو روژا قيامهتئ رادبى.

و ل دوور بابتهئ عهزابا گوړى و خوשיيئ د گوپريدا، و دئ چاوا رح زفريته لهشى مرى، ژ بلى وئ يا دورست ژ پيغهمبهرى (سلاق لى بن) هاتيه وهرگرتن، ئەم نهشيئ چو ل سهر زيدهكهين. خودانى (شرح العقيدة الطحاوية) دبيژيت: (فهرموودهيت دورست بيت پيغهمبهرى (سلاق لى بن) هاتينه فهدهگوهاستن سهر

120. صحيح مسلم بشرح النووي، ج17، ص 207-200.

121. متفق عليه واللفظ للبخاري، صحيح البخاري، ج3، ص188.

122. متفق عليه، صحيح البخاري مع فتح الباري، ج3، ص118. صحيح مسلم، ج17، ص200.

راستی و دورستییا عهزبا گۆرى و خوشیییت د گۆرىدا، و پسیرا ههر دو ملیاکهتان، و دقیت موسلمان باوهرییی پى بینیت و نه بیژیت: چاوا و ب چ رهنگ، چونکی عهقلی مروقی ل وی ئاستی نینه و نه شیت وهرگریت، چونکی نوزانیت ب دورستی ژيانا د گۆرىدا یا چاوايه و دین و شریعت.. تشتهکی بو مروقی نائینیت عهقل نه شیت وهرگریت. بهلى وان تستان دیار دکهت ییت عهقل لى مهندههوش دبیت، چونکی زفرینا رحى بو لهشى.. نه ب وی شیویه یی ئەم د دنیایدا هزر دکهین، بهلکی زفرینا رحى بو لهشى.. نهوهکی وییه یا ئەم دزانین و هزر بو دکهین د دنیایدا.

و بزانه.. عهزبا گۆرى عهزبا بهرزهخییه، ههر کهسى بمریت و ههژی عهزابى بیت، دى بههرا خو ژى خوت، چ بکهنه د گۆرىدا یان نه، دهههه بخون، یان بیته سۆتن و بیته خوئی، یان ل عهسمانى بیهقیت و بپرتکیت، یان د دهریاییدا بجهندقیت و ماسی بخون، دى عهزاب گههیه رح و لهشى وی، ههرودکی دگههیه وی یی دکهنه د گۆرىدا، دقیت ئەم باوهر ژ وی بکهین یا ژ پیغه مبهرى (سلاف لى بن) هاتییه وهرگرتن، بیی کیمرن و زیده کرن، و نابیت ئاخقتنیت زیده ییت د گهل ئاخقتنا وی نهگونجن بینه گۆتن، و نابیت چو ژ ئاخقتنیت وی بینه کیمرن کو تشتهک ژ رمان و شروقهیا وی فیایی بیته برین⁽¹²³⁾.

ئبن قهیم (خودى ژى رازی بیت) دبیزیت: بوچونا موسلمانیت پیشیى ژ ئوممهت و ئیمامیت وان نهوه: دهمى مروق دمريت.. یان دى د خوشیياندا بیت یان د نه خوشیياندا، و خوشی و عهزبا گۆرى تووشی رحى و لهشى ههر دووان دبیت، و پشتی لهشى وی نه مینیت ژى، رحا وی ههر دمینیت د خوشی و نیعمهتا خودیدا یان د عهزابیدا و هندهک جارن رح دزفریته د لهشیدا، و خوشی و نه خوشی ب سهر ههر دوواندا دهین، و ههتا روژا قیامهت.. دى رح زفرنه د

123. شرح العقيدة الطحاوية، ص 451-452.

لهشاندا، و دی ژ گوریت خو رابنهفه و بهرهف مهیدانا مهحشری چن، و زفرینا رحی و لهشی ل روژا قیامهتی یا پهسهند کریه دهف موسلمان و فهله و جوهییان⁽¹²⁴⁾.

3. مهرجیت روژا قیامهتی:

دقیقیت مه باوهری هه بیت .. روژا قیامهتی دی ههر هیق و چو گو مان تیدا نینه، و کهس ژفانی وی روژی نوزانیت ژ خودی پیقهتر، خودی بو مرو فان دیار نه کریه، خو بو پیغه مبه و هنارتییان ژی نه گوتیه، و کهس چو جارن نوزانیت کا ژییی دنیا یی چهند مایه. خودی دبیژیت:

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجِيبُهَا لَوْ قَتَلْتُ الْأَهْلَ
ثَقَلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ الْبَغْتَةُ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ
اللَّهِ وَلَٰكِن أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ الأعراف: ١٨٧. نانكو: [هه ی موحه ممه د]

پسیارا روژا قیامهتی ژ ته دکهن، کا کهنگیه و کهنگی دی نیت؟ بیژه: ب راستی زانینا وهختی هاتنا وی بهس ل دهف خودایی منه، کهس نه شیق وهختی وی بدهته ناشکه راکرن خودی نه بیت، ژ نهر د و ئەسمانان مهزنتره بزنان [یان روژا دئیت یا گرانه ل سهر نهر د و ئەسمانان] ب سهر هه ودا نائیت ژ نشکه کیقه نه بیت، پسیارا وی ژ ته دکهن، ههروهکی تو دزانی و لی دگه ری، بیژه: ب راستی زانینا [هاتنا] وی [روژی] بهس ل دهف خودییه، بهلی باراپتر ژ خه لکی [فی راستی] نوزانن. دقیت مه باوهری ب وان نیشان و مهرجیت قیامهتی هه بیت ییت ب ریکا فهرمووده ییت دورست ژ پیغه مبهری (سلاف لی بن) گه هشتینه مه، و ژ وان فهرمووده یان .. پیغه مبهری (سلاف لی بن) بهحسی نیشانیت قیامهتی ییت بچویک ییت کرین، و بارا پتر ژ وان: خرابوون و ژ ری دهرکهفتنا مرو فایه دویمایهیا زهمانی، و

124. العقائد الإسلامية، سید سابق، ص 237.

پهيدا بونا شهر و فتنه ييت مهزن، و دويركهفتنا وان ژ ديني خودي، و مهرج و نيشانيت مهزن ژي ييت ديار كرين. و نيشانيت بجويك د چهند فهرمووده ييت دورستا ييت هاتين، ژ وان:

أ - ئەو فهرمووده يه يا موسلم و بوخاري ژ پيغهمبهرى (سلاف لي بن) فهگوهاستي، دبيژيت: ((بعثت أنا والساعة كهاتين، وأشار بالسبابة والوسطى))⁽¹²⁵⁾، ئانكو: ئەز و رۇژا قيامه تي ئها هۇسا د نيزيكي ئيكن، و تبلا خو يا شهدي و يا نافي بلندكرن. و ئەفه نيشانه كو هنارتنا دويمهي پيغهمبهر ژ نيشانيت نيزيكبوونا رۇژا قيامه تيه. و ئەفه ئامازديه كو چو پيغهمبهر نافهرا وي (سلاف لي بن) و رۇژا قيامه تي نين، و دويف ويرا رۇژا قيامه تيه، و هاتنا وي يا نيزيكه⁽¹²⁶⁾.

ب - د فهرموودها جبريليدا ده مي پسيارا رۇژا قيامه تي ژ پيغهمبهرى (سلاف لي بن) كرى، ئينا گوت: ((ما المسؤل عنها بأعلم عن السائل، قال فأخبرني عن أمارتها، قال أن تلد الأمة ربتها، وأن ترى الحفاة العراة العالة رعاء الشاء يتطاولون في البنيان))⁽¹²⁷⁾، ئانكو: يي پسيار ژي ده يته كرن ژ وي پتر ژي نوزانيت يي پسيارا وي دكهت، (ئانكو يابه رزه كهس نوزانيت قيامهت كهنگيه ژ خودي پيغه تر) گوت: بو من بيژه كا نيشانيت وي چنه؟ گوت: (نيشانيت وي ئەفه نه): جاريي سهرور و خوداني خو ببيت، و تو پيخواسيت رويست فه قير و ههزار، شقانيت پهزي ببيني، ئيك ئافهي ژي دي بلندتر جي كهت، (ئانكو ئافه ييان ل سهر ئيك و دو بلندكهن). ئبن حه جهر ب في رهنكي شروفه دكهت: (دي عه يال گه لهك ئەزمان دريژ و دهست دريژ و زال بن سهر ده يكي خو و گوهي خو نادهني و وهسا

125. متفق عليه، صحيح البخاري مع فتح الباري، ج11، ص293.

126. العقائد الإسلامية، سيد سابق، ص245.

127. متفق عليه، صحيح البخاري مع فتح الباري، ج1، ص99.

سهردهريي د گهل دهكييت خو دكهن ههروهكي بهندهييت وان⁽¹²⁸⁾. و دئ دهستهلات و كاروبارييت خهلكي كهفنه د دهستي كهسييت رويس و پيخواس و شقانييت پهزيديا، و دئ پارهيي وان و خهم و ئاريشهيييت وان زيده بن و دئ بيته مملانا دانانا ئافاهيييت بلند، و دئ شانازييي پي بهن). و ل فان سهردهمان ئهفه نوكه يا پهيدا بووي.

ج - و فهرموودهيهكا دي بوخاري ژ ئهبو هورهيره فهدگوهييزيت، و ئهوي يا ژ پيغهمبهري (سلاف لي بن) هاي ژي بووي، گوټ: ((لا تقوم الساعة حتى تقتتل فئتان عظيمتان، يكون بينهما مقتلة عظيمة، دعوتها واحدة، وحتى يبعث دجالون كذابون قريب من ثلاثين، كل يزعم أنه رسول الله، وحتى يقبض العلم، وتكثر الزلازل، ويتقارب الزمان، وتظهر الفتن، ويكثر الهرج وهو القتل، وحتى يكثر فيكم المال، فيفيض، حتى يهيم رب المال من يقبض صدقته، وحتى يعرضه، فيقول الذي يعرضه عليه: لا أرب لي به، وحتى يتناول الناس في البنيان، وحتى يمر الرجل بقبر الرجل فيقول: يا ليتني مكانه، وحتى تطلع الشمس من مغربها، فإذا طلعت ورآها الناس، آمنوا أجمعون، فذلك حين لا ينفع نفساً إيمانها لم تكن آمنت من قبل أو كسبت في إيمانها خيراً. ولتقومن الساعة وقد نشر الرجلان ثوبهما بينهما، فلا يتبايعانه ولا يطويانه، ولتقومن الساعة وقد انصرف الرجل بلبن لقحته، فلا يطعمه. ولتقومن الساعة وهو يليط حوضه فلا يسقى منه، ولتقومن الساعة وقد رفع أكلته إلى فيه، فلا يطعمها))⁽¹²⁹⁾، ئانكو: قيامهت نارابيت ههتا دو هييزيت مهزن شهري دكهن، و دئ ههژمارهكا مهزن د ئاقبهرا واندا هيينه كوشتن، و ئارمانج و غازييا وان ئيكة، و ههتا هندهك دهجالييت درهوين ديار دبن.. نييزيكي (30) كهسانه، ههر ئيك ژ وان دئ بيژيت: ئهز پيغهمبهري خوديمه، و ههتا

128. فتح الباري، ج1، ص101.

129. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج13، ص76-70.

زانست - يى دىنى - ناف خەلكى نەمىنيت، و دى بېقەلەر ز مشه بن، و دى دەم نيزىكى ئيك بن، و دى شەر و فتنه زور بن، و دى كوشتن مشه بيت، و دى پاره و سامان د ناف هوهدا زيده بيت و فرييت، خەما خودانى پاره دى بيته ئەو نوزانيت كى دى سەدەقەيا وي وەرگريت، هەچيى بيژيتى.. دى بيژيت من شول پى نينه، و هەتا خەلك بورج و نافاهييت بلند نافا دكەن، و هەتا زەلام د بەر گورئ زەلاميرا دچيت و بيژيت: خوزى ئەز ل جهى وي بام، و هەتا روژ ژ رهخى روژنافاه دەليت، و ئەگەر ل وي رهخى دەرکەفت و خەلكى ديت.. هەمى دى باوهريى ئين، ئها ئەو روژه يا باوهرييا كەسى مفايى نەگەهينيتى ئەگەر بەرى هنگى باوهري نەئىنابيت و ب وي باوهريى كاريت چاك نەكرىن.

و دى قيامەت رابيت و جلكەك يى د ناف دەستيت دو زەلاماندا و نە دگەن بازارى خو تمام كەن و نە دگەن وەرپيچن، و دى قيامەت رابيت و زەلامى ئامانى شيرى حيشترا خو يى راکرى.. و ناگەهيت فەخوت. و دى قيامەت رابيت.. زەلام يى برکا بيستانى ب تەقنى دەونيت و ناگەهيت نافدەت. و دى قيامەت رابيت و پارىيى خو يى بلند كرىيه بەر دەقى خو.. و ناگەهيت بخوت.

د - و ژ ئەنەسى كورى مالك (خودى ژى رازى بيت) گوت: پيغەمبەرى (سلاف لى بن) گوت: ((ان من اشراط الساعة أن يرفع العلم، ويظهر الجهل، ويفشو الزنا، ويشرب الخمر، ويكثر النساء، ويقل الرجال حتى ليكون لخمسين امرأة قيم واحد))، نانكو: ژ مەرچيت قيامەتى زانين نامينيت، و نەزانين زور دبىت، و زنا بەلاف دبىت، و مەى ب ناشكرايى دنيتە فەخوارن، و ژن زور دبن، و زەلام كيم دبن هەتا وهلى دهيت پينجى ژنان سەرورەك هەبيت.

ه - و ژ ئەبو هورەيره (خودى ژى رازى بيت) گوت: زەلامەكى گوتە پيغەمبەرى خودى (سلاف لى بن): كەنگى قيامەتە؟ گوت: ((إذا ضيعت الأمانة فانتظر الساعة))، نانكو: هەكو ئەمانەت هاتە بەرزەكرن ل هيڤيا قيامەتتبه. زەلامى گوت: و

بهرزهبوونا وي چاوايه؟ گوت: ((اذا أسند الأمر لغير أهله فانتظر الساعة))⁽¹³⁰⁾،
 ئانكو:ههكه كار ئيخسته دهستي يئ نههزي ل هيڤيا قيامه تييه.

و - هه ر ژ نه بو هورهيره (خودي ژي رازي بيت) پيغه مبهري (سلاف لي بن) گوت:
 ((لا تقوم الساعة حتى يقاتل المسلمون اليهود، فيقتلهم المسلمون حتى يختبئ
 اليهودي من وراء الحجر والشجر فيقول الحجر أو الشجر: يا مسلم، يا عبد الله هذا
 يهودي خلفي فتعال فاقتله إلا الغرقد فإنه من شجر اليهود))⁽¹³¹⁾، ئانكو: قيامه ت
 نارابيت هه تا موسلمان شهري جوهييان نهكهن، و موسلمان دي وان كوژن هه تا
 زهلامي جوهي خو ل پشت دار و بهران فه دشيريت، فيجا دار يان بهر دي بيژيت:
 نه ي موسلمان، نه ي بهندهيي خوي.. نه فه جوهييه كه يا خو ل پشت من فه شارتى
 ودره بكوزه، ب تني دارا (غهرقه د) نه بيت، نه و ژ داريت جوهييايه.

و هندهك فهرمووده ييت دي ييت دورست ييت ههين بو مه بهحسي هندهك
 نيشانيت دي يا كرى بهري قيامه ت رابيت، نه گهر ل پهرتوكيت (الصباح) بزقرن.
 و نيشانيت قيامه تي ييت مهزن.. پيغه مبهري (سلاف لي بن) دهه ژ وان ييت د
 فهرمووده ييت خودا ديار كرين، وهكي فهرمووديا (حذيفة بن أسيد الغفاري)
 فه گوهاستي⁽¹³²⁾، گوت: پيغه مبهري (سلاف لي بن) هاته دهه مه، مه زكري خوي و
 بهحسي ئاييني دكر، ئينا گوت: ((هوين چ سوحبت دكه ن))، گوت: مه گوتي: نه م
 يئ بهحسي روژا قيامه تي دكهين، ئينا گوت: ((قيامه ت نارابيت هه تا هوين دهه
 نيشانان نه بينن، بهحسي دويكيله كا مهزن، و ده جالي، و گيانه وهري عهردى (دابة
 الأرض)، و هه لاتنا روژي ژ لايي روژنا فاقه، و هاتنه خوارا عيسايي كوري مهريه مي
 (سلاف لي بن)، و دهركه فتنا يه نوج و مه نوجان، و سي روژغه يرينان كر،

130. انظر البخاري مع فتح الباري، ج11، ص279.

131. اخرجه الشيخان، واللفظ لمسلم، صحيح مسلم بشرح النووي، ج18، ص44.

132. صحيح مسلم بشرح النووي، ج3، ص27.

رۆژغەیرینەك ل رۆژھەلاتی و ئێك ل رۆژئافایی، و یا دی ل گزیرتا عەرەبی، و نیشانا دویماییی: ئاگرەكە دى ژ یەمەنى دەرکەفیت و دى خەلكى بەرەف مەحشەر و جەئ کۆمکرنا وان ھاژۆت).

و نوکە ئەم دى گرنگترین فان نیشانان بەحس کەین، ھەرۆھکی زانا و شرۆفەکەریت فەرموودى بەحس کرى:

أ. ھەلاتنا رۆژى ژ رۆژئافایی:

وئەف نیشانە دەسپیکا گوھۆرینیە یا خودى دئخیتە د سیستەمى گەردوونیدا ل ژيانا فى دنيايى، و دى ھندەك نیشان دیار بن.. بەرى ھنگى مرۆفان نەدیتینە، وەك ئاگەھدارکرن بۆ نيزیکبوونا ھاتنا قیامەت. و دى گوھۆرینەکا تمام د سیستەمى گەردوونیدا ھیتە کرن، ھەرۆھکی خودایى مەزن د گەلەك سۆرەتیت قورئانیدا بەحس کرى، و ئیکەمین گوھۆرین ژ وان ھەرۆھکی د گەلەك فەرموودەیاندا ھاتی: ھەلاتنا رۆژى ژ لایى رۆژئافاھە، بەرۆفازى سیستەمى مرۆفان دیتى کو ل رۆژھەلاتى دەھلێت. و یى رۆژ ل رۆژھەلاتى ھەلاتى.. ئەو دشیئت چەرھا وى ژى بگوھۆریت، چونكى وى رۆژ یا ئافراندى و کاروباریت وى بریڤە دەت.

د ھندەك فەرموودەییئ دورستدا یا ھاتی⁽¹³³⁾: ئەفە ئیکەمین نیشانە ژ نیشانیئ قیامەت یئت مەزن. عەبدوللايى کورئ عومەرى کورئ عاسى دبیژیت:

133. ئبن حەجەر بەحس ریزبەندییا نیشانیئ قیامەت یئت مەزن دکەت، و د پەرتوکا (فتح الباری) دا بپ 396-397 دا دبیژیت: دويف فەرموودەیان و شرۆفەکرنا زانایان: دەرکەفتنا دەجال ئیکەمین نیشانا قیامەت ی مەزنە بۆ گوھۆرینا سەرۆبەرى گشتى د عەردیدا، و دى ب مرنا عیسايى کورئ مەریمى ب دویمایى ھیت، و ھەلاتنا رۆژى ژ لایى رۆژئافاھە ئیکەمین نیشانا مەزنە بۆ گوھۆرینا سیستەمى گەردوونى و جیھانا بلند، و دى ب رۆژا قیامەت ی ب دویمایى ھیت. و دبیت دەرکەفتنا گیانەوهرى عەردى (دابە الارض) د وى رۆژیدا بیت یا رۆژ ژ رۆژئافاھە دەھلێت. و دى

باوهری.. ستونیت وی، راستیا وی

پیغمبهری (سلاف لی بن) گوٲ (134): نیشانا نیکی یا مهزن ههلاتنا روژییه ژ لایئ روژئافایبیه، و دهرکهفتنا گیانهوهری عهردی (دابة الأرض) دهمی تیشتهگههی، و ههچیا ژ وان بهری دهرکهفتیت.. یا دی ژی ههما دویشرایه.

و بهری نوکه مه د فهرموودهیا ئهبو هورهیرهدا گوٲ بوو: ئهگهر روژ ژ روژئافایبیه ههلات و خهلکی دیت.. ههمی دی باوهریی ئینن، بهلی باوهرییا وان چو مفای ناگههینیتی، ههروهکی خودی د قورئانیدا دبیزیت:

﴿يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ ءَامِنْتَ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي

إِيْمَانِهَا خَيْرًا﴾ الأنعام: 108. نانکو: ل هیقییا چنه؟ ئهو ل هیقیییینه ملیاکهت [روح کیشان] بو وان بیٲ [و روحا وان بکیشیت]، یان ژی ل هیقییا هاتنا خودایی تهنه [پوژا قیامهتی، دا حوکمی د نافهرا واندا بکهت]، یان ژی ئهو ل هیقییا هندهک نیشان و ئایهتیت خودایی تهنه [بیٲ پوژا قیامهتی، و ژ نوی باوهریی بینن]. پوژا نیشانیٲ قیامهتی دئین ئیدی باوهریئینانا کهسی مفای ناگههینیتی، ئهگهر بهری هنگی باوهری نهئینابیت، یان ژی باشی و قهنجی د باوهرییا خودا نهکربیت. بیٲه: ل هیقییا وی پوژی بن، ب راستی ئه م ب خو ژی یی ل هیقییی.

دهرکههی تهوی هیته گرتن، فیجا دی (دابة) دهرکهفتیت دا باوهردار و کافر ژیک بینه فافارتن، وهک تمامکرن بو مهرهما گرتنا دهرکههی تهوی. و نیشانا مهزن یا قیامهت دویفرا دهیت.. ئهو ناگره یی خهلکی بهرهف مهیدانا ههشریقه دبهت.

و ژ ئاخفتنا ئین حهجهر دیار دبیت: نیشانیٲ قیامهتی بیٲ مهزن سی جورن:

جوری ئیکی: دی سهروهیری خهلکی یی گشتی ل عهردی هیته گوهورین.

جوری دووی: دی سیستهمی گهردوونی و جیهانا بلند هیته گوهورین.

جوری سییی: ناگههدارکرنا قیامهتییه.

134. موسلم و ئهبو داود یا فهگوهاستی.. بهری خو بده (فتح الباری، ج 11، ص 297. وسنن ابی داود،

باب إمارات الساعة، وصحیح مسلم بشرح النووي، ج 18، ص 77).

ب - دهرکهفتنا گیانه وهری عهردی (دابة الأرض) :

و خودی د قورنائیدا بهحسی فی نیشانی یی کری:

﴿وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا

بِعَايِنَتِنَا لَا يُوقِنُونَ﴾ النمل: ۸۲. ئانکو: و نه گهر قیامهت [و ئەفا ئایهتان ژئی دگۆت، ژ هاتنا قیامهتی و ترس و سههما وی] نیژیکی وان بوو، ئەم دئی بو وان گیانه وهرهکیژ ئهردی دهرئیخین، د گهل وان باخفیت [و بیژیت]: ب راستی مروفان باوهرییهکا موکوم نهبوو کو ئەم دئی دهرکهفین [وهك نیشانهك ژ نیشانییت مهزاتییا خودی].

و بهحسی دهرکهفتنا (دابة) یی د گهلهك فهرموودهیاندا هاتی، هندهك ژ وان دورستن، بهلی د چو فهرموودهییت دورستدا بهحسی وی گیانه وهری نهکرییه کا چیه و چاوایه، ههرچهنده د هندهك ریوایه تاندا هندهك سالوخته و وهسف یییت بو دیار کرین، بهلی ئەو ریوایهت ناگههنه ئاستی دورستییی، بو باوهرداری نهیا گرنگه کا یا چاوایه، ب تنی بو وی ئەو یا گرنگه یا د قورئانی و فهرموودیا دورستدا هاتی، کو دهرکهفتنا (دابة) ژ نیشانییت قیامهتییه، و دهمی ژفان هات، خودی دئی وی گیانه وهری دیارکهت و دئی د گهل خهلکی ئاخفیت و دئی کافری و باوهرداری ژیک نیاسیت، و نه گهر بو خهلکی یا سهیر بیت و بهری هنگی نه دیتبیت ئەو گیانه وهر د گهل مروفان ئاخفتبیت، دهف خودی ههمی تشت یی ب ساناهییه، دئی خهلك تی گههیت و زانیت ئەفه ناگههدارییهکه بو نیژیکبوونا روژا قیامهتی، و بهری هنگی وان باوهری ب بهلگه و نیشانییت خودی نهبوو، و باوهر نه دکر روژا قیامهتی یا ههی⁽¹³⁵⁾.

ج - دیاربوونا ده جالی :

دهجال دره وینه کی زیده ب فند و فیل و خاپاندنه، ب نه حه قییا خو حه قیئی پیشچاف بهرزه دکهت. و ژ نشانیت قیامه تی ییت مهزن دیاربوونا که سه کییه.. پیغه مبهری (سلاف لی بن) یا گو تییی دهجال، ژ بهر دره و خاپاندنیت وی و خه لکی سهردا دبهت، دبیزیته خه لکی: نهز خودیمه، و هنده ک کاریت سهر و مهزن دکهت، خه لکی پی سهردا دبهت، به لی خودی باوهرداران رادگریت و دلیت وان موکوم دکهت، پاشی خودی فه رمانی ددهت فتنه یا وی نه مینیت، و عیسا (سلاف لی بن) دهیته خوار و وی دکوژیت.

د گه لهک فهرمووده ییت دورستدا یا هاتی: خودی ب نانه هییا خو هنده ک شیانیت مهزن و نه عه ده تی ییت داینی دا مرو فان پی بجه ربینیت، وه کی ساخرنا مرو فان پشتی نه و دکوژیت، و به حه شت و جه ه نه م ییت ههین و دو رویبار د ناف به حه شتا ویرا دچن، و خزینه ییت عه ردی دچنه بهر دهستی وی، و فه رمانی ل عه سمایی دکهت باران بییت، باران دباریت، و فه رمانی ل عه ردی دکهت باغ و چیمه ن شین ببن، ب نانه هییا خودی شین دبن. پاشی خودی دی وی ناسی کهت، و نیدی نه شییت وان کاران بکهت و نه شییت که سی بکوژیت، و دی دره وییت وی ناشکرا بن و دی خودی باوهرداران راگریت، و دی عیسا هیته خوار وی کوژیت.

نه فه را و بوچونیت هه می موسلمانایه ژ (أهل السنة والجماعة) ژ بلی هنده ک خه وارج و رافزی باوهرییی ب هاتنا وی نائینن، و دبیزن: نه و کاریت وی د موعجیزه ییت پیغه مبه راندا نه بووینه، و نه فه خه له تی و تی نه گه هشتنه که ژ وان رافزییان، چونکی هه ر تشتی پیغه مبه ر پی هاتین دا خه لک باوهر ژ بی بکهن نه و پیغه مبه ره و جو هه فدزی تیدا نینه، به لی دهجال دبیزیته خه لکی: نهز خودیمه، و هه ر ل وی ده می دیم و رهنگی وی دره وای ناشکرا دکهت، نه شییت چافی خو پی کوره ساخ بکهت، و نه شییت وی شه هدییا ب نافچافییت ویفه نقیسی (کافر) ژ بی بهت، و گه لهک نیشان و کیماسیییت دی ژ وی د دیارن، و کهس باوهر ژ ناکهت ژ

بلی ییت بى سهروبهر و لاواز دا هندهك پیدقییان ب دهست خوڤه بینن، یان دا خو ژ وی بپاریزن، چونكى فتنه و تاقیکرنهكا مهزنه و عهقل پى مهندهووش دبیت، و د وان کاریت خوڤا ولسا یى ب لهز و رژه.. خو ناگریت ههتا خهلكهكى لاواز هزرا خو د خالیت لاوازییا ویدا بکهن، قیجا دى مهندهووش بن و باوهر ژى کهن، و ههر ژ بهر هندى پیغهمبهران مروڤ ییت ژى ناگههدار کرین، بهلى ییت سهرفراز و خودان باوهر ناهینه خاپانندن و دویف ناکهفن، هندى ژ نیشانییت دره و لاوازییا وی دبیین⁽¹³⁶⁾.

ههروهسا د گهلهك فهرموودهییت دورستدا بهحسى دهجالی یى هاتییه کرن، ژ وان: - فهرموودهیا عهبدوللاى کورى عومهرى فهگوهاستی⁽¹³⁷⁾، دبیزیت: پیغهمبهرى (سلاڤ لى بن) بو مه بهحسى دهجالی کر و گوټ: ((ئەز ههوه ژ وی ناگههدار دکهم، و ههر پیغهمبهركى هاتی ملهتى خو یى ژى ناگههدار کرى، بهلى ئەز دى بو ههوه تشتهكى ژى بیژم.. چو پیغهمبهران بو ملهتى خو نهگوټییه: ئەو یى کۆرهیه و خودى نهیى کۆرهیه)).

- (حذیفة بن الیمان) خودى ژى رازى بیت ژ پیغهمبهرى (سلاڤ لى بن) فهدگوهیزیت⁽¹³⁸⁾، گوټ: ((ب راستى ئەز چیتر ژ دهجالی دزانم چ د گهل وی ههیه، دو رویباریت ههین، رویبارك ژ وان هندى چاف قهتره دکهت ئافهكا سپى و زهلاله، و رویبارى دى هندى چاف دبیینت ناگرهكى دژوار و شاریایه، یى بگههیته وی دهمی.. بلا بچیته وی رویبارى یى پیش چافیټ وی ناگر، خو بافیټه د رویباریدا و سهرى خو ژى نقوکهت، و ژى فهخوت، ئەو ئافهكا تهزییه، و چافهكى دهجالی پیغه نینه، و پارچهكا گوشتى یا ستویر یا ب سهردا گرتى، و ل سهر ئەنیا وی د

136. انظر شرح النووي على صحيح مسلم، ج18، ص50، 59.

137. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج13، ص80. صحيح مسلم، ج18، ص59.

138. صحيح مسلم بشرح النووي، ج18، ص91.

ناقبهرا هەردو چاقيت ويدا يا نفيسي (كافر)، و هەر باوهردارهكي خواندهفان و نه خواندهفان دشيت بخوينيت.

- نهواس كورئ سهمعان (خودئ ژئ رازي بيت) گوت⁽¹³⁹⁾: سپيدههكي پيغه مبهري (سلاف ئ بن) بو مه بهحسي دهجالي كر، و راكر و دانا، نانكو بهحسي عهيب و كيماسييت وي و نيشانيت خودئ داينئ كر، ههتا مه هزر كر يئ ل نيزيكي دارقهسپيت مهدينئ، دهمئ ئەم پشتي هنگي چوينه رهخي دارقهسپان، ئەوي زاني و تئ ئينا دەر، و گوت: ((ههوه خيرە))، مه گوت: ئەي پيغه مبهري خودئ.. ته فئ سپيدئ بو مه بهحسي دهجالي كر، و ته عهيب و كيماسييت وي و نيشانيت خودئ داينئ بو مه ديار كرن، ههتا مه هزر كر يئ نيزيكي دارقهسپيت رهخي باژيري بووي، ئينا گوت: ((ژ بلي دهجالي؛ ئەز ژ تشتهكي دي پتر ژ ههوه دترسم، ئەز دترسم دهركهفيت و ئەز يئ د ناف ههوهدا، ئەگەر دهركهفت و ئەز د ناف ههوهدا.. ئەز پيش ههوهفه ژي تيرا وي ههمه، بهئ ئەگەر دهركهفت و ئەز د ناف ههوهدا نهبم، هەر كهسهك دئ مينيته ب هيڤيا خوڤه، و پشتي من - نانكو: پشتي و دغهركرنا وي (سلاف ئ بن) خودئ هاريكاري هەر موسلمانهكييه، ئەو يئ گهنج و خورته، پرچا وي يا همبز و تربييه، چاقيت وي د تهبعي و نزم، يئ ل سهر خولكي (عبد العزى بن قطن)، هەر كهسي ژ ههوه بگههيته سهردهمي وي.. بلا دەسپيكا سۆرەتا كه هف ل سهر خو بخوينيت، دئ ل جههكي ئاشكرا بيت ناقبهرا عيراقئ و شامئ، و دئ ب ههمي رهخانقه كوشتنئ و خرابييئ كهت، گهل بهندهييئ خودئ.. وي رۆژئ خو راگرن))، مه گوتئ: ئەي پيغه مبهري خودئ دئ چەند ل عەردى مينيت؟ گوت: ((چل رۆژان، رۆژەك وهكى سالهكييه، و رۆژەك وهكى ههيشهكييه، و رۆژەك وهكى ههفتييهكييه، و رۆژيت وي يئت دي وهكى رۆژيت ههوهنه))، مه گوتئ: ئەي پيغه مبهري خودئ.. د وي رۆژيدا يا وهكى

139. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج13، ص80. صحيح مسلم بشرح النووي، ج18، ص59.

سالهکی ئەم دئی نھیژیت رۆژەکی تیدا کهین؟ گۆت: ((نه.. دەمی خوۆ حسیب بکهن))، مه گۆتی: ئەی پیغه مبهری خودی.. ئەو د عهر دیدا چاوا یی ب لهزه؟ گۆت: ((وهکی وان عه ورايه یی با لی ددهت، دئی چیه ناف خه لکی و دئی داخوازا وان کهت، دئی باوهرییی پی ئینن و دویف داخوازا وی چن، و دئی فه رمانی ل عه سمانی کهت.. دئی باران هیئت، دئی فه رمانی ل عه ردی کهت.. دئی گل و گیاو دار و بارشین بن، و دئی تهرش و که والیت وان چنه ناف چهرن و قه له و بن و تیر شیر بن، و دئی چیه ناف خه لکی و دئی داخوازا وان کهت، و ئەو ژی دئی وهکی وی بیژن، و دئی ژ دهف وان چیت، و دئی ژ هه می مال و سامانی خوۆ بی بههر بن و چو د ده ستاندا نامینیت، دئی ب رهخ کافلنرا چیت و دئی بیژیتی: خزینیت خوۆ دهر بیخه، دئی خزینه ژ عه ردی دهر کهفن و وهکی شلخیت میشا دو یقرا چن، پاشی دئی گازی زه لامه کی گهنج و تژی کهت، و دئی شیره کی لی ددهت و کهته دو کهر، و دئی ههردو کهر ژیک دویر کهفن، پاشی دئی گازی کهتی.. دئی سه رو چافیت وی گهش بن و کهته کهنی و دئی بهر هف و یغه چیت، ئەو یی د وی سهروبه ریدا.. خودی دئی عیسانی کورئ مه ریه می هنی ریت، دئی ل دهف منارا سپی ل رۆژه لاتا دیمه شقی هیته خوار، دو جلکیت رهنگری ییت ل بهر، ههردو ده ستیت خوۆ ییت داناینه سه ر شاپه رپیت دو ملیاکه تان، دەمی سه ری خوۆ نزم دکهت.. دئی بیژی پرچا وی یا ته ره و چپکیت نافی یی ژی دکهفن، و دەمی سه ری خوۆ بلند دکهت.. ههروهکی گه وهه ر و لؤلؤ ژی دوهریین، هه ر کافر هکی بیهنا وی بجیتی.. دئی مریت، هندی چافیت وی قه تره دکهن.. ب بهین هه لکی شان هکی دگه هیتی، دئی راهی لیتی و ل بهر دهر گه می (لد) فیرا گه هیت و دکوژیت))⁽¹⁴⁰⁾.

ئەف فه رمووده و گه له کیت دی به لگه و بهانه نه بو مه زه بهی (أهل السنة والجماعة) کو باوهرییی ب دهر کهفتنا ده جالی بینن، ههروهکی پیغه مبهری (سلاف لی بن)

140. صحیح مسلم بشرح النووي، ج18، ص63 وما بعدها.

بهس زئی کری، و سالوخته و دویماییا وی یا دیار کری، و دیاربوونا وی ژ نیشانیت مهزنه بو نیزیکبوونا روژا قیامهتی.

و ئەگەر بیژن: چاوا خودی وان نیشانیت مهزن ددهتی.. و موعجیزه ب تنی بو پیغه مبهرانه؟ (الخطابی) بهرسفا فی بسیاری ددهت، دبیزیت: (ئەفە بو تافیکرن و جهر باندنا مروفايه، ئەگەر وان نیشانیت وی دیتن کو دهجال و درهوین و کافره، و نیشانیت وی ئەفەنه: یی کورهیه یان چافهکی وی هەر پیغه نینه، و یا ل نافچافیت وی نقیسیه (کافر)، و هەر موسلمانەك دشیت بخوینیت. گازییا وی د گهل نیشانا کوفری سەر ئەنیا وی و کورهییا وی ب چو ناجیت. و دیمی وی بهروفاژی ئاخفتنا وییه، و ئەگەر خودی با . وهکی ئەو دبیزیت: . دا چافی خو چارهسەر کهت، و دا پهیفا (کافر) ژ نافچافیت خو راکهت. و موعجیزه و نیشانیت پیغه مبهران د تمام و ساخلمن و چوهه فدزی تیدا نینه)⁽¹⁴¹⁾.

ئین حهجر دبیزیت: (یی عقلی خو بدهته کاری.. نیشانیت ئاشکرا ییت د دهجالیدا ههین و درهوا وی ئاشکرا دکهن، ژ سهروچاف و خولکی وی دیار دبیت، دهمی دبیزیته خه لکی: ئەز خودایی هه وهمه، یی ئاقلدار دبینیت و دزانیت، ئەگەر راسته ئەو خودی بیت و مروقان چی کهت، چاوا نهشیت کورهییا خو چارهسەر کهت، هەر چو نه بیت دی بیژیتی: یی بیژیت من عهرد و عهسمان ییت چی کرین، پا بۆچی نهشیت خو راسته کهت و کیماسییا ل دهف خو نههیلیت، و ئەگەر راسته تو خودیئی.. تو بۆچی نهشیی وی نقیسینا ب نافچافیت خو فە زئی ببهی؟).

د - هاتنه خوارا عیسایی (سلاف لی بن):

همی سونه تا پیغه مبهری (سلاف لی بن) و نوممه تا وی د ریکه فتنه کو دویماییا زهمانی، نیژیکی روژا قیامه تی، دهمی دهجال ل عهردی.. دی عیسا پیغه مبهر (سلاف لی بن) هیته خوار و وی کوژیت، و دی حوکی ب شریعه تی نیسلامی کته. و همر تشتی خه لکی ژ دینی هیلایی.. دی فهژینیت و زفرینیه فه. پاشی هندی خودی حهز کری دی د عهردیدا مینیت، پاشی دی مریت، و دی موسلمان نفیژی ل سهر کهن و دی فه شپرن. و گه له ک فهرمووده یی دورست یی هاتین، و هنده ک ژ وان مه یی گوتین، و پیذقیه سهر همر موسلمانه کی باوهریی پی بینیت، و همر تشتی قورنای به حسی عیسایی کری باوهری پی هه بیت، کو جو هییان نه و نه کوشتییه، خودی بی بلند کریه دهف خو، و نه و نامریت هه تا بهری روژا قیامه تی دهیته خوار، و خودی به حسی وی دبیزیت:

﴿ وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾ بَل رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾ النساء: ١٥٧-١٥٩.

نانکو: دیسا ژ بهر گوتنا وان ب راستی مه عیسایی کورئ مه ریهمی کو پیغه مبهری خودییه، مه یی کوشتی، و وان ب خو ژی نه عیسا کوشتییه و نه ل دارداییه [نانکو ل سهر داران نه کوشتییه و هه لایستییه] به لی ل بهر وان [نه وی کوشتی و عیسا] وه کی نیک لی هاتن، و نه و ب خو ژی ل سهر کوشتنا عیسایی بگومانن، و چو زانین پی نینن ژ بلی دویکه فتنا گومانئ، و ب راستی وان عیسا نه کوشتییه. به لی خودی نه و ب بال خو فه بلند کریه، و خودی ب خو یی

سهردهست و کاربنه جه و فهرانره وایه. چو کهس ژ خودانیت کتیبان [مه خسه د جوہی و فہلہنہ] نامینن باوهریی ب عیسانی نہئینن بہری مرنا وی [دہمی دئیته خواری بو کوشتنا دهجالی]، و روظا قیامه تی ل سہر ہہمیان دی بیتہ شاہد [کو وی یی گہ ہاندی ئەو بہندہیی خودیہ و پیغہ مہرہ].

ہزرا خو د گوتنا خودیدا بکہ: ﴿وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ﴾ و

﴿وَإِنَّ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ ۖ قَبْلَ مَوْتِهِ﴾. نانکو: ہہمی خودان پہرتوکیت عہسمانی دی باوهریی پی نینن و کہس ژئ پاش ناکہفیت⁽¹⁴²⁾.

و ژ فہرموودہییت بہحسی ہاتنہ خوارا عیسانی (سلاف لی بن) دکہن، ئەو فہرموودہیہ یا موسلم و بوخاری ژ ئەبو ہورہیرہ (خودی ژئ رازی بیت) فہگواستی، گوت⁽¹⁴³⁾: ئەز ب وی کہمہ یی نہفسا من د دەستیدا.. نیژیکہ عیسانی کورئ مہریہمی بیتہ خوار و بیتہ د ناف ہہودا و ہک حاگمہ کی راست و دادپہرور، دی خاجی شکینیت و بہرازی کوژیت، و دی جزیی راکہت، و ژئ رازی نابیت سہر چو دینان بمینن ژ بلی ئیسلامی، نانکو: ب ہاتنہ خوارا عیسانی، حوکمی جزیی د ئیسلامیدا نامینیت و دی مال و سامانی خہلکی گہلہک زیڈہ بیت ژ بہر حوکم و دادپہرورہییا عیسانی، ہہتا کہس سہدہقہ و زکاتی و ہرناگریت، ہہتا وہلی دہییت سوجدہیہ کا ب تنی ب خیرتر بیت ژ دنیایی و ہندی تیدا. و فہرموودہییت دورست د فی بیافیدا گہلہکن.

142. تفسیر (ابن کثیر)، ج 8، ص 577.

143. متفق علیہ.

د - دیار بوونا یه نجوج و مه نجوجان:

به حسى فى نيشانا بهرى قيامه تى يى د قورثانيدا هاتى، خودى د بيژيت:
 ﴿ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ
 قَوْلًا ﴿٩٣﴾ قَالُوا يَا زَنَا الْقَرْيَنَ إِنَّا يَا جُوجُ وَمَا جُوجُ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا
 عَلَىٰ أَنْ نَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾ قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ
 وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٩٥﴾ ءَأَتُونِي زُبُرًا لَّحِيدًا حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ أَنفَحُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ
 ءَأَتُونِي أُفْرِغَ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿٩٦﴾ فَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾ قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ
 مِّنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي حَقًّا ﴿٩٨﴾ الكهف: ٩٢-٩٨. نانكو: پاشى
 ريكهك گرت [و چو]. ههتا گه هشتييه د نافبهرا دو چياياندا، ل ويړئ ملهتهك ديت
 چو زمان نه دزانين [يى وان ب خو نه بابه]. وان گوت: ههى زيلقه رنهين يه نجوج و
 مه نجوج خرابيى د ئهردئ مه دا دكهن، نه گهر ئه م پشكه كى ژ مالى خو بو ته
 بدانين، تو دئ د نافبهرا مه و واندا نافبهركى چي كهى؟ [زيلقه رنهينى] گوت: ئه و
 مال و ملك و شيانا خودايى من دايبه من، ژ وئ پشكا هوين ژ مالى خو بو من
 دنيخن چي تره، فيجا ب هيژئ [ب زهلامان و ئالافان] هارى من بكهن، دا د نافبهرا
 هه وه و واندا نافبهركى و سكره كى موكوم چي كه م. قهه و پرتيت ئاسنى بو من بينن
 [فيجا ئه وه قهه و پرت د نيغه كا ههردو رهخاندا دانانه سهريك]، ههتا ههردو رهخ
 گه هاندينه نيك [پاشى زيلقه رنهينى] گوته [وان]: ب كويرهان پفكه نئ و ناگرى
 خوش بكهن [وان ژى ناگر خوش كر ههتا ئاسن سور بوويى] و بووييه ناگر
 [زيلقه رنهينى] گوت: سفرئ ههليايى بو من بينن دا دارپژمه سه ر. [فيجا نافبهركى و
 سكره كى زيده موكوم و قايم د نافبهرا واندا چيكر] وان نه شيا د سه رپا بهين
 [هندي يى بلند بوو]، و نه شيان كون بكهن ژى [هندي يى قايم

بوو]. [زیلقه رنهینی] گوت: نهفه [مهخسه د نهف نافرده] دلوقانییه که ژ خودایی من، گاغا وهختی ژفانی خودایی من [ب ههرفتنا وی] هات، خودایی من دی د گهل نهردی دهشت کهت، ب راستی ژفانی خودایی من [ب ههرفتنا فی نافرپی و دهرکهفتنا یهئجوج و مهئجوجان] راسته و ههر دی نیئت. و خودی دبیزیت:

﴿حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِّن كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٦٦﴾ وَأَقْرَبَ

الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَرُ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكْوِلُونَكَ آتَافِي

غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٦٧﴾﴾ الأنبياء: ٩٦-٩٧. ئانكو: ههتا وهختی

سکری یهئجوج و مهئجوجان فه دبیت، و نهو ژ ههمی جهیت بلند ب لهز دادکهفن [ئانکو هندی هندگه لهکن، ژ ههمی ریگان دئین، دا خرابیی بکهن]. و وهختی رابوونا پشتی مرنی نیزیک بوو [چونکی دهرکهفتنا یهئجوج و مهئجوجان ژ نیشانیئت قیامه تیئه]، فیجا وی وهختی چاقیت نهویت گاوربووین، فهگری و بهق دمین [و ژ ترساندا ناکهفنه سهریک و دبیزن]: وهی ئیزا و نهخوشی بو مه بیت، ب راستی ئەم ژ فی ییت بی ناگهه بووین [و مه کاری خو بو فی نهکربوو]، بهلکی ئەم ییت سته مکار بووین.

و ههر ژ فهرمووده ییت دورست ئەوه یا موسلم و بوخاری ژ زهینه با کچا جه حش فهگیری: رۆژهکی پیغه مبهر (سلاف لی بن) چۆ مالا وی یی ب ترس، گوت:

((لا إله إلا الله ويل للعرب من شر قد اقترب، فتح اليوم من ردم يأجوج ومأجوج مثل هذه، وحلق باصبعيه: الابهام والتي تليها)) ئانكو: مرن و هيلاك بو عه ره بان بيت، ژ خرابی و مه ترسییه کا نیزیکی وان دبیت، نهفرۆ ژ بهر بهستا یهئجوج و مهئجوجان ئها هنده یا هاتییه فه کرن، سهری تبلا خو یا بهرانی و یا شههدی گه هاندنه ئیک و کرنه خه لهک. زهینه بی گوت: ئەی پیغه مبهری خودی.. نهری

ئەم دى د هيلاك چين و مروفت چاك و قهنج د ناف مه دا؟ گوت: ((نعم إذا كثر الخبث))⁽¹⁴⁴⁾، نانكو: بهلى ئەگەر خرابى و پيسى زېده بوو.

و ژ فەرمووده ییت دورست ئەوه یا موسلم و گەله کی دى ژ نهواس كورئ سه معان فه گوهاستی⁽¹⁴⁵⁾، و یا بهرى نوکه مه به حس كرى ل دور ده جالى و هاتنه خوارا عيسايى، و به حسى يهئجوج و مهئجوجان كر، پيغه مبهرى (سلاف لى بن) گوت: خودى دى ده ستوريبى دوت و يهئجوج و مهئجوجان ناشكرا كهت، و دى به لاف بنه ههمى ره خان، ده سپيكي و ان دى گه هنه دهر ياچكا (طبرية) و دى ژى فه خون، و ييت دويماهيا وان دى گه هنى و دى بيژن: جارەكى ئافل فيره هه بوو. و گه لهك فەرمووده ييت دى ييت دورست ييت ههين به حسى يهئجوج و مهئجوجان دكهن، و ژ رامانيت ههميا پيگفه ديار دبیت و چو گومان بو نين.. ل دويماهيا ژيبى دنيايى ئەو ئوممه تا خرابكار دى ديار بيت و دفت مروفي موسلمان باوهر ژ ههر تشتهكى بكهت د قورئانى و فەرموودها دورستدا هاتى. بهلى سه رده مى ئەو دهر دكهفن و سالوخهت و به حس و خه به ريت وان و جهى ئەو لى بهرى ناشكرا بوونى، ئەفه ههمى غه يبه، و ژ بلى خودى كهس چو ژى نوزانيت.

4. ده سپيكا رۇزا قيامه تى:

و دفت ئەم باوهر ييبى ب ئايه تيت قورئانى بينين ييت به حسى دويماهيا دنيايى و ده سپيكا رۇزا قيامه تى كرين، نه خاسمه رويدانيت د سورده تيت (التكوير) و (الانفطار) دا.

و ژ كوما وان ئايه تان ديار دبیت رۇزا ئاخره تى ب رويدان و گوهورينيت گشتى ژ گهردوونى دهست پى دكهت، عه سمان شهق دبیت، و ستير فيك دكهفن و به لاف

144. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج13، ص91 وما بعدها.

145. صحيح مسلم بشرح النووي، ج18، ص68.

دبن، و عهرد دبیته تۆز و دهشت دبیت، و ههمی تشت د فی گهردوونیدا ژ یاسا و سیسته می خو دهردهفن، خودی دبیزیت:

﴿يَوْمَ تَبْدَلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ تَوْبَرًا وَاللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ﴾ إبراهيم:

٤٨. ئانکو: رۆژا ئەف ئەرده ب ئەردهکی دی، و ئەسمان ب هندهک ئەسمانیت دی دئینه گوهورین، و ههمی ژ گوپان بو خودایی ب تنی و ستۆچهمین دهردهفن. و ئەو ههمی روی ددهت ژ ئەنجامی پفکرنا (صوری) یا ئیکی، ئسرافیل ب فهرمانا خودی پف دکهتی، ههر تشتی خودان رح د عهرد و عهسماناندا دمریت، ئەو نهبیت یی خودی چهز کری نهمریت⁽¹⁴⁶⁾. خودایی مهزن دبیزیت:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَبَقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ

أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ الزمر: ٦٨. ئانکو: و بوق [بوقا ئیکی] هاته پفکرنا، فیجا هندی د نهرد و ئەسماناندا ههی دکهفن و دمرن، ژ بلی وی یی خودی چهز نهکری بمریت [کو ئسرافیل ب خوویه، پاشی پشتی هنگی ئەو ژی دمریت]، پاشی چارهکا دی پف ل بوقی هاته دان، هنگی ئەو دی ژپیقه راوهستن و چافه ری بن [کا دی چ ب سه ری وان ئیت]. ههروهسا دبیزیت:

﴿فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۗ وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۗ فَيَوْمَئِذٍ

وَقَعَتِ الْوَالِقَةُ ۗ وَأَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهٍ ۗ﴾ الحاقة: ١٣-١٦. ئانکو: وهختی پفهک ل بوقی دئیته دان [پفا ویرانکرنا دنیا یی]. و ده می نهرد و چیا ژ رهان دئینه هلکیشان، و قیک دکهفن و هویر و ههرا دبن. ئەها هنگی بزانه قیامهت رابوو. و ئەسمان کهلشت، و وی رۆژی ئەسمان یی سست و خافه. ئەبو هورهیره (خودی ژی رازی بیت) ژ پیغه مبهری (سلاقی لی بن) فه دگوهیزیت، گوت: ((یقبض

الله الأرض ویطوي السماء بيمينه، ثم يقول: أنا الملك، أين ملوك الأرض))، ئانكو: خودی دئی عهردی گریت، و عهسمانی ب دهستی راستی پیچیت، پاشی دئی بیژیت: ئەزم شاھ.. کانی شاهیت عهردی!

5. ساخکرنا پشتی مرنی:

مه باوهری یا هه‌ی خودایی مه‌زن دئی فەرمانی ب پفا دووی دمت⁽¹⁴⁷⁾. دئی جارها دی هه‌می مری ساخنه‌فه، و دئی مروّف هه‌روهکی دنیا یی ب له‌ش و رها خوّفه زفرن، و دئی ژ گورپیت خو رابنه‌فه، و ل وی ده‌می دئی کافر و دوروی بیژن: ﴿يُولِيْنَا مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَّرْقَدِنَا هَذَا﴾ يس: ٥٢. ئانكو: دئی بیژن: وهی خو لی ب مه وهر بیت، کی ئەم ژ گورپیت مه راکرین؟. و دئی باوهردار بیژن:

﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ يس: ٥٢. ئانكو: [دئی به‌رسفا وان هیته دان] ئەفه ئەوه یا خودایی دلوفان په‌یمان پی دایی، و پیغه‌مبه‌ران راست دگوت.

و د فەرمووده‌ییت دورستدا یا هاتی: پیغه‌مبه‌ری مه موحه‌مه‌د (سلاق لی بن) ئیکه‌مین که‌سه ژ گورپیت خو دهر دکه‌فیت. پیغه‌مبه‌ری (سلاق لی بن) گوت: ((يصعق الناس حين يصعقون، فاكون أول من قام، فإذا موسى أخذ بالعرش، فما أدري أكان فيمن صعق))⁽¹⁴⁸⁾، ئانكو: ده‌می ئسرافیل پف دکه‌ته بوقی.. هه‌می ب وی برویسی دمرن، و ئەز ئیکه‌مین که‌سم رادبمه‌فه، و ده‌می رادبم مووسایی یا خو ب عهرشیفه گرتی، ئەز نوزانم برویسیا بوقی ئەو زی هنگا‌فت بوو ئان نه.

6. کو مکرنا مروّفان (الحشر):

147. خودی د قورئانیدا دبیزیت: . راجیغه پفکرنا ئیکه‌یه و رادیغه پفکرنا دووییه، صحیح البخاری، ج1، ص 311.310.

148. صحیح البخاری مع فتح الباری، ج11، ص312.

مه باوهرى يا ههى پشتى مروّف ژ مرنى ساخ دبنهفه و ژ گورپت خو دهردهكفن، دى ل مهحشهرى هينه كومكرن.

خودى د قورئانيدا ديبزيت:

﴿يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَقَدًّا ﴿٨٥﴾ وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرِدًّا﴾ مريم:

٨٥-٨٦. ئانكو: رۇژا [قيامهتى] ئەم پاريزكاران دەستەك دەستەك ل دەف خودايى دلوفان [ب رپز و رپومهت] كۆم دكهين. و رۇژا ئەم گونههكاران ژى ب تنى [وهكى حيشترا تينى ئەوا فهستا ئافى دكهت] دهاژوينه دۇژهه. و حهشر.. كومكرنو هاژوتنا مروفايه بو مهيدانا هه مى مروّف لى ساخ دبنهفه و ژ گوران دهردهكفن، خودى دى فهرمانى ل ملياكهتان كهت وان باژونه جهى راوهستيان و چافهريكرنا دادگههكرنى، و سهروبهرى وان يى وهسايه ههروهكى ل دەسپيكي خودى ئەو داين: د رويس و پيخواس و نهسونهتكري.

د فهرموودهيهكا دورستا عائيشا (خودى ژى رازى بيت) ژ پيغهمبهرى (سلافا لى بن) فهدهگوهيزيت، ديبزيت: ((سمعت رسول الله ﷺ يقول: يحشر الناس يوم القيامة حفاة عراة غرلا))، قلت يا رسول الله.. ينظر بعضهم إلى بعض؟ قال: ((الأمر أشد من أن ينظر بعضهم إلى بعض))⁽¹⁴⁹⁾، ئانكو: من هاى ژ پيغهمبهرى (سلافا لى بن) بوو گوت: رۇژا قيامهتى دى هه مى مروّف هينه كومكرن د رويس و پيخواس و نهسونهتكري، عائيشا ديبزيت: من گوتى: ئەى پيغهمبهرى خودى.. و ئەو بهرى خو ددهنه ئيكدو؟! (سلافا لى بن) گوت: عائيشا.. بابەت ژ وى مهزنتر و دژوارتره كو بهرى خو بدنهه ئيكدو.

ئبن عهباس (خودى ژى رازى بيت) گوت: پيغهمبهرى (سلافا لى بن) گوتارهك پيشكيش كر، گوت:⁽¹⁵⁰⁾ ((گهلى مروّفان هوين هه مى دى هينه كومكرن بهردهستى

149. صحيح مسلم بشرح النووي، ج17، ص 192.193. صحيح البخاري، ج11، ص325.

150. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج8، ص230، ج11، ص322.

خودى، د پيخواس و رويس و نه سونه تكري))، پاشى گوت: ((نيكهمين كهس روژا قيامه تي ب جلك دكه فيت ئيبراهيم پيغهمبره، و دى هندك زهلاميت نوممه تا من ئينن بهرپه رپيت وان ييت د دهستي چه پيدا، ئەز دى بيژمى: ياره بي ئەفه سه حاببييت منن، دى هيتە گوئن: تو نوزانى وان پشتى ته چ كريبه، و ئەز دى وي بيژم ههروهكى بهنده يي چاك (عيسا) يي گوتى: ئەز شاهد بووم سهر وان هندى ئەز د ناف واندا، و دهمى ته ئەز مرانديم.. تو زي رهفان بووى سهر وان. دى هيتە گوئن: ئەوه ته ژ ناف وان باركرى ئەفه ييت ژ دينى خو دهركهفتين و زفرينه سهر دينى باب و باپرييت خو)). د وي ديمه نيدا.. ههمى مروفا ييت د ئەزموون و نه خو شيه كا دژواردا. ميقداد كورئ ئەسوه د (خودى زى رازى بيت) ژ پيغهمبرى (سلاف ئى بن) فه دگوهيزيت، گوت: ⁽¹⁵¹⁾ ((روژا قيامه تي دى روژ مقدارى ميلهكى نييزيكى مروفان بيت، و خهلك دويف كار و كريارييت خو ييت دنيايى دى چنه د خوا خورا، هندك ههتا گوزهكى، و هندك ههتا چوكا، و هندك ههتا ليقي، و هندك د خوا خورا ناسى دبن و نه شين بلقن و ههتا ليقي دچنه د خوهيپرا))، و دهستي خو دريژكره دهقي خو، ئەها د وي سهروبهريدا هندك كهس ييت ههين ييت ل بهر سيبهرا عهرشى خودى، ههروهكى پيغهمبرى (سلاف ئى بن) به حس كرى. ئەبو هورهيره و ئەبو سهعيد خودى ژ ههردووان رازى بيت ژ پيغهمبرى (سلاف ئى بن) فه دگوهيزن، گوت: ((سبعة يظلمهم الله في ظله يوم لا ظل اى ظله: الإمام العادل، وشاب نشأ في عبادة الله، ورجل قلبه متعلق بالمساجد، ورجلان تحابا في الله، إجتماعا عليه وتفرقا عليه، ورجل دعتة امرأة ذات منصب وجمال، فقال: إني أخاف الله، ورجل تصدق بصدقة فأخفاها حتى لا يعلم يمينه ما تنفق شماله،

151. صحيح مسلم بشرح النووي، ج 17، ص 196.

ورجل ذكر الله خاليا ففاضت عيناه))⁽¹⁵²⁾، ئانكو: حەفتان خودى دى ئىخىتە بن سىبەرا خۇفە رۇزا چو سىبەر نەبن سىبەرا وى نەبىت: پېشەوايى دادپەرورە، و جەحىلەك د پەرستنا خودىدا رابىت و مەزن بىت، و مرۇفەك دى وى ب مزگەفتانقە يى گرىداى بىت، (ئانكو زىدە حەز چۇنا مزگەفتان بىكەت) و دو مرۇفە ل سەر فىانا خودى كۆم ببن و ل سەر فىانا خودى زىكقە ببن، (ئانكو ئەگەرى كۆمبونا وان فىانا خودى بۇ دەمى دگەلىك د فىانا خۇدا يىت راست بوون و دەمى زىكقە بووين زى ھەر د فىانا خۇدا يىت راست بوون چونكى فىانا وان ل سەر بىناتەكى موكومە گەلىك بن يان نە ھەر حەز ئىك و دو دكەن) و مرۇفەك ژنەكا خودان جوانى و دەسھەلات داخوازكەتە خۇ، بىژىت: ئەز ژ خودى دترسم، و مرۇفەك سەدەقەكى بدەت ھند فەشېرىت ھەتا دەستى وى يى چەپى نەزانىت دەستى وى يى راستى چ مەزاختىيە، و مرۇفەك ب تنى خودى ل بىرا خۇ بىنىت چاقىت وى (ژ ترساندا) تژى رۇندك بىن.

دەمى خەلك د وى دىمەنى ب ترس و تەنگاڧدا نەچار و بى رى بوون، دى داخوازى ژ پىغەمبەران كەن ل دەف خودى بەرەفانىيى ژ وان بكەن و وان ژ وى دەرافى نەخۇش قورتال بكەن و دادگەھا وان بىتە دانان، و ھەر پىغەمبەرەك فى مەسەلى بۇ يى دى فەدگوھىزىت و دىژىت: بلا فلان پىغەمبەر ب فى كارى رابىت. ھەتا دگەھىتە پىغەمبەرى مە موھەممەدى (سلاق لى بن)، و ئەو شەفاعەتى ل دەف خودى بۇ مرۇفان دكەت، و خودى ب مەھدەرا وى رازى دبىت و داخوازا وى ب جە دىنىت⁽¹⁵³⁾. و دى دەست ب دادگەھكرنا خەلكى ھىتە كرن.

152. صحيح البخاري بحاشية السندي، ج1، ص170. صحيح مسلم، ج7، ص120، سنن النسائي، ج8، ص223.

153. ئەف مەھدەرا مەزن يا تايبەتە ب پىغەمبەرى مەفە (سلاق لى بن)، و ئەفە راستىيەكا سەلماندىيە و ھەمى ئوممەت يا ل سەر رىككەفتىيە، چونكى فەرموودەيىت دورست يىت ل سەر ھەين، و خودى د قورئاندا سۆز يا دايا پىغەمبەرى خۇ ب وى شەرەفا مەزن: =

7. جزا و سزايى كاريت مروّقان:

مه باوهرى يا ههئ: ههر كار و كرياريت مروّقان د دنياييدا كرين، دئ روژا قيامهتئ جزايى وي وهرگرن، و ههر كارهكى باش بيت يان خراب، هوير بيت يان گر، چو ل بهر خودئ بهرزه نابيت و دئ جزايى وان دهتئ، خودئ دبيژيت:

﴿يَوْمَ يُؤْفِكُهُمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ﴾ النور: ٢٥. نانكو:

وي روژئ خودئ جزايى وان يئ فهبرى [يئ بئ كيم و زيدهئ] دئ دهته وان، و [وي روژئ] دئ زانخودئ يئ عادله، و ستهمئ ل كهسئ ناكهت. ههروهسا خودئ دبيژيت:

﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا

السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ القصص: ٨٤. نانكو: ههر كهسئ بيت و خيرك ههبيت، ژ وي خيرئ چيتر دئ بو ههبيت، و ههر كهسئ بيت و گونهههك ههبيت، هويت گونهه كرين ب وان گونههيت وان كرين پيئهتر نائينه جزاكرن. و پيغهمهبرئ مه (سلاف لئ بن) ژ خودايئ خو فهدگيريت:

((يا عبادي.. إنما هي أعمالكم أحصيها لكم، ثم أوفيكم إياها، فمن وجد خيرا فليحمد الله، ومن وجد غير ذلك فلا يلومن إلا نفسه))، نانكو: ئهئ بهندهبيت من.. ئهفا هوين دبينن - روژا قيامهتئ - ئهجامئ كار و كرياريت ههويه، ب تنئ من بيت توامر كرين و ههژمارتين، يئ ئهجامئ خو باش ببينيت، بلا سوپاسيا

﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَسُجِدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾ الإسراء: ٧٩. نانكو: وهختهكى ژ شهفئ، رابه نفيزان ب قورئانئ بكه [نانكو قورئانئ تيذا بخوينه] كو فهزهكا زيديه [ل سهر ههر پيئج نفيزان] بو ته ب تنئ، دا خودايئ ته ب وان نفيزان ته بگههينته جهئ پهسنكري [ئهو جهئ سوپاسيا ته تيذا دئتهكرن روژا مههدرا مهزن دكهئ]. و (شرح العقيدة الطحاوية) بپ 253.252 في بابهتئ باش شوّقه دكهت، ههروهسا فهروودهبيت دورست د سهحيجا موسلميذا بهرگئ سينيئ بپ 77.54، و د (العقائد الإسلامية) دا، سهيد سابق، بپ 456.

خودی بکته، و یی نهجامی وی باش نه بیت.. بلا ژ خو پیقهتر گازنده و لومه ییا که سی نه کهت⁽¹⁵⁴⁾.

8. بهرچا فکرنا کاریت مرو فان و حساب:

ههروه سا مه باوهری یا هه ی: هه می مرو ف پشتی دادگه هکر نه کا دادپه روه رانه .. دی هی نه جزا کرن. دی هه ر نیکی ل سه ر کار و کریاریت وی د دنیا پیدا کری ن ناگه ه دار که ت، و دی بهر په ری ت خو ب هویر و گر فه خوینن، فیجا بهر چا فکر ن و حساب و خواندنا بهر په ران.. نه و هه می راستی و حه قییه، و قورئان و سونه تا پیغه مبهری (سلاف لی بن) ل سه ر به لگه نه، و هه می زاناییت نوممه تی ل سه ر د ری ککه فتینه.

ل دور بهرچا فکرنا کاریت مرو فان د دنیا پیدا کری ن، خودی د قورئانیدا دبیریت:

﴿يَوْمَ مِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَالنَّشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ وَالْمَلِكُ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ ﴿١٧﴾ يَوْمَئِذٍ نَعْرُضُونَ لَأَن تَحْفَىٰ مِنْكَ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾﴾ الحاقه:

۱۵-۱۸. نانکو: نه ها هنگی بزانه قیامت رابوو. نه سمان که لشت، و وی رۆژی نه سمان یی سست و خافه. و ملیاکه ت ل ره خ و دورانن (چونکی نه سمان نیورگه ها ملیاکه تانه)، وی رۆژی هه شت ملیاکه ت عه رش ی خودی رادکه ن. وی رۆژی هوی ن دی پیشبهری خودایی خو بن، که س ژ هه وه نائیته فه شارتن.

ههروه سا خودی دبیریت:

﴿وَعُرِضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَّقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ﴿٤٨﴾﴾ الكهف: ۴۸. نانکو: و

هه می پی کفه بهرانبهری خودایی ته ب ری ز هاتنه راره ستانن، ب راستی کا جارا نیکی مه هوی ن چاوا دابوون [رویس و پیخواس و سه رکؤل و بی مال و زارؤک]، هوی ن وه سا جاره کا دی هاتنه بهر دهستی مه.

154. نه و هنده ک بوو ژ فه رمووده به کا قودسی یا دریز، بهری خو بده (ریاض الصالحین) بپ 63.62.

پیدا فییه هەر موسلمانەکی ئەو باوهری هەبیت: دى خودى هەمی کار و کریاریت وی ییت د دنیا ییدا کرین.. ئینیتە پیش چاقتی وی، و خودی ب خو ئیکسەر و بی ناقەر دى حیسابی د گەل کەت. عەدی کوری حاتەم (خودی ژى رازی بیت) دبیژیت: پیغەمبەری (سلاف لی بن) گوٲ: ((ما منکم من أحد إلا سیکلمه الله یوم القیامه، لیس بینە و بینە ترجمان، ثم ینظر فلا یریشینا قدامه، ثم ینظر بین یدیە فتستقبله النار، فمن استطاع منکم أن یتقی النار ولو بشق تمره))، ئانکو: نینە کەسەک ژ هەوہ ئیلا دى رۇژا قیامەتی خودی د گەل ئاخفیت، و چو تورجومان ژى د ناقبەرا هەوہ دا نینن، پاشى دى سەحکەتی چو ل بەراھییا خو نابینیت، پاشى دى بەری خو دەتە بەردەستیت خو دى ئاگری ل بەر سینگی خو بینیتقیجا هەر کەسى ژ هەوہ بشیت خو ژ وی ئاگری بپاریزیت، خو ئەگەر ب کەرەکی قەسپی بیت (155).

ب بەرچا فکرنە کاریت مروٲان.. هەر کەسەک دى چاکی و گونە هیت خو بینیت و زانیت، ئەگەر ژ وان کەسان بوو ییت دى قورتال بیت، کو دى بەرپەریت وان ب دەستی راستی دەنە قى، دى خودی ل گونە هیت وان بوٲریت و بەتە بەحەشتی و ب ئاگری سزا نادەت. و یی گونە هیت وی گەلەک بن و د مەزن بن، دى بەرپەری وی د پشت و پرا دەنە قى، و دى حسیبەکا هویر و دریژ د گەل کەن، عائیشا (خودی ژى رازی بیت) فەرموودە یەکی ژ پیغەمبەری (سلاف لی بن) فەدگیٲریت، گوٲ: ((لیس أحد یناقش الحساب یوم القیامه إلا هلك)) (156)، ئانکو: هەر کەسى رۇژا قیامەتی حسیبا وی ب هویر و دریژی د گەل هاتە کرن، دى هیتە عەزابدان و لیبوٲرین ژى ناگریت. ئینا عائیشایی گوٲی: ئەی پیغەمبەری خودی.. ما خودی نەگوٲییە:

155. صحیح البخاری مع فتح الباری، ج 11، ص 340.

156. صحیح البخاری، ج 11، ص 138.

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوْقِيَ كِتَابَهُ وَيَمِينِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا﴾ الانشقاق: ٧-٨.

نانکو: فیجا هر کهسی دفته را خو ب دهستی راستی و هرگرت [ملیاکه تا دایی و ب دهستی راستی و هرگرت]. دی حسبه کاسفک د گهل نیته کرن. نینا پیغه مبهری (سلاق لی بن) گوت: ((انما ذلك العرض، وليس أحد يناقش الحساب يوم القيامة.. إلا عذب))، نانکو: نهو به حسی بهر جافکرنا کاریت مروفایه، و هر کهسی ب هویر و ب بهر فرهمی روژا قیامه تی د گهل بیته کرن.. دی هیته عه زابدان، نهوه یی حسبیا هویر و گرت وی د گهل دکهن و گونه هیته وی گله کن و د مه زنن و چو لیبورین بو نهی⁽¹⁵⁷⁾. یی باوهری ب و هرگرتن و خواندنا بهر پهران نه بیت روژا قیامه تی دی کافر بیت، خودی دبیژیت:

﴿وَكُلِّ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنَهُ طَائِرُهُ فِي عُرْفِهِ ۗ وَنُخْرِجْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾ اَقْرَأْ

كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ اَلْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾﴾ الاسراء: ١٣-١٤. نانکو: و هر مروفه کی مه کاری وی یی نیخستیه ستوی وی، و روژا قیامه تی دفته را کار و کریاریت وی دی بو دهر نیخین، دی فه کری بینیت. [نهفه دفته را کار و کریاریت تهیه] دفته را خو بخوینه، فیجا تو ب خو نه فرو بهسی خوئی حسبی د گهل خو بکهی. و دفتیت مه باوهری هه بیت ب هر تشتی خودی بو مه به حسی وی روژی کری:

﴿يَا أَيُّهَا اَلْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلَىٰ رَبِّكَ كَدًا فَمَلِّقِيهِ ﴿٦﴾ فَاَمَّا مَنْ اُوْقِيَ كِتَابَهُ وَيَمِينِهِ ﴿٧﴾

فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ اِلَىٰ اَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَاَمَّا مَنْ اُوْقِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ

ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ اِنَّهٗ كَانَ فِي اَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾ اِنَّهٗ رَضَنَّ اَنْ لَّن

يُحْجَرَ ﴿١٤﴾﴾ بلی ان ربه رکان به بصیرا الانشقاق: ٦-١٥. نانکو: هه مروفقو، هر تشته کی تو خو پیقه دوهستینی، و تو د گهل کاری خو دی چیه بهر انبهری

خودايى خو. فيجا ههر كهسى دهفته را خو ب دهستى راستى وهرگريت [ملياكه تا دايى و ب دهستى راستى وهرگرت]. دى حسيبه كاسفك د گهل نيته كرن. و دى ب دلخوشى ب سهر كهس و كاريٲ خو دا زقرپٲ. و نهو كهسى ستويى وى هاته قراندن، و دهفته ركا كار و كارياريٲ خو ژ پشتقه وهرگرت [ودهختى ملياكه ت دهفته ران دنين مروفي چاك يى ژ خو پشتراسته و كتيببا خو ب دهستى راستى وهردگريت، بهلى گونه هكار خو دنيا سبت دى قهدهميت وى شكين و پيستركى گريت، و يهلا دشيت ب دهستى چهپى وهرگريت]. هنگى دى مرنا خو خوازيت و نفرينان ل خو كهت. و دى چيته د دوژهيدا و ئيزايى بينيت. نهو د ناف كهس و كاريٲ خو دا ل سهر دنيايى يى دلخوش و شادبوو. نهوى هزر دكر ناچيته بهر دهستى خودى، و جاره كا دى ساخ نابيته قه پشتى مرنى. نه خير وهنينه چونكى خودى ئاگه هدارى همى كار و كارياريٲ وى بوو. و مهرم ژ وان بهرپه ران ييت دى مروف خوين، نهو بهرپه رن ييت ملياكه تان همى كار و كاريارو گوٲنيت وان د دنياييدا كرين.. نقيسين⁽¹⁵⁸⁾.

خودى د قورئانيدا به حسى قيامه تى كربت، ب هوير و گرفه، ههروه سا دقيت مه باوهرى ههبيت: خودى هندك ملياكه ت ييت راسپاردين مه بپاريژن، و همى كار و گوٲنيت مه بنقيسن، نهون نقيسه ريت ريزدار ييت خودى به حسى وان گوٲى:

﴿وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿١٠﴾ كَرَامًا كَاتِبِينَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ﴾ الانفطار: ١٠-١٢.

ئانكو: و ب راستى هندك ملياكه ت د زيره فانن ل سهر نقيسينا كار و كارياريٲ ههوه. نهو هنده ملياكه تيت خودان ريز و رويمه تن، ههر تشته كى هوين بكن دنقيسن. دزانن و دنقيسن، يا هوين دكهن. ههروه سا دبيژيت:

﴿هَذَا كِتَابُنَا يُطِيقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ الجاثية: ٢٩. ئانكو:

ئەفە کتیباً مەیه [کتیباً کاروکراریت هەودیه] شادەییی ب راستی ل سەر هەوہ دەت، ب راستی هندی هەوہ دکر مە دنفیسی. هەر تشتی ئەو نقیسەر د دنیایدا دنفیسن. دئی مروّف ل ئاخرەتی خوینن. مەرەم ژ حیسابی ئەوہ: دئی خودی هەمی مروّفان راوەستینیت، بەری بچنە مەیدانا مەحشەری، و دئی بەرپەریت وان هینە دان و دئی هەر ئیک دویمای و ئەنجامی خو زانیت، خودی دبیژیت:

﴿ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ الأنعام: ۱۰۸. ئانکو: پاشی زفرینا وان ب بال خودایی وانقەهیه. فیجا دئی وان ب کار و کراریت وان کرین ئاگەهدارکەت.

مروّف د حیساییدا نەوہکی ئیکن

یئ هەمی دئی حسیبەکا سفک د گەل هیتە کرن، دئی کاریت وی هەمی ئیننە پیش چافیت وی، خودی دئی وی ئاگەهدار کەت و بیرا وی ل گونەهیت وی کرین.. ئینیت، ب شیوہیەکی وەسا.. کەس گونەهیت وی نەبینیت و ل سەر ئاگەهدار نەبیت، پاشی دئی لی بۆریت و فەرمانی دەت بچیتە بەحەشتی. و یئ هەمی حسیبا وی یا ب زەحمەتە و پسیارا هویر و گران ژئ دەیتە کرن، هیجەتان دگریت و داخوزا لیبۆرینی دکەت، بەئی ب چو ناچیت و دئی ژ خوسارەتان بیت، خودی دئی فەرمانی دەت خەلەتی و گونەهیت وی ب دەنگەکی بلند د ناف خەلکیدا بیئە گازیکرن، و دئی هەتکا وی د ناف خەلکیدا چیت و شەرمزار بیت. فیجا دقیت باوەردار ب بەر خوّفە راوەستیت و حسیبی د گەل خو بکەت د دنیایدا.. بەری وی رۆژی حسیب د گەل بیئە کرن، و دەست ب کاریت باش و خیری بکەت، بەری مرن ب سەردا بهیت و ئیدی چو ژئ نەهیت، باوەر ژ رۆزا حیسابی بکەت و خو بو بەرھەف کەت، خودی دبیژیت:

﴿وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكُنَّا بِهَا حَسِيبِينَ﴾ الأنبياء: ٤٧.

نانکو: خو ئه گهر [خرابی یان باشیا وی] ته مه تی دندکه کا توفی خنده لکی ژی بیت، ئەم دئ ئینین [و بو کیشین]، ژ خو بو حسیب و هه ژمارتنی، ئەم بهسی خوینه. و پیغه مبهری خودی (سلاف لی بن) یا گوئی: ((لا تزول قدما عبد حتی یسأل عن عمره فیم أفناه؟ وعن عمله فیم فعل فیه؟ وعن ماله من أين اکتسیبه؟ وفیم أنفقه؟ وعن جسمه فیم ابلاه))⁽¹⁵⁹⁾، نانکو: روژا قیامه تی کهس پینگا خو ناهافیت هه تا پسیار ژی نه هیته کرن: ژییی خو د جدا بو راندییه؟ و چ کار د ژیا نا خودا کرییه؟ و مالی خو د جدا مه زاختییه، و ژ کیفه ئینایه؟ و له شی خو بو چ ب کار ئینایه؟ و فهرمووده ییت دورست دیار دکهن: هه ژماره کا باوهر داران ژ ئوممه تا موحه ممه دی (سلاف لی بن) ناکه فنه بهر حسیبا وی روژی، خودی دی که رمی د گهل کهت و به ته به حه شتی بی حساب و عه زاب. ئەبو هوردهیره ژ پیغه مبهری (سلاف لی بن) ژ پیغه مبهری (سلاف لی بن) فه دگیریت، گوئی: ((یدخل من أمتي الجنة سبعون ألفا بغير حساب))⁽¹⁶⁰⁾، نانکو: حهفتی هزار کهس ژ ئوممه تا من بیی حسیب دئ چنه به حه شتی. فیجا کا حسیبا د گهل مرو فان دهیته کرن یا جاوايه..؟ خودی دزانیت. به لی مه باوهری ب وی یا هه ی ئەوا د قورئانی و فهرمووده ییت دورستدا بو مه هاتی، نه ژی کیم دکهن و نه ل سهر زیده دکهن، و نه پسیارا پتر پی زانیان دکهن، مه باوهری یا هه ی: دئ خودایی مه زن بیرا ههر کهسه کی ژ کار و کریاریت وی د دنیا ییدا کرین.. ئینیته فه ژ چاکی و خرابیان، و

159. أخرجه الترمذي وقال حديث حسن صحيح، صحيح البخاري بشرح ابن العربي، ج9، ص253.

160. صحيح مسلم بشرح النووي، ج3، ص88.

خودى گهلهك تستان سهر مروفي دكته شاهد⁽¹⁶¹⁾، ژ وان: عهرد شههدهبييي ددهت كا چ ل سهر هاتييه كرن، ههروهكى خودى دبيژيت:

﴿إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝۱ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۝۲ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۝۳ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ۝۴ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ۝۵ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ۝۶ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝۷ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾ الزلزلة: ۱-۸. نانكو:

دهمى ئهرد ب بيغهلهرزا خو فهدلهرزيت. و دهمى ئهرد ههر تشتى د زكى خوداب سهر ئهردى دئخيت. و مروفي وي رۇژى دبيژيت: ئهفه ئهردى چييه و بوچ هو لى هات. وي رۇژى ئهرد بهحس و دابيشا خو دكته، و كا چ ل سهر چى بوويه فهدگيپت. كو خودايى ته، هو سا فهرمان يا دايى. وي رۇژى مروفي دى ب ته رابه رايى و شه پرزهى ژ گوپان رابن، دا كار و كرياريت خو ببينن. فيجا ههر كهسى ته مهت گرانييا پرتاژ ههميان بچويكتر فهنجيى بكته، دى خهلاتى وي فهنجيى بينيت. و ههر كهسى ته مهت گرانييا پرتاژ ههميان بچويكتر خرابيى ژى بكته، دى جزايى وي خرابيى بينيت.

ئهبو هورهيره (خودى ژى رازى بيت) دبيژيت: پيغه مبهرى (سلاف لى بن) ئهف نايه ته خواند: ﴿يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا﴾ و گوٲ⁽¹⁶²⁾: هوين دزانن دهنگ و باسيت وي چنه؟ گوٲن: خودى و پيغه مبهرى وي باشر دزانن. گوٲ: دهنگ و باسيت وي ئهفه نه: دى عهرد شههدهبييي سهر ههر زهلامهكى يان ژنهكى دت كا چ ل سهر

161. مهحمود خهتاب سهكى دبيژيت: بزانه (11) تشت دى شههدهبييي سهر گونه هكارى دهن ل رۇژا قيامهتى: ئه زمان و دهست و پى و گوھ و چاف و چهرم و عهرد و شهف و رۇژ و مليا كه تيت د گهل مروفي و مالى مروفي. الدين الخالص، ج 1، ص 105.

162. رواه الترمذي، وقال حسن غريب، صحيح الترمذي بشرح ابن العربي، ج 9، ص 260.

روی بی عهردی کریبه، و دی بیژیت: فلان کهسی نهفه یا کری و نهفه یا کری. گوټ: ئها نهفه نه دنگ و باسیت وی.

ههروه سا مه باوهری یا هه دی د وی حیسابیدا نهندامیت له شی مروقی شه هدهی بی دهن، ژ نه زمانی و دهست و پی و چه رمی و هندهک نهندامیت دی دی ناخفن و دی شه هدهی بی سهر مروقی دهن کا چ کریبه، خودی بو مه د قورنائیدا هه فیه یقینا دژمنیت خودی و وان شاهدان دکهت:

﴿وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَرُهُمْ وَقُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾ وَقَالُوا لَوْلَا جُلُودُنَا لَمَنَّا شَهِدْنَا رَبَّنَا إِنَّا أَلْفَاظٌ نَّاطِقُونَ أَلَمْ تَخْلُقْنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَرْوْنَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ﴾

فصلت: ۱۹-۲۲. ثانکو: و رۆزا نه یاریت خودی بو دۆزه ی دئیینه کۆمکرن، و نهویت بهراهیکی [دا ژیک نهفه قهتن] دئیینه رپاوهستاندن، دا پیگفه ببنه نیک ریز و بیټ دویماهی بیگه هه وان. قیجا گافا ل دهف ناگری کۆمبوون [و فیان کار و کریاریت خو ئینکار بکهن]، گوھیت وان و چافیت وان و چه رمی وان دی شادهی بی ل سهر وان کار و کریاران دهن، بیټ وان کرین. و دی بیژنه چه رمی له شی خو: بوچی هه وه شادهی ل سهر مه دا؟ [و نه م بهر هفانی بی ژ هه وه دکهین] دی بیژن: [نه ب مهیه] خودی نه م ب نه زمان ئیخستین، نه و خودای بی [نه فرۆ] هه می تشت ب نه زمان ئیخستین، و نهوی جارا ئیک ی هوین دابوون، و ههر دی ب بال ویقه زفرن. [وهختی هه وه گونه ه دکر] هه وه خوژ گوھ و چاف و چه رمی خو نه دغه شارت، هوینل وی هزری بوون شادهی بی ل سهر هه وه نادهن [هه وه بهس خو ژ مرو فان فه دشارت]، و هه وه هزر دکر خودی گه لهک ژ وان کاریت هه وه دکرن، نوزانیت [ژ بهر هند ی هه وه بسته یی د کرنا

گونه‌هاندادا دکر]. ههروهسا مه باوهری یا ب وی هه‌ی یا پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) بو مه گوئی. کا چاوا خودی د حیسابییدا دلوفانییی ب بهنده‌یی خۆ بییت باومردار دبهت، و وی رۆژی دلوفانییی ب کافران نابتهت، خودی دی بهنده‌یی خۆ یی باومردار فه‌دمرکتهت و دی ب تنی بیرا وی ل گونه‌هیت وی ئینیت، و دی باومردار دانپیدانی ب گونه‌هیت خۆ کهت، خودی دی لی فه‌شپیریت و وی شه‌رمزار ناکهت، و حیسابا وی د گهل دریز ناکهت.

پسیار ژ عه‌بدوللایی کورئ عومه‌ری (خودی ژ هه‌ردوکان رازی بیت) هاته کرن: ته چ های ژ پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) بوویه دهمی خودی د گهل بهنده‌یی خۆ یی باومردار ل جهه‌کی ب تنی و فه‌دمر دناخفیت؟ گوئی: من های ژ بوو دگوئی: ((یدنو احدکم من ربه، حتی یضع کفنه علیه، فیقول: أعملت کذا وکذا؟ فیقول: نعم. ویقول: عملت کذا وکذا؟ فیقول: نعم. فیقرره ثم یقول: إني سترت عليك في الدنيا، واني أغفرها لك اليوم، ثم يعطی صحيفة حسناته، وأما الکفار فینادی علی رؤوس الأشهاد: هؤلاء الذین کذبوا علی ربهم ألا لعنة الله علی الظالمین))⁽¹⁶³⁾، ئانکو: و ژ ئین عومه‌ری، خودی ژ هه‌ردووین رازی بیت، گوئی: من گول پیغه‌مبه‌ری خودی بوو دگوئی: خودان باومر دی رۆزا قیامه‌تی ژ خودایی خۆ هیته نیژیکی کر (نیژیکیا قه‌دری و قیامه‌تی نه‌نیژیکیا جهی و مه‌سافه‌تی، چونکی خودی ژ جهی و مه‌سافه‌تی یی پاک و پاقره) هه‌تا ستر و ره‌ما خۆ ددانیه سهر (ئانکو ب ره‌ما خۆ نه‌په‌نی خه‌لکی مه‌حشهری دکته ب ره‌نگه‌کی نه‌کهس ببینیت و نه‌کهسی گوئی ببیت) و دی گونه‌هیت وی پی دته گوئن و ئاشکراکر، دی بیژیت: تو فی گونه‌هی دزانی، تو فی گونه‌هی دزانی؟ دی بیژیت: به‌لی یا خودی نه‌ز دزانم، خودی دی بیژیت: ب راستی من د دنیا‌یییدا ل سهر ته ستاره‌کر و فه‌شارت (ئانکو من فه‌شارت و کهس پی نه‌حه‌ساند) و نه‌ز نه‌فرۆ بو ته ژی دبه‌م. (ژ دلوفانییا خودی د دنیا‌یییدا کهس پی نه‌حه‌ساند شه‌رمزار ببیت، و قیامه‌تی ژ حسیبا وی ب تنی کر و کهس پی نه‌حه‌ساند و بو ژ بر، به‌لی دا به‌ر رویی وی ژ بو دو نه‌گه‌ران: دا بزانی چو ل به‌ر خودی به‌رزه نابیت و یا دی دا

ههست ب دلوڤانييا خودي بکەت و بزانيت ههکه ب رهحما خودي نهبا نهو نه دچو (بهحەشتي) و ييت کافر.. دي ب حازري و پيش چافيت هه ميا هيته گزي کرن: ئها نهفه بوون ييت باوهري ب نايهت و نيشانيت خودي نهنيانين و ب درهو دانانين، لهعنهتا خودي ل سهر زورداران بيت، و دي ژ دلوڤانييا خودي هيته دهريخستن.

9. ههوزا کهوسهري:

و دڤيت مه باوهري ب وي ههبيت يا پيغه مبهري (سلاڤ لي بن) بو مه بهحسي ههوزا کهوسهري گري، نهوا خودي ب وي کهرم د گهل پيغه مبهري (سلاڤ لي بن) و ئوممهتا وي گري، و پتر ژ (30) سهحابيان فهرمووده ييت في بابهتي ييت فهگيرايين⁽¹⁶⁴⁾.

و ئيکه مين کهس دچيته سهر ههوزي و زي فه دخوت.. پيغه مبهري مهيه (سلاڤ لي بن)، و پشتي وي ئوممهتا وي دچيت زي فه دخوت، و کافران و خودانيت گونه هيته مهزن زي دهردنيخن و ناهيلن بچن زي فه خوون⁽¹⁶⁵⁾.

پشتي ديمه نيته ب ترس و مهزن ييت حيسابي و بهرچا فکرا خير و گونه هان و خواندنا بهر پهيران و چهند ديمه نيته دي، پيغه مبهري (سلاڤ لي بن) دبيژيت: ((انا فرطکم علی الحوض، من ورد شرب، ومن شرب لم يظلم ابدًا وليردن علي اقوام اعرفهم ويعرفوني، ثم يحال بيني وبينهم، فيقول ﷺ: انهم اُمّتي، فيقال: انك لا تدري ما عملوا بعدك، فاقول: سحقا سحقا لمن بدل بعدي))⁽¹⁶⁶⁾، ئانکو: نهز بهري ههوه هه ميا دي چمه سهر ههوزا کهوسهري، يي بجيته سهر.. زي فه خوار، و يي زي فه خوار.. چو جارن تيني نابيت، و دي هندهک بهرهف ههوزيڤه هي، نهز وان دنيا سم و نهو زي من دنيا سن، ئينا (سلاڤ لي بن) دي بيژيت: نهو ژ ئوممهتا

164. شرح العقيدة الطحاوية، ص250، شرح النووي على صحيح مسلم، ج15، ص53.

165. الدين الخالص، ج1، ص111.

166. صحيح مسلم بشرح النووي، ج15، ص54.53.

منن، دى ھيٽه گوتن: تو نوزانى وان پشتى ته چ كريبه، و ئەز دى بېژم: بى پشتى من دين گوھورى دهر بېخن و دوير بېخن.

عوقبه كورئ عامرى (خودئ ژئ رازى بيت) گوت: رۇژەكى پېغەمبەر (سلاڤ ئى بن) دهر كهفت و نقيژ ل سەر خەلكئ ئو خودئ كر، - نقيژا مرييان .، پاشى زقرى و چۆ سەر مينبهرئ و گوت: ((ئەز پېشەنگئ ھەودمە و بەرى ھەودە دى چمە سەر، شاھدم سەر ھەودە، ئەز ب خودئ سويند دخۆم.. ئھا نوکە ئەز بى بەرى خۆ ددەمە ھەوزا خۆ، و كلييت خزینە يپت ھەردى يان كلييت ھەردى يپت بو من ھاتينە دان، ب خودئ.. ئەز ژ ھەودە ناترسم ھوين پشتى من ھەفپشكان بو خودئ چيکەن، ئەز ژ ھەودە دترسم ھوين پشتى من ھەفپركيى سەر دنيايى بکەن))⁽¹⁶⁷⁾.

و موسلم و بوخارى ژ ئەسما كچا ئەبو بەكر فەدگوھيژن، گوت: پېغەمبەرى (سلاڤ ئى بن) گوت: ((إني على الحوض حتى أنظر من يرد علي منكم، وسيؤخذ أنا مني فأقول: يا رب مني ومن أمتي، فيقال: أما شعرت ما عملوا بعدك، والله ما برحوا بعدك يرجعون على أعقابهم))⁽¹⁶⁸⁾، ئانكو: ئەز بى ل سەر ھەوزئ، و بەرى خۆ ددەمئ كا كى ژ ھەودە دى ھيٽە سەر، و دى ھندەك كەس ژ من ھيٽە دويرئ بېخستن، ئەز دى بېژم: يا رەبى ئەفە ژ منن و ژ ئوممەتا منن، دى ھيٽە گوتن: ما ته نەزانىيە وان پشتى ته چ كريبه؟ ب خودئ پشتى ته گەلەك پيڤە نەچۆيە يپت ژ دينئ خۆ فەبووين و زقرينە سەر دينئ باب و باپيريت خۆ.

ھەروەسا مە باوهرى يا ب وي ھەى يا ل سەر ئەزمانئ پېغەمبەرى (سلاڤ ئى بن) ھاتىيە فەگيران كا ھەوز يا چاوايە و ب چ سالۆخەتە، نە ژئ كيم دكەين و نە ل سەر زيڤە دكەين. شروڤەكەرى (العقيدة الطحاوية) دىژيت: ژ وان فەرموودە يپت

167. متفق عليه، صحيح البخاري - كتاب الجنائز - باب الصلاة على الشهيد، صحيح مسلم، ج15، ص157.

168. صحيح مسلم بشرح النووي، ج15، ص55.

سهر سالوخه تيٽ حهوزي هاتينه گوتن، ديار دبیت: برکه کا گهله کا مهزنه، ژ ژیدره کی پاک و پاقر و پیرۆزه، ژ ئاڤا بهحه شتی دهیت، ژ رویباری (کوثری) دهیت، رهنگی وی ژ شیری سپیتره، و ژ بهفری تهزیتره، بیهنا وی ژ مسکی خوشتره، و گهلهک یا بهرفرههه، دریژی و فرههییٽ وی هندی ئیکن، ژ کوژییه کی هه تا یی دی.. ریکا هه یقه کییه، و د هندهک فرهمووده یاندا یا هاتی: چهند ژی بیته فه خوارن.. بهرفرهه تر لی دهیت. سوبحانه لالا.. چو تشت بهر وی ناسی نابن⁽¹⁶⁹⁾.

و ژ فرهمووده یٽ بهحسی سالوخه تیٽ حهوزی دکن، نهوه یا بوخاری ژ عهبدولایی کوری عهرویی وهرگرتی، گوت: پیغه مبهری (سلاف لی بن) گوت: ((حوضي مسيرة شهر، ماؤه أبيض من اللبن، وريجه أطيب من المسك، وكيزانه كنجوم السماء، من شرب منها فلا يظلم أبدا))⁽¹⁷⁰⁾، ئانکو: دریژییا حهوزا من قوبناغا هه یقه کییه، و ئاڤا وی ژ شیری سپیتره، و بیهنا وی ژ مسکی خوشتره، و ئامانیٽ سهر حهوزی وهکی ستیریٽ عهسمانینه، یی ژی فه خوار چو جارن تیهنی نابيته فه.

و ژ فرهمووده یٽ دورست یٽ بهحسی حهوزی ژ پیغه مبهری (سلاف لی بن) هاتينه وهرگرتن گهلهکن، و باوهر ژی کرن ژ ئیمانیه.

(قاضي عياض) (خودی ژی رازی بیت) دبیزیت: فرهمووده یٽ بهحسی حهوزی د دورستن، و باوهری پی ئینان فرهزه، و ژ ئیمانیه، و ل دهق زانایٽ موسلمانان چو تا و رامانیٽ نهپه نی ژی ناچن، و هه می ل سهر د ریکهه قتینه، و یٽ فه گوهاستین ئیک بو ئیکی هه می د دیارن و جهی باوهریینه، و گهلهک ژ سه حابان یٽ فه گیرین، ژ وان: عهبدوللا کوری عهرو کوری عاس، و عائیشا، و

169. شرح العقيدة الطحاوية، ص251.

170. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج11، ص396.398. صحيح مسلم بشرح النووي، ج15، ص55.

نوم سهلهمه، و عوقبه کوری عامر، و عهبدوللا کوری مهسعوود، و حوزههیفه، و (حارثه بن وهب)، و (مستورد)، و (أبو ذر)، و (ثوبان)، و ئهههس، و جابر کوری سهمره، و (أبو بكر الصديق)، و زهیدی کوری ئهرقهه، و ئهبی ئومامه، و عهبدوللا کوری زهید، و سوهید کوری حهلهبه، و بهرائی کوری عازب، و ئهسما کچا ئهبو بهکر، و خهوله کچا قهیس و... گهلهکیت دی. و دهندهک ریواپهتاندا یا هاتی: ههر پیغهمبههکی حهوزهک یا ههی، و حهوزا پیغهمبههکی مه ژ یا ههمیان مهزنتر و شرینتره، و پتر باوهردار دچن ژی قهدهخون⁽¹⁷¹⁾.

10. ترازییا روژا قیامهتی:

و دقیت مه باوهری ب وی هههبت یا خودی و پیغهمبههکی وی (سلاف لی بن) بهحس کری، کو کار و کریاریت مرووفان، بیئت باش و بیئت خراب، دی ب ترازییا روژا قیامهتی هینه کیشان، بو دیارکرنا دادپهروههیا خودی. خودایی مهزن دبیژیت: ﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِتَائِبِينَ﴾ الأنبياء: ٤٧. ئانکو: و ئهه ترازییت راست و دورستبو روژا قیامهتی دی دانین، فیجا کهسیکیمترین ستهه ژی لی نائیتهکرن [نه خیریت وی کیم دبن، و نه ژی گونههیت وی زیده دبن]، خو ئهگهر [خرابی یان باشیا وی] تهههتی دندهکهکا توفی خهندهلکی ژی بیت، ئهه دی ئینین [و بو کیشین]، ژ خو بو حسیب و ههژمارتنی، ئهه بهسی خوینه. ههروهسا دبیژیت:

﴿وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ يَمَّا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْمُونَ﴾ الأعراف: ٨-

171. شرح العقيدة الطحاوية، ص151، شرح البيجوري على الجوهرة، ص223، الدين الخالص، ج1، ص111.

۹. نانکو: وی رۆژی کیشان و سەنگ یا راست و دورسته [بئ کیم و کاسییه] فیجا هەر کەسی ترازیا وی گران بوو، [و سەری ترازیا کار و کریاریت وی ییت قەنج ژ ییت خراب گرانتر لی هات] ئەفە ئەون ییت سەرفەرازو. هەر کەسی ترازیا وی سقک بوو [و سەری ترازیا کار و کریاریت وی ییت خراب ژ ییت قەنج گرانتر لی هات]، ئەفە ئەون ییت وان خۆ خوسارەت کرین، ژ بەر وی گاوری و باوهری نەئینانا وان ب نیشان و ئایەتیت مە دکر. و دبیزیت:

﴿فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ، ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ، ﴿٨﴾

﴿فَأَمُّهُ هَاوِيَةٌ﴾ القارعة: ۶-۹. نانکو: فیجا ئەو کەسی ترازیا وی ب کار و کریاریت قەنج گران بوو. ئەو دی د ژیانەکا خوشدا بیت. و ئەفە و ئەوی باری ترازیا وی ب کار و کریاریت قەنج سقک بیت. جەه وی دۆژەهە و ئاگرە.

و ژ ئایەت و فەرموودەیان دیار دبیت کو ب دورستی ترازیا وی هەمی، یا دو سەرە، و خودی دەسا حەز دکەت دی کار و کریاریت مەرفان گرانى بو هەبن، دی خیریت وی کەنە د لایەکیدا و گونەهیت وی د لایى دیدا⁽¹⁷²⁾. ئبن قەبیم (خودی ژى رازی بیت) د هۆزانەکیدا دبیزیت - رامانا وی: (ما تو باوهر ناکەى دی رۆژا قیامەتی کاریت مەرفان کەنە د ترازیییدا، جار دی گران بیت و جار سقک، و قورئانی ئەفە یا دیار کری، ترازییی زمان و دو سەرك ییت هەین، و دەف خودان باوهری ئەفە راستییه و ژ باوهریییه). و کیشانا کاریت مەرفی پستی تمامبونا حیسابییه، چونکی کیشان بو جزا کرنییه پستی حیسابی، و کیشان بو دیار کرنا گرانییا کارییه، و جزا کرن دویف وی گرانییییه. بەس کاریت پیغەمبەران و ملیاکەتان ناهینە

172. شرح العقيدة الطحاوية، ص 472. شرح العقيدة الواسطية، محمد خليل هراس، ص 123.

کیشان و ترازى بو وان نینه، و هندهکیت دی ژى ییت ههین خودی حیسابی د گهل ناکهت⁽¹⁷³⁾.

11. پرا سیراتی:

مه باوهری یا هه‌ی: پشتی حیساب و ترازیی، نهو دیمهن دی ب دویماهی هیئت، و دی ههمی ژ ویژی چن، و دی د سهر پرا هنداف جه‌هنه‌میپرا بۆرن، پرا (السرائ)، ههمی مروّف دی د سهر وی پریپرا دهرباز بن، پیغه‌مبهر، راستگو، باوهردار، کافر، یی حیساب د گهل بیته کرن و یی د گهل نه‌هیته کرن، یی د دنیا‌ییدا سهر راسته‌رییا خودی جوئی، دی ل ئاخره‌تی ب ساناهی و پشت راست د سهر پرا سیراتیپرا دهرباز بیت.

د هندهک فهرمووده‌ییت دورستدا یا هاتی: ههمی مروّف دی د سهر پریپرا چن، و ههر ئیک دویف کار و کریاریت خو ییت د دنیا‌ییدا کرین.. دی دهربازبوون بو وی یا ب ساناهی بیت یان ب زحمهت، چونا هندهکان دی وهکی رژیانا ستیران بیت، و هندهک دی وهکی بای د سه‌را چن، هندهک وهکی زلقوتینه‌کا چافی، و هندهک دی خو راحشین، و دویف کاریت خو، و نه‌ویت کاریت چاک نه‌کرین، دی ده‌سته‌کی خو پیغه‌گریت و ده‌ستی دی ژى فهره‌سییت، دی پییه‌کی پیغه‌گریت و یی دی ته‌حسیت، و دی ئاگر ته‌نشیت وی گریت، و ل دویماهییی دی قورتال بن، و ده‌می قورتال بوون دی بیژن: سوپاس بو خودی نه‌م ژ ته قورتال کرین، پشتی نیشا مه دایی، یا خودی دایه مه.. نه‌دایه کهسی⁽¹⁷⁴⁾.

و هه‌ژماره‌کا فهرمووده‌ییت دورست ییت هه‌ین به‌حسی سیراتی ییت کرین، و نه‌م دی فی ژى گرین یا موسلم و بوخاری ژ نه‌بو هوره‌یره فه‌گوهاستی، گوٚت: هندهک کهسان پسپار ژ پیغه‌مبهری (سلاف لی بن) کر، گوٚتی: نه‌ی پیغه‌مبهری خودی..

173. شرح البيجوري على الجوهرة، ص215.

174. شرح العقيدة الطحاوية، ص470. شرح العقيدة الواسطية، محمد خليل هراس، ص126.

يدخل النار - إن شاء الله - من أصحاب الشجرة أحد، الذين بايعوا تحتها))، فقالت

حفصة: ﴿وَأَنْ مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا﴾. فقال النبي ﷺ: قد قال الله عز وجل:

﴿ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًا﴾ مريم: ٧٢. نانكو: پاشى نهويٽ

پاريژكاريا خودى كرين ئەم دى وان رزگار كەين، و ئەم دى سته مكاران ل سەر

چۆكان تيڤا هيلين. نهويٽ بن دارى به يعه دايه پيغه مبهري (سلاف لى بن) - ئەگەر

خودى حەز كەت - ناچنە جەهنەمى. ئينا حەفسايى گۆت: خودى

دبيژيت: ﴿وَأَنْ مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا﴾، نانكو: هوين هەمى دى چنە هنداف جەهنەمى،

ئينا پيغه مبهري (سلاف لى بن) گۆت: خودى دبيژيت:

﴿ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًا﴾. و پيغه مبهري (سلاف لى بن)

ئيشارەت دا هندى نهويٽ دچنە هنداف جەهنەمى، نەمەر جە هەمى بچنە د

جەهنەمىدا، هەمى دى د سەر پريرا هندافى جەهنەمى بۆرن، و خودى دى

باوهرداران قورتال كەت، و دەمى ژ پرى دبۆرن، دى ل كۆلانەكا تەنگ هينە

راوستاندن ناقبەرا بەحەشتى و جەهنەمى، و دى ل ويڤى خو ژيك سافى كەن،

ئەگەر مروڤاند دنيايىدا مافى ئيك و دو خواربیت، و دەمى چول سەر نەمينيت،

دى دەستويڤى بو هيتە دان بچنە بەحەشتى، و پيغه مبهري (سلاف لى بن) سويند

دخۆت و دبيژيت: ((ئەز ب وى كەمە يى نەفسا من دەستى ويدا.. هەر ئيك ژ

وان كا چاوا ل دنيايى ب مالا خو دكەفت، ل بەحەشتى ژى دى ب ساناهيتر ب مالا

خو كەفيت))⁽¹⁷⁶⁾.

12. بەحەشت و جەهنەم:

و پىشتى وي هەمىيى.. مە باوهرى يا ب بەحەشت و جەهنەمان هەى، كو هەردو

چيكرىيٽ خودينه، خودى يٽ بەرهەف كرين بو جزاكرن و سزادانى، و خودى

به‌حشمت و جهنهم بهری ئافراندنا مرفؤان بیٔ دابین، و نوکه بیٔ ههین، و هه‌تا هه‌تا دئ ههر مینن و ب دویمای ناهین. خودایی مه‌زن به‌حسّ جهنهمی دبیزیت:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوًا أَنفُسِكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ التحريم: 6.

ئانکو: گه‌لی خودان باوه‌ران خو و مالیت خو ژ ئاگره‌کی بپاریزن، داردووئی وی مرفؤ و به‌رن، هنده‌ک ملیاکه‌تیت دلره‌ق و دژوار و ب هیژ بیٔ ل سه‌ر، و ئه‌و [ملیاکه‌ت] بیٔ ئه‌مری و نه‌گوه‌دارییا خودی ئاکه‌ن ل سه‌ر وی تشتی ئه‌مری وان پی هاتییه کرن، و وی دکه‌ن یا فه‌رمانا وان پی دنیته‌کرن. هه‌روه‌سا دبیزیت: ﴿يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ﴾ ق: 30. ئانکو: رپؤا ئه‌م دبیزینه دؤژه‌می تو تژی بووی؟ دبیزیت: ما [ژ فان] هیژ هه‌نه‌؟ و خودی هنده‌ک ژ نافه‌رؤکا جهنهمی بو مه‌ دیار دکه‌ت:

﴿أَذَلَّكَ خَيْرٌ نَزَّلَا أَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ﴾ ﴿تَاجَعَلْنَا فَتَنَةً لِلظَّالِمِينَ﴾ ﴿إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ﴾ ﴿طَلَعَهَا كَاذِبٌ كَرُورٌ وَسُ الشَّيْطَانِ﴾ ﴿فَإِنَّهُمْ لَا كُؤنَ مِنْهَا فَمَا لُؤنَ مِنْهَا الْبُؤنَ﴾ ﴿ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشُؤبًا مِّنْ حَمِيمٍ﴾ الصافات: 62-67. ئانکو: . هه‌روه‌سا پیغه‌مبه‌ر (سلافا لی بن) به‌حسّ هنده‌ک سالؤخه‌تیت ئاگری دبیزیت: ((نارکه‌م جزء من سبعین جزء من نار جهنم))، ئانکو: ئاگری هه‌وه د دنیا‌بییدا پشکه‌که ژ حه‌فتی پشکیت ئاگری جهنهمی. ئینا گؤتی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودی.. ئه‌گه‌ر وه‌کی ئاگری دنیا‌یی ژی با هه‌ر به‌س بوو و تی‌را سؤتی هه‌بوو، ئینا (سلافا لی بن) گؤ: ((فضلت علیهن بتسعة وستین جزء کلهن مثل

حرها))⁽¹⁷⁷⁾، ئانكو: شىست و نهه جاران ژ ئاگرى ههوه گهرمتره، ههر جارهكى هندى ئاگرى ههوه يا گهرمه. ههروهسا (سلافا لى بن) بهحسى سفاكترين عهزبا جههنه مى دبىزيت: ((ان أهون أهل النار عذاباً يوم القيامة.. لرجل توضع في أخص قدميه جمرة يغلي منها دماغه))⁽¹⁷⁸⁾، ئانكو: سفاكترين عهزبا خهلكى جههنه مى رۇزا قيامهتى، زهلامهكه دى پهلا داننه بن پىت وى، دى مهژيى وى كهليت ژ بهر گهرما وان پهلا.

و بهحهشت.. خودى د قورئايدا گهلهك بهحسى خوشيىت وى بيت كرين، وهكى:

﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥٦﴾ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾ يَكَلِّبُونَ مِنْ سُدُورٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٨﴾ كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٩﴾ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَلَكَةٍ آمْنِينَ ﴿٦٠﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٦١﴾ فَضَلَّامِنَ رَبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ الدخان: ٥١-٥٧. ئانكو:

ب راستى پاريزكار و مروفيت خودى بيت د جهكى ئيمندا.د ناف باغ و كانياندانه.و جلكيت ئارمويشى تهنك ويى ستوير دكهنه بهر خو، و بهرانبهرى ئيك و دونه.ئهها بهحهشتى د هوسانه، و مه پهرييت چاقر بيت كرينه ههفسهريت وان.بى ترس [كو تشتهك ل وان بيت] نهو هه مى رهنگيت فيقييان د بهحهشتيدا دخوازن [و دخون]. ژ بلى مرنا خو يا ئيكى [كو مرنا دنياييه]، مرنى نابينن و [خودى] نهو ژ ئيزايا دوژهه پاراستن.ئهفه كهرمهكه ژ خودايى ته [دايييه وان]، نى ئهفهيه سهرفهرازييا مهزن. ههروهسا دبىزيت:

﴿وَأَزَلَّتِ الْجَنَّةُ الْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾ هَذَا مَا نُوْعِدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ﴿٣٢﴾ مَنْ خَشِيَ

177. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج 1، ص 256-257. الموطأ، ص 614.

178. صحيح البخاري مع فتح الباري، ج 11، ص 361.

الرَّحْمَنُ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبِ مُنِيبٍ ﴿٣٢﴾ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ

فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾ ق: ٣١-٣٥. نانکو: و به‌حشت بؤ ته‌قواداران نی‌زیک دبیت، و یا دویر نینه. ئەفه ئەوه یا په‌یمان پی هاتییه‌دان، بؤ هەر تۆبه‌داره‌کی پاریزفان [بؤ تخویبیت خودی] ژ هه‌وه. ئەوی دەمی ب تنی و کهس نه ل ده‌ف، ژ خودایی دلوفان بترسیت، و ب دله‌کی ل خودی زفری، بیته ده‌ف خودی. ب سلامه‌تی [ژ ئیزا و کول و کوفانان] هه‌رنه د به‌حشتیدا، و رۆزا ژيانا بی دویمایه‌ک ئەفه‌یه. تشتی وان بقیته د به‌حشتیدا یی هه‌ی، و زیده‌تر ژ ی بؤ وان یی هه‌ی [ئهو ژی دیتنا خودایی مه‌زنه]. هه‌روه‌سا:

﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿٧﴾ فَكِهِينَ بِمَاءٍ أَمْهَأَتْهُمُ رَبُّهُمُ وَّوَقَلَهُمُ رَبُّهُمُ عَذَابَ

الْجَحِيمِ ﴿٨﴾ كَلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ مُتَّكِنِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ

وَرَوَّحْتُهُمْ بَجُورِعِينَ ﴿١٠﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِذْنِ الْحَقَّانِبِهِمْ ذُرِّيَّتُهُمْ وَمَا

أَلْتَنَّهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿١١﴾ وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَحَلِيمٍ مِّمَّا

يَشْتَهُونَ ﴿١٢﴾ يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأَسَا لَآ لَغْوٍ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِمُ ﴿١٣﴾ * وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ

كَأَنَّهُمْ لَوْلُؤُومَكْنُونٌ ﴿١٤﴾ الطور: ١٧-٢٤. نانکو: ب راستی پاریزکار و ته‌قوادار

بیته به‌حشت و خو‌شیاندا. دلخوشن ب تشتی خودایی وان داییه وان، و خودایی وان ئەو ژ ئیزایا دۆژه‌ی پاراستن. بخۆن و فه‌خۆن، هه‌وه نۆشی جان بیت، ژ به‌ر وان کار و کریاریته هه‌وه دکرن. بیته پالدایینه ل سهر ته‌ختیت پرێزگری، و مه‌ په‌ریته چا‌قگر بیته کرینه هه‌فسه‌ریته وان. و ئەویته باوهری ئینایین و دوینده‌ها وان ژ ی ل سهر باوهرییی ریکا وان گرتی، مه‌ دوینده‌ها وان گه‌ه‌انده وان [د به‌حشتیدا، دا چا‌قیته وانب دوینده‌ها وان رۆن ببین و که‌یفا وان بیته]، و مه‌ چو ژ کار و کریاریته وان کی‌م نه‌کر، هه‌ر ئیک ب کار و کریاریته خو‌فه یی گری‌داییه.

و هەر فیقی و گوشتهکی دلی وان دچیتی، ئەم ددەینە وان. و ئەو د بەهەشتیدا پەرداغیەت مەییژ ئیک و دو وەردگرن، نە ئاخفتنیەت بەروفازی [ئانکو بی مفا] نە ژی بیەت ب گونەه، تیدا دبیزن. کورەلاو بو خزمەتی ل سەر وان دگەرن، دی بیژی لولوییت دەست لی نەدایینە [هندي هند زهلال و جوانن]. هەرودسا پیغەمبەر (سلاف لی بن) د فەرموودەیهکا قودسیدا بەحسی سالوختیت بەهەشتی دبیزیت: ((اعدت لعبادي الصالحين: ما لا عين رأت، ولا أذن سمعت، ولا خطر على قلب بشر، فاقروا إن شئتم ﴿فَلَا تَعْمُرْ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾⁽¹⁷⁹⁾، ئانکو: من بو بەندەییەت خو بیەت چاک بەهەشتهکا زیده خویش یا بەرههف کری، نە چو چافان وەکی وی دیتینە، و نە چو گوہان های ژی بووینە، و نە کەفتییە سەر هزرا چو مروغان، و ئەگەر هەوہ فیا.. فی ئایەتی بخوینن: ﴿فَلَا تَعْمُرْ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ﴾ ئانکو: کەس نوزانیت کا چ خویشی و نیعمەت بو وان هاتینە بەرههفکرن و ژ وان هاتینە فەشارتن، ژ وان خویشی و نیعمەتیەت چاف پی روون و تەنا دبن.

هەرودسا مە باوهری یا ب وی دان و ستاندنی هەی یا دی د نافبەرا خەلکی بەهەشتی و خەلکی جەهنەمییدا چی بیت:

﴿وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَن قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَن لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ﴾ الأعراف: ٤٤-٤٥. ئانکو: بەهەشتییان گازی دۆزهییان کر: [گەلی جەهنەمییان] ب راستی ئەم گەهشتینە وی پەیماننا خودایی مە دایییە مە و مە دیت، ئەری هەوہ ژی ئەو پەیماننا خودایی

ههوه دايييه ههوه ب دورستی دیت؟ گوتن: بهلی [مه دیت] پاشی بانگهلديرهکی د نافی واندا گازی کر: ب راستی لهعنهتا خودی ل سهر ستهمکاران بیت.ئهویت دکهفنه د ریکا خودیدا [و خه لکی ژی ددهنه پاش] و دقین یا خوارو فیح بیت [و ل بهر دلی خه لکی رهش دکهن و دزانن ژی ریکا راست و دورست ههر ئهوه]، و ئهوه ب خو ژی باوهريیی ب روژا ناخرهتی نائینن. پاشی خودی گوت:

﴿وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا

إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَی الْكٰفِرِیْنَ﴾ الأعراف: ۵۰. ئانكو: و دوژهی گازی دکهنه بهحهشتییان، هندهك ژ نافی یان ژ ئهوا خودی دايييه ههوه ب سهر مهدا دارپژن، دی بیژن: ب راستی خودی ئهفه ههردو یی ل سهر گاوران چهرامکرین. و بابهتی ههروههر مانا خه لکی بهحهشتی د بهحهشتیدا، و مانا خه لکی جههنهمی ههروههر د جههنهمییدا.. گهلهك جارن د قورئانیدا یا دوباره بووی و دوپاتی یا ل سهر هاتییه کرن: و پیغه مبهری خودی (سلاف لی بن) ل سهر وی بابهتی دبیژیت: ((إذا صار أهل الجنة إلى الجنة، وأهل النار إلى النار، جيء بالموت حتى يجعل بين الجنة والنار، ثم يذبح، ثم ينادي مناد: يا أهل الجنة.. لا موت، يا أهل النار.. لا موت. فيزداد أهل الجنة فرحاً إلى فرحهم، ويزداد أهل النار حزناً إلى حزنهم))⁽¹⁸⁰⁾، ئانكو: دهمی خه لکی بهحهشتی دچنه بهحهشتی، و خه لکی ئاگری دچنه جههنهمی، دی مرئی ئینن ههتا دداننه د نافبهرا بهحهشتی و جههنهمییدا، و دی هیته فهکوشن، پاشی دی بانگهلديرهك گازی کهت: گهلی خه لکی بهحهشتی.. ئیدی مرن نهما، گهلی خه لکی جههنهمی.. ئیدی مرن نهما، فیجا دی پتر کهیفا خه لکی بهحهشتی هیته، و دی خه لکی جههنهمی پتر ب خهم کهفن.

باوهری ب قهزا و قهدرا خودی

باوهری ب قهدرا خودی.. نیک ژ ستوینیت بیروباوهر و عهقیدهیا موسلمانیه، و ستوینا شهشییه ژ باوهریی، یی باوهری ب قهدرا خودی نه بیت، نه و ژ دینی خودی دمرکهفت. مه د بابهتیت بهری نوکه دا نه و فهرموودهیا عومهری (خودی ژی رازی بیت) فهگوهاستی دیار کربوو، دهمی جبریلی پسیارا باوهریی ژ پیغه مبهری (سلاف لی بن) کری، گوټ: ((انتؤمن بالله وملائکته وکتابه ورسله والیوم الآخر، وتؤمن بالقدر خیره وشره)) موسلمی و بوخاری هردووا یا فهگوهازتی. نانکو: تو باوهریی ب خودی و ملیاکهتیت وی و پهرتوکیټ وی و پیغه مبهریټ وی و روژا دویماهییی بینی، و تو باوهریی ب قهدری بینی یا (بو ته) باش و یا (بو ته) خراب.

قهزا و قهدر چیه؟

زانایان را و بوچونیت ژیک جودا ییت ل دور پیناسه کرنا قهزا و قهدری ههین، هندهکان ژ وان یا گوټی: قهزا و قهدر هردو نیکن.. و هندهکیټ دی قهزا جودا و قهدر جودا ییت پیناسه کرین، وهکی:

قهدر: زانینا خودییه ب ههر تشتهکی د پاشه روژیدا ب سهری چیکرییټ وی بهیت⁽¹⁸¹⁾.

قهزا: پهیدا کرنا تشتایه ژ لای خودیقه دویف زانین و ههز و ئیرادهیا وی. و هندهک زانا پیناسه ییت وان لیک دگوهورن، و دبیت نه و زی د دورست بن. و ییت هردو کرینه نیک پیناسه، دبیزن:

181. تبسیط العقائد الإسلامیة، حسن أبوب، ص 77.

قهزا و قهدهر: ئەو سیستەمی موکوم و ب ریڤ و پیکه، و ئەو یاساییت گشتینه ییت خودی بۆ فی گەردوونی و فی هەبوونی دانایین، ئەو یاسا و ریسانە ییت هەمی تشت و ئەگەر پیکه گریدایین⁽¹⁸²⁾.

و گەلەك نایەتیت قورئانی ب فی رامانی بەحسی قەدەری یی کری، وەکی:

﴿وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ﴾ الرعد: ۸. ئانکو: و هەر تشتهکی هەبیت ل دەف

وی [ل دەف خودی]، وەختی خو یی دەستنیشانکری یی هەمی، نەدچیتە پاش و

نەدنیته پيش. و گوتنا خودی: ﴿إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ القمر: ۴۹. ئانکو:

هەمی تشت مە ب پیفان و قەدارە ییت دایین. و دەمی پسیار ژ ئیمام ئەحمەد

هاتییه کرن، قەدەر چیه؟ بەرسقهکا جوان دا و گوت: قەدەر ئەو تشته یی خودی

بریار ل سەر دای، قەدەر شیانا خودییه، و ئبن قەییم د هۆزانەکا خۆدا دبیریت:

(راستییا قەدەری، یا مروّف پی مەندەهۆش کرین، شیانا خودییه، و ئبن عەقیل

ئەف گوتنا ئەحمەدی ب باشی یا وەرگرتی، دەمی بۆ وی بەحسی حەز و ئیرادەیا

خودایی کری). و ب راستی.. پیناسەیا ئیمام ئەحمەد یا تمام و دورستە، و قەدەر

ئەو و یا خودی بریار ل سەر دای، هەروەکی گوتنا خودی:

﴿قُلْ إِنْ أَلْمَزْتُمْ لَكُمْ لَكُمْ﴾ آل عمران: ۱۵۴. ئانکو: بیژە: [هەمی موحه مەمەد] هەمی

کاروبار ب خودینه [چاوا بقیت دی وەسا بیت]. هەروەسا:

﴿يُدَبِّرُ الْأُمُورَ مِمَّنْ شَفِيعَ الْأَمْنِ بَعْدَ إِذْنِهِ﴾ يونس: ۳. ئانکو: تەکیرا کاروباران

دکەت، چو مەهدەرچی نین، پشتی دەستویردانا وی نەبیت. هەروەسا گەلەك

نایەتیت دی ژ ییت هەین دیار دکەن: هەر تشتی د فی گەردوونیدا روی بدەت،

ب حەز و ئیرادەیا خودییه.

و باوهرييا ب قهدهري د راستيا خودا يا ل سهر باوهرييا ب ناف و سالوخه تيت خودي ييت پاك و بلند ئافاكرييه، وهكي: زانين، شيان، ئيراده. خودي دبيژيت: ﴿وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ البقرة: ۲۹. ئانكو: و ههر ئه وه ب ههمي تستان زانا. و دبيژيت: ﴿وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ الحديد: ۲. ئانكو: و ئه و ل سهر كرنا ههمي تستان يي خودان شيانه. ﴿فَعَالٌ لِّمَآئِرِدُ﴾ البروج: ۱۶. ئانكو: تشتي بقت، دكهت. (الطحاوي) دبيژيت: ههمي تشت دويف كهزا وينه و دويف ريژه و شيوهيي وي بو دانايي، و ههر تشتي كهز كهت.. دي ب جه هيت، بهندهيان چو كهز و ئيراده نينن نه و نهبيت يا وي كهز كرى، و چو بريار سهر بريارا وي نينن، و چو فهرمان سهر فهرمانا وي نينن⁽¹⁸³⁾.

رامانا باوهرييا ب قهدهري:

پيدفييه سهر ههر موسلمانهكي باوهرييي ب قهدهري بينيت، يا مروفي پي خوش و يا پي نه خوش، يا باش و يا خراب. و مهره ما باوهري ب قهدهري، ئانكو: باوهري ب زانينا خودي يا پيش وهخت، باوهرييه ب كهز و شيانيت خودي ييت گشتي و تهفگر. بو شروفه كرنا في بابتهتي.. ئبن تهيمييه (خودي زي رازي بيت) دبيژيت: (باوهري ب قهدهري دو پلنه، يان دو قوينان، و ههر قوينانكه دو تستان ب خوڤه دگريت:

قوينانغا ئيكي:

ئه و باوهرييه كو خودي دزانيت ههر بهنده و گياندارهك دي چ كهت، ب زانينا خو يا بي دهسيك و دويماهي دزانيت، ههروهسا ژ ههمي رهوش و سهروبهريت وان دزانيت، ژ په رستن و گونه هان و رزقي و مرن، و خودي قهباره و مهودا و ريژه

و نهجه لیت ههمی تشتان بیّت ل دهف خو د دهپی پاراستیدا (اللوح المحفوظ) نفیسین. و نیکهمین تشت خودی ئافراندی.. قهلهمه، و گوئی: بنقیسه، گوئ: چ بنقیسم. گوئی: ههر تشتی چی ببیت و روی بدهت ههتا روژا قیامهتی بنقیسه، ههر تشتی ب سهری مروقی بیّت.. یی نقیسیه، و ههر تشتی نه نقیسی.. ب سهری ناهیت و چی نابیت. ههروهکی خودی گوئی:

﴿الْمَ تَعْلَمَنَّ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ

ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ الحج: ۷۰. ئانکو: ئهری ما تو نوزانی، کو ب راستی هندی د ئهرد و نهسماناندا ههی خودی ژئ ب ئاگههه؟ ب راستی ههمی [ههمی زانینا ل دوئر ئهرد و نهسمانان، و کا چ تیدا ههیه] ل دهف وی یا نقیسیه، و ئهفه ل دهف وی یا ب ساناهیه. ههروهسا دبیزیت:

﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ

ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ الحديد: ۲۲. ئانکو: نینه تشتهک د ئهردیدا بقهومیت یان بیته سهری ههوه، و د دهپی پاراستیدا یی نقیسی نه بیت - بهری ئهه بدین - و ب راستی ئهفه ل بهر خودی یا ب ساناهیه.

قویناغا دووی:

باوهریه ب ههر تشتی خودی چهز کری.. دی ب جه هیئت، و شیانیّت ههمی تشتان فه دگرن، باوهریه ب ههر تشتی خودی چهز کری.. دی بیت، و ههر تشتی خودی چهز نه کری.. نابیت، و ههر لقین و راوهستیانهکا د عهرد و عهسماناندا ب چهز کرنا خودیه، ههر تشتی وی نهقیّت.. نابیت، و ههمی تشت ل عهرد و عهسمانان د شیانیّت ویدانه و وی بیّت ئافراندین، و چو خودانیّت دی ژ بلی وی نین، و د گهل هندی فهرمانا دایه بهندهییّت خو: گوهدارییا وی و پیغه مبهریّت وی بکن، و بیّت ئاگه هدار کرین کو نه گوهدارییا وی نهکن، و ئهه ب خو چهز

مرؤفیت چاک و خوپاراستی و دادپهروهر دکهت، و ییت باوهری ئینایین و کاریت چاک کرین.. ژئی رازی دبیت، و ههژ مرؤفیت نهگوهدار و ییت کافر و ژ دینی دهر دکهفن ناکهت. و ههز ناکهت بهندهییت وی کافر ببن، و ههژ خرابیی ناکهت، و بهندهییت خودی.. باوهدارن و کافرن، د چاکن و د خرابن، روژیگر و نفیژکهرن، و د خراب و نهگوهدارن ژی. و بهندهیان ههز و شیان ییت ههین کاریت وان بقیین.. بکهن، باش بن یان خراب، و خودی ئه و ییت ئافراندین، و شیان و ئیرادهیا وان ژی ییت ئافراندین⁽¹⁸⁴⁾. و ژ ناخفتنا ئبن تهیمییه دیار دبیت باوهرییا ب قهدهری چار قوئاغن:

یا ئیکئی: باوهری ب زانینا خودی یا بی دهسپیک و بی دویماهی، و تهفگر، و ئه و هه می کاریت بهندهییت خو دزانیت بهری بکهن.

یا دووی: هه می تشت د دهپی پاراستیدا د نفیسینه.

یا سییی: هه می تشتی خودی ههز کری.. دی ب جه هییت، و شیانییت وی هه می تشتان فه دگرن.

یا چاری: خودی هه می بوونهوهر ییت دایین، و ژ بلی وی.. هه می تشت د چیکرینه.

و لیکفه کرنا قهدهری سه ر یا چاک و یا خراب.. ئه فه ل سه ر مرؤف و ئافراندیییت دی دمینییت، و قهدهرا ل دهف خودی هه می چاکییه، و چو خرابی ب بال خودیقه نینه⁽¹⁸⁵⁾. زانینا خودی و ههز کرنا وی و نفیسینا هه می تشت و رویدانان، ئه فه هه می دادپهروهری و دلوفانی و چاکییه، خرابی ناگه فیته د چارچوقی چو سالوخهت و کاریت خودیدا، و خودایی پاک و بلند یی بی خراب و کیماسییه،

184. الروضة الندية شرح العقيدة الواسطية، ص323.352.

185. مجموع فتاوی ابن تیمیة، ج8، ص 95.94. الروضة الندية، ص356.

تمامی و پاکی و بلندی هەر یا وییه⁽¹⁸⁶⁾. ژ بهر هندی نابیت خرابیی بدینه بال خودیقه ب تنی، بهی دورسته خرابی ب گشتی بیته گوتن، وهکی گوتنا خودی:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ﴾ الزمر: ۶۲. ئانکو: خودی چیکه ری هه می تستانه. و دورسته خرابیی بدینه بال نه گه ری، وهکی گوتنا خودی:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿۱﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿۲﴾ الْفَلَقِ: ۱-۲. ئانکو: بیژه نه ز خو ب خودانی سپیده ی دپاریزم. ژ زیان و خرابیا هەر چیکریه کی [ئانکو ژ خرابیا هه می تستان]. و دورسته خرابی بی ئینانا نافی بکه ری بیته گوتن، وهکی:

﴿وَأَنَا لَأَنْذِرُ أَسْرَارِيْدِيْ بِنِ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا﴾ الجن: ۱۰. ئانکو: و ئه م نه جنه نوزانین کا بوچی خودی هنده زیره فان و نوبه دار داناینه د نه ساماناندا، نه ری خودی دقیت خه لکی نه ردی بیئشینیت یان بو خیرا وانه. و یا دورست نه وه: خودی چو خرابیا ب تنی ژ هه می لایانقه نه دایه، و هه ر خودییه راستی و باشیی دزانیت و ب فی رازی نابیت، هه می چاکی و باشی ب دهستی وییه، و خرابی نه ژ وییه. و نه گه ژ لای ویقه زی بیت، نه و نه خرابییه، نه و ئافراندنه و مه رهما چاکییییه⁽¹⁸⁷⁾.

بو نمونه: نه ساخی بو مروفی ب سه رقه نه خو شی و به لایه د وی گا فا نه و تیدا، بهی باشییه کا د دو یقرا هه ی، خودی یا فیای گونه هییت وی ژ بیته، و دهروونی وی پاقر بکه ت. ههروه سا زیندانکرنا باوهرداران ژ لای دژمنیت وانقه، ب سه رقه خرابییه، ژ بهر ئیشان و نه خو شییییت زیندانی، بهی دهروون پی زه لال و پاقر دین، و دبیته پهروهردیا روحی و پاقرکرنا ریژیت باوهرداران، و ژ بلی هندی دی خودی ب خیر و جزایه کی مه زن بو به دهل فه که ت.

186. کتاب الحسنة والسيئة، ابن تيمية، ص 190. تيسير العزيز الحميد، ص 625.

187. الدين الخالص، ج 1، ص 144. الروضة الندية، ص 356.

و ئافراندا ئبلیسی.. خودی یی زانا و حکیمه و مهردم یا پی هه، ژ وان ییت ب سهرقه بۆ مه دیار: مرؤف پشتی خهلهتییی تهوبه دکهت، مرؤف ئاگههدار بیت و بهرهنگارییا کەس و کۆم و لایهنی خرابیی دکهت و جیهادی د گهل دکهت، مرؤف سهر خۆشیییت دنیا یی ییت پیش چاف و نه دورست خۆ رادگریت، و پشتا خۆ ب خودی راست دکهت، و خۆ ب خودی دپاریزیت (188).

ئها ب فی رهنگی.. ههر تشتهکی ب سهرقه خرابی ژی بیت، مهسهلهکا ریژهییه، و ژ لایهکی دیفه دویف شیوهیی خودی ههز کری مفا و باشییه، و خرابییه بۆ یی خرابکار، قهدهرا خراب دو روی ییت ههین، رویهک ژی خیر و باشییه، نهو رویه یی ددهینه بال خودیقه، چونکی ب تنی نهو دزانیت حکمهت و مهردم پی چیه، و یی نهو ههز کهت سهر هندهک ژ وان مهردمان ییت ئاگههدار کرین (189).

خونه رازی کرنا کافران ب قهدهری

موشرکان دفیا نه رازی بوونا خۆ ژ قهدهرا خودی دیار کهن کو نهو موشرکن، و دگوت: نهفه ههز کرنا خودییه، و نهگهر وی ههز نه کرنا مه ههفیشک بۆ چی

188. ئبن قهیمم گهلهک مهردم و حکمهت ژ ئافراندا ئبلیسی ییت دیار کرین:

أ - دا شیانییت خودی د چیکرنا ههفدژ و ههقهبه راندا بۆ مرؤفان دیار ببن، وهکی ئافراندا شهف و رۆژان، دهرد و دهرمان، ژیان و مرن، جوان و کریت.

ب - دیار بوونا شوینوار و نیشانییت نافیت خودی ییت ب هیز، وهکی (القهار، المنتقم، الشدید العقاب، العز، المذل... هتد)، و نهگهر نهجنه و مرؤف سهر سروشتی ملیاکه تان بان، چو ژ نیشان و شوینواریت فان نافان بۆ مه دیار نه دبوون.

ج - دیار بوونا شوینواریت نافیت وی ییت دلؤفانی و لیبۆرینی.

د - دیار بوونا شوینواریت نافیت وی ییت زانین و شارهزایی و حکیمییا وی.

ه - دیار کرنا کاریت په رستن وی: جیهادی و پشتهفانییی و فیانا بۆ خودی و تهوی و خۆپاراستن ب خودی و... هتد، و بیی ئافراندا ئبلیسی نهفه نه دبوون.

189. الروضة الندية، ص356.

نه دکرن. ئینا خودی ب فی نایه تی هیجه تا وان بنبر کر:

﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ

كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ

فُتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا خُرُوصٌ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلَّهِ الحُجَّةُ البَالِغَةُ

فَلَوْ شَاءَ لَهَدَيْكُمْ أَجْمَعِينَ﴾ الأنعام: ١٤٨-١٤٩. نانکو: نهویت هه فال و

هه فیشک بو خودی چیکرین دی بیژن: نه گهر خودی فیابایه، نه مه و نه باب و

باپریت مه، هه فیشک چی نه دکرن، و مه چو تشت [ل دهف خو] حه رام نه دکر،

ههر هوسا نهویت بهری وان زی پیغه مبهریت خو درهوین دانان و باوهری پی

نهئینان، هه تا تامکرینه ئیازیا مه، بیژه: نه ری هه وه دهلیل و زانینه ک [ل سه

وی گوتنا هوین دکهن] هه یه؟ [نیشا مه بدهن] ب راستی هوین ژ گوئمانی پیقه تر

ل دویف چو یی دی ناچن، و هوین ژ بلی درهوی چو یی دی نابیژن. بیژه: نی

دهلیلی ب هیز و گوئمانی یی خودییه، نه گهر فیابایه [هه وه راسته ری بکته] دا

هه وه هه مییان راسته ری کته. نه فه به رسفا خودییه بو ههر که سی بیژیت: خودی

نه فه یا بو من فیای کو فی گونه یی بکه م یان یی ب فی رهنگی به. به رسفا خودی

بو وان گه لهک یا روون و ئاشکرایه، چونکی دو مه سه له تیدا د دیارن، ژ بلی وی یی

کو ره ییی ل جهی راسته ری یی بو خو هه لبریزیت، فیجا هه زی هیلاکی و سزایی

خودی دبیت:

ئیک: خودایی مه زن هیزا خو نیشا کافریت پیشییی دا، و سزا دارشته سه ر وان،

نه گهر خودی نه وه سه رپشک نه کربان، نه وه گونه ه و تاوان و کوفری و شرک

نه دکرن، و خودی زی عه زاب نه ددان، چونکی خودی یی دادپه روه ره و زوردارییی

ل که سی ناکته. و یی خو ب کوفری و گونه هان ل سه ر قه ده را خودی نه رازی

کته، ئیک ژ دووانه: یان باوهری یا ب خودی هه ی.. یان باوهری پی نینه، نه گهر ژ

یئ ئیکئی بیت، دفتیت ئەو باوهری هه‌بیت خودئی یئ دادپه‌روهره و زۆرداریی ل که‌سی ناکه‌ت، چونکی زۆرداری و سته‌م کیماسییه و نه‌یا هه‌ژی خودایی مه‌زن و دلۆقانه، و خودئی یئ پاک و بلنده ژ هه‌ر خه‌له‌تی و کیماسییه‌کی، و بی گۆمان یئ که‌سه‌کی د به‌ر کاره‌کیرا بکه‌ت و ل سه‌ر وی کاری سزا بده‌ت.. ئەفه‌ه زۆردارییه، و خۆنه‌رازیکرن ب قه‌ده‌را خودئی سه‌ر نه‌گوه‌دارییا وی، د گه‌ل سزادانا بی‌ت نه‌گوه‌دار بو وی.. جوهره‌کی زۆرداریییه، و قه‌ده‌را خودئی به‌ری ببیت غه‌یبه و که‌س نوزانیت ژ بلی خودئی، د سه‌ر هندی‌را فه‌رمان یا ل وی هاتییه کرن گوه‌دارییا فه‌رمانیت خودئی بکه‌ت، یان ب ده‌ربهرینه‌کا دی یا ب سانه‌هیت: چاوا چی دبیت زه‌لامه‌ک بیژیت: خودئی یا بو من نقیسی ئەز دزییی بکه‌م، ئەفه‌ه قه‌ده‌را منه و ئەز فه‌رمانا وی ب جه‌ دئینم! ئەری ما ئەوی سه‌ح کرییه ده‌پی پاراستی کا چ ل سه‌ر وی هاتییه نقیسن و دی چ که‌ت، د ده‌مه‌کیدا هه‌ر ل ده‌سپیکا وی فه‌رمان یا لی هاتییه کرن خو ژ گونه‌هان دویر بیخیت و دزییی و هه‌می گونه‌هیت دی نه‌که‌ت. خودئی د قورئانیدا به‌حسی وان دکه‌ت بی‌ت خو ژ قه‌ده‌را خودئی نه‌رازی دکهن:

﴿وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرْنَا بِهَا قُلُوبُنَا إِنَّا لِلَّهِ لَا يُأْمِرُونَ﴾

بِالْفَحِشَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْمَلُونَ ﴿الأعراف: ۲۸﴾. ئانکو: و [ئه‌ویت باوهرییه نه‌ئین] هه‌ر گافه‌کا کریاره‌کا کریت و پیس کرن [وه‌کی شرکی یان زه‌رین ب پویسی ل دۆر که‌عه‌بی... هتد] دبیزن: مه‌ باب و باپیریت خو بی‌ت ل سه‌ر [فی کاری] دیتین و خودئی ب خو فه‌رمانا مه‌ یا پیکری. بی‌ه: ب راستی خودئی فه‌رمانی ب کریاریت کریت ناکه‌ت، هوین وی ژ کیس خودئی دبیزن یا هوین نه‌زانن؟! ئەف شیاوی قورئانی د به‌رسفدانا بی‌ت وه‌کی وان.. بو هندییه‌ دا بوچۆن و بیروباوهریت وان بگوه‌وریت، و بو دیار که‌ت: یا پیدفی ل سه‌ر وان

فهرمانیت خودی ب جه بینن، نه ژ کار و ئهرکی وانه، ژ تشتی غهیبی بگهرن کا چ ل سهر وان هاتییه نقیسین.. دا دویف وی بچن.

سهید قوتب (خودی ژی رازی بیت) د تفسیرا ئایهتا (148)ی ژ سورهتا ئهنعام پشکا دووی ژ ئایهتی دبیزیت: (ئهفه بو راستهکرنا ریبازا هزر و بوچونایه، خودی فهرمان یا ل وان کری: هندهک کاران بکهن، و بیّت ژ هندهک کاران داینه پاش، و ئهفهییه دقیت ئهو باش فی بزنان و باوهری پی هه بیت، و ئهو تشتی خودی بو وان نقیسی.. غهیبه و وان چو ری نینن بزنان، و ئهگهر ب پشت راستی نهزنان.. چاوا دویف دچن، بهلی ئهو ب دورستی دزانن خودی فهرمان بیّت ل وان کرین: فان کاران بکهن و فان کاران نهکهن، بوچی دویف ناچن و پیگرییی پی ناکهن؟

بابهت ئهفهییه، خودی ژ کهسی نهقیّت بزانیّت کا چ بو وی د قهدهریدا هاتییه نقیسین دا خو د گهل بگونجینیت، بهلی یا پیدفی سهر وان: فهرمانیت وی ب جه بینن و خو د گهل بگونجینن، دهمی وان ئهف بریاره دا.. خودی ژی دی وان راسته ری کهت، و دلیت وان بو ئیسلامی روهن کهت، و ئهف تیگههشتنه یا ب ساناهی و ئاشکرایه، و چو شیلیاتی و جرهب ل سهر نینه. ئهگهر خودی حهز کربا.. دشیا مرؤقان ههمیان راسته ری کهت و باوهرییی بکهته د دلاندا و چو خهلهتی و گونههان نهکهن، بهلی خودی وهسا نهفیایه، خودی ههردو ری بیّت نیشا داین، ئهفه راسته و گوهدارییا خودییه، یی ئهو ری گرت، دی خودی هاریکارییا وی کهت، و یی سهردا چو و چافیّت خو ژ راستی و رؤناهییی گرتن، دی خودی د گهل کهت وهکی وی بقیّت.

بابهت یی رؤن و ئاشکرایه، گهلهک یی ب ساناهییه مرؤف بزانیّت، چو شیلیاتی و جرهب ل سهر نینه، و ئهف دینه یی هاتی دا ژیوارهکی ب کریار ب جه بینیت دویف فهرمانیت خودی بیّت ئاشکرا، دویفچونا تشتیت غهیبی و قهدهرا ل دهف

خودی نھیسی، دی مروقی سهردا بهت و چو بهلگه پی نینن، و خووهستاندنهکه، و یا فهره د بیاف و کارئ نیجایی و واقعیدا بیته مهزاختن⁽¹⁹⁰⁾.

فیجا برایی خواندهفان: بهری کریاری.. پیدفییه گوهدارییا خودی بکهی، و پشتی کریاری ژی نهگهر ته گوهدارییا خودی کر، دقیت تو سوپاسییا وی بکهی.. چونکی تو راسته ری کری، و نهگهر ته گونههک ژی کر، پیدفییه توبه بکهی و ب بال ویشه بزقری، و پشتا خو ب وی راست کهی، و ته باوهرییهکا تمام ب زانین و حکمهت و دادپهروه رییا وی هه بیت، و دقیت که ربیت ته ژ گونه هی فهبین بهری بکه فییه تیدا.. دا ته ژی بدهته پاش، و دقیت پشتی گونه هی ژی که ربیت ته ژیفه ببن دا ببیته هاندرهک توبه بکهی، و دقیت بزانی: نه فیانا ته بو گونه هی.. نه نه فیانه بو فهده را خودی، به لی تو یی داخواز کری چه ژ وی تشتی نه کهی یی خودی چه ژی نه کهت، و چه ژ وی تشتی بکهی یی خودی چه ژی بکهت. و دقیت بزانی خودی چه ژ کافر یی ناکهت، و نه قیت چو بهنده ییت وی کافر ببن یان گونه هان بکهن، خودی دبیزیت:

﴿إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَنَّا وَعَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ﴾^ط

زمر: ۷. نانکو: نهگهر هوین گاور ببن [گه لی مروفان]، ب راستی خودی یی بی منته ته ژ [پهرستنا] هه وه، و نهوی گاورى بو بهنده ییت خو نه قیت، و نه مرئ که سی ناکهت گاور ببیت، و نهگهر هوین سوپاسییا وی بکهن هه نه فهیه یا وی ژ هه وه دقیت.

190. في ظلال القرآن، ط دار الشروق، ج 1227.

قهدهر یا بهرزیه و نهیا دورسته ب ناقه بچین:

ب تنی یا پیدفی سهر باومرداری نهوه رمان و پلهییت قهدهری بزانیته، و باوهری پی ههبیته، و باوهری ههبیته خودی ههمی تشتان دزانیته، و ههمی تشت ییت ئافراندین، و ههر تشتی وی نهفیایی.. نهبوویه، و نهو یی دادپهروهه و زوردارییی ل کهسی ناکهته، و نهو یی ههکیم و دانایه و چو تشت ژ قهستا و بی مههمه چی نهکرینه، و ههر تشتی خودی زانی مه پیدفی یا پی ههی.. یی بو مه دیار کری، و ههر تشتی نخافتی و بو مه ئاشکرا نهکری.. نابیت نهه خو ب لیگهریانیه بواستینین، ژیکهه بین و خو د هیلاک ببهین، چونکی عهقلی مروفی یی تخویبداییه، خودی وهسا یی چی کری کو پشکدارییی د ئافهاندکرنا عهردیدا بکته، نههرکی عهقلی نهو نینه تشتی غهیبی یی خودی ل دهف خو پاراستی ئاشکراکته، و دفیته مه باوهری ههبیته ب تنی خوویه کاروباریته غهیبی دزانیته، و ژ وان: نهو پهیهوندییا د ناقههرا قهدهرا خودی و نههک و ههزیت مروفی. و نهفه نهئیکهمین بابتهی غهیبی یی ئیکیه کو عهقل تی ناگههیت، سالوختهیت خودی ژ بلی شوینواران نهه چو ژ نوزانین، ههروهکی زاتی خودی ب خو.. عهقلی مروفی نه ل وی ئاستییه بزانیته یی چاوایه⁽¹⁹¹⁾. لهوا پیغهمهبری (سلاف لی بن) نهه ییت ژ هندی داینه پاش گهلهک ب ناقه بابتهی قهدهریقه بچین. ئیمام نههمهه ژ عههرو کوری شوعهیب ژ بابی وی ژ باپیرو وی فهدگوهیزیت، گوته: جارهکی پیغهمهبر (سلاف لی بن) چو ناقه هندهک سهحاباندا بهحسی قهدهری دکر، وهسا توره بوو.. ناقهچاقیته وی وهکی دندکا هناری لی هاتن، ئینا گوته وان: ((ما لکم تضربون کتاب الله بعضه ببعض؟ بهذا هلك من كان قبلکم))⁽¹⁹²⁾، ئانکو:

191. تبسیط العقائد الإسلامیة، حسن آیوب، ص84.

192. الفتح الربانی، ج1، ص142. سنن ابن ماجه، ج1، ص33.

ههوه خيره هوين كيتابا خودي پيگه دهن و ب چوفه وهرناگرن؟ نها ب فان بابەتان ييت بهرى ههوه چوبوونه هिलाكى.

زهلامهك چو دهف ئيمام عهلى (خودي ژى رازى بيت) پسيارا قهدهرى ژى كر، ئينا گوتى: ريگهكا تارييه نهچه وي ريكي. گوت: بو من بهحسى قهدهرى بكه، گوت: دهرياههكا كويره ب نافقه نهچه. گوت: بو من بهحسى قهدهرى بكه، گوت: نهينيا خوديه.. ل سهر ته نينه بزاني⁽¹⁹³⁾. و (طحاوي) گوتنهكا جوان ل دور قهدهرى دبيژيت: (قهدهر نهينيا خوديه ل سهر ژيان و پاشهروژا مروфан، كهس ل سهر ناگهدار نهكريه، نه جو ملياكهتيت نيزيك، و نه پيغهمبهريت هنارتى، و ب نافقهچونا بابەتى، بى ئه نجام و شهرمزاريه، و پلهيهكه ژ سهرداچونى. هشار بن هشار بن هزر و بوچونا خو تيگهلى فى بابەتى نهكهن، خودى قهدهر يا ل مروфан قهشارتى، و ييت ناگهدار كرين دويغ نهچن، خودى دبيژيت:

﴿لَا يُسْئَلُ عَمَّا فَعَلَ وَهُمْ يُسْئَلُونَ﴾ الأنبياء: ٢٣. ئانكو: پسيار ژى نائيتهكرن كا چ دكهت، بهلى پسيار ژ وان دى ئيتهكرن [كا وان چ دكر چونكى نهو بهندهنه و بهنده ژى كارى خو بى بهرپرسه]. بى پسيار بكهت: بوچى خودى نهفه كر و نهفه نهكر، نهوى ب حوكمى قورنائى نهكر، و بى ب حوكمى قورنائى نهكهت، نهو ژ كافرايه، ناخفتنهكه دقيت ههمى بهرچاف وهربگرن، خو زاناييت شارهزا و وهلييت خودى ژى، چونكى زانين دو جوړه: زانينهكه يا د ناف خهلكيدا هه، و زانينهكه د ناف خهلكيدا نينه، و بى بيژيت: چو زانين دهف خودى يا قهشارتى نينه.. كافر بوو. و بى بيژيت: نهز ژ وي غهيبى دزانم يا دهف خودى.. كافر بوو. و

193. تيسير العزيز الحميد، ص620. العقائد الإسلامية، سيد سابق، ص99. الشريعة للأجري، ص212.

باوهری د دلّ که سیدنا بنهجه نابیت ههتا ب زانینا بهردهست رازی ببیت، و دهستان ژ زانینا غهیبی بهردمت و دویف نهچیت⁽¹⁹⁴⁾.

کارتیکرنا باوهرییا ب قهدهری سهر موسلمانى:

ئهف دینه یی هاتییه نفاکرن سهر رازیبوون و خوڤادهستکرنی بو حوکم و ئیرادهیا خودی، و گهلهک پسیارا فهرمانیت خودی نهکەت و ب نافقه نهچیت، و ههفال و هوگریت پیغهمبهران ژى د وهسا بوون، ئیسلام د دلاندا خوڤستی و بنهجه نابیت ههتا باومردار خو رادهست نهکەن، باوهری پی ئینان پلهیا ئیکبیه، پاشی ژ دل وهرگرتن و ب جهئینانه، پاشی بهلافکرنه⁽¹⁹⁵⁾. و سهحابییت ریزدار ژى ب فی رنگی بوون، د گهل خودایى خو گهلهک ب توره و ئهدب بوون، ههروهسا د گهل پیغهمبهری خوشتفی ژى (سلاف لی بن). ئبن عهباس بهحسی سهحابا دبیت: من چو ملهت و چو مروّف باشتر و ب خیرتر ژ سهحابیت پیغهمبهری نه دیتینه، هتا چویه بهر دلوفانیا خودی.. پسیارا سیزده تستان ب تنی ژى دکر⁽¹⁹⁶⁾. ل دور مهسهلا قهدهری.. ههمی سهحابه و تابعی د ریککهفتینه: ههر تشتهکی ههتا روژا قیامهتی د فی گهردوونیدا روی بدهت.. یی د دهپی پاراستیدا نفیسییه.

ژ ئبن دهیلهمی هاتییه فهگوهاستن، گوّت: ئهز چومه دهف ئوبهی کورئ کهعب و من گوّتی: هزرهک یا کهفتییه د دلّ مندا ل دور بابهتی قهدهری، فیجا بو من ل سهر باخفه، بهلکی خودی وی هزری ژ دلّ من دهریبخیت، ئینا گوّت: ئهگهر خودی خهلکی عهرد و عهسمانان عهزاب دهت، دی عهزاب دهت و نابیته زورداری، و

194. شرح العقيدة الطحاوية، ص 276.292.

195. شرح العقيدة الطحاوية، ص 291.

196. اعلام الموقعين، ج 1، ص 71.

ئەگەر دلۆفانی پێ بر، دلۆفانییا وی ژ کار و پەرستنا ئەو دکن باشتره، و ئەگەر تو هندی چپایی ئوحدی زێرا د ریکا خودیدا بمهزیخی و باوهریی ب قهدهری نهئینی.. ژ ته ناهیته وەرگرتن، و بزانه هەر تشتی بو ته هاتییه نفیسین.. دی ب سهری ته هیت و چو ریگری بو نینه، و ئەگەر تو ل سهر باوهریهکا دی ژ بلی فی بمری.. دی چیه جههنه می. گۆت: پاشی ئەز چۆمه دهف عهبدو لایی کوری مهسوودی و من ههر ئەو پسار ژئ کر، ههر ئەو بهرسف دا من، پاشی ئەز چۆمه دهف (حذیفه)ی، بهرسفا وی ژئ ههر ئەو بوو، پاشی ئەز چۆمه دهف زهید کوری سابت، ئەوی ژئ وهکی ییت دی بهرسفا من دا⁽¹⁹⁷⁾.

یا ژ (عباده بن الصامت) (خودی ژئ رازی بیت) هاتییه فهگوهاستن ده می کهفتیه بهر نهساخیا مرنی گۆته کوری خو: کوری من.. تو تاما راستیا باوهریی نوزانی و ههست پێ ناکه، ههتا تو نهزانی ههر تشتی ب سهری ته بهیت.. یا ل دهف خودی نفیسیه، و ههر تشتی ب سهری ته نهیت.. نه یی نفیسیه، و من یا های ژ پیغمبهری (سلاف لی بن) بووی گۆت: ((إن أول ما خلق الله القلم، قال أكتب، قال یا ربي وما أكتب؟ قال: أكتب مقادير كل شيء حتى تقوم الساعة))، ئانکو: ئیکه مین تشت خودی چی کری قهله مه، گۆتی: بنفیسه، گۆت: یا رهبی چ بنفیسم؟ گۆت: ریژه و کاروباریت هه می تشتان ب کیشان و پیشان بنفیسه ههتا رۆژا قیامه تی. و پاشی گۆت: کوری من.. من های ژ پیغمبهری (سلاف لی بن) بوو گۆت: ((من مات علی غیر هذا فلیس مني))⁽¹⁹⁸⁾، ئانکو: یی ل سهر ژ بلی فی بمریت، ئەو نه ژ منه. فان بیروباوهریت موکوم و دورست کارتیکرنهکا ئیجابی یا مهزن سهر سهحابیت پیغمبهری کربوو، ل عهردی بهلاف بوون و بیروباوهریت قهدهری هه لگرتبوون

197. رواه أبو داود وابن ماجه وأحمد والطبراني وابن حبان. جمع الفوائد مع جامع الأصول ومجمع

الزوائد، ج2، ص318. الشريعة للأجري، ص203.

198. رواه أبو داود، جمع الفوائد، ج2، ص328. الشريعة للأجري، ص329.

ههروهکی پیغه مبهری (سلاف لئ بن) نیشا دایی، پیغه مبهری (سلاف لئ بن) گوته عه بدوللا کورئ عه باس (خودئ ژئ رازی بیت): ((احفظ الله يحفظك، احفظ الله تجده تجاهك، إذا سألت فاسأل الله، وإذا استعنت فاستعن بالله، واعلم أن الأمة لو اجتمعت على أن ينفعوك بشيء، لم ينفعوك إلا بشيء قد كتبه الله لك، وإن اجتمعوا على أن يضروك بشيء لم يضروك إلا بشيء قد كتبه الله عليك، رفعت الأقلام وجفت الصحف))⁽¹⁹⁹⁾، ناکو: تخویب و نه حکامیت خودئ بپاریزه.. دئ خودئ ته پاریزیت، ریک و شریعتئ خودئ بپاریزه، دئ د ههوارا ته هیئت و پشته فانی ته بیت، نه گهر تو تشته کی بخوازی.. ژ خودئ بخوازه، و نه گهر پشته خۆ ب نیکی راست بکهی.. ب خودئ راست بکه، و بزانه نه گهر مروّف هه می کۆم بین دا مفایه کی بگه هینه ته.. ناگه هینه ته نهو نه بیت یا خودئ بو ته نقیسی، و نه گهر کۆم بین دا زیانه کی بگه هینه ته.. نه شین چو زیانان بگه هینه ته ژ بلی وی یا خودئ ل سهر ته نقیسی، نه فه حوکمی خودییه و چو د سهر نینه.

نه فئ باوهریئ ته ناھی دارشته دلان، و دهر و ونیت وان نارام کرن، و ل سهر سهر فراهیئ په رورده کرن، فئجا ب پشت راستی ل جیهانی به لاف بوون بو گه هاندنا دینئ خودئ، و ب مهزنییا دینئ خودئ و باوهرییا وان ب قه دهرئ.. هه می هیژ و دهسته لاتیت سهر رویئ عهردی بچویک ددیتن. پسیار ژ سه مانئ فارسی هاته کرن: خه لک چ بیژیت هه تا باوهری ب قه دهرئ هه بیت.. باشی و خرابی؟ گوته: هه تا ته باوهری ب قه دهرئ هه بیت، دقیت بزانی: یا ب سهرئ ته نه هاتی.. بو ته نه هاتییه نقیسن، و یا ب سهرئ ته هاتی دا ههر هیئت.. و یا هاتییه نقیسن. و نه فه نه ناخفتنا سه مان ب تنئ بوو، به لئ ناخفتنا هه می سه حابیان بوو. فئ باوهریئ دلخوشی و شادییه کا مهزن ددا وان، رژدی و ویره کییه ک ئیخسته د وان دلاندا، باوهرییه کا تمام هه بوو کو هه می کاروباریت وان

199. رواه الترمذي، وقال حسن صحيح، جمع الفوائد، ج2، ص329.

ب دهستی خودینه و چو بیی خودی نابیت. فیجا ئەو چ هیژە ل عەردی دى خو ل بەر مروفتی خودانی فی باوهری و فی بنه‌مایى گریته؟! ئەه ل فیى مروفت ئەگەرى دزانیت چاوا ئەو دەستەکا موسلمان ییت ب هەژمارا خو د کیم شیاینه فی دینی ل دنیاى بەلاف کەن، ئەفە تشتەکی نەیی سروشتیه ئەگەر ب سەر فە بەرى خو بدەتی، بەل راستیه و یا بووی. ئەو کار و دەستکەفتییت مەزن ییت پیغەمبەرى (سلاف لى بن) و سەحابیت وی ئەنجام دایین.. بەرهەمى باوهریا وان بوو ب خودی و رۆژا قیامەتی و ب قەدەرا خودی.

ئەو کەسى باوهریه‌کا دورست ب قەدەرى هەبیت و بزانیته هەر تشتی بو هاتییه نفیسن.. دى هەر هیته، و ئەگەر مروفت هەمى کۆم ببن.. نەشین چو زیانان بگەهینن ژ بلى وی یا خودی بو نفیسی، و کەس نامریت هەتا رزقى خو هەمیى دخوت و ئەجەلی وی دەیت. و دەمى مروفت ژ قەید و بەنداتییا مروفتان رزگار دبیت، دى شیت ب دورستی بیتە بەندەیی خودایی مروفتان، ما دى چاوا سەرى خو بو هیژەکا دنیاى چەمینیت.. و ئەو دزانیت هەمى کاروباریت وی ییت دەستی خودانى عەرد و عەسماناندا؟ دى چاوا بو مروفتەکی ژ ناخى هاتییه چیکرن خو رەزىل کەت؟ ئبن رەجەب (خودى ژى رازى بیت) دبیزیت: یى ب دورستی بزانیته هەر ساخەکی سەر روپی عەردى دى بیتە ناخ، فیجا چاوا دى وی پەریسیت یى ژ ناخى هاتییه چیکرن و دى بیتەفە ناخ.. و دى پەرسنا شاهی شاهان و خودانى عەرد و عەسمانان هیلیت، ئەفە کارەکی سەیره و چو ناقلدار ناکەن⁽²⁰⁰⁾.

ئەفە بیروباوهره.. هەمى جوریت نەویرەکی و رەزىلی و کیماسییان ژ دلی دئینە دەر، و دلی ئافا دکەن، و خودانى خو پال ددەت بو جیهادا کافران و بەرسینگرتنا زۆرداران، بیى چو هەزان بو هیژ و شیانیت وان بکەت. ما دى چاوا هەزەرەکی بو وان کەت.. و خودی رزقى وی و ئەجەلی وی ییت بو دابین کرین؟ و دى بوچی ژ

مرؤفان ترسيت.. و ئەو دزانيت يا خودى بۇ نقيسى دى ھەر ھئ و تشتى خودى بۇ نەنقىسى ب سەرى ناھئ. ھوزانفانەك د ھوزانەكا خودا دىبىزيت:

(د كيژ رۇژيت خودا ئەز ژ مرنى برەفم،

رۇژا قەدەرا من يان رۇژا نەقەدەرا من؟

رۇژا نەقەدەرا من.. ژى ناترسم

و رۇژا قەدەرا من.. ژى قورتال نابم).

دل و دەروونى باوهرى ب قەدەرا خودى ھەى.. يى د خوشى و نيعمەتەكا مەزندا، خوشتئ دنيايى ھەمى ناگەھنى، ئەو ژى رازيبوونە ب ھەر حالى خودى داىي، چونكى يى ل وى باوهرىيى ھەمى كاروبار يىٔ د دەستى خوديدا، چاوا بقت وەسا ب ريفە دەبت، و چو بىي وى نابيت. ھەروەكى خودى گۆتى:

﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ

لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ٢١٦. ئانكو: دبیت ھەوہ تشتەك

نەفتئ، و ئەو ب خو باشى بيت بو ھەوہ، و دبیت ھوين ھەز تشتەكى بکەن، و ئەو ب خو خرابى بيت بو ھەوہ، و خودى دزانيت [كا باشيا ھەوہ د چ رايە] و ھوين نوزانن. باوهردار دزانيت ئەو خودايى خوشى يان نەخوشى بو نقيسى، يى زانا و دلوفانە، فيجا ب نيعمەتئ خودى سەردا ناچيت، و ب نەخوشى و موسيبەتئ خودى ددەتى زیدە دلگران و بيزار نابيت. د خوشى و نيعمەتاندا يى سوپاسدارە، و د موسيبەت و نەخوشتياندا.. يى خوراگر و ب ھەدارە. ھەروەكى پيغەمبەرى (سلاق لى بن) گۆتى: ((عجبا للمؤمن، إن أمره كله له خير، وليس ذلك لاحد إلا للمؤمن، إن أصابته سراء شكر فكان خيرا له، وإن أصابته ضراء صبر فكان خيرا له))⁽²⁰¹⁾، ئانكو: ژيانا باوهردارى يا سەيرە، د ھەمى رەوش و كاروبارئ ويدا

201. رواه مسلم وأحمد من حديث صحيح، رياض الصالحين مع دليل الفاتحين، ج1، ص147.

خیر بۆ دهیته نفیسین، و ئەفه بۆ کەسی وەسا نینه ژ بلی باوهرداران، ئەگەر خوشی و باشییهك گههشتی و سوپاسییا خودی کر.. خیر بۆ هاته نفیسین، و ئەگەر موسیبهت و نهخوشییهك گههشتی.. دی بۆ خودی خو راکریت و ههداری کیشیت و خیر بۆ هیته نفیسین. باوهرداری بهری خو بدهته موسیبهتی کو ئەفه قهدرا خودییه، دل وی تهنا بیت و پی رازی بیت و چو گازندهیان ژ خودی ناکهت، و دی ل وی هزری بیت خودی خیری بۆ بنقیسیت. پیغه مبهر (سلاف لی بن) دبیژیت: ((أشد الناس بلاء الأنبياء، ثم الأمثل فالأمثل، يبلى الرجل حسب دينه، فإن كان في دينه صلابه، ابتلي على قدر ذلك، وإن كان فيه رقة، هون عليه، فما يزال البلاء بالرجل، حتى يدعه يمشی على الأرض وليس عليه خطيئة))⁽²⁰²⁾، نانکو: یی ژ ههمی مروفان پتر خودی بهلا و نهخوشییان ددهتی.. پیغه مبهرن، پاشی ییت نیژیکی وان و ییت نیژیکی وان، ههر ئیک دویف موکومییا دینی وی، ئەگەر باوهرییا وی یا موکوم بیت.. دی دویف باوهرییا وی بیت، و ئەگەر باوهرییا وی سستییهك تیدا هه بیت، دی موسیبهتا وی زی یا سفک بیت، هندهك کهسان.. خودی دی ههر موسیبهت و نهخوشییان ددهتی، ههتا هیژ نهو د ساخ چو گونه ه ل سهر نه مینن. ئبن قه ییم ناخفتنه کا جوان ب هوزانقه دبیژیت:

(ئەگەر نهخوشییهك ب سهری ته هات.. خو راکره و سهبری بکیشه وهکی مهرد و جوامیران، دی خودی د گهل ته مهرد بیت.

و ئەگەر ته گازندا خو گه هانده مروفه کی، ههروهکی تو یی گازندهیان ژ دلوفانی دکهی ل دهف ئیک نه دلوفان).

عهلقمه (خودی ژی رازی بیت) فی نایهتی شروفه دکهت:

﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ﴾ التغبان: ۱۱.

دبیژیت: دهمی مروف دزانیت نهو نهخوشییا ب سهری هاتی ژ خودییه، دی رازی

بیت و خو رادهستی قهدهری کت⁽²⁰³⁾. ئبن عهباس (خودی ژئی رازی بیت) دبیزیت: دهمی خودی باوهریهکا تمام دکهته د دلهکید، دزانیت ههر تشتهکی ب سهری هاتی ههر دا هیئت، و ههر تشتی ب سهری نههاتی بو نههاتییه نقیسن.

ل بهر سیبهرا فان هزر و بیروباوهران.. گیانیت سهحابان بلند بوون، وژدانیت وان ساخ و نافا دبوون، ههتا خووشی و نهخووشی دهف وان وهکی ئیک بوون، ههروهکی عومهری (خودی ژئی رازی بیت) گوئی: نهگهر سهبر و شوکور دو حیشربان.. دهف من یا گرنگ نهبوو ل کیژکی ژ وان سویار بيم.

پسیار ژ ئیمام نهحمهد هاته کرن: نهگهر زهلامهکی سهد هزار دیناریت زیری ههبن.. دهیته ههژمارتن ژ زاهدان؟ گوئی: بهلی، نهگهر کهیفا وی ب زیدهبوونا وان نههیئت، و ب کیمبوونا وان توپه و دلگران نهبیت.

هندهک موسلمانیت پیشییی دگوئی: زاهد نهوه یی حلال ب سهر شوکرا وی نهکهفیت و حهرام ب سهر سهبر و خوړاگری و بینفرههیا وی نهکهفیت⁽²⁰⁴⁾. و عهدهری کوری خهتابی نامهیهک بو نهبو موسایئ نهشعهری هنارت، تیدا نقیسی: (قهنجی ههمی د رازیبوونیدا، هندی بشیی ب حالی خو رازی ببه، یان ژی خو راگره و سهبری خو بکیشه)⁽²⁰⁵⁾. (ابن عطاء) گوئی: (رازیبوون تهناهییا دلییه ل سهر تشتهکی بو مروقی هاتییه نقیسن، و نهوه یی باشر و خودی بو بندهیی خو هلبزرتی⁽²⁰⁶⁾).

ب ریکهفتنا زانایان: سهبرو خوړاگری واجبه، و پلهیا ژ وی بلندتر.. رازیبوونه ب حوکمی خودی. هندهک دبیزن: واجبه، و هندهکان یا گوئی: یا باشه و ب خیره،

203. تفسیر ابن کثیر، ج 4، ص 257.

204. عدة الصابرين، ص 90، 226.

205. مدارج السالکین/ ج 2، ص 177.

206. مدارج السالکین، ج 2، ص 175.

بهلئ ههمى د ريككهفتينه كو حوكمى وي ژ باشى و خيرى كيتر نينه⁽²⁰⁷⁾. و بنياتى رازيبوونى.. باوهريه ب قهدهرا خودى، وهكى بهرى نوكه مه گوتى، و ههستكرنه ب دلوفانييا خودى.

عهبدلواحد كورئ زهيد دبئزيت: (رازيبوون.. دهركههئ خودى يئ ژ ههميان مهزنتره، و بهحهشتا سهر دنيايييه، و بينقهदानا پهركتكارايه نهويت بهرى خو ددهنه مروفتيت ههزار و بهلا و موسييهت ب سهرى هاتين، و خو ل سهر حوكم و بريارا خودى توپره و نالوز و نهرازي ناكهن. ژ لايهكيقه بهرى خو ددهنه خير و جزايئ رازيبوونا ب خودى، و ژ لايهكى ديقه بهرى خو ددهنه مهزناتى و شيان و دلوفانييا خودى، و ب دورستى هزرا خو د بهلاييدا دكهن كو ههست ب نيشان و نهخوشييئ نهكهن، و وي نهخوشييئ ب دلخوشيقه وهردگرن، چونكى ب ههز و بريارا وييه يئ نهو ههزئ دكهن)⁽²⁰⁸⁾.

ئهى برايئ خواندهفان.. دفتيت بزاني سهبر و رازيبوون ژ بهرههميت رازيبوونا ب قهدهرينه، و رازيبوونه ب ههر تشتت خودى بو مروفى ههز كرى، ههر تشتت خودى نهو ژئ ناگههدار كرين و ژئ داينه پاش⁽²⁰⁹⁾.

مههم پئ نهو نينه مروفت ب كوفرى و گونههئ و دهركهفتنا ژ فهركان و ريكا خودى رازى ببيت، مههم نهو نينه مروفت خو رهزىل كهت و ل سهر زوردارى و كيماسييئ خو بئ دهنگ بكهت و رازى ببيت، خودى كوفر و گونهه و كيماسى بو مروفى نهفين، دفتيت رازيبوونا مروفى دويف رازيبوونا خودى بيت، و سهبر و خوراگرييا مروفى د گوهدارييا خوديدا بيت و بو وي بيت.

207. مدارج السالكين، ج2، ص117. الروضة الندية، ص489.

208. مدارج السالكين، ج2، ص167. جامع العلوم والحكم، ص107. الروضة الندية، ص486.

209. شرح النووي على صحيح مسلم، ج3، ص101.

رازیبوون ب قهدهرئ و سهبره سهر بهلا و نهخوشییان، و دل نارامی ب حوکمی خودی، مهزنترین پالدمن بۆ کارکرنی و پیشکهفتنی دویف ریك و ریبازا خودی، بیی پاشفه زقرین و پیشهمانی، بیی بیژیت: پا ههکه ئەفه با.. هؤسا نهدیوو، بهلی دئ بیژیت: تشتی خودی ههز کری.. چی بوو. باوهریا ب فی رنگی دبیته تهناییا دلی و دهروونی و لهشی، دویرکهفتنه ژ خهم و کوفان و دلسوتنی، دویرکهفتنه ژ دهمارگیری و تنگزینی، بهلی دلخوشی و چاف روونی و نارامییه، ب دلوقانی و دادپهروهریا خودی، و باوهری ب زانین و حیکمهتا وی، وژدانا مروقی ساخ و تهنا دبیت، و سینگى مروقی بهرفره دبیت، و ههر ئەفهیه پهناگهها خوپاراستن ژ وهسواسی و هزریت خهلهت و خراب. باوهریا تمام و دورست ب قهدرا خودی.. ئەنجامیت گهلهکیت مهزن پیقه دهین، و ئەو جفاکیت دهست ژ فی باوهرییه بهردایین و ژئ دویر کهفتین، و ئەو باوهری نهبیت کو ههر خودییه کاروباریت ژیانئ و ههر تشتی د گهردوونیدا ب ریقه دبیت، دئ ل ناخرهتی روی رمش و شهرمزار بن، و ههروههر د جههنه میدا بن. ود فی دنیا ییدا ژئ دلپت وان رحهت نابن و ههست ب خوشییه ناکهن، و دئ ههر د تنگزی و توند و دهمارگری بن. و ژيانا وان دئ ههر یا بهرتهنگ و ئالوز بیت، ههروهکی خودی بهحس دکهت:

﴿فَمَنْ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ

مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى﴾ طه: ۱۲۳-۱۲۴. ئانکو: فیجا ههر کهسی ریکا راسته ریکرنا من بگریت، نه بهرزه دبیت و نه بهرهنگاری نهخوشییه دبیت. و ههر کهسی روییه خو ژ من و کتیبنا من [کو قورئانه] وهرگیریت [و باوهرییه پی نهئینیت]، ب راستی د فی دنیا ییدا بارا وی ژيانهکا تهنگ و تارییه، و رۆژا قیامهتی ئەم دئ وی کۆره کۆمکهین.

باوهریا ب قهدهری.. بهروفاژی ب کارئینانا نهگه‌ران نینه:

دفتیت ئەم وی ژبیر نهکهین.. فه‌رمان یا ل مه هاتییه کرن: دەمی ئەم پشتا خو
ب خودی راست دکهین و خو ب هیقیا ویقه دهیلین.. هه‌می ریک و نهگه‌ران ب
کار بینین، و دەستیت خو نه‌داهیلین، و د گه‌ل هندئ مه باوهری هه‌بیت هه‌می
تشت ییت د دەستیت خودیدا، یی ریک و نهگه‌ر داین.. هه‌ر وی به‌ره‌م و نه‌نجام
ژی ییت داین. یی دوینده‌هه‌کا چاک و پاک بقییت.. دفتیت ریکا وی یا دورست
بگریت، و دویف شریعه‌تی ژنی بینیت، به‌لی وی ژنئینانی دبیت به‌ره‌م
(دوینده‌ه) پیقه بییت، و دبیت پیقه نه‌هییت، ئەفه دویف هه‌زا خودایی حه‌کیم و

زانایه، هه‌روه‌کی ئەو دبیتیت: ﴿يَهَبُ لِمَن يَشَاءُ إِنَّا وَهَبُ لِمَن يَشَاءُ الذُّكُورَ﴾

الشوری: ۴۹. ئانکو: یی بقییت دی کچان ده‌تی و یی بقییت دی کوران ده‌تی.

له‌وا حه‌رامه موسلمان بزافان نه‌کهت و ریک و نهگه‌ران ب کار نه‌ئینیت، نه‌گه‌ر
مرؤف کار نه‌کهت بو بده‌ستفه‌ئینانا رزقی.. یی گونه‌هه‌کاره، هه‌رچه‌نده رزق یی د
ده‌ستی خودیدا.

و پیغه‌مبه‌ری (سلافا لی بن) یا بو مه دیار کری: ئەگه‌ریت ره‌وا و ریکیت دورست ژ
قه‌ده‌رینه، و پسپار ژی هاته کرن: ئەری پا ب خو‌فه خواندن دا خو پی بپاریزین،
و ده‌رمانییت ئەم دخوین بو چاره‌سه‌رکرنه‌ساخیمان، ئەری ئەفه دی تشته‌کی ژ
قه‌ده‌ری دهنه پاش؟ گوت: ((هي من قدر الله))⁽²¹⁰⁾، ئانکو: ئەو ریک و نه‌گه‌ر
قه‌ده‌را خودینه.

یی ریک و نه‌گه‌ران وه‌سا ب کار بینیت، کو هه‌ز و حوکمی خودی چو کارتیکرن ل
سه‌ر نینه، ئەفه شرکه دئیکرنا خودیدا، و ب کارنه‌ئینانا ریک و نه‌گه‌ران ژ کیم
عه‌قلییه، و ب کارئینانا ریکیت ره‌وا ییت فه‌رمان پی هاتییه کرن.. ده‌رکه‌فتن و

گوھنەدانا شریعەتییە⁽²¹¹⁾، ژ بەر ھندی پیغەمبەری (سلاف لی بن) یا گوئی: ((نەساختی خو دەرمان کەن)). یا ژ ئوسامە کورئ شەریک ھاتییە فەگواستن، گوئی: جارەکی ئەز چۆم.. پیغەمبەر (سلاف لی بن) و سەحابیئ وی ھەمی د روینشتینە، و د بئ دەنگن، و عەرەبیئ کۆچەر ھیفە و ھۆفە ھاتن و گوئن: ئەی پیغەمبەری خودئ.. ئەم دەرمانان ب کار بینن؟ ئینا (سلاف لی بن) گوئی: ((تداووا، فإن الله عز وجل لم يضع داء إلا وضع له دواء، غیر داء واحد: الھرم))⁽²¹²⁾، ئانکو: دەرمانان ب کار بینن، ھەر دەرەکی خودئ دایئ.. دەرمانی وی ژ یی دای، ژ بلی دەرەکی ب تنی، پیراتییی.

و موسلم و بوخاری ژ ئەبو ھورەیرە فەدگوھیزن: پیغەمبەری (سلاف لی بن) گوئی: ((ما أنزل الله داء إلا أنزل له شفاء))⁽²¹³⁾، ئانکو: ھەر دەرەکی خودئ دایئ.. چارەسەرییەک یا بو دای. لەوا ھندەک زانا دبیزن: ب کارئینانا دەرمانان یا باشە و ب خیرە، و ھندەک دبیزن: واجبە، ئانکو: یی نەساخت ببیت و دەرمانان ب کار نەئینیت.. یی گونەھکارە. یی (العقیدة الطحاویة) شروفا کرى دبیزیت: (ھندەک کەس وەسا ھزر دکەن: خوھیلانا ب ھیقییا خودیفا بەروفاژی کارکرنی و ب کارئینانا ریئ و ئەگەرایە، و ئەو دبیزن: ما دەم ئەفە قەدەرا مەیە، پیدی چو بزاف و بەرگەریانان نینە، و ئەو ھزرەکا خەلەتە، ھندەک ریکیئ دویفگەریانا رزقی و کارکرنی واجب، و ھندەک ژى د باشن و ب خیرن، و ھندەک ژى دورست و رەوانە، و ھندەک نەدباشن، و ھندەک د ھەرامن.. و پیغەمبەری (سلاف لی بن) پتر ھەمی پشتا خو ب خودئ راست دکر، بەلی بەرھەفییئ شەری دکر، و دچۆ

211. مجموع فتاوی ابن تیمیة، ج 8، ص 528.

212. رواه الأربعة، وقال الترمذي: حسن صحيح، مختصر أبي داود، ص 346.

213. أخرجه البخاري في كتاب الطب.

بازاری کار دکر و ل بهر رزقی خو دگه‌ریا⁽²¹⁴⁾. و هر نه‌فه تیگه‌هشتنا سه‌حبا
 ژی بوو بو په‌یوه‌ندییا د ناقبه‌را باوهرییا ب قه‌ده‌ری و وهرگرتنا نه‌گه‌ران. و ب
 کارئینانا نه‌گه‌ران دکه‌فیته د چارچوئی رمانا باوهرییا ب قه‌ده‌ری، به‌روفازی وی
 نینه، به‌لکو ئیک ژ پیدفیییت ویه. بوخاری ریوایهت دکه‌ت: (دهمی عومه‌ر ژ
 مه‌دینی دهرکه‌فتی و به‌ره‌ف شامی چوی دا نه‌میریت ویلایه‌تان ببینیت، ده‌نگ و
 باس بو چون: ئیشه‌کا گران و شه‌گر یا ل شامی به‌لاف بووی، ئینا پسیرا خو ب
 مشه‌خت و پشته‌فانان کر، پاشی پسیرا خو ب مه‌زنیت قوره‌یشی کر، مشه‌خت
 هه‌می د گه‌ل هندئ بوون بزفریته مه‌دینی، دا ژ وی وه‌بایی دویر بکه‌فیت، و
 عومه‌ری نه‌و بریار دا، نه‌بو عوبه‌یده‌ی گوتی: تو دی ژ قه‌ده‌را خودئ ره‌فی؟ ئینا
 عومه‌ری گوت: خوزی ئیک دی وه‌گوتبا نه‌بو عوبه‌یده.. به‌لی دی ژ قه‌ده‌را خودئ
 ره‌فین، ما نه‌گه‌ر حیشریت ته‌ بچه‌ نه‌اله‌کی دو پارچیت عه‌ردی لی بن، ئیک یا ب
 گیا و چه‌روان بیت، و یا دی ناخه‌کا هسک و رویت بیت، ما نه‌ نه‌گه‌ر تو ل ره‌خی
 ب گیا و چه‌روان بچه‌رینی ته‌ ب قه‌ده‌را خودئ چه‌راند، و نه‌گه‌ر ته‌ ل عه‌ردئ
 هسک ژی چه‌راند، ته‌ ب قه‌ده‌را خودئ چه‌راند؟⁽²¹⁵⁾. عومه‌ری کوری خه‌تابی
 هنده‌ک ژ خه‌لکی یه‌مه‌نی ب گرییا به‌ردان چوبوونه‌ حه‌جی و چو خوارن د گه‌ل
 خو نه‌بربوو، و عومه‌ری هافیتی و گازنده‌ ژئ کرن. موعاوییه‌ کوری قوره
 دیژیت: (عومه‌ری هنده‌ک که‌س ژ خه‌لکی یه‌مه‌نی دیتن، گوتی: هوین کینه؟
 گوتن: نه‌م نه‌وین ییت مه‌ خو ب هیقییا خودیقه‌ هیلایی، گوتی: نه.. هوین به‌س
 ییت خوارنینه، یی خو ب هیقییا خودیقه‌ به‌لیت نه‌وه‌ یی عه‌ردی بکیلیت و توفی
 خو باقیژیت.. پاشی خو ب هیقییا خودیقه‌ به‌لیت)⁽²¹⁶⁾.

214. شرح العقيدة الطحاوية، ص301.

215. فتح الباري، ج10، ص 151.150. الموطأ، ص855.557.

216. جامع العلوم والحكم، ص384.

ئبن قهیم دبیزیت: (راستییا ئیکرنا خودی ب جه ناهیت.. ههتا ریك و نهگهریت خودی دوست کرین نههینه ب کارئینان، و ب کارنهئینانا نهگهران د گهل خو پشت راستکرنا ب خودی ناگونجیت، و بهروفاژی ب دستهئینانا خیر و دهستکهفتیییت دنیاوی و ناخرهتییه، و بهروفاژی خو پاراستن و دویرئیکستنا زیانیت دنیاوی و ناخرهتییه، و دهرکهفتنه ژ ریكا عهقلی و شهریعهتی. دفتیت مروفا بیزاری و بیخیرهتییا خو نهکته تهوهکول، و تهوهکولا خو نهکته بیخیرهتی) (217).

سههل کوری عهبدوللایی دبیزیت: (یی بهافیته کارکرنی.. نهوی هافیته سونهتی، یی بهافیته تهوهکولا دوست.. نهوی هافیته باوهرییی، پیغمبهری (سلاف لی بن) ب دورستی پشتا خو ب خودی راست دکر، بهلی کارکرن و دویقگهریانا رزقی سونهتا وی بوو، یی بقیت چافل وی بکته، دفتیت سونهتا وی نههیلیت) (218).

217. زاد المعاد، ج3، ص67.

218. مدارج السالکین، ج2، ص116.

راستییا باوهریی

ئەو تشتن ییت دفت باوهریی پی بین، بەل باوهری پی ئینان چیه؟ و دی
چاوا باوهریی پی ئینان؟ و کیژ تشتن فهدگریت؟
زانین سەر فی بابەتی دو بوچوون، یان دو گووتن (219):
گووتنا ئیک: باوهری نافهکه ئەزمان دبیزیت: دل پەسەند دکەت، و لەش ب جھ
دئینیت، و ئەفە گووتنا بارا پتر زانیە، ییت دویف سونەتی دچن (220).
گووتنا دووی: باوهری نافهکه ب ئەزمانی دەیتە گووتن، و ب دلی دەیتە پەسەندکرن،
و نەمەرجه ب لەشی بیته ب جهئینان، بەل دبیزن: هەر تشتی ژ پیغەمبەری
(سلاقی بن) هاتییه وەرگرتن ژ شریعتی و روونکران.. راستییه و واجبه سەر
موسلمانان ئەویت ب ئەزمانی باوهری ئینایی و ب دلی پەسەند کری (221).
هەرچەندە بەلگە ژ قورئانی و سونەتی ژ گووتنا ئیک ئاشکراتن، بەل هەر
جوینەکی دفت بوچونا خو ب بەلگەیان ب هیژ بیخن، و یا دیار نەلیکیا د
ناقبەرا وان ب تنی پیناسەکرنە ب ئاخفتنی، چو ژیک جوداییا ب کریار د ناقبەرا
واندا نینە. یی (العقیده الطحاویة) شروقه کری دبیزیت: نەلیکیا د ناقبەرا ئیمام
ئەحمەد و ئیمامیت دیدا.. نەلیکیهکا ب سەر قەیه، و هەمی د ریککەفتینه یی

219. ژ بلی فان هەردو گووتن گەلەک را و بوچوونیت دی ییت هەین. بو بەرفرههیا وان گووتن
بزفره (شرح العقیده الطحاویة)، ص 373.

220. بوچونا زانییت دویف سونەتی دچن دبیزن: باوهری پەسەندکرنە ب دلی، و ب جهئینانە ب
لەشی، و گووتنە ب ئەزمانی. و شافعی د پەرتوکا خوذا (الأم) دبیزیت: سەحابە و تابعی و هندی ییت
پشتی وان ئەم گەشتینی دگووتن: کار و گووتن و ئنیەتە، و ئەفە هەرسی ژیکفە نابن. و زانا د
ریککەفتینه: باوهری ب گوهداری و پەرسنتی زیده دبیت، و ب گونەهان کیم دبیت. شرح قصیده ابن
قیم، ج 3، ص 139.

221. شرح العقیده الطحاویة، ص 373. کتاب الارشاد للجوینی، ص 399. والفقه الاکبر و شرحه لملا علی
القاری ص 87، 88.

گونه هیئت مهزن ژی بکته.. ژ ئیمانئ دمرناکهفیت، یئ خودئ بقیئت دی عهزاب دعت، و یئ بقیئت دی ئی بوړیت⁽²²²⁾.

و ههر دو جوین کارکرن ب له شی ب گرنگی دبینن د دینئ خودیدا. ههر چهنده د چاوانیاندا نه لیکي یا هه ی، کا ئه و کارپیکن پارچه یه که ژ باوهریئ، یان ژ پیدافیئت وییه و د گهل وییه.

و ب نافقه چوئا فی بابته یی چو مفایه کی مهزن تیدا نینه. به ئی یا باش ئه وه هنده ک پیشریت هه فیشک د نافبه را ههر دو جویناندا بینه دیارکرن، کو دیار ببیت کی باوهرداره و کی ژئ دهر دکه فیت:

1. ههر دو جوین د ریکه فینه: ئه و نه باوهرداره یئ ب ئه زمانئ خو باوهریئ بینیت و ناشکرا کهت، به ئی دی وی وی باوهریئ په سهند نه کهت، ئها ئه و دورپونه، و خودئ د قورئانیدا یا گوئی ئیزایه کا دژوار بو وان یا هه ی، و دی د بنئ جه هنه میئا بن⁽²²³⁾.

2. ههروه سا د ریکه فینه کو زانینا راستیا باوهریئ و په سهند کرنا وی د دلدا ب تنئ بهس نینه کو ببیته باوهردار، دقیئت ب ئه زمانئ خو ژی بریاری بدعت، چونکی فیرعه ونی و مله تی وی دزانی مووسا و هاروون (سلاق ئی بن) د راستن، به ئی ئه و کافر بوون. خودئ به حسی وان دبیزیت: ﴿لَقَدْ عَلِمْت مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ﴾ الإسراء: ۱۰۴.

نانکو: [مووسایی] گوئ: ب راستی تو دزانی ئه ف موعجزه هیئت بو من هاتین کو نیشان و به لگه هیئت ناشکه رانه، ژ خودایئ ئه رد و ئه سمانان پیقه تر که سی دی نه ئینایینه خورئ. ههروه سا دبیزیت:

222. شرح العقيدة الطحاوية، ص 374.

223. شرح النووي على صحيح مسلم، ج 1، ص 147.

﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ الذ
 مل: ۱۴. نانکو: و هەر چهنده ژ دل دزانین [ئهفه موعجزه نه ژ دهف خودی، و
 نه سحره]، بهلی ژ سته م و مهزناتی دره و دانان و باوهری پی نهئینان، فیجا برپینی،
 کا دویماییا خرابکاران یا چاوایه. جوهی و فهلا راستیا پیغه مبهری (سلاف لی بن)
 دزانی، بهلی باوهری پی نهئینا:

﴿الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا

يُؤْمِنُونَ﴾ الأنعام: ۲۰. نانکو: ئه ویت مه کتیب دایینی [مه خسه د ژی جوهی و
 فهله نه] پیغه مبهری دنیا سن [ژ سالوختی وی ییت د کتیبیت و اندا هاتین] ههروهکی
 زاروکتیت خو دنیا سن، و ئه ویت خو خسارته کرین، ئه ون ییت باوهری
 نهئینایین. ئبلیسی ژی ب دورستی خودی دنیا سی، بهلی سه رکیشی کافرانه.
 زاناییت دو یف سونه تی دچن هه می د ریککه فتینه، ئه ویت خو ژ وان ددانن ییت
 بهری خو دده نه روگه ها موسلمانان کو که عبیه، ههروهه ر د ئاگریدا نابن. یی د
 دلی خودا باوهریه کا بی گو مان ب ئیسلامی هه بیت، و شه هده بده ت، ئه و
 باوهرداره، بهلی ئیک ژ وان ل دهف نه بیت، ئه و ناهیه ته هه ژمارتن ژ دو یچو ییت
 قیلا موسلمانان، ژ بلی هندئ ئیک نه شی ت شه هده بده ت ژ بهر ئه گه ره کی
 نه چاری، وهکی نه شی ت باخفیت، یان ب دلی باوهری ئینا و مرن ب سه ردا هات
 بهری ب نه زمانی شه هده بده ت. یان ژ بهر ریگریه کا دی نه شی ت شه هده
 بده ت⁽²²⁴⁾.

3. و زاناییت دو یف سونه تی دچن د ریککه فتینه کو خودی گو تن و کریار ژ
 بهنده ییت خو دقین، مه رهم ژ گو تنی په سه ندکرنا دلییه و دانپیدانا نه زمانییه، و

نهلیکیا وان نهوه: هندهکا ژ وان کریار نهکریه د چارچوڤی باوهرییدا، و یا گوئی نهو بهرهمی باوهرییدیه⁽²²⁵⁾.

4. ههروهسا د ریکهفتینه: نهگهر مرؤف ب دلی پهسهند بکته و ب نهزمانی دانپیدانی بکته، و کار پی نهکر.. ب تنی نهوی گونیهکاره و دی ههژی ناگری جههنه می بیت، ههروهکی قورنای و سونهتی دیار کری⁽²²⁶⁾.

5. ههروهسا د ریکهفتینه: یی گونههیت مهزن بکته کافر نابیت، خو نهگهر بهری مرنی توبه زی نهکته. هههچهنده بارا پتر ژ زانا کریاری دکهنه پارچهیهک ژ باوهری، بهلی یی ب دلی باوهری پهسهند بکته و ب نهزمانی بیژیت بلا کاری زی پی نهکته.. کافر ناکهن. و ههههفی کریاری نادانن پارچهیهک ژ باوهری، بهلی ددانن ژ پیدیفییت باوهری، بهلی هه می د ریکهفتینه: یی کریار نهبیت کافر نابیت⁽²²⁷⁾.

6. و چو نهلیکی د ناقبهرا زانایاندا نینه: یی د دلیدا باوهری پهسهند بکته و ب نهزمانی بیژیت، بلا کار زی پی نهکته، ههروهه د ناگریدا نابیت و ل دویماهی یی دی چیه بههشتی. د دنیایدا یی د دلدا باوهری هه بیت و ب نهزمانی دانپیدانی بکته، ژ موسلمانان دهیته ههژمارتن، و مافیته موسلمانان بو دهینه دان و کافر نابیت ژ بلی نهگهر ب گوئن و کریاریت خو ژ نیسلامی دمرکهفیت⁽²²⁸⁾. و بهلگهی فی راستیی فهرموودها نوسامه کوری زهیده، گوئ: پیغه مبهری (سلاف لی بن) نه هههههه شهههه، نهز کهههه بهرامبهر زهلامهکی ژ دژمنان، بهری بکوژم.. گوئ: (لا إله إلا الله) و من شیر لی دا، بهلی نهز مامه د ههرا ویدا، و ده می نه زفرین من بو پیغه مبهری (سلاف لی بن) گوئ، ئینا (سلاف لی بن) گوئ: ((أقال

225. شرح العقيدة الطحاوية، ص374.

226. شرح العقيدة الطحاوية، ص374.

227. شرح العقيدة الطحاوية، ص375.

228. فتح الباري، ج1، ص40.39.

لا إله إلا الله وقتلته))، نانکو: گۆت: (لا إله إلا الله) و ته کوشت؟ گۆت: من گۆتی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودی ئه‌وی ژ ترسیت شیریدا شه‌هده دا. ئینا پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) گۆت: ((أفلا شققت قلبه حتى تعلم أقالها أم لا))⁽²²⁹⁾. نانکو: ما ته دلی وی شه‌ق کربوو دا بزانی کا ژ ترسادا وه‌گۆتیه یان نه؟ و گۆت: پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) ههر ئه‌و ناخفتنا خو دوباره کر، هه‌تا من د دلی خو‌دا گۆت: خو‌زی ئه‌ز ئه‌فرو موسلمان بام. حوکمی موسلمان‌بوونی ب سهرقه‌یه و یا ب ئه‌زمانی دبیژیت، ئه‌م نه‌شیین بزانی چ د دلیدا هه‌یه.

زیده‌بوون و کیمبوونا باوهریی

ل سهر نه‌لیکیا زانیان ل دۆر پیناسه‌یا باوهریی، یا مه به‌ری نوکه دیار کری، د بابه‌تی زیده‌بوون و کیمبوونا باوهریییدا ژی ئیک بوچون نین. ئه‌ویتی دبیژن: کریار پارچه‌یه‌که ژ باوهریی، ئه‌و دبیژن: باوهری زیده و کیم دبیت، و بیژن: کیم دبیت: کیم دبیت: باوهری کیم و زیده نابیت، و مرو‌ف ب ته‌قوایی و کریاریت چاک د ژیک جودانه، و ژیک جودانه د جزا و خیراندا ل ده‌ف خودی. (الطحاوی) دبیژیت: (باوهری هه‌می ئیکه، و باوهردار د باوهریییدا وه‌کی ئیکن، ب تنی ب ته‌قوایی و پیگریی د ژیک جودانه)⁽²³⁰⁾.

ههر چاوا بیت.. ده‌قیت قورنایی و فه‌رمووده‌یی پیغه‌مبه‌ری (سلاف لی بن) ب سهرقه دیار دکهن باوهری کیم و زیده دبیت، ژ وان:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ

زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ الأنفال: ٢٠. نانکو: ب راستی خودان باوهر به‌س

229. صحیح مسلم بشرح النووي، ج 2، ص 99.

230. شرح العقيدة الطحاوية، ص 375.

ئەون، ئەوييت ئەگەر نافى خودى ھاتە ئينان، دلپت وان ژ ترساندا خو دقوتن، و ئەگەر قورئان ل سەر وان ھاتە خواندن، باوهرييا وان پتر لى دئيت، و پشئا خو ب خودى موکوم و گەرم دکەن. ھەرودەسا:

﴿الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدَّ جَمَعُوا لَكُمْ فَأَخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ آل عمران: ۱۷۳. ئانکو: ئەوييت خەلکى [مەخسەد پى مروفەك بوو، ئەبوسوفيان ھنارت کو بپژتە وان] گوتيني: خەلکى [نەياريت ھەوھ] لەشکەرى بۆ ھەوھ [بۆ بنپرکنا ھەوھ] کو مکرى، ژ خو بترسن و ھشيار بن، [شويئا بترسن] باوهرييا وان پتر لى ھات و [ژبەر ھندى] گوتن: خودى بەسى مەيە و پشتەفان ھەما ھەر خوديە. و گوتنا وي:

﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَرُدَّادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ﴾ الفتح: ۴.

ئانکو: خوديە دل رەحەتى و تەنايى دارپتتيە دلپت خودان باومران، دا د سەر باوهرييا وانرا باوهرييا وان پتر لى بيت. و ژ فەرموودەيپت پيغەمبەرى (سلافي لى بن) سەر کيەبوون و زيەدبوونا باوهرييى: ((الإيمان بضع وسبعون شعبة، أعلاها: قول لا إله إلا الله، وأدناها إماطة الأذى عن الطريق، والحياء شعبة من الإيمان))⁽²³¹⁾. ئانکو: باوهري حەفتى و تشتەك تايە، يى ژ ھەميا بلندتر گوتنا (لا إله إلا الله)ە، و يى ژ ھەميا کيەتر پاقترکرن و فەوژارتنا ريکيە، و شەرميني تايەکە ژ باوهرييى. ھەرودەسا پيغەمبەر (سلافي لى بن) دپيژيت: ((من رأى منكم منكرا فليغيره بيده، فإن لم يستطع فبلسانه، فإن لم يستطع فبقلبه، وذلك أضعف الإيمان))⁽²³²⁾. ئانکو: ھەر کەسى ژ ھەوھ گونەھ و خرابيەك ديت بلا ب دەستى خو بگوهوريت، ھەکە

231. متفق عليه، واللفظ لمسلم. انظر صحيح البخاري، ج1، ص44. صحيح مسلم بشرح النووي، ج1، ص6.

232. صحيح مسلم بشرح النووي، ج2، ص22.

نهشیا بلا ب ئەزمانی خو بیت، ههکه نهشیا بلا ب دلی خو بیت و ئەفه لاوازترین باوهرییه.

و گوټنا پیغه مبهری (سلاف لی بن) ((أكمل المؤمنین إيماناً أحسنهم أخلاقاً))⁽²³³⁾، ئانکو: باوهرداری باوهرییا وی ژ هه میا تامتر.. ئەوه یی رهوشتی وی ژ هه میا باشتر. عهبدولایی کوری مهسوودی (خودی ژئی رازی بیت) گوټ: پیغه مبهری (سلاف لی بن) گوټ: ((ما من نبی بعثه الله فی أمة قبلي، إلا كان له من أمته حواریون وأصحاب، يأخذون بسنته، ویقتدون بأمره، ثم انها تخلف من بعدهم خلوف یقولون ما لا یفعلون، ویفعلون ما لا یؤمنون، فمن جاهدهم ببیده فهو مؤمن، ومن جاهدهم بلسانه فهو مؤمن، ومن جاهدهم بقلبه فهو مؤمن، ولیس وراء ذلك من الإيمان حبة خردل))⁽²³⁴⁾، ئانکو: هه ره پیغه مبهره کی بهری من بو ملهته کی هاتییه هنارتن، چهواری و ههفال و هوگر ژ ئوممهتا خو هه بوون. ل سه ر یکا وی دچون و پیگری ب فه رمانیت وی دکر، به لی وان هندهک پاش خو هیلان، یا دورست دگوټ به لی کار پی نه دکر، و ئەو دکر یا فه رمانا وان پی نه هاتییه کرن، یی جیهادی ب دهستی خو سه ر وان بکهت.. باوهرداره، و یی جیهادی ب ئەزمانی خو سه ر وان بکهت.. باوهرداره، و یی جیهادی ب دلی خو سه ر وان بکهت.. باوهرداره، و ژ بلی فان.. هندی دندکه کا خه رده لی ژی باوهری نینه.

و ژ گوټنیت سه حابا سه ر کی مبوون و زیده بوونا باوهرییه: ئەبو دهرط (خودی ژئی رازی بیت) گوټ: ژ شاره زاییا مرؤقییه د دینی ویدا یی ل باوهرییا خو هشیار بیت و باوهرییا وی ل کی می نه دهت. و ژ شاره زاییا مرؤقییه د دینی ویدا بزانیته کا باوهرییا وی زیده بوویه یان کی م بوویه. و عومه ری (خودی ژئی رازی بیت)

233. رواه الترمذي والحاكم، وقال صحيح على شرطهما، الترغيب والترهيب، ج3، ص103.

234. صحيح مسلم بشرح النووي، ج2، ص27.

دگۆته هه‌فالیت خۆ: (وه‌رن دا باوه‌رییا خۆ زیده‌ که‌ین)، و بیرا خۆ ل خودی دئینا و زکری وی دکر.

و گه‌له‌ک نموونه ژ فان ده‌ق و ئاخفتنان ییت هه‌ین ل سه‌ر لاوازبوون و ب هیزبوونا باوه‌رییی، و ئه‌گه‌ر رامانا ب سه‌ره‌قه یا فان ده‌قان دیار که‌ت کو باوه‌ری کییم و زیده‌ دبیت، پیدفی ناکه‌ت چو رامان و ته‌ئویلیت دی ییت نه‌په‌نی و به‌رزه ژئ ببه‌ین، و نه‌لیکی و دوه‌ره‌کییی چو ئه‌نجام پیئه‌ ناهین.

و یا ژ فی هه‌مییی گرنگتر ئه‌وه: مرؤفی یی ل باوه‌رییا خۆ هشیار بیت و ل به‌ر راوه‌ستیت کو کییم نه‌بیت، و حسیبأ خۆ بکه‌ت، و خۆ ژ ری‌ک و ره‌فتاریت کییمبوونا باوه‌رییی دویر بیخیت، و دویف ری‌ک و ئه‌گه‌ریت گه‌شه‌پیدان و ساخله‌مییا دلی و ته‌قوایی بجیت، هه‌روه‌کی سه‌حابا گه‌له‌ک ل خۆ د هشیار بوون.

ژ گرنگترین ری‌ک و ئه‌گه‌ریت زیده‌بوونا باوه‌رییی:

1- زانین:

شاره‌زایی د دینیدا دبیته ئه‌گه‌ری زیده‌بوون و موکومبوونا باوه‌رییی. جوندوب کورئ عه‌بدوللایی و عه‌بدوللا کورئ عومه‌ر و گه‌له‌ک سه‌حابی‌ت دی دگۆت: (ئه‌م فی‌ربووینه باوه‌رییی، ئه‌م فی‌ربووینه قورئانی، و باوه‌رییا مه‌ زیده‌ بوو)⁽²³⁵⁾. مه‌ره‌ما وی پتر زانین و نیاسینا ناف و سالۆخه‌ت و کار و نیشانی‌ت شیانا خودینه، پتر نیاسینا پیغه‌مبه‌رییه (سلاف لی بن)، نیاسینا ره‌وشت و ری‌باز و فه‌رمانی‌ت ویه، نیاسینا ژیاننامه و جیهادا وی و سه‌ره‌ده‌رییا وی. بنیاتی باوه‌رییی دانپیدانه ب خودی‌نییا خودی و شیان و سالۆخه‌تی‌ت وی، و دانپیدانه ب په‌یاما موحه‌مه‌د پیغه‌مبه‌ر (سلاف لی بن)، و هه‌ر تشته‌کی ب وه‌حی بو هاتی، کو ئه‌و هه‌می ده‌ینه

235. شرح قصیده ابن قیم، ج2، ص141.

کورتکرن د گوتنا شه هدهدییدا، یی شه هده بدهت و ژ دل باوهرییی ب نافه روکا وی بینیت، ئها ئه و بنیاتئ باوهریییه. به ئی نه وهکی ئیکن، یی ب زانین و تیگه هشتن رامن و پیدفیییت باوهرییی بزانیته، ژ ههر تشتئ قورئانئ و پیغه مبهری (سلافا ئی بن) به حسئ ژیانئ و ژيانا پشتی مرنئ کری ب دورستی تئ بگه هیت، و یی فان تشتان ههمیان نه زانیت. ههروهسا نه وهکی ئیکن یی رهوش و سه روبه ری ئاخره تی ب ههمی به رفره هیغه بزانیته، ژ ساخبونا پشتی مرنئ و راوهستیانا مه حشه ری و حیساب و سیراتئ و خوشیییت به حه شتئ و دیمه نییت ب ترس و نه خوش ییت جه هنه می، و یی فان به رفره هییان نه زانیت، ههما باوهرییی ب ههمیان پیگه بینیت. ههروهسا نه وهکی ئیکن.. یی ههمی به رفره هییییت ژیاننامه یا پیغه مبهری (سلافا ئی بن) ژ هه لویست و رهفتار و کاریت وی ییت تمام و بی کیماسی بزانیته، و یی باوهرییی پیگه یی بینیت، و یی فان (به رفره هییان) نه زانیت و باوهرییی پی بینیت. و ژ بهر هندئ خودئ د قورئانیدا دبیریت:

﴿وَمِنَ النَّاسِ وَالْذَوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ وَكَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ

الْعُلَمَاءُ﴾ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿فاطر: ۲۸. ئانکو: و مه مروفا و جانه وهر و که وال و پیپه ژئ هوسا نه وه که هه ف ییت چیکرین، ب راستی ژ بهنده ییت وی بهس زاناب دورستی ژ خودئ دترسن، ب راستی خودئ یی سه رده ست و گونه ه ژیبه ره. ههروهسا دبیریت: ﴿هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ الزمر: ۹. ئانکو: بیژه: ئه ری ما ئه ویت [ئه رکیت خو] دزانن [و کار پی دکهن] و ئه ویت نه زانن وهکی ئیکن؟.

2. کار و کریاریت چاک:

چەند مروّف كاريت باش بكةت، باوهرىيا مروّفى زيده و موكوم دبیت، و دەمى مروّف كاريت باش و خىرى نهكەت، و خو ژ گونەھ و خرابىيان دوير نهئىخيت، دى باوهرىيا مروّفى لاواز بيت، و دوير نينه ژ ئەگەرى گونەھيت مەزن و بەردەوام، ژ دىنى خودى كويقى ببن و پىغەمبەرى (سلاق لى بن) ب درەوين دانن، دا رى بو گونەھ و خرابىييت خو خوش كەن، و ل دويماهيى ژ چارچوڤى ئىسلامى دەردكەفن و كافر دبن، خودى مە ژ وان و كاريت ئەو دكەن بپاريزيت. چونكى وەكى مە ديار كرى بنياتى باوهرىيى: دانپيدانە ب خوديىنيا خودى، و گوهدارى و پەرستنا ويه ژ دل و رازىبوون. و ئەف دانپيدانە دو جوړن، دانپيدانە ب ئەزمانى و پەسەندكرنا ب دلى، و دانپيدانەكا ب كريات و ب جهئىنانييه، يى دانپيدانا ژ جوړى ئىكى ب تنى هەبیت، باوهرىيا وى يا كيمە و تمام نينه، چەند كاريت باش بكةت و دانپيدانا خو بكةتە كريات.. دى باوهرىيا وى زيده بيت. و هەتا باوهرىيا مروّفى تمام بيت، دقيت مروّفى هەردو جوړيت دانپيدانى پىكفە هەبن.

3- زكر و بيرئىنان و هزركرن:

مەرەم ژ زكر و هزركرن و بيرئىنانا خودى، مروّف هزرا خو د ناف و سالوخت و نيشان و شيان و مەزناهييا خوديدا بكةت، و ب هزركرن قورئاننى بخوينيت، دا دلى وى هەر يى ب خوديڤه گرئيدايى بيت، و ئەگەر ئەف بيرئىنان و هزركرنە نهبيت، دى مروّف ژ خودى بى ناگەھ بيت و ژ بيركەت، لەوا عومرى داخواز ژ براييت خو دكر: وەرن دا ب زكرى خودى باوهرىيا خو زيدهكەين. و يا ئەبو جەعفەر ژ باپيرى وى عومەير كورئ حەبیب هاتىيە فەگوهاستن، و ئەو سەحابيى پىغەمبەرى بوو، گوّت: (باوهرى كيم و زيده دبیت، گوتنى ب چ كيم و زيده دبیت؟ گوّت: زيدهبوونا باوهرىيى ب زكر و تەسبيح و حەمدا خودييه، و ئەگەر مە خو ژ زكرى خودى ژبيرفەكر و ژى بى ناگەھ بووين.. باوهرى كيم دبیت. و عەبدوللا كورئ رهواحەى

دهستی ههفالی خو دگرت و دگوتی: وهره دا بچین باوهرییا خو زیده کهین و د
 حهلهقهکا زکریدا روینین⁽²³⁶⁾.

و خودایی مهزن ژ سالوختهتیت باوهرداران ییت بو مه دیار کرین:
 ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ﴾ آل عمران: ۱۹۱. نانکو:
 [کهسیت ژیر و ناقلدار] نهویت راوهستیایی [ل سهر بیان] و روینشتی و ل سهر
 تهنشتی (کیلهکی) دریزگری، خودی دئینه بیرا خوو زکری خودی دکهن. و
 مههم ب هزرکرنی: مروقه هزرا خو د چیکریییت خودیدا بکهت. دا پتر ناگههدار
 بیت سهر نشان و مهزناهییا خودی، و ل سهر بهردهوام بی، و ریکا وی
 بهریخودانی.. هزرکرنه. دهمی بهحسی کهسهکی بو ته دهیته کرن یی د کار و
 پیشهیهکیدا شارهزا بیت، و گهلهک کهس بو ته بهحسی شیان و شارهزایییا وی
 بکهن د وی بیاقیدا، دی بو ته هزرهک ژ بهرههمی وی پهیدا بیت، بهلی دهمی تو
 ب چاقیت خو بهرههمی وی بیینی، و ژ نیزیک سهحکهیی، دی پتر ههست پی
 کهی و ته باوهری پی هییت. و سالوختهت و کاریت مهزن ییت خودی بو ههمیا د
 فی گهردوونی بهرفرههدا د پیش چافن، و هندهک کهس بهرامبهر نشانیت
 مهزناهییا خودیپرا دبورن، و د کهر و کوورنه، و ژ بلی خوشیییت کورت و
 شهوهتیت حهرام چو دی نابینن، و نهو کافر و ئیمان لاوازن، و هندهک ژ وان
 دانپیدانی ب شیان و مهزناهییا خودی دکهن، کو نهوه خودان شیان و ههمی
 تشت داین و ب ریقه دبهت، و د گهل وان ههست و هزران.. باوهرییا وان زیده
 دبیت و موکوم دبیت، ئها نهو نهون ییت خودی بهحسی وان کری:
 ﴿وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ آل عمران: ۱۹۱. نانکو: و هزرا خو
 د چیکرنا ئهرد و نهسماناندا دکهن. ههروهسا بهحسی وان دبیزیت:

236. شرح قصیده ابن قیم، ج2، ص 141.140.

﴿وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا﴾ الفرقان:

۷۳. نانکو: و نهون نهویت گافا ب نایهتیت قورنائی هاتنه شیرهتکرن یان بو هاتنه خواندن، خو لی کهر و کوره ناکهن [گوه و چافیت خو بو فه دکهن]. و خودی به حسنی بییت دی زی دکهت و دبیثیت:

﴿مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِينَ اسْتَوْقَدُوا نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُمْ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ

فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿۱۷﴾ صُمُّكُمْ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾ البقرة: ۱۷-۱۸. نانکو:

مهتهلا وان وهکی مهتهلا وی کهسییه نهوی ناگرهک هه لکری [دورماندوریتخوببینیت] گافا ناگری روناھی دایییی، چار کناریت وی خودایی مهزن روناھییا وان بر و هیلاننه د تارییهکیدا کو نییدی نهو نهبینن. نهفه د کهرن، لالن، کورهنه، فیجا نهو بهر ب ریکا راستفه نازفرنهفه.

نهو پهرتوكين هاتينه چاپكرن ژغی زنجیری

ه	ناغی پهرتوكی	ناغی نقشهري	ناغی وهرگیږی
1	ئیسلام و هك مه باوهري پی هه ی	د. یوسف القرضاوي	خدیجة عبدالخالق
2	مواجهه دا نهفسی	عمرو خالد	ادیب اسعد ریکانی
3	یاسایین خیزانا موسلمان	سعید حوی	نیچیرفان عبدالخالق
4	پرؤزی رؤزا سپی	محمد شفیق فاضل	احمد تهر ریکانی
5	زانست نه گاوریه	د. محسن عبدالحمید	ئدریس غازی
6	رهمه زانی بنیاسه	نجیب عبدالله	
7	ئهز دی جهگره کی ب سهر ئهردی نیختم	عمرو خالد	سهنا بهرواری
8	دگهل پیغه مبهری خودی (سلاف) لی بن	د. محسن عبدالحمید	ئدریس غازی
9	خودانکرنا زنی و دوزا یه کسانیی	د. صلاح الدین سلطان	خدیجة عبدالخالق
10	هه فالینیا چاک	عمرو خالد	ادیب اسعد ریکانی
11	گونه ه ببقه له رزیډ دلانه	د. یوسف القرضاوي	ناجی وحید یونس
12	زفرین بو فورثانا پرؤز	جمال کوجر	دلفین عبدالخالق

13	چهوا پیغه مبهری سهردهری کریه	عصمت حسین ریکانی	محمد صالح حجي
14	سیسته می روحی د نیسلامیدا	د. محسن عبدالحمید	ئدریس غازی
15	براینیا نیسلامی	عبدالله ناصح علوان	نیچیرفان عبدالخالق
16	خو رهزیل نهکه	عمرو خالد	فرست زبیر
17	حهژی کرنا خودی بو بهندهی	عمرو خالد	هشیار عادل
18	هه یفا رهمه زانی هات	جمال کوچر	هشیار عادل
19	ریدارا پشته فان بو ته جویدا رهوان	محمد المحمود	ابراهیم جبرائیل
20	ترازیا خودی	محمود شیت خطاب	محمد صالح حجي
21	پهیرهوی ته فگر د تیگه هشتنا نیسلامیدا	د. محسن عبدالحمید	ئدریس غازی
22	ئا فاکه ریته ژیانی	عمرو خالد	فرست زبیر
23	چهوا دی مفای ژ قورنانی وهرگرین؟	مجدي الهلالي	یوسف کهشانی
24	کارتیکرنا باوهری د ژیاننا مروقیدا	د. محمد راتب الناپلسي	ئدریس غازی
25	زاری دلا	دلفین عبدالخالق	

باوهرى .. ستوینیت وی، راستیا وی

محمد صالح حجی	جمال کوجر	چهوا دئ په یاما مزگهفتی بؤ زفرینین؟	26
ئدریس غازی	سعید النورسی	چهند په یفه کین کورت ل دؤر په رستنی و عه قیدئ	27
خدیجه عبدالخالق	د. صلاح الدین سلطان	میراتی زنی و دؤزا په کسانیی	28
محمد صالح حجی	صالح شیخو	هزرکرن د نایه تین قورنائیدا	29
	دادقان گابیرکی	گهنج و عه قیده	30
فرست زبیر	عمرو خالد	لیبؤرینا خودئ	31
هشیار عادل	عمرو خالد	تؤبه و زفرین بؤ خودئ	32
	ئدریس غازی	باوهری و زانست	33
	عابد جمیل	چیرؤکین رهوشتی	34
دلزار امین صالح	محمد عبدالله الدویش	چهوا دئ به رانبهر شه هوهتی راوهستی؟	35
	نیچیرقان عبدالخالق	ژیاناما پیغه مبهری بؤ زارؤکان	36
ئدریس غازی	محمود غریب	کورئ من: نه فه یه پیغه مبهری ته	37
ئدریس غازی	نجیب عبدالله	چهند ویستگه ههک دگهل که سایه تی و ژیاناما پیغه مبهری	38

39	پهياما رهمه زانی	ملا حسین کواشی
40	قهدهرا خودی	محمود شیت خطاب
41	ل دیوانا خوشتقیی خودی	جمال کوجر
42	هه بوونا خودی	د. یوسف القرضاوی
43	دیروکا نیسلامی یا کوردی گومان و بهرسف	د. فرست مرعی
44	فیانا نیسلامی	عمرو خالد
45	باوهریا مه ب خودی دناقبهرا هزرا رهها و فورثانا پیروژدا	محمود غریب
46	دی چهوا ژیی خوی بهره مدار دریژکهی؟	محمد حامد سرحان
47	بوچی نه م موسلمانین؟	نجیب عبدالله
48	شرینیا باوهریی	د. محمد راتب الناپلسی
49	ژ جوانیین شارستانیا مه	عمرو خالد
50	چل هه دیسین ئیمامی نه وهوی	تحسین ابراهیم دوسکی
51	هه ر دههین مزگینیا بجهشتی بو	فریدون اسلام نیا

باوهری .. ستوینت وی، راستیا وی

		هاتی	
هشیار عادل	عمرو خالد	پهيامین خودایی	52
سعید مصطفی	عبدالرحمن میواتی	رهوش و سونه تین ژیانئ	53
ایاز میرسیدی ئدریس میرسیدی	عمرو خالد	گهنج و هافین	54
نازی محمد شریف	د. مصطفی السباعی	رهوش و جفاک	55
ئدریس غازی	سمیر حلبی	ستوینت باوهری	56
محمد صالح حجی	عامر تحسین	پاراستنا چافا ژ بهریخودانا حه رام	57
ماجد خواجه کولی	د. عمر عبدالکافی	سوپاسیا نیعمه تیت خودئ	58
ئدریس غازی	محمود غریب	کورئ من نه فهیه عه قیدا ته	59
حسین عصمت	د. عمر عبدالکافی	شیره تا مرنئ	60
	ردوان گولی	چیرؤکیت ژیانئ	61
	احمد جلال الدین	نیاسینا خودئ و باوهری پی	62
	عبدالرحیم بهربھاری	ناف و سالوخه تین قیامه تی	63
ئدریس غازی	د. محمد راتب الناپلسی	پیغهمبهره نه بلیمه ته	64

65	پایه و بهایی مروّقی د ئیسلامیدا	مشیر احمد	ئدریس غازی
66	راستیا تاکپهرستی	د. یوسف القرضاوی	محمد صالح حجی
67	کورئ من: ئەفەیه پەرتوکا خودئ	محمو غریب	ئدریس غازی
68	موحه ممه د ئەو که ساتی جیهان گوهوری	نیهاد سهعدوللا	
69	گوتنیت زانا و نافداران دهریاره ئیسلامی و پیغمبهری	ردوان گولی	
70	ل بهر دهرگهه د لوفانیا خودئ	جمال کوچهر	
71	رهمه زان ویستگه هه که بو بهرده وامبوونئ ل سهه پهرستنئ	احمد جلال الدین	
72	ئهگهرین چوئا بههشتئ	د. محمد راتب النابلسی	شیروان نافخوش
73	ئهه و یئ دی	پ. د. عهلی قهره داغی	محمد صالح حجی
74	چاکیا دگهل دهیابا	عمرو خالد	فهرسههت زوبیر
75	100 ریک بو پشته فانیکرنا پیغمبهری (سلافین خودئ ل بن)	لژنا جیهانی بو ب پشته فانیکرنا دویماهیئ پیغمبهره	جابر طاهر گولی
76	دوؤهیا سهه مۆر	صفی الرحمن المبارکفوری	محمد صالح حجی طاهر
77	د راستا ئیسلامیدا هاتیه گوتن	د. عماد الدین خلیل	ئدریس غازی
78	ژیانناما زانایئ کورد سهعید نوورسی	ئدریس غازی	
79	دلسوزی و برابهتی	سعید النورسی	ئدریس غازی

باوهری .. ستوینیت وی، راستیا وی

د. ئیسماعیل سگیری	الامام النووی	میرگا کیرھاتی و راستکاران	80
یوسف سلیم کھشانی	د. عمر عبدالکافی	چھوا دی بیہ بہ ختہ و ہرترین مرؤف؟	81
شقان مزویری (پسیارکرن و بہرہہ فکرن)	ملا زاہد اسعد (بہر سفدان)	کلیلین زانین	82

ناقهر ووک

<u>لاپهر</u>	<u>بابهت</u>
3.....	دهستیاک
6.....	ستونیت باوهرییی ^۶
8.....	باوهرییا ب خودی ^۶
38.....	باوهری ب ملیاکه تان
40.....	ساوخه تیت ملیاکه تان
53.....	هژمارا ملیاکه تان
59.....	کارتیکرنا باوهرییا ب ملیاکه تان سهر ژیاننا مروقی
62.....	باوهری ب پیغه مبهه رهنارتیییت خودی ^۶
66.....	نه رکی مه به رامبهه رهنارتیییان
73.....	باوهری ب پیغه مبهه ری مه موچه مبهه دی (سلاقی لی بن)
84.....	باوهری ب په رتوکییت خودی ^۶
95.....	باوهری ب روژا دو ب ماهییی ^۶
166.....	باوهری ب قهزا وقته دهه را خودی ^۶
192.....	راستییا باوهرییی ^۶
199.....	ژگرنگترین ریک ونه گه ریت زیده بوونا باوهرییی ^۶